

P. o. lat. 1659^t

Van Tieghem 84-5

<36627137500017

S

<36627137500017

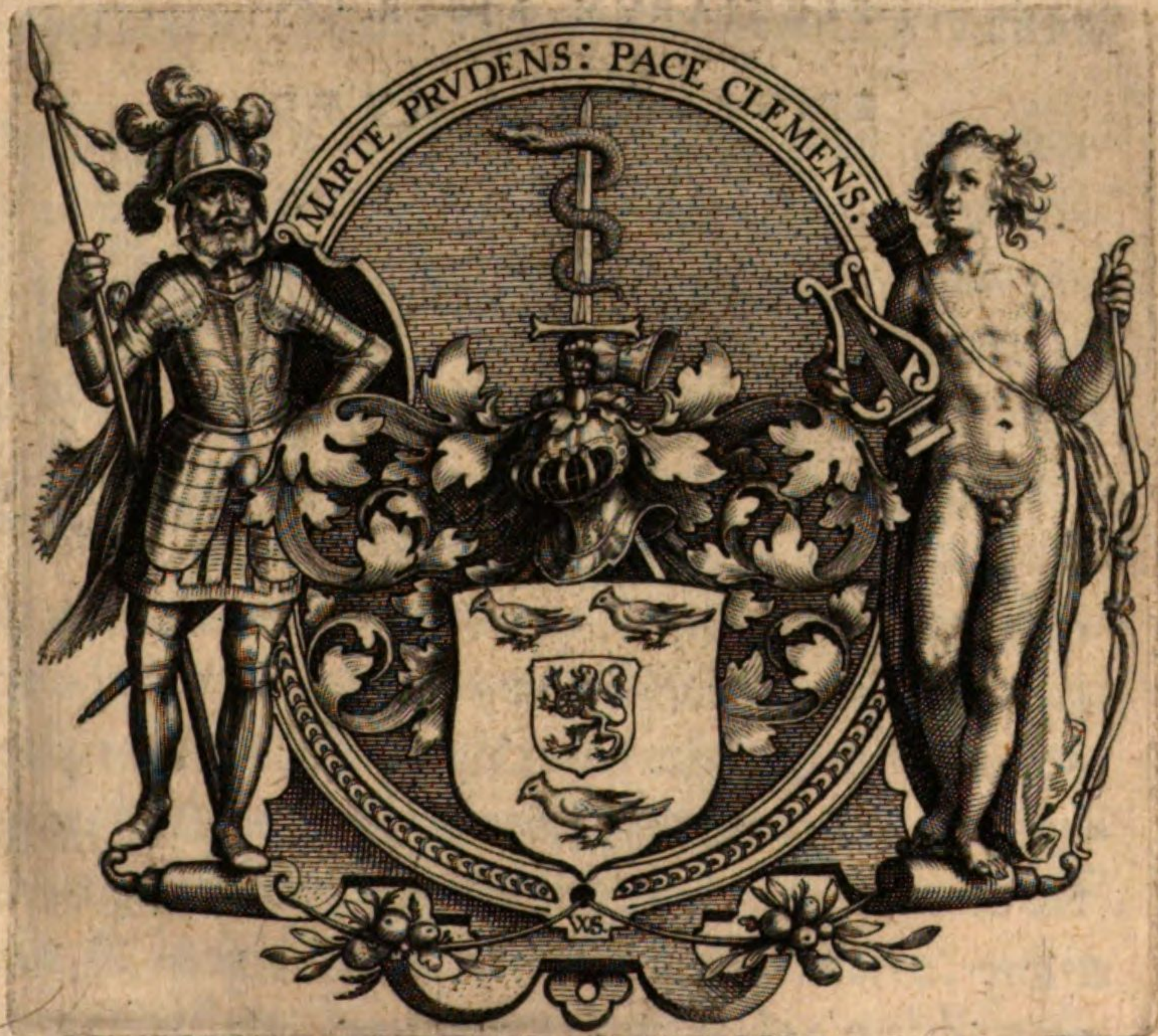
Bayer. Staatsbibliothek

33

Jase King. = 00

IA COBI EYNDII (1575-1614)
AB HAEMSTEDDE;
CENTVRIONIS BATAVI,
Poëmata.

QVORVM
SERIES PAGINA ADVERSA
INDICATVR.

!LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Typographio Henrici ab Haestens.

clō Icc xi.

Wb/68/1081

Series Poëmatum.

FLANDRICI BELLI LIB. II.

MARTIS EXVLIS ΠΡΟΦΑΣΙΣ.

SILVARVM LIBER.

ELEGIARVM LIBER.

EPIGRAMMATA QVÆDAM.

HYDROPYRICON LIBER.

NVGARVM LIBER.

Bayrische
Staatsbibliothek
München

Illustrissimis potentissimisque

FOEDERATARVM

PROVINCiarVM

ORDINIBVS;

Illustrissimo invictissimoque Principi

MAVRITIO a NASSAV

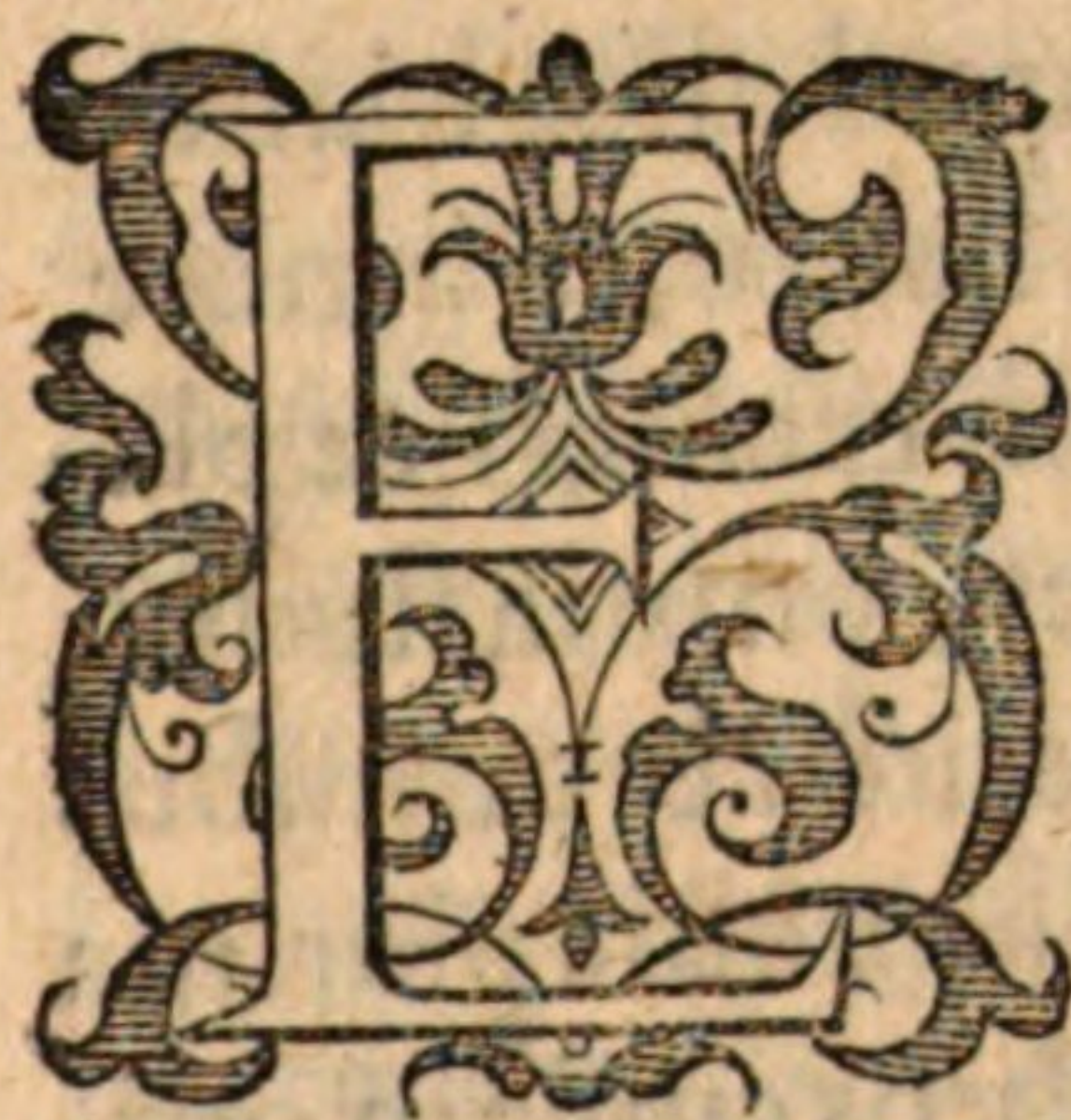
EARVNDem PROVINCiarVM

GVBERNATORI

FELICISSIMO,

DOMINIS SVIS CLEMENTISSIMIS.

POTENTISSIMI ORDINES, INVICTISSIME PRINCEPS:

XTREMVM violenter morien-
tium conamen, vehementissi-
mum esse solere multis rationi-
bus & exemplis compertum ha-
bemus. Quo fit, vt quadragenarij
Martis nostri, nunc per Inducias,
siue depositi, siue in soporem col-
locati nixus ille supremus quibusdam fuisse vide-
tur, quo Bellum Flandricum magnâ animorum con-
stantiâ proximè administratum est. Quandoquidem
hæc pars bellicæ tempestatis, iudicio, magnanimi-
tate, virtute vestrâ tantò est conspectior, quantò dif-
ficiliùs & magnificentius est bellum inferre, quàm
illatum repellere. Nolui ego inter festas publicæ fe-
licitatis congratulationes, excelsissimarum rerum

vestrarum prosperrimo successui, vel solâ affectus devotissimi demonstratione, & civis & miles vester, deesse. Itaque ejus Belli seriem, quoad per poëtarum leges licuit, publicâ voce, quod videtis, testatus sum: ut reliquos per tam illustris beneficii stuporem silentes, ab ingratitude suspicione eximerem; & simul dignitati vestræ honorem, pro ingenij mei modulo, haberem. In quo utroque, ambitionis fastidiosa notam non magnoperè mihi deprecandam puta- vi, quasi fecundioribus ingenijs materiam tam arduam, difficillimo scribendi genere, præripere speraverim: Cùm vos benevolentiae, observantiae, gratitudinis modum vel non posse, vel non scire servare, popularibus nostris antiquitus insitum esse scia- tis. Si quid igitur à me hac in parte apud alios blando gentis impetu peccatum est, satis habeo, ab amore, & pio gentiliq̃ue hoc more a vobis excusari, & placuisse Patriæ. Cui omnes labores, omnia studia, vitam denique ipsam rectè ac meritò ab omnibus impendi censeo: ut cùm ejus nomine vobis plurima accepta deferant exteri, ego certè lubens cupiam omnia. Vulgi hanc vocem dicant alij, est ipsius rerum opificis Naturæ hoc decretum. Videmus animalia univèrsa, cùm illis spaciosissimus hujus mundi campus pateat, consueta tamen semper ad cubilia reverti: Et pisces, cùm maris amplitudinem, terræ non inæqualem, natent, generatim ejus singulas partes habitare & habere. Quamvis enim sapiens ille mundum sibi patriam superbissimâ *διὰ θεοῦ* autumaverit; bonus

bonus civis mihi erit, qui vota ambitionis humanae contrahens, & spiritus non sumens extra sortem suam, in tam vago orbis tractu deliget, & diliget locum, in quo natus est. Ita ego ex majoribus meis accepi, qui se armis & consilio pro salute patriae honorificè devoverunt, ut & tuae, Princeps illustrissime, & maximi Principis Parentis tui nunquam intermoriturae gloriae. Quorum vestigijs dum egregium puto insistere, arma victricia vestra jam per annos tredecim, varijs militiae muneribus, secutus sum: quo temporis spatio, ne quidem in his negotijs, quae ingenio exercentur, vllum periculum diffugere mihi consilium fuit, dum quid ex eo vel compendij vobis, vel honoris patriae posset accedere. Cujus rei exiguum pignus monumentumque pro re nata habete haec donaria, quae nunc ad Aram Concordiae vestrae imus suspensum: specimen potius, in judiciorum imminentium expectationem, quam absoluti laboris opus. Pictor ille nobilis, imperfectas tabulas suas in pergula proponere solitus dicitur, ut à praetereuntibus erratorum moneretur; quam cum jure meliori me id facere decuit, dum excelsae rei Ideam in bono lumine tam duris poematis mei coloribus collocare suscipio. Picturae huic (nam pictura poësis) umbram alibi, alibi fortassis lumen καλαληπτικός addidi, splendorem illum, quem τόνον vocant, non speravi. Quod quam difficilè sit, in continuo & diffuso carmine aëtarum rerum veritatem urgente, fortassis etiam silentio omnes fatentur;

712.
dum in tam vberi nobilium poëtarum proventu,
nemo præter unum Georgium Benedicti Harle-
mensem, simile unquam aggressus est. Nobis cum
universa præter conatum defuisse videantur, tamen
committendum non putavimus, ut, qui in con-
summatione dignitatis per mille pericula erupe-
runt, omnia elaboraverint in titulum sepulcri. Quâ
pulcerrimâ obsequij fiduciâ sublevati, si timidâ spe
frustrati sumus, gloriosum tamen vastissimo oneri
succubuisse, existimabimus. Vos interim mode-
ratione potentissimi Ordines, armis invictissime
Princeps, Deus Opt. Max. Reipublicæ diu incolumes
conservet, & procul à vobis divinâ clementiâ suâ
avertere dignetur funestissima pijs Magnatibus illa
Collegia, Armamentaria simul, & Spoliaria, unde
ornamenta suppeditantur in omnes Principes, la-
tronum choragio, ubi precia cædium regiarum per
quæstorem & tabulas numerantur, proditores inter
Sacra adorantur: Ne, quorum primam ætatem si-
cariorum manibus ereptam, mediam bellorum tot
periculis liberatam videmus, eorum tandem matu-
rum corporis & judicij robur, dum in novas pacis
solicitudines disponitur, inter magnos conatus &
excelsos, indignè per scelus ac fraudem nefariorum
hominum, abreptum lugeamus. Valete & diffidite.

AD

AD EOSDEM.

EXCELSI PROCERES, & concors ordo,
SENATUS,
Tuque adeo Procerum PRINCEPS, Rectorque
Senatus

Sed regnantis, ovans claris, dux magne, tropæis,
MAVRITI; quorum defert Respublica amor
Sponte, quod, Albano sub grassatore, negavit
Libertas Hollanda pati; tranquilla potestas
Vobis, quod nulli potuit violenta, peregit.

Conclusi nec enim formidine, more ferarum,
Cernimus ingestos miserandis civibus ignes,
Immerito sive Duces sævæ dare colla securi,
Sed solo Auræici lætas successibus igne
Collucere vias, crebros testante triumphos,
Sed solos stringi, ne quisquam serviat, enses.

Bellaci vos pæce, Patres, belloque quieto
Temnitis hostiles furias, censumque juvatis,
Quem terere arma solent: parvisque è finibus, axes
Tenditis in geminos, desperatasque subitis
Tethyos ambages, & nulli nota priorum
Sidera, Atlantæo non annumerata labori.

Vestras sæpe rates confert Neptunus, ab undis
Attonitis inhians animis & pectore, puppi
Peliacæ, sed non gazâ non arte fatetur
Esse parem: medios inter juga concita cursus
Rumpere, & armatum scopulis coeuntibus equor

Vincere.

Vincere, Cyanea rupis vitare ruinam,
Inferior titulus, quàm stricti frigore ponti
Marmora, bis denas altè exsurgentia in ulnas,
Æstu secta maris, præterlabentibus alnis
Visere, quæ, circum semper serraca Boötes
Siccus agens, geminam propius contraxit ad Arcton:
Aut Magellanas fauces, et fluctibus undas
Adversas, rupeſque ſalo cæloque minantes,
Terrenæ, penetrare, viæ compendia in Indos.
Ipsa etiam plaga, quæ flamanti regia curru
Solis secta via eſt, et torrida semper ab igne,
Incolitur, mutat merces hîc nautica pinus
Innocuè Batavas, ubi Linea deſuper alti
Solſtitij medium ſignorum dividit orbem;
Quàm quoque nec niſa eſt ſubiſſe, nec auſa vetuſtas.
Non vobis unum eſt pretium, vel inutile curſus
Vellus inauratum; ſed pandens ipſa reſeſus
Ipſa ſævus, veſtras complectitur Amphitrite
Portibus in varijs, varijs cum mercibus alnos.
Vobis ſe quævis ſpoliat gens ſponte, nec herbis
Aut magicis opus eſt ſuccis, ſed porrigit ultrò
Divitias, nobis alieno ſidere natas.

Ut vaſto nullas oſtentans gurgite vires,
Et ſenſim, creſcensque ſemel, modicèque quotannis
Nilus, ſœcundum Pharijs fert meſſibus annum:
At torrens immane fremit, cunctiſque minatus
Pontibus, oppoſitas magno exit murmure ripas,
Paſtorum damno, ſpumanti vortice tota
Cum ſtabulis armenta trahens: Sic ſæva nocere

Regna

Regna solent populis, sed (qualis vestra) Regenti
Utilis esse ipsi blando moderamine semper
Imperiosa quies : quamvis exempla supersint,
Hæc quoque sint exempla tamen; quæ (si modò tantum
Sufficiat, patriæ curam impendentibus, otî)
Perlegite. hîc magna est Flandrorum in littore Pugna:
Et mox à pugna, oblata fallacia Pacis
Vincula, quæ ferro Mavors discindit aperto:
Hinc obsessa maris, venti, bellique procellis
Ostenda, quartum defensaque mœnia in annum.
Vestrum opus, ô Proceres, quod vero celsius omni
Posse sequi versu labor, & fuit inclita culpa
Ingenij minuisse pudor : fiducia bello
Nata mihi est, animusque fuit vel militis ille,
Vel vatis, tentare choros inducere castris
Piærios, interque acies & signa, triumphos
Ausoniâ resonare tubâ, Martisque per aures
Insuetos numeros, & mollem didere cantum.
Sed tamen auspicijs diuinæ animata Minervæ
Arbore præsagâ tabulisque loquacibus, Argo
Cum Grajos veheret Proceres, Phæbeius Orpheus
Exsors idem operum, non exsors ipse pericli,
Prælia mulcebat cantu, pelagique labores
Versibus, & plectro consolabatur eburno.
A reditu: ignivomos tauros, & funus in ipso
Ortu dentigenum, victasque sopore draconis
Excubias, Phryxiq̃ue decus sub Iasone, totum
Littus, & æquoreas docuit resonare cavernas.
Quin quoque Scipiada, patrijs seu manibus ultor

✕✕

Subderet

*Subderet Hesperiam, Tyrias seu verteret arces,
Omnibus, arma canens, comes adfuit Ennius armis.*

*Vos mihi, vos Minyæ; soboles interrita Divum,
Qui ventis ausi insolitas præscribere leges,
Verbera ferre fretum docuistis, plangere fluctus;
Vincula laxantes rerum, metâque teneri
Non unâ mortale genus, formidine passi
Aut errore suo: nature hinc claustra revulsis
Objicibus referata patent, & terminus omnis
Imperiij, rupit mundi confinia, vestri.*

*Auræicus mihi Scipiades; quem fortibus ausis
Vindicias patriæ dantem, inferiasque parenti
Jam tremit Hesperius, fataliaque horret Iberis
Tela suis. Et, vestra licet non indiga virtus
Ipsa sibi laus, ô Proceres, clarescere laude;
Invitam tamen hanc semper comitatus, & ultrâ
Nunc ambivit honos, ut amant felicia Musæ
Prælia, mulcentes fessi suspiria Martis,
Ævi perpetuæ testes, quæ carmine mundo
Monstrant egregijs veteres Herôas in armis:
Per vos, indigno quæ jam debere favori
Omnia dedidicere, atque audent dicere verum
Libertati pari, quâ temnere sceptratyrannum,
Armaque despicere injusti feralia belli.
Secessum pax ipsa dabit fortassis, & olim
Otia concedent Superi post prælia, Marte
Seposito, Martis meditari præstius artes,
Ingeniumque Novi & Veteris componere Belli.
Hic ubi VValachriam Schouvvamque interluit altis*

Enno-

*Ennosygeus aquis, ripas pro littore pulsans;
Haemstedamque tuens, mea regna insignia multo
Principe, latatur recidivas surgere turres;
Indigetesque olim hic promittere fata Camœnas.
Ut vestras audire tubas, lituosque canoros
Vel fidibus vel voce sequi, non dedecus olim
Virginibus, nostræque fuit non vile Minervæ
Officium, grati in lenimen dulce laboris,
Bellicrepam, posito propter tentoria telo,
Sollicitare chelyn, vel tuti in cespite Valli
Frondebis Urania Batavas intexere laurus.*

*Interea nos Martis opus, patriæ arma sequentes,
Musarum exsortes sacris, quæ nata micanti
Sub galeâ, non fronde damus; non condita monte
Aonio, Pindive jugis, sed grandinis inter
Ignivomæ furias, et rauca tonitrua belli,
Accipite hæc: Operis veluti præludia tanti,
Materiamque rudem, quam quis felicius usus
Mollibus his studiis, impensius arte polibit.
Sit amen eximio serum accessisse labori
Et mora pro culpâ est; veniam mereamur in uno
Et laudem, quod fortassis meliora daturos
Tempore, et ingenti cunctos prævenimus ausu.*

Vester

IACOBVS EYNDIVS
AB HAEMSTEDE.

IN LAUDEM
Nobilium, & bello doctrinâque clarorum Virorum
IACOBI EYNDII, PATRIS,
EQVITIS AVRATI,
WOVRDAE PRAEFECTI,
ET
IACOBI EYNDII, FILII,
HAEMSTEDAE DOMINI,
CENTVRIONIS.

Militiae arcanum, Latij fiducia belli,
Et castris Pallas Palladium ipsa suis:
Pacis fraude malâ, germano invisa Gradivo,
Parte hunc destituit dum meliore sui;
Funestam imperijs litem voluere Batavi
Et potuere Deum conciliare genus.
Hoc Marti dilecta suo, dilecta Minervæ
Eyndiadum, lauru monstrat utrâque, manus.
Lux veterum virtusque virorum, Nate, Paterque
Fecistis tanti federis ante fidem;
Cum pia pro patria Nato, & metuenda Tyrannos
Laus fuit in sævos arma tulisse Patri.
Nunc ab utroque Deo Pater hæc fers præmia laudis
(Pallade consilium, Marte probante manum)
Wourdanæ quod sis Vrbi præfectus, & Arci,
Quin quoque Regali munere factus Eques.
Nate, animo ingenioque tuo quæ præmia speres,
(Nam nexu hæc etiam Numen utrumque tenet)
Iam

Iam potuit docuisse Pater; sed spondet honoris
Ad culmen tanti Mars tibi Vite gradum.
Non vinci voluit fraterno munere Pallas,
Et tibi cum Musis ipsum Helicon dedit.
Danda Deis dignè, exemplo data dona Batavis,
Digne Parens Nato, Nate parente, tuo.

CORNELIVS PYNACKER,
Pandectarum Juris Professor
Ordinarius.

*** 3 HONO

HONORI
NOBILISSIMI VIRI
IACOBI EYNDII
DOMINI DE HAEMSTEDE.

VIR Martiali laude præstans, nec minus
Phœbi cliens, Musisque dilectum caput,
Nil a paternis degener virtutibus,
Heresque laudum, queis perennem gloriam
Sibi paravit, patriæque ingens decus:
Quas tu vigore mentis, ac forti manu
Pulchre tueris, quodque paucis est datum,
Phœbum Gradivo iungis, & togam sago;
Vtraque lauru dignus, & quæ vatibus
Honestæ cingit tempora, & quæ bellicos
Duces coronat, quum sacra vecti via
Scandunt ovantes arduam sedem Iovis.
Armata Pallas a poëtis fingitur,
Eademque ramum pacis obtendit manu,
Quod vnius tutela Genij protegat
Rem militarem, iusque civilis togæ.
Apollo dulci præsidet vatum choro,
Sed & cruenta tractat arma, quum dolor
Iustas in iras mite pectus incitat.
Ipse ille Mavors, vrbium everfor ferus,
Qui cuncta torquet bella sub nutu suo,
Quandoque blandæ Veneris amplexu truces
Animos serenat, atque frontem exporrigit.

Iungen-

Iungenda duris est quies laboribus.
Tenore grato. nil enim diu potest
Durare quod non recipit alternas vices.
Tu mactus esto gloria, qui persequens
Exempla magna, cingis Aönium nemus
Mavorte sævo; quaque contorques manu
Fatale telum, dirus hostium tremor,
Hac dulce carmen pangis, & versas stilum,
Vnde exstruatur ære opus perennius,
Quod hæc & ætas, & futura posterum
Gens æstimatrix æqua virtutum, pio
Favore complectatur, & mirans legat.

D. BAUDIVS IC. *Ordinarius*
Historiarum Professor.

In Libros

In libros Flandrici Belli

GENEROSI ET NOBILIS VIRI

IACOBI EYNDII

HAEMSTEDAE &c. DOMINI.

MAVORTIS soboles, quem libertatis amore
In ferrum, in flammās prima juventa tulit;
Dum patrias ardet juvenis praevertēre laudes,
Quem toties sensit, nec male novit Iber.
Nunc memorat fortes, quorum fuit ipse, Batavos,
Et canit armata carmina digna manu.
Pierides, vestrum minus est hoc pectore regnum:
Quæ canit hic Phœbi, cætera Martis habet.

DANIEL HEINSIUS.

Ad Flandriam de prælio Flandrensi.

DVm legis exactos, tellus ingrata, labores,
Et causâ invictos pro meliore deos,
Quod nisi cum Batavis cupias resipiscere nostris,
Invisum populis Flandria nomen eris.

IANVS RVTGERSIUS.

IACOBI EYNDII
AB HAEMSTED E,
CENTVRIONIS BATAVI,
FLANDRICI BELLI
LIBER PRIMVS.

MAGNANIMVM AVRAICVM, debel-
latamq̃ue superbæ
Sævitiam Hesperia, Batavasq̃ue evolvere
conor

*Vindicias : quos Musa jubet impellere nervos ?
Quos tenuisse modos ? Patriæ post fata Parentis
Mauricîne canam primæ matura juventæ
Consilia, & dextram surgentem in bella paterna
Consensu majore poli, quàm cælifer heros
Excepit patrij nutantia pondera regni ;
Postquam fessus Atlas caput inclinasset, & omnis
Succiduum timidè peteret sibi machina dorsum.
Magna retrò series; nec nostræ audacia menti
Tanta sit, Aonios lassantia culmina currus
Velle sequi : quodcunque tamen mihi sumo tuorum,
Inclite Dux, operum, cernet majora relicta
Posteritas, factisque tuis extendere in ævum
Mortales sese tantùm sperasse Camænas.
Quare agedum descende polo, lux inclita divûm,*

Aurania decus, & quondam spes una Batavum,
Seu spatia adversis nitenti in summa quadrigis
Naturæ lucisq̃ne duci nitor additus, inde
Progeniemq̃ue tuam, Batavosq̃ue in bella ruentes
Ignem novo lustrare paras; seu te celer axis
Effugiens oculos, & qui rapit omnia secum,
Concolor orbis habet, motu septempace mundi
Concentum moderatur ubi concordia discors,
Assurgitq̃ue tibi; quâcunque in parte resulges,
Sancta anima, æthereâ, me respice desuper, atque
Obscuro animo cœlestes suffice vires,
Flandriacas memorare acies, & prœlia, quæ se
Gloria Nassovidum celso exæquavit Olympo:
Vnde ad te pars magna redit, tuus hostis Iberus,
Auraicus tuus est, quod si te pectore vates
Concipiam, nec Piærides, nec virginis orsa
Phemonoës cupio, nec Cyrrhæ sacra moventem
Sollicitare Deum, nervos in prœlia tendas
Tu mihi, dum regum auxilijs instructus avito
Robore bis capta hic quassat tua mœnia Grævæ
Natus, & hostili ad Mose vada fulminat igne.

Viderat Auraicus, magnorum & provida Patrum
Cura, quibus summa in Batavis delata potestas,
Excubijs semper vigilantia Numina Belgî,
Hesperia prope fatorum per prospera cursus
Avertisse Deos; nullo nam Marte petitus
Hostis Iber varios intra sua castra tumultus
Extimuit, totasq̃ue palàm discedere turmas
Vidit, & abruptis numeros decrescere signis,

Debita

Debita militiæ peteret seu præmia miles,
 Seu iam tæderet scelerum, assuetusque cruori
 A furijs ensis belli exhorreret iniqui.
 Hinc placuit diversa procul trans æquora vires
 Exercere suas, patriæque avertere bellum,
 Et pace internâ hostiles opibusque potentes,
 Bellorum unde moræ, subitis invadere terras
 Classibus: ut graviora premunt quæ proxima cordi
 Vulnera sunt inflicta manu, qua mobile nervis
 Conamen calidus præbet cruor, altior & quæ
 Approperare necem facilis vitalibus ictus.

Arx jacet æquoreos contra tutissima fluctus
 Littore VValachrio, quæ nomen ab Ariete sumens
 Elidit pelagus, terræ confinia rupit
 Pontus ubi, & certo disclusa interluit æstu
 Arva, freto terræque pares debentia sortes.
 Huc postquam Ducis imperio quas Rottha, Vagoque
 Dordraci recipit diffusum flumine stagnum,
 Stagnum quod dulci mentitur Nerea fluctu,
 Isula quas Vahalisque vehit Rhenusque bicornis,
 Devenère rates, belli tormenta, penumque
 Excipiunt, utrumque armato milite complent.

Tempus erat, cum floriferi clementia veris,
 Optatæque vices, & limina fertilis anni
 Proveniunt, ætherque novo cum solis ab igne
 Mansuescit, pellensque tepor jam fortior imbres
 Æstivâ cælum pluviolum luce recludit.
 Turpe duci visum jam commoda tempora bello
 In segnes traxisse moras, portuque teneri

Uterius, dum fata vocant, venique ferentes.
Ergo ubi purpureis vestitum nubibus aurum
Extulit Oceano Titan, radiosque coruscos
Fregit aquis, refluxo creuere & littora ponto,
Navales dant signa tubæ, sonituque premuntur
Ignivomo, resonat varijs clamoribus æquor,
Fervent cuncta virum cœtu: sed Belgicus Heros
Stans celsâ in puppi, pelagi carchesia patri
Ter libans; O qui nutu spumantia, dixit,
Regna quatis, terrasque eternâ mole fatigas
Incumbens genitor, dum magni in mœnia mundi
Volueris, & fractis iterum te fluctibus aufers,
Suspice cognatas acies, tuaque aspice signa
Mattiicumque genus, quod tanto numine fidens
Bella gerit, servatque tuo de nomine nomen.
Non nunc ignota temerato limite gentes,
Quis tua regnandi votum non terminat unda,
Te feriunt, non hæc nequit servilia classis
Vincla tibi, nymphasve exterret turribus altis,
Aut condensatis cogit pallere carinis.
Venimus ultores diuûm, patriæque secuti
Signa, tuos armis nostrosque invadimus hostes.
Audiit orantem pater, & freta lata moveri
Sensit, ut æquoreo in cœtu, horrissonisque sub antris
Fortè renarrabat venturas ordine sortes.
Est specus exesum vasti sub gurgite ponti,
Hinc atque hinc duræ syrtes, summoque latentes
Æquore, navifragum tendunt per cerula dorsum.
Fama est Cattigenum populantes cædibus oram

Romanos, arcem posuisse in littoris actâ
Immensam, Batavisque, Caledonijsque minantem:
Nunc medio jacet illa mari, deformia muris
Pendent semirutis infido fornice saxa.
Huc deus Oceani raucis deverterat antris
Excitus Rhēni lacrimis gemituque, querentis
Vicino quod non exiret in æquora cornu.
Stabant consilio in magno mæstissima juxtâ
Omnia sub Batavâ labentia flumina terrâ.
Nec non et Triton, bipesdumque agitator equorum,
Phocarumque ingens pastor, vitreusque Palæmon,
Et Glauci chorus, et Nereus, et maxima Nerei
Progenies, Proto, Nisæa, Actæa, Pherusa,
Phyllodoce, Drymo, Xantho, Panopæaque Virgo,
Nudæ humeros, nudis exsertæ pectora mammis.
Quos Pater ut magno commotos turbine vidit,
Parcite, cerulei procures, post vela timere
Hesperij, dixit, quondam expugnata Philippi:
Cum pelagus crebrâ constratum cresceret alno,
Et fessus duro gemeret sub pondere Nereus,
Nos quoque, nam memini, dum fuscis plurimus astris
Velorum patulis malus sese inserit alis,
Et latet innumerâ seclusus ab arbore Phœbus,
Vidimus insolitam trepidi descendere noctem:
Antiquum rediisse Chaos, montesque Typhoëa
Excussisse rati Inarimes, et saxa reuulsa
Quæ subter pendunt adflicti fulmine pœnas.
Donec ego, indignans tam vastâ mole feriri,
Monstriferos volui fluctus, ventosque furentes

Æoliꝝ aduerso solui de carcere saxi:
 Et circum laxis laterum compagibus imbrem
 Infudi, pressique inimico rostra tridente.
 Non nunc his armis, non defensoribus istis
 Tempus eget, gens cara mihi vada cerula currit
 Auraici auspicijs, pro cuius sæpe triumphis
 Et venti pugnare solent, & mouimus ipsi
 Arma Dei. sed tu Princeps mea maxima cura
 Vade age, rumpe moras, tibi jam victoria lauro
 Nubit rite caput: video per Flandrica rura
 Obsidium, & multo suffultos colle maniplos,
 Aduersosque Duces, & signa minantia signis.
 Post cladem: maiore animo circumdata vallo
 Mœnia, & hiberno defensos sidere muros.
 Fas mihi sit leges, & præscia fœdera rerum,
 Naturæ æternas causas, quæ cuncta coercet,
 Arcanasque notas fatorum ferre sub auras.
 Tu, qui externe venis, non regni at nominis hæres,
 Nomine nec longum latabere, sed mihi pœnas
 Nassouijsque graues debes; veniet semel illa
 Illa dies, quâ tu soliꝝ elatus adeptis
 Inuisos Erebi latices cunctisque videndos
 Adscendes, iungende tuis: sed corpore tanto
 Vix bene deposito, atque umbrâ vix ritè vocatâ
 Illa domus, regni quondam felicitis imago,
 Nunc umbra, & truncus, regniq̃ informe cadaver,
 Cui quoque nunc septem fluxêre à vertice turres,
 In sua vesanas convertet viscera dextras:
 Distulit & quæ pars civilia corpus in omne,

Secum

*Secum bella geret. Fratri contraria Phæbe
Ibit, et) umbrosâ positos in nocte Triones
Sorte datos spernens, atque humida regna sub Arcto
Indignata, diem medium sibi turbida poscet.*

*Sic fatus jungit bijugos, & spumeus undis
Extulit ipse caput, placido est armata tridente
Dextera, sed chlamydem sub summo fibula collo
Connectit, quàm blandæ olim nevére parenti
Najades, æquoreo saturantes murice telas,
Omnia flexibili doctæ distinguere musco.*

*Ille regens cursus, nutu juvat insuper alnos,
Et jubet optato turgescere carbasa vento.*

*Cæpit ut Auricam velis cedentibus auster
Extremo incumbens propellere littore classem,
Unâ omnes secére pedem, totosque rudentes
Laxavére sinus, tum pendula cornibus æquis
Suppara, ceperunt pereuntia flamina velis.
Ardua littoreas ostentat Douvera rupes
A dextrâ, claustrum pelagi Thamesisque, nec ulla
Monstrat iter melius deprénsis æquore nautis
Igne Pharos, niveis prætenta Britannia saxis
Quâ tenet angustos audaci margine stuctus.*

*Celsior at cunctis malo Prætoria moles
Excelsamque aplustre gerens, & puppe lucernam,
Spumantem lævas proram contorsit ad undas:
Lævam cuncta cohors giro interiore petivit,
Et vada cæca legens æstu alternantia ponti,
Gurgite non certo Flandrorum allabitur oris.
Efficitur portus medium mare, littore classis*

Jam

*Jam steterat primo, juvenum manus emicat ardens,
Dictaque diripuit de nomine castra Philippi.*

*Assenada, Eceloa, Male, vicinaque Brugis
Latè rura vacant, profugis viduata colonis.*

*Nam fama, innumeros rerum succincta tumultus,
Et fingi metus, et permittens plurima credi,*

Ante venit: tremit ipsa procul sibi tela parari

Sassa timens, longæ custodia credita fossæ:

Infelix, quæ non vidit majora minari

Cœlicolas, belli quæ ducem suprema sequentem,

Spernere bella sibi parvos paritura triumphos.

*Et jam quæque suis passim distincta manipulis
Signa volant, justis quæ exercitus omnis in armis
Brugarum stetit ad portas, sese quæ morata est
Intuitu hostilis virtus exercita Valli.*

Sic stabulo egrediens cum prima in prælia taurus

Mugitus ciet horridos, dum colligit iram

Explorat sese, atque irasci in cornua discit

Roboris obluctans trunco: timor impulit hostem

Ante tubam dare terga fugæ, sedes quæ relictas

Oudenburga tuas non visis prodere turmis.

At belli semper cursu feliciter usus

Præcipiti Auraicus, citus occupat agmine raptò

Hoste domos vacuas, castris quæ insedit, utramque

Te Ostenda et Neoporta tuens: Solmensis ad illam

Mittitur, ut Patres belli consulta ferentes

Ducat, et objectas tentet rescindere moles.

Has inter, claudebat iter per littora præsens

Collibus Albertus summis cognomine Vallo.

A dextrâ

*A dextra campi virides, & dulcia stagna,
 Planities inculta iacet, lævâque sonantem
 Incitat Oceanum, refugitque reciproca Tethys,
 Et raucum bibulis illidit murmur arenis.
 Virtuti via sola patet; quæ montibus illis
 Imposuit dea Solmensæ, signisque receptis
 Præsidium infælix speculâ turbavit ab altâ.
 Interea Auraicus iam dudum invadere magnum
 Mente movens aliquid, pugna prætexere causam
 Sperat, & ad tantos exciri posse tumultus
 Austriacum; motus, & nobile clade futurâ
 Imperat obsidium Neoportæ, quatenus urbem
 Claudere fas terris, ducto circum aggere cingit.
 Hanc propter fluor immiscens proclivis arenas
 Cunctantes impegit aquas, portumque reliquit,
 Cuius nunc tellus, nunc littora vindicat æquor
 Alternante freto: geminis amplectitur vlnis,
 Stagnantique æstus defendit mœnia ponto.
 Hæ suberant causæ, effuso cur milite Princeps
 Laxare arma paret, magnoque extendere gyro
 Distantes acies, & solo iungere ponte,
 Si quæ bella vocent, divisas gurgite vires.
 Tum circumducit fossas, iustoque recurso
 Curvatum, sese præstat defendere vallum:
 Hostilem ante aditum prohibet, subitumque moratur
 Horridus incursum, stellatis axibus agger.
 Non hæc obsessos operum structura fefellit,
 Mensque Ducis, densa iuvenum vallata coronâ
 Mœnia distribuit rector: custodia pernox*

Excubat, exercetque vices sortita periculum.
Post etiam miscens reſerata prælia portâ
Emicuit, fortemque iras effudit in hostem
Deſperata manus; claſſem quæ iuncta latebat
Caſtrorum lateri, ſubitis circumdare flammis,
Et ſpoliare parans hærentem littore ſicco.
Cedit in immenſum caſſus labor, ætaque retro
Armorum rabies, ipsis impacta fatiſcit
Mœnibus, & tutos tantum fouet æquore muros.
Non ſecus ac improviſum qui feruidus anguem
Preſſit humi nitens, viſoque exterritus hoſte
Proripuit ſeſe, audacis ſibi conſcius acti.
Vel qualis capræ-ue lupus læto-ue iuuenco
Inſidians, timet ipſe ſibi cum ruſtica pubes
Armatur, fugit ille prius, ſeque auis altis
Inſinuat ſcopulis, & tuta cubilia quærit.

Dumque ea per campos non æquo Marte geruntur,
Fama per attonitas Flandrorum diditur urbes
Auricum adueniſſe ducem, perque inuia vectum
Fidere iam terræ, littus portuſque tenere
Innocuos, ſolumque hoſtem depoſcere Iberum.
Continuò vates, ſuperos ſecretaque cœli
Viſu noſcentes, & præpetis omne penna,
Sic dicti fecere fidem. Si ſidera formas
Dicuntur ſeruare ſuas, ſi vera volatu
Fata loquuntur aues, nec noſtræ conditor artiſ
Credulitate Tages animos deludit inani,
Hic vir, hic eſt, quem, ſi verbis audacia detur,
Fas dixiſſe, poli certum promittere vultum,

Cuius

Cuius in aduentum Libyæ regnator, & alto
 Alterius mundi imperio, Hispanoque superbus
 Contremat, indecorique metu commotus, & irâ
 Ipse Tagus, currat turbato sordibus auro.
 Illi se, ceu prensa mari sæuisque procellis
 Excusso rectore ratis, Respublica tutò
 Committet, tumidi nec post ludibria ponti,
 Nec vanos austros, nec te pirata timebit.

Sic cunctos portenta Deum terroribus implent,
 Et metuunt gaudere palam: sed regius alto
 Dum gener in thalamo Marranica vina coronat,
 Visa, nefas, imis Aleto exire tenebris,
 Ultrices accincta faces, magnumque minata
 Excidium, simulacra modis pallentia miris
 Ducere; & exsortes auris vitalibus umbras,
 Quæ soceri cecidère manu, sua fata querentes,
 Infontes, generique his præmia digna precantes.
 Talibus attonitus monstros, belloque recenti
 Sollicitus magno curarum fluctuat æstu;
 Usque recurrebat visi furialis imago,
 Egmondeque Hornæque duces, procumbere terræ
 Cernit tot Comites, feriendaque tendere colla,
 Cædesque, cladesque, & bella & fœdera in ipsis
 Omnia sunt oculis, animumque per omnia versant.

Tempore non alio probrosa licentia ferri
 Sæuior incubuit terris; tot funera mundo
 Quippe simul nunquam dedit inclementia fati,
 Sed putet ipsa nefas, Albæ quot dextra peregit.
 Quis, Superi, fuit ille dies, quæ Numinis ira,

Cum tanto in Batavos passu mors sæva cucurrit?
 Sed tædet lacrimas in funere Belgica tanto
 Perdere, & innumeris fueris cum mortibus æta,
 Singula fata sequi: quis magnis audeat orsis
 Dicere, rumpendo ut lassarint stamina Parcas?
 Cum cunctæ vix tanto operi scelerique sorores
 Sufficerent, vel cum laceratum mitteret orbem
 Ensis Iber, sine conflictu, sub Tartara, Porthmeus
 E validam ut puppem, putris castreria cymbæ
 Liquerit, & simulacra virum ut traducere posset
 Molitus Stygiæ sit classem in littoris actâ?

Austriaco manes istos animasque peremptas
 Inspirasse putes Furiam, dirisque figuris
 Infecisse diem, demens velut agmina Pentheus
 Eumenidum, matrisque umbras Pelopeius Orestes
 Dum fugit, a tergo Stygia formidine Diræ
 Incumbunt, sævi sic illum conscia facti
 Mens agit attonitum, sic infera monstra flagellant
 Aduentu super Auraici: tamen itur in acres
 Armorum raptim curas: placet area belli
 Littus, & in nullis quia spem stat ponere muris,
 Dum locus est, ultrò victori occurrere ad undas.
 Assensere tubæ sonitu, bellique dedere
 Omen, & infausto strepuerunt tympana pulsu.
 Dux sparsas ipse ex omni statione cohortes
 Euocat, & motis meditatur prælia signis.

Vidit tunc gaudens converti Geldria bellum,
 Speravitque suos nequicquam excludere luctus
 Et tetricas fati clades solitosque timores

Deterfisse

Deterfisse semel, sed enim fallacia tantum
 Ostendere Dei blandæ simulacra quietis,
 Cedente ad Mosam terræ de finibus hoste.
 Deseruere arces Cluviæ, desuetaque bello
 Oppida, quæ solo Martis terrore coëgit
 Mollities cepisse iugum, culpamque luisse
 Vicinam, innumerasque alieno vulnere clades.
 Ac velut in pastus summi de culmine tecti
 Si quando varios sparsæ exinere columbæ,
 Sensere & cæco misceri murmure cælum,
 Aërios relegunt tractus, & pabula linquunt
 Illibata fugæ studio, simul undique pennis
 Tecta petunt, trepidæque cauâ se turre recondunt.
 Non aliter raptis concurrunt undique telis
 Agmina, & Austriacum fugientum more sequuntur.

Primus init bellum Marranis nobilis armis
 Arragoni domitor pelagi, quem Martius altum
 Portat equus, fulgens humeris, insigne paternum,
 Sidus, & in læuo Calathraue pectore crux est.
 Hunc defectrices turmæ, peditesque sequuntur
 Dulcibus allecti monitis: nam læsa iuuentus
 Abstinit dudum bello pretiumque poposcit
 Sanguinis, meritum tunc dedignata laborem.
 Nunc æquata ibat numero, signumque ferebat
 Auro intertextum, pictumque insignibus aureis.
 Hanc Mendosiades, streperet cum in cardine pugnae
 Seditio clamosa virum, imperiumque negaret,
 Duxit, & urgentem prudens effudit in hostem.
 Ibat, & Italiae robur, Romanaque pubes

Degener, & veterum bellorum oblita suorum.
Indomitos armis populos dissolvere pacis
An tantum potuere vices, rebusque secundis
Aduena mollicies? an saepe iterata, vicissim
Ima petunt sublime, cadunt despecta supremo
Quæ steterunt excelsa loco? sic cincta marinis
Scylla rapax canibus Siculum versare profundum
Dicitur, & nautis nunc reddere sæua Charybdis
Nunc sorbere fretum. sic mundum extundere mundos
Æternis atomum vicibus, veteresque renasci
Densaque novos fert veri vana vetustas.
Nec non Arragones alium venere sub axem,
Mauraque Granade, Lusitanique remotis
Extractum lustris nomen, Viriathus in ortu
Quod fecit primo Romanis nobile damnis.
Principium egregium, mox dudum nomine nullo
Colluues Saracena fuit, magnumque triumphum
Alphonso dedit exiguis res parva periclis.
Ignotis numerum claudit notha regibus orta
Hesperie, variosque duces varia arma ministrat.
Delecti numero ex omni, cunctisque probati
Ductores, Sapena, Vilar, Monrëius, atque
Davila, quos belli virtus spectata periclis
Rectores iuuenum, & campi dedit esse Magistros.
Vallones galeæ insuetos Boccoius heros
Ipse pedes ducit, torquens immane lacertis
Ante acies pilum, duros subiisse labores
Promptus, & insanis celer occursare periclis.
Dant animos iuvenile decus, magnæque cupido

Vindicta, Emmericis et) feruidus error in agris.
Post hunc insignis galea cristaque comanti
Agmen agit necquicquam audax Barlottus in armis.
Non proauum hic titulis, non sanguine magnus auito,
Castrorum sed plebe latens, ad munera tandem
Militiae emerfit, primi que insignia pili.
Una ingens Hannonæ cohors, Irique rebelles,
Artesij, longisque leues Eburones in armis.
Burgiones, fortisque olim Germanus in hostem.
Gramina quot letis tepidi clementia veris
Inducit campis, quam multa grandine nimbi
Præcipitant, quotquot veniunt ad littora fluctus
Oceano in magno, cum Hoedi Arcturi-ue cadentis
Impetus hibernas aquilonibus asperat undas;
Tot pila hic, tot scuta sonant; tremit excita tellus
Pondere, et imparibus resonat clamoribus æher.

Ipse inter medios ferrugine clarus Ibera
Vertitur Austriacus, iuxta pulcherrima coniux
Bellatrix, non hæc telas, sed tela Mineræ
Fœmine tractare manu, siluisque sueta
Excepisse feras, hiemesque imbresque tulisse,
Illa equitum peditumque globos aciesque pererrat
Nomine quemque vocans, animatque in prælia mentes,
Aureus ex humeris nodo dependet amictus,
Et regalis honos, chlamydemque sinusque crepantes
Carbaseos leuibus dederat diffundere ventis.
Stant in fronte minæ, et belli simulacra futuri.

Sic sese ad pugnas acies Hispana ferebat,
Et peregrina manus, Regisque exercitus omnis

Compositi numero in turmas, camposque tenebant,
 Cum subito Ostendæ Patres improvidus implet
 Nuntius, aduentare hostes, et pergere in æquor:
 Qui, quanquam primò exterrent immania cœpta,
 Iniusta que locus pugne, fortunaque belli
 Ancipitis; tamen, in dubijs sors optima rebus,
 Ingentem præstant animum, iuuare periclis
 Ad decus, in summos atque omnia mittere casus.
 Protinus Auraico sed feruida iussa referre
 Adproperant, mittuntque viros qui certa reportent.
 Jam tunc prima metu Batauorum castra fugarat
 Victor Iber, gaudensque viam fecisse ruinâ,
 Strauerat obstantes & fecerat agmina victa
 Regali secura fide: sed scœdera contrâ,
 Fœdera que capiti ipsius generique reseruat
 Rex Superûm, nec enim hæc oculis unquam aspicit æquis,
 Captorum illustres animas et inermia corda,
 Diræ discerpere manus; pœnaque tulêre
 Supplicijque notas varias, queis seua duelli
 Tempestas dubij, pugnansque pepercerat ensis.
 Nam furor in nudos partim, partimque iacentes
 Infremuit, tepuitque frequens in supplice mucro
 Pectore, & a nullo reuocatum est sanguine ferrum.

Nox erat, & magna tellus se nostra polumque
 Æthereas diuûm sedes inuoluerat umbra,
 Cum pater, instanti turbatus pectora bello,
 Littore procumbens, seram per membra quietem
 Accipit Auraicus: Deus illi ex æquore visus
 Exire, et madidis spumam distingere canis;

Tum

Tum sic affari, & certi dare signa triumphi.

Cæsareus sanguis, proauorum sanguinis ultor,
Et patris, & patriæ, meritas exposcere pœnas
Ne dubita à totâ defuncti gente tyranni,
Flandria multa mouens frustra, & Brabantia mussans,
Verba premunt dolor atque metus, te quippe precantur
Effusæ, communem hostem mundoque sibi que
Vinci armis patiare tuis: tibi sæua minatus
Ille quidem appropinquat, sed cum lux crastina mundum
Lustrarit cœloque pares aduexerit horas,
Surgentes primæ spectabit cædis acervos.

Sic fatus Deus Auræcum somnusque reliquit:
Surgit & adgnatum compellat talibus heros.

Bellipotens Erneste, mihi tua cognita in armis
Dextra, probata fides, nec enim mea gloria crescet
Te sine, nunc etiam mecum hunc partire laborem:
Austriacus, sic fama fidem facit, & Deus ipse,
Explicuit campis acies, & turbidus ad nos
Agmen agit, properans colles, quâ littus ad urbem
Et via sola patet, celeri præuerrere motu.
Hunc pugnae obsedisse locum, cum classica bellum
Ære cient & prima mouent in prælia Martem,
Cura mihi est: jacet Alberti contermina Vallo
Planities, cujus, que se protendit ad æquor,
Frons, habet angustas fauces, aditusque malignos:
Hanc armis capere ante pares, hostemque morare,
Donec in oppositam duco cuncta agmina ripam.
Tecum Schotus erit pugnax, peditesque Zelandi,
Et quatient campos equitum leuia arma recursum.

*Sic ait: inde alios hortatur, et ordine portus,
Cui fluxu crescens vires infuderat æquor,
Explorare vadum jubet, & conferre maniplos:
Nam pontem properant alij, angustique meatus
Præcipitem ducis impediunt in prælia curam.*

*Et jam ceruleâ persusus Lucifer undâ
Laxarat roseis spumantia frena quadrigis,
Propuleratque diem, cum jussa facessere promptus
Nassovius carpebat iter, dictasque petebat
Leffingæ fauces: ut se ad diuortia nota
Obijceret, jussosque intraret milite colles:
Emensusque viâ littus, cum plana pararet
Declivi vicina jugo, camposque subire,
Monstrarunt multo glomeratæ pulvere nubes
Hostem ferre gradum, toto fremit æquore longè
Armorum sonitus, sævitque hinnitus equorum:
Spiculaque aduersi radiantia Solis ab ictu
Ingeminant splendore diem. Dux tristis ut hostem
Præripuisse locum vidit, quo tenderat ipse,
A tergo quanquam egressus, fidi que receptus
Per colles valli similes, præruptaque fossis
Tesqua cauis; tamen indecoris dare signa timoris,
Et veritus subito ignarum turbare tumultu
Auricum, atque fuga specie terrere phalangas
Nondum compositas, sed adhuc in littore utroque
Ordinibus certis generatim consistentes;
Displodit tormenta prius, quæ sulphure primam
Texerunt aciem, & strauere minantia pugnam
Agmina, mox totas projecit in æquora vires.*

At

At Mendoziades, belli qui prima tenebat,
 Substitit attonitus, procurrentesque repressit,
 Et nimis incautè celeres in bella cohortes,
 Credens Auræicum cunctis decurrere castris.
 Verum ubi nulla videt dudum post terga sequentium
 Subsidia, & solum medios iter esse per hostes,
 Precipitatque moras, totisque effundit habenis
 Hinc turmas equitum, hinc peditum per devia nimbos.
 Qualis ubi Libycis cernens Leo cominus aruis
 Intentata sibi multo venabula ferro,
 Subsedit dubius; siue irremeabile spectat
 Effugium, siue in ferrum promptissima, paulum
 Languit ira fero, mox sese verberare caudæ
 Incitat attollitque jubas, & vulnere pectus,
 Et flauæ quamuis rigeant in sanguine setæ,
 Ipsos per cuneos, ut vitæ prodigus, exit.
 Haud secus insanis, postquam data copia pugne,
 Seditiosa phalanx armis tendebat in hostem,
 Instaurata animis; numeroque obstantia rupit
 Tela suo, indocilesque fugari, aut cedere turmas
 Obruit innumeris pilis, & pondere ferri.
 Nassouius postquam fatum miserabile belli
 Agnouit, nec jam pugnas, sed funera tantum
 Restare, insolitâ turbatus pectora curâ
 Inuitus cessit superis: ut noctis opacæ
 Post tenebras, quoties thalamis Pallantias albis
 Egrediens, primo stellas oriente fugauit,
 Unus adhuc superest Veneri carissimus ignis
 Lucifer, & cedit statione nouissimus æthræ.

O vexilla, & inundantes ô cæde Zelandâ
 Scothorumque pio consparsi sanguine colles,
 Este mihi testes, & me si fata fuissent
 Et tot clara meæ Mauortia pectora gentis
 Optasse auxilio deprensus esse: sed unum
 Quod potui, mærens, supremæque verba locutus,
 Ad viridem manes tumulum ter voce vocasse.
 Inuictæ, illustres animæ, vos gloria letho
 Eripuit, longumque dedit morientibus ævum.
 Vos, dum nomen erit virtuti, fama per auras
 Celsa vehet, similique tubâ simili ore loquetur
 Quo genus Auræicum, & clarissima fulmina belli
 Desert ad populos, quos terra extrema refuso
 Submouet Oceano, quos & plaga iniqua coërcet
 Puppibus illa magis Batavis, quàm nota Bootæ.

Audierat dudum Auræicus, sed fronte serena
 Presserat, inceptis quantum fortuna sinistris
 Illius in partes & primos mobilis orsus
 Ausa foret; pudor & quanquam subit intus, & acri
 Corde dolor, vox læta tamen, tum pristina vultu
 Majestas seruata suo est; sic ora nouercæ
 Imperijs tulit Alcides, sic aëra vultu
 Sollicitus trahit in nubem, sic numine cælum
 Torquet, & æternos inclinat Iuppiter axes.
 Ergo equites peditesque locat, certo ordine iussos
 Littus in aduersum, iunctosque inferre maniplos.

Emicuit, primusque vadum primus que minorem
 Fecit aquam reliquis, bellandi ardore, videri,
 Nomine Nassovius patrueli & laude Loïsus

*Inclitus, oppositâ procedens primus in aëta.
 Quinque illum turma, virtus electa, sequuntur.
 Precipitant alij atque alij, pars margine cæco
 Cunctantes dejecit equos, pars æquoris ictum
 Adversi fregit nando, puduitque secutos.
 Nec vada nunc cupiunt, aut tutum querere pontem,
 Sed rapuit, prævisa ruens in praelia, miles,
 Quod fugiens timuisset iter. sic triste per amnem
 Pastor agit si quando pecus, procul altera ripa est,
 Ignotusque metum gurges mouet: ast ubi ductor
 Taurus iter monstravit aquis, armenta sequuntur:
 Parsque vadum tenuit, pars præcipitavit euntes
 Vorticibus socios, pars dum vult prima tenere,
 Jam monstrata vagi vestigia negligit alvei.*

*Iamque in conspectu Hesperijs exercitus armis
 Stabat, in æquoreo nec poscens littore pugnam
 Nec renuens: deus ancipites lymphauerat alas
 Pan nemorum, bellique potens: pavidosque timores
 Ingerere, et vano solitus terrere tumultu.
 Quin etiam horribiles cristas, galeaque sedentem
 Terrorem pater intentans objecerat illis
 Gradivus, tristemque recludens Gorgona Pallas,
 Presserat in mortes, alieno tempore, promptos
 Devotosque animos, totum dum colligat agmen
 Auraicus, junctisque queat concurrere signis.*

*Ille jubet Frisia gentes, flavosque Britannos
 Arma sequi turmasque equitum, qua prima Loïsus
 Duxit in hostiles, belli praeludia, turmas.
 His gemini, ut virtus tanto conspectior esset,*

Se numeri jungunt, armis insignibus, ipsi
Aurai co, Holachioque duci custodia fida
Corporis, & casus firmum tutamen in omnes.
Nunc juvenes laudum cupidos in fronte locarant,
A superis vili decus immortale licentes
Sanguine, & è summis quarentes pulcra periclis.
Dux cunctis Verus, & titulo preclarus equestri
Et belli merito, spatiosum pectus obarmat
Duratus flamâ Chalybum labor, omnia tela
Illudens thorax, nulloque forabilis ictu.
Ille sibi primæ mandato munere pugna
Plaudit, & ardentes hoc laudat honore Britannos,
Seque simul: vigor hinc animis, mortisque decora,
Dulce sacrum: procul inde graui metuendus in hasta
Solmensis graditur, tremit aurea vertice cassis,
Et coni excelsum decus: illi pensa sorores,
Nent extrema coli, sed tardo pollice stamen
Intorquent, thalamis manes patriæque dicantes.
Huic parere dati, quos Rex æquissime Belgis
Mittis in auxilium, vel non inhibere volentes
Magne Henrice cupis; merito Provincia, & audax
Nortmannus, durisque insueti Vascones armis,
Submittunt sua sceptratibi: te sospite nunquam
Res Batavum, & fatis semper contraria fberis
Terra fata meæ, fallax euertere Maurus
Speret, & armatam frustra prætendit oliuam.
Unâ ingens manus, Aurai pridem arma secuta
Obsidio seruat a suo: nam præmia miles
Captus sorte loci, belloque, fameque, laborum

A victo-

*A victore tulit, quæ Dux orata negarat
 Sapius, in tanta vix dum furor iraque cogunt
 Paupertate pios, causam damnare, ducemque
 Ingratum, & pretium cum libertate pacisci.
 Aspice diuitijs tantum suffulta tyrannis
 Injustis, gentesque trabens in bella merentes,
 Quam non e stabili, sed iniquo culmine cuncta
 Despiciat, non iste tuus, sed militis ensis.
 It comes, & magnos testatur Cantonas armis
 Heluetie, paruis assueta, hic vultibus ipsis
 Infantum suus horror inest, genitricis ab aluo
 Cum primum in terram nati cecidere rubentes,
 Effingit galeis aptum, dum sustinet ingens
 In cunis saxum caput, atque ad prælia vultus
 Maternus deformat amor; quin flumine partus
 Inijcitur, niuibisque pigris duratur, & undis.
 Stare loco, pulchramque pati per vulnera mortem
 Vnica laus populo; subiit cum tardior ætas,
 Canitiem cristis celare, & casside rugas,
 Vel dudum imbelles annos præuerrere ferro.
 Extremum faciunt agmen quos mittit amœna
 Traiectus, quos paciferis Hollandia campis,
 Et tellus fecunda satis, cui non dedit olim
 Rerum opifex Natura parem, lætæque nouales
 Queis non certarint piceâ pinguedine glebæ
 Niliaci, Libycique soli; hic pecuaria, & herbæ,
 Agrestum bona sors curâ secura, ratesque,
 Et mare, compensant varijs effossa metalla
 Montibus, & fuluo lucentes gurgite arenas.*

Quas

Quas scelerum causas, irritamenta malorum,
Subtraxit tibi sponte Deus, ditemque sine illis
Esse dedit, pacemque tuis sentire sub armis;
Magna parens, nunc, & quondam, cum Martia Roma
Te regni sociam non dedignata, vocavit.
Tristes inde gradus, & feruida cæde recenti
Matthiaci arma mouent, vento turbante, carinæ
Quotquot in Oceani voluuntur marmore, nullas
Audiuere manus melius; seu frangere fluctus,
Seu sit opus vento cautè parere ferenti,
Seu vitare vada, & decernere cominus armis.
Fælices populi quæ non loca noscere mundi
Extra anni solisque vias, imperuia sensu
Humano, veterumque notis ignota, dedistis?
Vos pelagus quantos intactum aperitis in usus?
Tunc, nullis gens victa malis, etiam ausa ruinâ
Celsior esse tuâ es: duodeno vt circulus astro
Signifer effulget sensim, cæloque relucet
Splendidior per membra, plagis quæ mersa resurgunt
Oppositis Arcto. sic lapsu clarior ipso
Stat virtus, viresque novas à vulnere sumit.
Nectua te, Princeps, Germanorum agmina sola
Querunt, & dubio te casu, Erneste, queruntur
Ereptam solitæ testem virtutis, at omnis
Turba putat te deesse sibi; vt si vellus aperto
Insparsum cælo, septem subit una Trionum,
Vix sua cognoscit tardus ferraca Bootes.
Et trepidi numerant insuetas æquore tingi
Parrhasias nautæ. certis tum cursibus alvus

Excidit

Excidit, atque omnis caligant vela carinae.

*Sed me bella vocant: scædatur cedibus æquor
Albertique fugam, & victricia Principis arma
Mauritij, cultrix summorum Musa virorum
Intendas majore tubâ; pacisque retexe
Tartareæ scelus, atque hortantem prælia Martem.*

*Substiterat rediens à gurgite dissona moles
In varias partita acies, gentesque phalanges
Monstrabant jam quæque suas: signumque duelli
Spectabant equites, peditumque exercitus omnis,
Et minor ordo ducum: diuûm velut inuida regnis
Cum quondam è Phlegrâ tellus Titania monstra
In Iouis exitium superasque immitteret arces,
Extimuit natura Chaos; sed Delius arcum
Pressit, & Odrysiâ nixus Gradius in hastâ
Constitit, & Libycos Tritonia compulit angues,
Dum tuba nimborum caneret, genitorque deorum
Nubibus igniuomas hyemes, tonitruque vocaret.
Sic omnes nutum Auraici cunei que, duces que
Respiciunt: non ille croco, non ardet in auro,
Sed tegmen lateri telo impenetrabile, totus
Bellatoris equi ferratus terga fatigat:
Ornatumque tenet, tenet arma ruentis in hostem,
Sed ducis: it juxtâ primis insignis in armis
Henricus Fredericus, auens implere paternum,
Fraternumque decus: quanto illi pectora voto
Flagrabant audire tubas, bellique cruento
Pulvere, perfusos hosti ostentare lacertos!
Nulli tanta fuit pulcrum ad discrimen ituro*

D

Gratia,

Gratia, vel fortis tanta indulgentia forma.
 Fratris sollicitum pertinent gaudia pectus.
 Sic jam terribilem stabulis armenta fugantem
 Miratur sobolem tacito Massylus amore,
 Inque suas letus cernit leo crescere vires.
 Ille ubi vulnificos ungues, dentesque timendos,
 Et terga, & sese totum cognouit in ira,
 Respuat imbelles epulas, lustrisque relictis,
 Ire patri comes, & praeda agere aestuat arvis.

Postquam dux acies belli deponere signum,
 Turbarique equites videt, argumenta timoris,
 Hesperios, nec directum exiuisse cohortes,
 Quas bello assuetas omni nunc bella timere,
 Omen erat: promptas sequitur sic voce phalangas.

Regnorum leges, natura fœdera mecum
 Defensura manus, quin religionis honorem
 Christiados; non vos ultricia tela parantes
 Vocibus hortari, sed Ibero ostendere pœnam,
 Hancque metu duplicare mihi est sententia pœnæ;
 Nam mora jam timido veros augere pavores
 Nostra potest hosti, spatioque extendere sensum
 Supplicij, firmate animos, & digna secundis
 Pectora ferte deis, quos si sperare fauentes
 Non melior jubeat causa, ut jubet; obijce magni
 Claudimur, ecce, maris; directâ fronte minatur
 Hostis, & insidias intentant omnia circum;
 Deest quoque terra fugæ: nobis densantur in unum
 Virtus hoc animosa loco, durumque necessum,
 Et belli fortuna simul: nolentibus hostis

Effugium cupiat fugiens, abitumque dedisse,
 Hæc quem tela dabunt: nec plura locutus, eunti
 Iam populo, pronoque, tamen tantum addidit iræ,
 Quantum auriga iuuat clamore, in verbera pendens
 Cornipedem, Elei ad metus & maxima campi
 Sudantem spacia, ut voces vi^l feruidus axis
 Praueniat, per aperta volans, iectusque monentis.

Ecce autem hortatus, & Principis arma secutus
 Auraici, belli auspiciu dans, agmina prima
 Carpit eques, dubiusque fugæ pugnaque recursus
 Multiplicat varios: at dux ne prima labaret
 Frons sibi, delectos sparsit per tesqua maniplos
 Fundentes volucris lethalia vulnera plumbo.
 Obliquosque iubet, quæ se vagus hostis agebat,
 In latus eicere globos: ipse in juga collis
 Euexit tormenta, maris per littora, & agros
 Undique subjectos, certam minitantiâ mortem.
 Dumque animat vastis Cyclopu educta caminis
 Tela vapor, viresque rapit jaculabile fulgur;
 Accensas intus massas foecunda maritat
 Ira Deum, nimbos rictu despumat aëno
 Machina sulphureos, obnubens littore toto
 Exsultantem equitem nebulâ, nigraque favillâ.
 Hæc sæpe in medias rapidè displosa phalangas,
 Totos disiecit cuneos, & membra per auras
 Latè sparsa tulit; vel collis parte revulsâ,
 Arma, virosque simul textit fumante ruinâ.
 Extemplo murmur sensit vicinus ab undis
 Aquisoris domitor pelagi, gemitumque cadentium

Littora quæ abruptos contermina volvere plausus
 Instantum; Vitreisue repente sedilibus omnes
 Exsiluere Deæ, Phorcique exercitus omnis
 Tunc Deus, in Batauos tanti ne gloria belli
 Solaredundaret, quæ non, nisi sanguine multo,
 Si ventura tamen, Batauis ventura fuisset;
 Claustra undis adimit currumque per hostis Iberi
 Agmina ceruleum, perque omnia littora misit.
 In colles euasit Iber, subiectaque collium
 Arua jugis; ducis Auraici mens prouida, nube
 Puluere atorpere diem, & juga perdere arenas,
 Omnia plena viris, signis, hostilibus armis
 Conspectuens, balistarum, quas colle locarat,
 Excussit subitum fulmen, spacioque rotatas
 Aeris, & calido fumantes puluere glandes,
 Tardauitque gradum subeuntis desuper hostis.

Hic tempus, pugnaque locum speculatus, Iberos
 Inuadit Verus, & tardè cedentibus instat,
 Fata minora ferens flammis; inimica remugit
 Ære phalanx, toto densantur nubila cælo
 Sulphurea, & sæuis longè stridentia bombis
 Tela pluunt; nec certa regunt in vulnera dextras,
 Sed sibi turba nocens, quos destinat, impedit ictus:
 Hinc petitur fumus, quique hostibus imminet, aër,
 Et pendens nox densa super; perimuntque caduntque
 Vulneribus coecis; virtutis munus apertæ
 Casus agit, quin ipse dolus: nunc turba recedit
 Nunc premit; ac medius decrescit limite campus
 Incerto, crescitque viris; velut æthere aperto

Discur-

Discurrunt nubes, & circumflantibus austris
 Alternis sata læta cadunt, fluxuque minaci
 Nunc venit in littus, nunc in mare voluitur æstus.
 Sed postquàm subiit retrorsum flammifer ordo,
 Inconstans belli facies; vibrantibus hastis
 Concurrunt, contisque, & longo cuspidis ictu
 Cunctæ acies, animisque pares, & viribus æquis.
 Sed plures clamore procul tantùm arma priorum
 Instigant, & voce iuuant: nec flama, nec ullum
 Telorum intereà cessat genus, & super ipsa
 Corpora consistunt sociùm, calcantque gementes.
 Tum quoties vires pugnantùm animique fatiscunt,
 Emeritæque volant circumfessa agmina mortes,
 Succedit rediuiua manus: sic agmina Cadmus
 Surgere terrigenùm vidit: fœtasque nouales
 Martis, & in pugnam nascentia semina dentium
 Natali perijsse suâ. dum mutua campo
 Plus quàm ciuili confundunt vulnere dextrâ.
 Sic etiam geminis semper ceruicibus Hydram
 Crescere per damnum vidit Tirynthius heros,
 Et duplices omni de vulnere sumere vires.

Duxerat in planum, quâ se per florida prata
 Vicini extendunt colles, a littore sæuo,
 Austriacus turmas; ubi cursus liber equorum
 Hastarumque minæ, & solo impete commodus, usus
 Spondebant maiora Duci: subito agmine ductor
 Naßouius contra apparet, ceu Martius astris
 Exsilit in sæuos currus, lugubre Gelonos:
 Ingentes augent animos clamorque, rubensque

Ira, & mille acies, & quæ tot signa; tubæque,
 Tot litui comitantur, ouantique agmina gyro
 Agglomerant, quæ Fama, & læto Gloria vultu
 It comes, & nūeis Victoria concolor alis.
 Sic eques Auraici cunctis effusus habenis
 Irruit, inque hostem fundit simul undique tela
 Crebra niuis ritu; protensa cuspide iectum
 Nunc facili gyro eludit, nunc vulnere plumbi
 Anteuenit, gladijs nunc cominus instat apertis.
 Connixi occurrunt, atque inflammantur in hostem
 Cornipedes, irasque gerunt animosque sedentum.
 Adversæ hinc disruptæ acies, versæque retrorsum
 Reijciunt hastas, sese impediuntque, ruuntque.
 Armaque, corporaque, & sociati cæde magistrum
 Hostilesvolvuntur equi; nec pugna secuta est,
 Sed faciem belli cædes mutavit inulta.

Atque ea dum campi diuersâ parte geruntur;
 Per colles, tardasque horrentia prælia arenas
 Dissimilis Bellona ciet; titubantia iniquis
 Gressibus, ambæ acies vestigia quippe trahentes
 Decertant, vix membra valent attollere, contrâ
 Vix arma expediunt: affusæ magnus arenæ
 Alligat adstantes cumulus, terraque tenentur
 Immoti, velut in somnis subsidere cursu
 In medio, frustra properanti genua videntur,
 Eualidique pedes: hinc motu spicula vibrant
 Irrita, suspensæque carent conamine vires.
 Tempus erat medio cæli cum flammeus orbe
 Stat Sol, & cunctis contractæ montibus umbra

Omni Phœbeos admittunt limite vultus:
 Tunc viresque deo super, immensosque calores
 Feruida Lernæi duplicabant brachia Cancrî.
 Ergo nec ardentes galeas portare, nec arctos
 Thoracum nexus, nec spicula tendere contra
 Sufficiunt, lassos quatit æger anhelitus artus:
 Exhalatque, hinc sole calens, hinc littus arenâ,
 Informes nebulas, clamantumque indit in ora,
 Et strepitus siccas obturat puluere fauces.
 Cuncta tamen superat belli furor, horrida ferri
 Certat hiems, vastæque sudes, longæque sarissæ,
 Sulphuraque, & subitâ crinitum missile flamma.

Hic deus Oceani postquam non amplius undis
 Auxilium præbere valet, vocat ocys Eurum
 Auroræ roseum, solo hoc custode, cubile
 Panditur ad populos Arabum, Nabathæaque regna,
 Atque ait: Austriacas nimbis fœdare cohortes,
 Et ruerè Eure para, medio vim Cynthius axe
 Erigonesque canis, paruo qui limite distat,
 Adijcient, furiasque tuas rapido igne iuuabunt,
 Vicinoque freto, & pelago nascentibus auris
 Incutiam tibi longè animos, irasque furenti.
 Ille volat, campumque operit stridentibus alis,
 Ore sedent ignes, densantur puluere crines.
 Vertite arenoso congestos sæuus Iberum
 Torquet in ora globos, idemque volantia contrà
 Impete tela iuuat, laxisque insibilat armis.
 At Batauum cædi intentas conamine summo
 Auertit dextras, ictusque exhaurit adaçtos.

Turbine

Turbine, fortunamque rapit victricibus hastis,
 Sensit adesse deum, & cœlestia munera promptus
 Accipit Auraicus, sortemque in vota secundam;
 Impulit ipse acies; Meliori fidite causæ
 Præsentiq̃ue Deo, qui lucida tela diei
 Figit in aduersos, & turbine verberat hostes,
 Intonat adsensumque dedit mugitibus aura,
 Et longè Vocemque tulit, mentemque loquentis.

Quæ dum Marranis exercet prælia turmis
 Æolius furor, & calidas Sol asperat iras,
 Vtrimque Auraici robur, visque omnis Iberum
 Densatur campo, & junctis thoracibus hæret:
 Qualis Hyperboreis ubi concutit imbrifer axes
 Iuppiter, & medio dispergit nubila cœlo;
 Aëre stat diuersa phalanx, nunc pellitur Auster,
 Nunc Aquilo, pendet dubio in certamine nubes,
 Multa timens, quibus illa fretis, quibus incidat agris.
 Ter conatus Iber, cuneos impellere retrò,
 Ipse retrò ter pulsus ijt: discrimine quarto
 Dux equitum, cernens nutantia bella Loïsus,
 In belli latus erumpit clamore, frementes
 Exhortatus equos, perque agmina perque phalangas
 Latè limitem agit, compostaque prælia turbat.
 Extemplo cœpère acies rarefcere Iberæ
 Ordinibus ruptis, & versis cedere telis;
 Instant vi pedites, majoraq̃ue tela coruscant
 Præcipites, Ducis exemplum euentumque secuti.
 Nec mora, nec requies, donec, nullo ordine, turmæ
 Austriacæ, indecores, nulloque pudore timendi,

Indignam

Indignam petière fugam, confusaque pubes
 In sua conuersis retrò acta est agmina frenis.
 Tum verò gemitus morientum auditus, & ingens
 Telorum fragor, hinnitusque, & cursus equorum.
 Incita non secum traxit tunc ungula nubem
 Pulueris, at fuso latuit sub sanguine arena.
 Tetraue congerie sola, semianimoque cruore
 Inualidas tenuere fugas, ventusque, deusque,
 Æstifer, & densis Batauns circum obuius armis.

Hic verò Austriacus, rebus quod restat egenis,
 Nunc prece, nunc grauibus restaurat praelia dictis.

Quò fugitis socij? si Dīs autoribus hosti
 Debetur Belgī imperium, tu sola reperta es
 O Regi cognata manus, quæ pandere velles,
 Dedecus Hesperia, victori mœnia fœdâ
 Indefensa fugâ? cui me, Regisque relinquis
 Progeniem? sic nos promissa in sceptrâ reponis?

Has inter voces, media inter talia, tempus
 Appetit aduersi læuum ducis incita cuspis:
 Incertum quâ stricte manu, nec vulnere quisquam
 Exultauit ouans tanto, laudemue poposcit.
 Sed furor in cœcâ bellorum nube, cruoris
 Obruit autorem; nec enim, cum tela tenebris
 Permixtis texere acies, est cognita virtus
 Militis; in medio vulnus, lethumque vagantur.
 Heu, quantum Batauis errantis imagine teli
 Promisere Dei! sed non tamen irrita prorsus
 Nota fuere viro, dextraque extrema petenti.
 Nam dux insolito turbatus vulnere, postquam

Palantes equitum turmas excedere campis
 Vidit, & iratis retrò ferri omnia diuis;
 Ut circum sparsas potuit discernere clades
 Eminus è tumulo, quæ, bello obstante, latebant,
 Mente stetit dubiâ: num se mucrone corusco
 Induat, & properet crudelem abrumpere vitam?
 An, veluti mos est miseris, animoque timenti
 Cui fuga nulla patet, dat de speratio vires,
 Reddat se campo, & victus trahat omnia secum?
 Singula corde putans, & quæ sit copia lustrans,
 Cernit, quicquid adhuc steterat discrimine tanto,
 Intentæ dare terga fugæ, aut vestigia retrò
 Alternata trahens, auersis cedere telis.
 Non aliter, quoties viduata remige pinus
 Antennæque gemunt, & non durare carinæ
 Amplius imperiosa valent freta, turbine sæuo
 Fluctuat interitura ratis; stat de super ignis
 Tyndarius, geminosque fugat toto æquore fratres.
 Ergo animo sedit, dum præcipitare potestas,
 Præcipitare fugam: pauci post terga clientes
 Nullis sub signis, nullo ductore sequuntur.

Viderat Hesperiam mæstus dare terga sequaci
 Battaviæ, Arragonum ductor, victoribus arma,
 Obijceretne preces, dubius; fortuna precari,
 Ira audere iubet, sed distulit ira timorem,
 Prodigus & vitæ furor: illum concitus, hostes
 Inijcit in medios sonipes; vicinia lethi
 Contemptusque necis vitam dedit. omnia namque
 Agmina, reliquias dum circumfusa sequuntur

Austria

*Austriacas, prædamque armis ex hoste reposcunt ;
 Ecce subit Gnadelestæus rimantibus Ultrò
 Obuius, ad cædem juxtà mortemque paratus.
 Incubuerè viri victo ; jam forcipe durâ
 Atropos infrendens præcidere pensa parabat,
 Sed tenuit Dis ipse manus, & liciâ Parcæ
 Eripuit, subitoque dedit mansuescere motu
 Infestos animos. siquidem vix cognitus armis
 Obscuris Ductor, multâque inhonorus arenâ,
 Sistitur Auraico, captiuus in agmine magno
 Maximus; obutuque hærens defixus in uno.
 Vt fera, quam siluis auersam, indagine clausit
 Pastor agens telis, & jam dammauit arenâ,
 Contremat ad strepitus, & circum lumina torquens
 Frennit, & insoliti miratur sibila vulgi.
 Principis ut stetit ante pedes, Dux inclite, dixit,
 Sic tua perpetuas decoret victoria laurus,
 Speratamque manum sceptris, & vertere terga
 Nulla acies, non ulla unquam fortuna timere
 Arguet hunc animum; qui nunc quoque numine pressus
 Nil queritur, sese tanto quod iudice vincat ;
 Quin potius pulcris gaudet constare periclis
 Ærumnisque sibi, titulis ut dignus auitis,
 Fides & Austriaco, vel mundo teste, probetur.
 Hanc quoque seruato si dignam à Principe laudem
 Factis atque fide, à Superis utroque mereri
 Inuidiam potui, virtutis præmia nostræ
 Hac mercede placent; vos, ô vos, conscia saltem
 Agmina, mersorumque indigno funere manes.*

Testor in interitu vestro nec pila, nec ullas
 Me vitasse vices: ego tūm, mihi nunc quoque Princeps,
 Magni nate patris, magni fraterque Monarchæ,
 Imperium cui Dī faciles sine fine dederunt,
 Cūm fusas campis acies, & vestra pericla
 Cognoui, afflictis animum producere rebus,
 Nec volui sperare fugam; & si fata fuissent
 Ut morerer, quò te eriperes discrimine tanto,
 Impiger ad lethum, iratā virtute, cucurri.
 Laus sit, te fugiente, capi: non hoc tibi debet
 Nasovius, fortuna, Comes, quòd me sibi cernit
 Captivas donare manus, depellere nostro
 Et volui & valui majora pericla periclo.

Implicuit dextram Auracus, nam sensit amore
 Austriaci, & bello furiatā mente loquutum,
 Usque adeò ut tepuere enses, ut pectore Mauros
 Incidit, atque animos erexit gloria pugnae,
 Inflammata semel sedari est nescia virtus!
 Dux tamen edixit, ne quisquam illudere victo
 Audeat, aut verbis captivum incessere amaris;
 Et belli memor esse vices, & jura cruenta
 Pallados, & posuisse modum quoque Numina magnis.

Interea angustas fauces, quā semita pontem
 Vix uni prebebat equo subiisse, duci que
 Quā binæ poterant abitum prohibere sarissæ,
 Austriacus superat; cursuque exhausta trabentem
 Ilia cornipedem, freno stimulisque negantem,
 Mæstus agit, confusa via vestigia circum
 Impediens, texensque fugas, ne signa sequendi

Victo.

Victoris, campo implicitus, deprenderet error.
 Omnes externant auræ, quemcunque fragorem
 Audiuit moti nemoris, comitumve suorum,
 Hostis tela putat: quoque nunc infecta videtur
 Æquora vicinos cumulis æquantia colles
 Corpora, et in tabem sidentes cernere acervos,
 Totque perire duces. super omnia Marchio turbat
 Sollicitum Guadelesta; nam cognita virtus
 Ductoris, credi lethum cogitque, vetatque:
 Et secum tales profundit pectore questus.

Si mea pro vestra, et populi suscepta salute
 Vota, precesque Deis unquam exaudita fuissent,
 Non ego nunc clademque meam, clademque meorum
 In te uno aspicerem, Mendoza gloria gentis.
 Quò te dure tulit virtus temeraria, quò te
 Projecit generosa fides, et Martius ardor?
 In te cum nostræ moles jam quassa tiaræ
 Pendeat, hostilis metus, et pars maxima belli,
 Scuitia est voluisse mori: tu in littore ponti,
 Agmen agens equitum, medios ter vectus in hostes,
 Idem dux milesque mihi: vidi ipse furenti
 Tum colles tremuisse tibi, tormentaque circum
 Hostica te innumeras necquicquam spargere mortes.
 Tunc mihi quid Mauors poterat sentire pararet
 Adversique dei: nec enim tunc amplius anceps
 Belli casus erat; pro tot modò millibus, una
 Cedenti virtus mihi mansit vestra superstes,
 Non voluit mansisse sibi: fuit obruta telis
 Innumeris; non victa tamen, sub corpore victo.

Ostendit fortuna mihi, quid in agmina possit
 Martia, bellorumque duces; tu fortis in illam
 Quid virtus valeat ducis; hæc mea signa secuta est,
 Funestos procul intorquens fugientibus ictus;
 Te, quia contrà ausus fidentior ire, refugit.
 Nam spero, timeoque tamen. sic ibat amici
 Austriacus casum indignans, et fata suorum;
 Atque omni sese perijsse in funere flebat.
 Nox favet, et primis profugum circumvolat umbris:
 Illa quidem cunctis veniens optata, sed uni
 Infantæ trepidâ quatiens formidine somnos.
 Ni portam mens omnis habet: præsagia curas
 Exagitant, faciles semper pejora timere.

Vix obtusa polo primus dimouerat astra
 Ortus, et Oceani, penitus sub luce paratâ,
 Auderat mugire fores, cum Cynthia fratris
 Conspectit in roseo consistere limine currum:
 Castra per Auraici, non, læto tempore, marcent
 Excubiæ, somnove labant: vigil errat in armis,
 Noctis quæstæ moras, statio; victoria belli
 Clara mouet memores, animis oculisque recurrit
 Hesterni Martis perfusus imagine campus.
 Panditur at juxta deformis sanguine cædes.
 Insane virtutis opus; jacet æquore toto
 Permixtus domino sonipes, inhumataque turba
 Partim auibus, partim monstris exposta marinis.
 Sed quoque dira feræ fugerunt pabula, et agros
 Obscænos, taboque auras sanieque grauat as.
 Hic fuit Hesperia vidisse ex sanguibus umbris

Dura-

*Durauisse odia, & quas confligentibus iras
Vita dabat, secum æternas in morte tulisse.*

*At contrà Auraico victori (vt pristina bellè
Ancipitis desauit hiems, ensesque reposti)
Mansueuere minæ, & virtus miserata resedit.
Non secus ac spatium si quando effusus inani,
Nec sese in scopulos, nec sese elidit in ornos,
Amittit turbo vires: vt desuper ingens
Cæli porta tonet, ventosaque sibilet Arctos.*

*Ergo suam repetit, spolijs Orientis onustus,
Atque triumphatas Flandrorum è littore gentes
Ducens, innumeris per cœrula classibus, Hagam.
Hic aulâ in mediâ ducenta ex hoste recepta
Famæ, & belligero suspendit signa Tonanti.*

*Salve inuictæ Parens, domito sic sæpius hoste,
Optatus, Victorque redi: te castra triumphos
Inter laurigeros aluere, & præbuit armis
In medijs diuina tibi cunabula mater.*

*Spes Batavum jam natus eras: quæ te duce gesta
Cuncta tibi meritas pepererunt prælia laurus,
Præcipiti confecta manu: fortuna reliquit
In dubium, fortis magis, an felicior esses.
Æolus ipse tibi patrijs effundit ab antris
Armatas ventorum hiemes: tibi militat æquor,
Et tua iurati veniunt Tritones ad arma.*

LIBER SECVNDVS.

I Am vaga Bruxella densis terroribus Aulam
 Fama quatit, quin & Regina verberat aures,
 Deletis campis acies; jam cædibus agros
 Fædari Neoporta tuos, jam dira minari
 Auraicum magnæ, tantis successibus auctum,
 Gandauæ: ut propiore metu, variabile vulgus
 Quæ finxere, timent, geminantque timore tumultus.
 Soluitur in tristes Alberti regia luctus
 Inuidiam testata Deum; nec defuit aris
 Turba, sacros iterans vario modulamine cantus,
 Suppliciter tristis, deposcens Numina pacem.

At soror, atque eadem portento credita conjux
 Hesperio, ducis, exemplo Iunonis iniquæ,
 Multa gemens, latè rapidis loca questibus implet:
 Ut verò præsens autor, testisque ruinæ
 Ipse suæ, conjux intrauit limina victus,
 Deformis pallore nouo, vultuque minacem
 Ante ferens luctum, rapido quem corde premebat,
 Ingens ante oculos misera caligo natauit,
 Occlusitque animam gelidus dolor: omnia venis
 Membra labant vacuis, & sese in pectore quærunt
 Languidulo: trepidam famulæ excepere cadentem,
 Auratisque locant thalamis, aurasque reducunt
 Singultanti animo, reuocantque in corpora vires.
 Illa ubi concepit furias, & versa retrorsum
 Mens agra, insolito vindex accensa furore est;
 Conspectum, sociasque fugit, lucemque perosa,

Sepsit

Sepsit se tectis, atque in secreta refugit.

*Est in secessu, magnâ formidine cultum,
Quod taxi circum & piceæ deformibus umbris
Circundant, solisque arcent à lumine, templum.
Hoc secum solita est Batavis de rebus inire
Consilium Regina loco: stant mamore tristes
Effigies, Magnusque Pater, Dux Alba, grauisque
Commandor, totusque ardens Granvella pyropo.
Ante pedes tormenta jacent, sæuæque secures,
Virgæque, gladijque truces. juxtâ ordine centum
Stant aræ, Stygijsque deis, Ereboque potenti.
Hic somni ignaris acta Inquisitio curis,
Excubat eternum, stridensque immane Sacerdos
Busta suos seruat semper patientia manes;
Effoscosque colit tumulos. sedet intus abactis
Ferreæ lux oculis; qualem dat sæua colorem,
Æra laboranti cùm profunt tinnula, Phæbe.
Horrida vitta riget sanie, nam sanguine tantum
Innocuo facit, & Stygio Latioque parenti
Solùm funereos aris imponit honores.
Illa etiam viuas animas, lucemque tuentes
Insodit terræ, & trepidantia fata coëgit
Accelerare nefas: diras audire silentium
Voces, infernisque Deas excire tenebris
Huic datur, infandum tetigit cùm Tartara murmur.
Ad quam flammato tunc pectore regia conjux
Vt venit, viditque suis adsparsa natarc
Limina visceribus, sæuumque in mente furorem
Impulit ipse locus, sic supplex voce precata est.*

Nata Iouis Latij, mundi quæ terror Eoi,
 Fungeris Hesperijs, antistes maxima, sacris:
 Eumenidum rectorix, tibi vasta silentia regni
 Rumpere Tartarei, terrasque recludere fas est,
 Quæ diras animas æterna in sæcula torquet
 Mors dilata rogo: non nostri ignara doloris
 Esse potes, cedisque nouæ, nam terruit Umbras
 Hæc etiam, et terras peruenit fama sub imas.
 Hunc mihi da proprium, nunquam auersata, laborem,
 Regali ne noster honos infractaque cedat
 Fama loco, primisque patrum, populoque Batavo
 Tædia, difficileque moras tanti iniice belli.
 Sunt tibi cum Furijs tacitæ commercia linguae;
 Cognatum Chaos est, spissis implere tenebris
 Sidera, & innumeros auidum confundere mundos.
 Da mihi, sub pacis specie, da fallere bello.
 Tisiphone antiquos luctus, gemitusque recentes
 Involuat nebulâ; ius ipsum, & sædera rupta
 Eximat ex animis, & quæ jam subdere frustra
 Colla iugo conor, tot jam oppugnata per annos,
 Arte domet; non me indecorem Dîs ipse putabit
 Aut generi, aut tristes Orco cui mittat Erinneis;
 Austrias & Patruî tetigit Proserpina lectum.
 At Frater, Latij primum Iouis incrementum,
 Qui, quamuis illum natorum turba coronet,
 (Excidit ut gremio Francus sanctissima mater
 Roma tuo, & fulmen Turpeidâ sensit ab arce,)
 Maximus est, natuque prior. non dira Sacerdos
 Dicta tulit contrâ, sed dissona murmura tantum

Humanis aliena sonis, moturaque manes
Sibila, & inuitas etiam squalentibus undis
Auersura Stygis Furias, pœnisque nocentum.

Audiit hæc: & si Stygias modò gaudia mentes
Pertentent, ad tale nefas gausa vocari est
Tisiphone, inficiensque diem, calcata perussit
Gramina; sensit onus, dirumque per astra vaporem
Atlas, & flexâ cœlum ceruice remisit.

Ipsaque nox piceo stellis tunc obuia nimbo,
Per caligantes umbrarum examine campos,
Sublustres turbauit equos. sed certa nocendi
Vt posuit pestis faciem, & furialia membra,
Reginæ induitur vultus: nudatur inermis
Laeva, & pacifera ramum prætendit oliuæ:
Dextra facem, gladiumque tenet, cœcamque bipennem,
Irasque, insidiasque, & noxia fœdere bella
Instabili, fulget funestâ casside vertex.

Atque his se populis ultrò cum vocibus offert.

Quænam vos tantis fortuna indigna, Batavi,
Implicuit bellis, ut nos metuatis amicos,
Oblatumque diu fœdus? satis ira superque,
Ira, & sumpta utrimque malis pretextibus arma,
Iusserunt surdas monitis advertere mentes.
Iam tandem reuocate animos: sat funera Belgî
Vidimus, adgnatos sat desolauimus agros.
Ne vero, ne me ad plures impellite pugnas;
Nec mihi cum Belgis vllum post Flandrica bellum
Prelia, nec veterum memini letorue malorum.
Pax, quæ cuncta suo componit vulnere vultu,

Vos releuare malis, et quæ jam tanta meorum
 Funera, per sex lustra, oculis non adspicit æquis,
 Depulsura venit: claraque in luce videndam
 Se præbet, non ficta dolis, non illita fuco,
 Sed confessa deam; qualisque est quanta videri
 Saturno sub rege solet, Pax optima rerum
 Quas orbi nouisse datum, munusque corusco
 Æthere descendens: siquidem cœlestia semper
 Inconcussa suo volvuntur sidera lapsu.
 Fulminibus ventisque aër, et turbine pontus
 Tunditur assiduo, terras discordia vexat,
 Pacem summa tenent. rabies decet ista leones,
 Quæ solo tamen est semper satiata cruore,
 Corpora vel cum strata jacent; si decidat hostis,
 Protensus ira minor, cum sexu et nulla capeffunt
 Bella suo. insani quæ tanta licentia ferri
 Vos agit o miseros? Ut post tot bella necesque,
 Tam multas scelerum facies, humana negetis
 Pectora, ciuilesque animos admittere ciues?

Forsitan at veteris, si quæ est, injuria culpæ
 Occultam horretis vindictam in pectore verset,
 Antiquusque dolor, non istâ mente subiui.
 Imperium hoc lacerum: nec si Dux Alba, superbus
 Vel Ianus, Magnusve, suo fecere nocentes
 Crimine Cattigenas, justumque armare dolorem
 Crudelis potuit pro libertate tyrannis:
 Non ego, quam mitem sexus, pronamque voluntas,
 Et ciuilis amor, naturalisque potestas
 Effinxere piam, quos diligo, fallere veni.

Non

Non veni violare fidem, non fallere pacta,
Sed pacem extorrem reuocare, & jungere gentes
Fœdere, venturos quod non solvatur in annos;
Et veniam donare reis. Jam solue priori
Corda metu, amissos jam hinc obliviscere feros
Belgica, quæis vel spes, vel opum metuenda facultas,
Vel tractandarum infœlix inscitia rerum,
Vel casus, vel consilium, vel nominis umbra,
Transverso mentem dubiam torrente tulerunt.
Quique adeò contrà patris rata pacta sigillis
Et jurata, malis auibus, cœptoque nefando
Regalem fregère fidem, & pendentia bello
Traxère in longum, specie & spe pacis inani,
Incertoque dolo. quæ vos, regina, negabo
Nunquam justa queri: sed te carissime testor
Te genitor, dubijs jam non obnoxie fatis,
Nil jussisse horum fieri, factumve probasse:
Sed triste excidium, & civilia bella tuorum
Luxisse, & nostro semper doluisse dolore.
Quod toties pater optavit, magnaque retentum
Regni mole sui, seuûm inclementia diuûm
Perficere impedijt, finemque imponere cœptis,
Exsequar ipsa lubens. ego te, mihi debita tellus,
Non armis petij, sed blandâ pace rogavi
Officij meminisse tui: tu justa rogantem
Adspersa, manus non comtas supplice vittâ,
Sed gladio armatas monstraſti, & bella cienti
Non nisi jam tardè, spoliataque milite multo,
Cum iam me propriâ vix possem fidere in Aulâ,

Flandriacis volui miserata occurrere campis.
 Di melius, quod damna tuli prior ipsa; futura
 Discet posteritas, & mundo didita fama
 Trans mare, quod nostro maculatum est sanguine, dicet
 Innocuam excepisse quidem me bella Batavum,
 Reddere nec me bella tamen potuisse nocentem.

Vobis Cattigenæ, Batavique, & Belgica restans
 Imperium auersata meum, per sceptrum mariti,
 Per caput Austriacum, vitâ mihi carius ipsâ,
 Iuro, nec illatas clades, nec pristina pugna
 Vulnera conceptum quicquam minuisse fauorem.
 Servat enim similem semper clementia vultum,
 Respuere offensas facilis, tantâque magistrâ
 Supplicibus veniam didici dare; sanguine pasci
 Et pœnis hominum, non regia sceptrum decere
 Non homines: solo cupio terrore timeri
 Ætherei patris exemplo, qui tela trisulca
 Librat, & humanas quatientia fulmina mentes
 In scopulos, altasque ornos, hominumque cruoris
 Parcus, habet monstrasse satis mortalibus iras.
 Sic mihi non cædi, non hic civilibus armis
 Est adsueta manus: nobis pax una triumphis
 Innumeris potior, firmat, firmumque tuetur
 Imperium rectoris amor. concidere membra
 Corporis ipsa mei incipiam? an non vindice pœnâ
 Si cui iam scire, in me convertere ferrum
 Cogar, & hæc regni per singula membra perire?
 Hoc procul, hoc, Superi, sceptris auertite nostris
 Cæsareâque domo facinus! me Flandria talem

Non

Non experta fuit, vel fassa Brabantia culpam,
Quas olim similis, majorque exceperat error.

Quare agite, & fidei si quis locus Heroinae,
Germanoque duci, nobis res credite vestras.
Nam quis erit modus? heu! tristi deformia ferro
Cernitis ora virum, atque albentes ossibus agros:
Et quas fortè dedit, si quas dedit, impia tellus,
Nutritas editis proauorum sanguine fruges.
Martis atrox specimen, stant pendula tecta, minaque
Murorum, nulloque domus custode tenentur.
At meus Austriacus viduas civibus urbes
Accipiens, vacuosque suis cultoribus agros
Replebit, numerum exaequans augensque priorem.
Vomere mutabit gladios, & cassida falce.
Liberi colla gerent Belgæ, demissaque cælo
Vera fides, templis antiquum indicet honorem.
Ipsa ego, quæ metuunt dominatus jura superbi,
Pacifico imperio mutabo, & legibus æquis.
Tot servabo urbes, tot lethi è faucibus atri
Insontes rapiam populos; non clarior unquam
Fama, ducis nomen memori sacrauerat ævo
Auræici; quamvis illum victoria, & ingens
Gloria bellorum, pennâ metutente resolvit
Ad seros etiam referet post fata nepotes.

Et tunc, si qua manet, belli civilis ab usu,
Pacem gens ignara pati, quam commoda castra
Sollicitant privata sequi, legesque timendæ,
Aut ferro fugienda fames, patriæve ruina
Permiscenda fides, aut quos furor egit in arma,

(Ut

(Ut trusere sua quemcunque in praelia causa)
 In Turcam vertant aciem, qui, jurat in orbem
 Christiadum ; mundi exitio sua signa Othomannus
 Explicat, Europæ atque Asia communis Erinny.
 Hic ut bella geri placeat, meritura triumphos,
 Nulla vacet tibi Belga manus: rapite ocys, ite,
 Quæ Calchedonias prospectant mœnia terras.
 Nec satis hoc: cunctis potius vos gentibus hostes
 Reddite, civiles hos tantum avertite motus.

Hæc Dea fœda, virum postquam dispersit ubique
 Corda per atque animos ; incanto pacis amore
 Peruertens, bellicque metu, quæ pectora passim
 Inuenit dubia, & certis stare inscia rebus,
 Vnamque, insuetamque diu, indignantia sortem,
 Forte Caledonijs Mauors remeabat ab armis,
 Hic, ubi non fuluas flumen desumat arenas.
 Non etiam Nouus Orbis opes tellure recludit
 Natiuas, sed fœta virum, atque exercita bello
 Scotia, quæ canis Neptuni tunditur undis.
 Ille deæ monitis ad pacem pectora prona
 Armorum tonitru ferit, & nutantia pulcro
 Implet amore sui, prisco mitissima cultu
 Religio temone sedet, frænisque ministrat,
 Ruptaque Libertas ostentans vincula Belgæ.
 Ante volat ductrixque viæ, rectrixque furorum
 Astræa, & justum intentat luctantibus ensẽ
 Criminibus, cæcumque nefas, irasque nocentes
 Blanda domat: fremit occultis sub fraudibus atrox
 Seditio, geminumque tenens discordia ferrum.

Qualis

Qualis in Æolio conclusos carcere ventos
 Rex premit imperio, mollitque ~~et~~ temperat iras,
 Illi aduersa fremunt indignantesque teneri,
 Ionium Ægæumque velint confundere pontum,
 Et rapidi secum ferre, & sustollere in auras.

Sed Deus adspiciens oleæ prætendere ramos
 Monstrum, & fœmineâ Stygios in casside crines;
 Armataque manum durâ fulgere bipenni;
 Subrisit crudele Pater, quatiensque minaci
 Fulmine cristatum galeæ jubar, & sua plangens
 Pectora, bellorum, quoque tunc perfusa recentum
 Tempestate: procul, procul hæc tua fœdera, dixit,
 Fœdera, pacificumque nefas, quod Tartara nunquam
 Cognouere tua, & tenero, vix editus ortu
 Extimuit fatale tibi in sua semina mundus.
 Tempore quo Stygias damnauit nocte Sorores
 Æternâ, vetuitque meis insistere terris
 Rex superum; cum cunctarum discordia rerum
 Principia, æternis bellis, & pace ligauit
 Armata, infundens genitalia semina formis:
 Ex illo vitas, obitusque, & magna sine armis
 Bella, per innumeras Naturæ didit a partes
 Sufficio; ne funestâ mox pace laborent
 Singula, & in massam redeant reuoluta priorem,
 Vestrum facta Chaos: cujus regina barathrum
 J, repete; insomnisque sedens custodia portæ,
 Sontibus intentes argues, dirumque flagellum.
 Terras bella manent, æternaque prælia gentes,
 Queis pax nulla venit, vel si venit ulla, cruenti

Principium fuit illa mali: stat semper in armis
Pax incerta meis, oriturque per otia bellum.

Vos tamen interea quorum sub numine restant
Reliquiae Belgarum, Di terraque, marisque,
Et tu summe pater, si nondum exosus ad vnum
Cattigenas, procul hunc fictæ depelle furorem
Pacis, & insani fallentes lumina vulgi
Illecebras; potius campo reddatur aperto
Sors dubia, exiguus potius discriminet hostem
Agger, quam Batauo in gremio sit ubique timendus
Maurus, & improvisam intentent omnia mortem.
Scilicet & pactum, & temeratum sæpius Albæ
Fœdus, & indictas cedes, Hollandia, rursus
Exspectas, totique nefas memorabile mundo?
Quot neque Bistonij stabulis pendere tyranni
Aversas humeris cervices Thracia vidit:
Quot neque supremis consumi corpora flammis
Flevit in Iliacâ conjux Priamēia Troiâ:
Quot neque Sylla, ferox bellis socialibus ultor,
Cedibus attonitæ maculavit Ovilia Romæ.
Ast nunc Germani ducis, & sub nomine fraudem
Fœmineo velare parat, sic crimen acerbatur
Artificis scelus, & ramos prætendit olivæ.
Est tibi, clara virum soboles, cum gente gerendum
Immortale odium, cui nunquam credere possis,
Si lassisse putas, nec sexus, nec feret ætas
Vindictæ tacitas agitatæ e pectore flamas.
Quæ nunquam satiata malis; nam protenus orbe
Omni dixi, os, ubi jam natura vetabat

Quære-

Quærere plus homines, hostes & inermia bella,
 Quàque est difficilis, quàque est via nulla, sequuta est.
 Hic Iouis Ausonij prætexens numen, honores
 Turbida cœlestes petijt furialibus armis:
 Non verita æternas dantem Salmoneæ pœnas.
 Arte tuâ tonitru, fulmenque imitabile factum
 Hesperia est? dedit hos tibi prædatoris Iberi
 Vis triplex, an vasta Caci spelunca, per auras
 Vulnificos ignes mixtis glomerare tenebris?
 Dicite, uter vestrum tandem fuit ille parentum?
 Non tamen Herculeam vel sic evadere clavam,
 Vindicis arma Dei, potuit: tibi plura licere
 Posteritas ne forte putes sub cuspide nostrâ,
 Pace meos Batauos frustra prævertere fictâ
 Speraisti, donisque tuis, gladijque timendi
 Hanc aciem Tartessiacâ contundere glebâ.
 Belgica, cum duro tibi res est hoste, vasfroque;
 Cui, nisi defesso, labor est requiescere ab armis.
 Te metire animis, opibusque; in pace venenum est:
 Quod, si dispersum patriæ per viscera serpat,
 Perpetuum exitium (sed Di prius omen in ipsos
 Convertant) Batauo imperio Belgisq̃ue futurum.
 Nam pacem non novit Iber: quæ fœdera parget
 Acer, & indomitus, quò spes, quòque ira vocabunt,
 Promptus ferre manum, temerando parcere ferro
 Indocilis, nimiumque tibi vicinus in armis?
 Scilicet huic est danda fides; qui, fœdere in ipso,
 Paciferique moras inter sermonis amicas,
 Perfidus, invisus Batauum legionibus equor

Texit, seruitij infidâ sub pace, Britannæ
 Et tibi vincla parans. non tantis major Atrides
 Molibus Ægæum pressit, cum mille carinis
 Sigæas populatus opes Rhætæia rasit
 Littora: non tantis animis, elatus Abydo
 Xerxes ponte nouo voluit conjungere Seston:
 Non tanto Actæis Mareotica splenduit auro
 Classis aquis, Latio cum multa indigna minata est
 Æquoribus Cleopatra grauis Ptolemeide gazâ.
 Par animus, par ornatus, par exitus, illos
 Atque hunc sorte tulit, tantis accedere fato
 Nominibus rex dignus erat, cui jam vetus orbis
 Incœpit sordere, animo nec sufficit unus.
 Omnia complexus votis, belloque, doloque
 Omnibus esse volens Dominus, sitne omnibus hostis?
 Ante omnes, spes sola tibi et fiducia in armis
 Belgica, protensa statuet tibi cuspidis ictus
 Imperij fines, solus qui terreat ensem
 Ensis erit, pax una, omnem contemnere pacem.

Sic ait; hinc animis furor additus, indiga virtus
 Hortatu vix visa fuit: scelus, armaque Iberum
 Ingeminat Deus; armipotens, & pectore versat
 In medio bellum inspirans. Ut sensit Erinnyes
 Mæsta, patere dolos, mentitum excussit amictum
 Turbida, & anguicomo terebrata est vertice cassis,
 Et verè exiluit Furia; indignataque cassum
 Gradiui adventu patris cessisse laborem,
 Protinus infernis tristis dea tollitur alis
 Bruxellæ ad muros; nec enim velocior ullas

Fre vias, non ipsa velit sua tartara tantum
 Perfurere, aut nigri tenebrosa palatia Ditis,
 Non tantum infernas æterna crepuscula sedes
 Diligat, & nullis angustas Manibus aulas:
 Quanquam illac recidat, quicquid mortale creatur,
 Quanquam illic veteres animas mors vna, recentesque
 Arctet, & innumeris defuncta examina bustis.
 Austriacumque petens, ut pronuba, culmine lecti
 Incubuit, tædasque suas, istisque jugales
 Concutiens thalamis, infecit nube penates,
 Bella manu insidiasque ferens: sonuere colubri,
 Casaries horrenda, thoro; pars pectora lambit.
 Pars humeris neglecta jacet, linguisque coruscat.
 Diripuit capiti geminos, geminisque recondit
 Pectoribus, saturos Cocyti pestibus angues.
 Flli inter vestes, & mollia pectora lapsi
 Vipeream inspirant animam, non vulnera figunt
 Vlla tamen, mens est rabidos quæ sustinet ictus,
 Et scelus & rabiem, cædemque, & cædis amorem,
 Obsidiumque nouum: subitus furor ocys omnes
 Quippe emoras fictæ fallacia munia pacis
 Expulerat, cunctisque in bella exarserat iris.

Extemplo Austriacus mediâ furibundus in aulâ
 Arma, vocat, ferte arma viri; non omnis ad æquor
 Neiportæ cecidi, nec sic mea fata premuntur.
 Vt nequeam relevare caput, melioribus urbem
 Cingendum auspicijs. quæ tantos proxima motus
 Conciuit, regnoque meo, Flandrisque minatur
 Excidium peritura suis. ego viribus Hulstam

Eruere Hesperijs, & subterraneus hostis
 Ire in operta soli, fundaminaque abdita Valli,
 Et potui arcano perrumpere milite muros;
 Nunc Urbs una, meis in finibus, indiga rerum,
 Auxilium Oceanus retro cui submouet omne,
 Successus tardare meos, mea fata morari
 Audeat? ast ego nil, nisi inultos flere dolores,
 Atque augere, potens? magno tibi praelia faxo
 Constiterint, Ostenda, datumque in littore vulnus,
 Et casus Mendoziada: sic saeva, minatus,
 Arma mouet, cunctisque obsedit mœnia signis.

Sed quia fracta vadis, Urbi loca proxima, Thetys
 Intrat, et hostiles longè arcet mœnibus ausus,
 Castello muros circumvallare frequenti
 Approperat, magno in spatio: stat Belga iuventus
 Ereptasque fugas & ab hoste, & cernit ab undis.
 Ac velut, inter se frontemque, auersaque terga
 Partiti, laterumque sinus, siluam undique cingunt
 Raptores in nocte lupi, quos improba ventris
 Exegit, cuncta ausa, fames, jejunaque proles;
 Circumstant crebri stabulum, spes irrita fauces
 Balatusque fouet, visaque ab ouilibus agnæ:
 Quodque unum superest, infligunt postibus ungues
 Nequicquam, et siccos frangunt in limine dentes.
 Non secus Austriacus muris atque aggere firmo
 Fidentem, plenamque viris, & puppibus, urbem
 Aggreditur, terrasque armis, ipsum aëra claudit,
 Æquora non potuit; pelago nam, ceu procul hostis
 Ceu procul arma forent, tutas Hollandica classis

Itque

*Itque reditque vias, victuque & milite lassam
Sæpe nouo alternans reficit, per cœrula, pubem.*

*Urbs jacet Albiones contra, quæ littore sola
Flandriaco Batavis dudum dominata colonis
Et defensa fuit, cinctâ obsidione perenni,
Præsidioque suo; quam verè castra vocare
Possis Mattiacum, Vallum, speculamque Zelandum,
Hostis ab æquoreis inhibentem incursibus alnos.
Naturam munimen habet, nam clausa profundo
Stagnantique vado, atque alternis littore sicco,
Languenti debet, quod non est insula, ponto.
Præsidium obsessæ Cruningius Urbis habebat,
Dux prudens, jam tunc Boisotti cognitus armis;
Qui, postquam Austriacum, non vano autore, recepit
Arma parare sibi; densò intus mœnia firmat
Aggere, distribuensque viros, tela eminus hostem
Turbatura, cauas vallorum euexit in arces.
Tum quos posse Duci campos prodesse putabat
Obsidio, refluxo metuentes æquore tingi,
(Æquore, quod siccas implet de gurgite valles
Iuxta urbem, crescitque, maris crescentibus undis)
Occupat ipse prior, quæis propugnacula bello
Apta locat, pandens fossas, & cespitem tantum
Contentus viridi subitos exsurgere muros.*

*Dumque hîc hæret Iber bello, teriturque sedendo,
Vincendi genus, & dubijs victoria pennis
Inter utrumque volat, quæis sese indulgeat armis,
Austriacoque placet mentes explere tumentes
Vltricis, si fata sinant contraria, flame:*

Non

Non renuens omnes hic præconsumere vires:
 Occupat Auraicus Bercam, quæ a nomine Rheni
 Cognomen sortita suum, cognominis amnis
 Flumina; productis in ripa clauserat armis,
 Mutua cognatis tollens commercia terris.
 Cincta erat innumeris populis, & rebus abundans
 Urbs, armisque potens; dux magno amplectitur orbe
 Qui colles, saltusque & latis jugera campis
 Fraudibus esse queant, & fberis commoda castris.
 Sidera jam novies cælo dimouerat ictu
 Phosphorus, & totidem prævenerat Hesperus umbras,
 Creuerat in Valli speciem circumdata moles
 Hostibus, involvens uno, currusque virosque
 Armaque, & aduersæ gentis munimina, gyro.
 Huic firmant iuvenes cippis tellure revinctis
 Intervalla, infraque latentia lilia plantant:
 Exteriora procul flexæ molimina fossæ
 Cerui ferratis cingunt per mutua pinnis.
 Pergama nunc sileat, Superisque adscripta vetustas
 Mœnia, & Ogygias arces, Babylonaque muris
 Cocclilibus cinctam, miretur fama priorum:
 Hæc manus, ad nutum tanti Ducis, ingeniumque
 Ingestis poterat fauces elidere terris
 Threïas, Herusque infaustis nobile marmor
 Connubijs, æquare solo, Pelopisque reuulsâ
 A regnis Ephyre, geminum confundere pontum.
 Nec tamen interea vastæ sub mœnibus Urbis
 Arma dolive silent, victrix erumpere in arces
 Turba parat, cæco terrarum tramite clausa

Sulphu-

Sulphuris, & nitri, & flammæ semina spargens:
 Quæ quoties clausis accendit Mulciber antîis
 Ipse timens, sæuitque intus Vulcania magnis
 Vis animis, patrias quærens erumpere in auras;
 Extulit in nubes partim telluris opacæ
 Viscera, disiecit partim; tum mœnia pandens
 Immota, ingenti subitas dedit ore fenestras.
 Fit via vi: mixtus flammis, obstantia rumpit
 Agmina Nassovius, latè loca milite complens.
 Sic sperata Deæ connubia tertius hæres
 Saturni, raptumque parans, abitumque sub axes
 Fraternos, abitum prohibentibus undique claustris,
 Claustra manu terre quatit, concussa trabali
 Prosubigens sceptro; penitus sonuere cauernæ
 Trinacriæ, visusque fuit spiramine Cæus
 Majore, Inarimes ructare tonitrua saxis.

Non diuis tantoque Duci par, captus Iberus,
 Auraici, cedens Rheno, data jura recepit.
 Qui, postquam victis leges justissimus autor
 Hostibus imposuit, diffudit in vltima regni
 Curas, Ostendamque tuens, ne territa longâ
 Obsidione timet, ne proditione fatiscat
 Instantisue metu Martis, brumæque propinquæ.
 Qualis ubi inclusos longinquâ indagine natos
 Audit, desperatque sequi venabula prima
 Hibernâ sub nocte leo, quæ proxima cernit,
 Venantûm invadit furiali tergora nisu:
 Ut quæ circumstans catulos jam turba premebat
 Auxilio socijs, tanti terrore pericli,

Approperet, retroque pedem cum lumine vertat.
Non aliter clausâ sperans avertere ab urbe
Austriacum Ductor, Siluam Ducis aggere cingit,
Nil hiemis cœlique memor: sunt arma pruinis
Aspera, pendentes adstringit stiria cristas.
At miles, lethi, nimborum, & frigoris alti,
Durat humi, patiens; non ulla incommoda, belli
Imperium imminuisse valent, morbosæ circum
Illuvies, morboque viris crudelior omni.
Et grauior morte, innocuæ expectatio mortis.
Tempore creuit hiems; admotæ corpora tædæ
Non refouent, nec humus structo sumauit ab igne.
Nec focus, exurunt ipsas jam frigora flammæ.
In statione suâ multi, ceu Gorgone visâ,
Diriguere gelu; multi, perpectus oborto
Frigore, non mortis, sed cœli fata putârunt.
Dux tamen ipse rigens, niuiumque oneratus amictu,
Argentem pulsabat equum, summamque reuisens
Mandatorum operum, muros lustrabat, & urbem
Milite non multo, sed multâ plebe refertam
Imbellique manu. posito stat vomere sæuus
Rusticus, arma procul, telumque ignobile vibrans:
Nec clypeum erubuit projectis sumere rastris,
Bellonâ ridente, Ceres; nec dedita Missis
Turba suis, alios ordo quæsitus in usus,
Permutare stolas armis, galeisque cucullos.
Venator veluti multo legit arua molosso,
Et siluam admotis paullatim cassibus arctat:
Depreñsum stupet omne nemus, similique timore.

Mansuescunt, leo, cerua simul, simul agnus & vrsa,
 Dum pariter sonitum venientum ignemque tremiscunt,
 Miranturque suos pariter decrescere saltus.
 Non aliter permixta suos de mœnibus urbis
 Turba videt fines arctari, & concita muri
 Fundamenta quati: non cessant impete glandes
 Fundere continuo, liquefactaque in aëre tela
 Per lucem de vallo acies, nec nocte silenti
 Spargere flammiferas fumosâ nube favillas,
 Fulmineosque globos; qui multâ luce corusci
 Signantesque viam, tectorum culmina flammis
 Involvunt, tactasque trabes, & sulphure fumant.
 Sic Phœbe, timidis quoties deducitur astris,
 Fulgurat ima petens, procul auxiliaria gentes
 Æra sonant, animisque timent cœlestibus isto
 Tempore deficiat cœli concentus, & alma
 Chorda Lyra, dea dum jussas desumat in herbas.

His tantis niuib, tantoque, Ostenda, labore
 Non potuit peperisse tibi requiemûe modumûe
 Armorum Auraicus; nec, quamvis grandine multâ
 Concutiat glaciale caput, fœcundaque nimbis
 Tempora tollat hiems, ardentem sistere mentem
 Frigoribus valet Austriaci; ferus inijcit urbi
 Saxaque, fulmineasque faces, quæis lumen odorum
 Sulphure liuenti, mixtoque bitumine fumat.
 Has aliquis longè spectans de marmore ponti,
 Tempora mutavisse fidem, cœlique putavit
 Æstivi tonuisse polos, fulmenque dedisse:
 Vel mundi damno, luctantes orbibus orbes

*Æthereos, validis lacerare incurfibus auras ;
 Sidereas errare acies, & fratre retuso
 Infestas Phœben per inane agitare phalangas.*

*Venerat Auriacum cognataque bella secutus,
 Franciacis audax dux Castilionius armis;
 Et genere insignis, & primæ flore juventæ
 Imperioque maris ; sed cui fortuna negarat
 In patriam reditus, & debita sceptræ Rocellæ.
 Hic non cessarat precibus, pulcrisque querelis,
 Invitos, etiam verbis, incendere Patres,
 Ut clausâ quoque se claudi paterentur in urbe,
 Et vilem patriæ vitam sociare periclis.
 Nunc dum stridentes spectat per mœnia glandes,
 Infestosque jubet spargi de mœnibus ictus;
 Venit sulphureis agitata phalarica nimbis,
 Perque caput, perque arma viri, perque ossa, relictâ
 Morte fugit, superant flammis de vulnere vires.
 Qualiter excelso veniens de vertice montis
 Saxum immane ruit, quod ventus & addita vento
 Ætas longa rotat, non tantum corpora tactu
 Exanimans, vnoque ferens in vulnere mortem;
 Sed secum quoque membra trahit, longæque volutum
 Ingenti post se letho disiecta relinquit.
 Non tamen igni vomâ rabie, non funere tanto,
 Promissâve fide (obtulerat nam subdolis amplâ
 Conditione fidem) nec Iberâ fraude sagittis
 Immittens urbi tabulas, promissa ferentes
 Indictæ sceleri, dux tentans cuncta, subegit,
 Indignum quicquam Auraica committere, seque,*

Præst

Præsidium; responsa hosti quod magna probavit
 Semper, nec voluit fœdus, vel morte paratâ,
 Pangere, vel vitæ lucro, in dispendia famæ.
 Quin opus obsessus, tanto in discrimine rerum,
 (Tutior auxilio brumæ, quod frigore Belgis
 Adsuetis, patrij fauet inclementia cæli.)
 Expugnantis agit: non hibernacula segnes
 Eneruant torpore manus, domibusque revulsis,
 Noctes sub duro Jove, vel sub pellibus actæ.
 Contrâ qui magnis muros exercitus armis
 Obsidet, ipse suos majoribus obsidet armis;
 Et secum quoque bella gerit; peditesque coërcet
 Omnis eques; tamen hinc multis occulta paratur
 Seditio, rarumque frequens hinc transfuga robur.
 Decerpit; siue obsidio lassatus iniquo
 Hibernos Jber indocilis tolerare labores;
 Seu sine spe prædæ, sine pulcro laudis amore,
 Langueret rabies, tantùm de paupere portus
 Bella geri cernens, quo dux secura volebat
 Æquora, securas & ab æquore reddere terras.
 Heu! quid tunc animi fuit, & quæ nata latent;
 Non auso timuisse palam, sunt verba dolori
 Austriaco? ut notos cellis adspargit odores
 Tinnitusque ciet, matris Cybeleia quassans
 Corycius procul æra senex, & carcere rupto
 Emissas conatur apes inducere castris;
 Æreus errantes frustra sonor increpat: ille
 Raptas mellis opes, aulas, cratesque favorum
 Plorat, & ingratis examina perfida ceris.

Sic terrens dux ipse timet, sua membra, suasque
 Lugens descivisse manus de corpore tanto;
 Et secum, Ostendæ respectans mœnia, fatur.

O tristis mora bellorum, quæ pace sequestrâ
 Plus quàm pugna nocet ! piget hîc jam stare, pudet quæ
 In decimum trahere obsidium lacrimabile mensem;
 Vix oblata tibi tantam dare Belgica cladem
 Iam poterat mea pax ; quâ te tunc fraude putavi
 Posse capi leuius, quàm longo vincere bello.
 Mutârunt tua fata vicem, capior quæ vicissim
 Fraudibus ipse meis, tutis & vincor in armis.
 Hoste quidem tutis ; mihi sed suspectior hoste
 Est socius ; quanquam ille vafer, qui bella remenso
 Huc potuit transferre freto, patriam quæ leuasse,
 Obijciens armis unam victricibus urbem.
 Nunc ego sed regni vado per viscera sævus
 Ipse mei, medijs quæ serox in finibus arma
 Commoueo, longum jam deficientia bellum
 Pascere, & internis spolijs tenuantia census.
 Hinc defeçtrices insultant milite turmæ,
 Quas V Virtum, quas Diæta tulit, preciumque reposcit
 Hesperia conductæ manus, depressa laborat
 Publica res, fures, nullis prohibentibus, Aulæ
 Depopulantur opes, avidumque in tempore fœnus.
 Imminet exitio tellus, & pontus, & aër;
 Omniaque immineant ; vel viuis mœnibus istis
 Vel potiar moriens, captam te, Ostendæ, tenebo.

Hæc memorans, vastis propius succedere muris
 Castra jubet, subit ipse comes : tum desuper adstans

Urbem

Urbem oculis intrat; quàm possit machina pulsus
 Librari meliore monens, ubi figere flammæ
 Utilius, denso quàm scandi milite murus.
 Hic illi, dum cuncta legit penetratque tuendo,
 Cura subit, tumulos excelsâ cingere fronte,
 Urbi vicinas, utroque in littore, arenas:
 Ponere castra locis, unde omnia tecta feriri,
 Ipsæ etiam puppes possint, atque intima portus.
 Nec mora, surgit opus: longè micat arduus agger,
 Culmina delibans tormentis summa domorum,
 Cominûs infligens pelago, sua cominûs urbi
 Vulnera, resplendet tremulum sub turribus æquor.

Non tamen obsessos ideo vis mascula linquit
 Pulsa loco, aut animis Mauortis languit ardor;
 Ardua tela parant contra, latus omne coronant
 Murorum, prohibet cunctos Vulcania moles.
 Successus, castris stat responsare parata
 Non castris toleranda lues; illa incita stuppo
 Mugit, & inuisâ sulcat vacuum æra pennâ.
 Non etiam à portu pendentes desuper arces
 Sufficiunt inhibere rates, quæ, remige sæpe,
 Sæpe Noto, tensisque rudentibus ocyus actæ,
 Ipsa maris per vincla ruunt: sonat ictibus igneis
 Prora omnis, densâque impletur grandine plumbi.
 Post damno afflictæ tantùm sub nocte silenti
 Furtivas tenuère fugas, cursusque latentes,
 Quotquot liquerunt vacuæ naualia puppes.
 Non tuba præmonuit nautas, non littora clamor
 Nauticus exagitans, taciti tenuère rudentes,

Et

Et sua vela, rates ne proderet aura, magistri.
 Indignata tamen virtus, obseſſa profundo
 Portus ora ſui, quibus ante impune reclusis,
 Hoſtiles pelago vires ludebat aperto:
 Sollicitos curis animos mordacibus angit
 Obſtructum reſerare fretum. fuit agger ad æquor
 Æquoreaſque idem lorica altiffima portæ,
 Exterior, temnens naualis prælia Martis
 Oceanique minas; ruit indigeſta juventus
 Et vaſtum ſubitis perfodit viribus Iſthmon.
 Mirum opus accelerante manu; tum ſpumeus iras
 Infundens Nereus, foſſarum dulcibus undis
 Proluit os, et aperta fluens per clauſtra, ſecundo
 Gurgite, ſecuras immiſit mœnibus alnos.
 Frigora lenibat gratâ vice longa Fauoni,
 Soluebatque putrem canis in montibus undam
 Ver dubium, mundi ver formoſiſſimus annus,
 Quod ſpe bella fouet, quod ſpe delectat agreſtes;
 Diræ lues populis, belloque ferocior omni
 Incidit, ignauos includens mœnibus æſtus;
 Aſpera lingua tumet, multoque humore rigatus
 Aëris alterna anguſtat ſpiramina pulmo.
 Seu quod iners cælum fluidæ commerciat abis
 Traxerit, adſpiciens inhumata cadauera paſſim:
 Vel lethale ſolum; vel utroque paratior vnda
 Omne pati virus: ſeu clauſæ immiſerit urbi
 Hoſtis peſtiferas diræ contaginis umbras:
 Cauſa latet cladis. nec tantum extrinſecus armis
 Quantum intus fruſtra pugnatum eſt arte medendi.

Iamque

Iamque senescebat vallo miserranda iuventus
 Excubijs fracta assidujs, operumque labore,
 Morborumque lue: nam quæ succedere fessis
 Debuerat legio, noctes ventosque ferentes
 Explorans, medijs Aquilonibus ire per undas
 Promississe sibi poterat, portuque potiri;
 Ast illam pelagi sæpe interclusit euntem,
 Tempestas, flatuque inimico terruit Auster.
 Ergo etiam officium morbis; & funera dêrant
 Et lacrimæ, & tellus, bustis; sed fluctibus ipsa
 Æquora condendi justos minuere labores.
 Uni clausa velut tumulo, gens omnis inhaeret
 Obtutu; si forte ratem videt, aut ratis umbram,
 Esse putat socios; spectat freta quisque, recensens
 Iam toties mentita sibi, spes omnis in uno
 Subsidio, in solâ sociorum classe moratur:
 Cùm jam nec solitâ vallum statione tenere
 Nec crebris strati telis defendere muri
 Sufficerent aditus, indigestasque ruinas.

Non potuit latuisse Duces, in singula cautos,
 Proditæ res crebris exploratoribus hosti.
 Turris erat, vasto suspectu, educta sub auras,
 In latus omne patens, veteris vestigia Templi,
 Aut nocturna Pharos; subtus lunaribus horis
 Æstuat unda, vado littus labente relinquens:
 Tunc fortè alterno refluebant æquora ponto,
 Nudarentque sinu vallorum extrema reducto,
 Prona subire viris, & aperto irrumperè ferro,
 Sed Verus aspiciens, quod nec fiducia valli,

Nec mora fossarum, potuisset sistere cursum:
 Victoris, solitas animum conuertit ad artes
 Bellorum, oblato componi fœdere pugnam
 Posse, spei dans signa bonæ: Velut Ultima ponti
 Cum desauit hiems, & decertata residunt
 Æquora, quod superest, & velis pendentibus, auræ,
 Immoritur; sic paulatim laxata quiescunt
 Munera militiæ; quæ vix desuescere miles
 Pace potest dubiâ, circumvallatus iniquis
 Ille quidem spacijs, sed quem petijſſe pigebat,
 Quod votis dudum trepidis optauerat hostis.
 Ergo omnis longo soluit se Flandria luctu,
 Cuncta sibi transacta putans: iuuat ire remotis
 Sedibus excitos, quîs non certamine belli
 Sed spectacula placent, auido cognoscere visu
 Eminus extensi sinuosa volumina Valli.
 Hic cœtu cecidit primo Montroïus, illic
 Catrius; obsessi primus qui scilicet ausus
 Ponere fatales muri in fastigia scalas.
 Hic superimpositæ, certo sunt ordine, moles
 Molibus, ut cœli in dispendia Pelion Ossæ;
 Vel veluti secti subsellia structa theatri.
 Hic ignis coctus gelidus, qui desuper urbi
 Venit, & humenti rapuit de fomite flamam.
 Ante alia, hostili pendent in cœspite vultus;
 Atque aliquis secum tacito sic corde volutat.
 Quod genus hoc hominum, naturæ vincula rumpens,
 Et permutatâ rerum compagine gaudens?
 Æquora quod terris inducit, in æquora terra.

Ignibus.

Ignibus exurens undas, commercia tollens
 Aëris alitibus; nec enim hîc impune volantes
 Remigio alarum tendant iter: alta dehiscit
 Protinus hîc tellus, hîc plano in littore montes
 Ridentes iram pelagi, trans æquora vecti
 Horrificant: tantas ne, animis celestibus, arces
 Mortales struxisse manus! quis saxa canoris
 Miretur fidibus congesta Amphionis arte?
 Quis stupeat Phrygiam, Diuis fabricantibus, urbem?
 Exhaustit precium condendi terrea moles.
 Luxuriâ sumtus, censuque in damna furenti
 Flandrica, præcessit Pario de marmore turres:
 Æreque præcinctum, coctumque bitumine vallum
 Robore structuræ: redeant tua fata Saguntum,
 Et tua, quæ nondum, cùm capta, Numantia victa es,
 Si non hunc Bellona modum posuisset amaro
 Ludibrio ludoque suo. sic ille profatur
 Ignarus quid vel ferrent arcana Deorum,
 Vel commenta ducum: positis nam consulit armis
 Dux vtrîmque sibi, sed nectit verba, morasque
 Colloquij Verus, ut, si spes opis ulla daretur,
 Ducendo tempus, posset producere cladem
 Quam videt impendere suis; cum curribus auras
 Exit in æthereas, populi miserata labores,
 Relligio, non pulcra genus, non ore sereno
 Non habitu quo nota prius; sed supplice vultu
 Crinibus ante Iouem stetit invidiosa remissis;
 Et sic voce refert: O mundi æterna potestas
 Quâ sine non tellus pacem, non sidera nôrint,

Non urbs ista, malis & tanti pondere belli
 Pressa, suas cælo per me testata ruinas.
 Proque meis venio supplex, concede fateri,
 Proque tuis: tunc exitium spectare Batavum
 Mœniaque immensa tumultis surgentia plebis
 Hæc vidisse potes? moritur tibi Belgica pubes,
 Et te voce vocat: pœnas contenderit omnes
 Læsus inire dolor, meruit, meruisse fatetur
 Supplicium, culpâ minus est quodcunque parabis;
 Supplicij moderare genus; perijsse sub hoste,
 Hoste tuo, sed enim innocuè, nec ab hoste perire,
 Iam toties perijsse fuit, certamine languor
 Nec dirimit medio, dubiam vitamque necemque,
 Sed morbus cum morte venit, crudelior instat
 Victor, & indecores, turpi cum pace, catenas
 Servitij intentat miseris, jam devorat urbem.
 Spe votisque suis: hæc me tam dira tuentem
 Cernis adhuc malanatorum, pater alme, parentem,
 Necte natorum miseret, mœstæque parentis?
 Cui quoque succense, si non tua pignora reddis.
 Sed potius te redde tuis, mihi redde meorum
 Reliquias, urbemque: ô nostris flectere pœnis
 Et non excidijs. dicentem talia blando
 Juppiter excepit vultu, quo templa serenat
 Cælorum, pietamque oculis radiantibus æthram.

Parce metu, mea Nata, mihi quæ pectore sacro
 Concilias mortale genus, visuque remotas
 Fre vias per vota facit, lacrimasque, precesque,
 Quò sancta usque patent hujus penetralia sedis.

Præsi-

Præsidium Batauis unquam non dêrit Olympi,
 Deficiat si humana manus; sed non ego magno
 Auraico tanti titulos auferre laboris,
 Fulminibusue meis meritos ambire triumphos
 Sustinui: venit ille meorum debitus ultor,
 Hæc illum vindicta manet: tu flere ruinas
 Cessa Urbis gentisque tuæ, stant omnia caussis
 Ista suis, certâ procedunt omnia lege
 Parcarum revoluta manu: nihil orsa deorum,
 Nil peccant, seclude metus, adamantina fata;
 Sed variat, faciemque nouat quodcunque sub axe
 Nascitur æthereo, vitamque à funere sumit,
 Nascendoque perit: nunc tantum nomen inane est
 Ausonijs nunquam Babylon spoliata tropæis.
 Ast Asiæ nouus exsultat Troiæque fauillis
 Infœlix Priamus, cui jam mittetur Achilles.
 Fabula sunt Thebæ: Latij vestigia regni
 Puluere vix tectæ possunt monstrare ruinae,
 Quæ turpes præbent latebras serpentibus atris.
 En domus Æneadum, Capitoli immobile saxum
 Nutat, & externis transcribit regna colonis.
 Ast alius nunc Tiphys aquis inuentus, & Argo
 Altera delectos heroas duxit in undas.
 Regnum etiam Batavos cerno debere nepotes
 Quale nec est, nec erat, nec erit venientibus annis.
 Hoc meus Auraicus parua de sede profectus
 Extendet, cum Sole, manu: positoque tumultu,
 Securi excipient immense pondera molis,
 Et non extortos fasces, in sæcula, Patres.

Tunc firmâ tua pace soror Clementia tristes
 Obtundet gladios, fractisq̃ue sedebit in armis
 Perfidia, & jam non crinitæ fontibus hydris
 Lambent invalido Furia sua vincla veneno.
 Nunc tamen intereâ muros mentesq̃ue virorum
 Intres, inspiresq̃ue animis laudabile votum
 Pro patriâ pugnasse suâ, jam nulla tuorum
 Funera morbosa, aut mortes spectabis inultas
 Vlteriùs. sperat frustra, quod sperat Iberus.

Dixerat: at nitido decurrens æthere virgo
 Obsessos petit Ostende placidissima muros:
 Clara dea sequitur niueus vestigia limes.

Intereâ pelagi remis ventisq̃ue sequuta
 Fortunam, portûsq̃ue aditus marcentibus armis
 Incustoditos, obsessis quinque Zelandæ
 Aduenêre rates, annonâ & milite plena
 Atque armis, varius quorum belli indiget usus.
 Extemplò mutati animi, fiducia rebus
 Depositis, mixtoq̃ue ingens exorta tumultu
 Latitia; & si subsidio gaudia recepto,
 Numine letatur mage plebs armata reuerso.
 Arma volunt, ægræ redeunt in pristina vires
 Pectoraq̃ue, & tacitus subrepsit sensibus æstus
 Vel letho graviora pati; diua ipsa viriles
 Induitur cultus, simulataq̃ue concutit arma,
 Nunc his, nunc illis; agite, ite, impellite, clamat,
 Oppositas acies, inimicum exscindite vallum:
 Nec vos abripiat lethi metus, ille timorum
 Maximus; est sibi quisque timor: dat quisque pauendo

Vires,

Vires, momentumque suo fatale paucori.
 Mentibus occurrunt mortes, & vulgus inane
 Quod finxere, timent: mors hæc seruare beatos
 Et facere una potest: æuumque extenderit, cui
 Contentus: moritur, semper qui viuere sperat.
 Quid mutare locum pauidi? cum spiritus idem
 Orbe alio regat hos artus, melioribus auris;
 Cum breuis istius vitæ, alteriusque perennis,
 Mors media est; transite viri. fuit ardor eundi
 Additus in ferrum cunctis, & parcere vitæ
 Turpe renascenti visum: furit ipsa iuuentus
 Tela manu jaciens, nec se cognoscit in ictu
 Nec dextram, superant ipsum quoque vulnera votum.

Cesserat Austriacus belli molimine fessus,
 Et Mendoziades, jam liber, & omnibus Indiæ
 Omnibus Hesperie claustris vinculisque solutis,
 Ingentis populi pro libertate redemptus,
 Obsidij successor erat; certusque potiri
 Urbis, vel veniâ renuens caruisse secundâ.
 Cui monstrum interea majusque, magisque tremendum
 Obijcitur; nam fama, nouis terroribus audax,
 Auricum Europæ socialia signa ferebat
 Innumeras acies trepidis inferre Brabantis:
 Perque omnes gladios, & quâ via sola nocenti
 Vi facienda fuit, latis exire ruinis.
 Hinc illi cura Urbis abit, cautusque retrorsum
 Signa trahit, quibus incursum inhibere per agros
 Possit, & interno, quocunque aduersa vocarent
 Hostibus intentus, defendere mœnia bello.

Ergo

Ergo iter explorans victoris, proxima longè
 Lustrat, & Auraico tamen (baud fiducia tanta est)
 Obuius ire cavet, dubiamque laceßere pugnam.
 Sed quàm proclivius, vicinæ ad mœnia Thinae,
 Tenditur, apta situ castris Hacedonca locandis,
 Ingenti sese, arma timens, munimine claudit:
 Distribuens tormenta locis, aditusque per omnes
 Castrorum adsignans ducibus quod cuique tuendum.
 Mavortis variantis opus: nunc fata timere
 Obsidij, hostiles armis obsidere muros
 Qui modò suetus erat tumidi exercitus ausis.
 Sed trepidos auxere animos optata ferentes
 Subsidia, Italiae, per devia tesqua, cohortes.
 Sic quoque, ut oblata est æqualis copia Martis,
 Non campis acies ausus producere apertis,
 Aggere servavit munita et milite castra.

F I N I S.

Illustris

Illustrissimo Principi
GVSTAVO ADOLPHO,
DVCI FINLANDIAE,

Regni Sueciae, &c. Principi hereditario.

T ad te rectà, Princeps illustrissi-
me, Mars exul, noster; ut eum
æquissimo iudicio Parentis tui,
Regis serenissimi, reum sistas;
cultu non pro dignitate tuâ vel
regiâ magnitudine, sed pro indu-
striâ meâ, & hac fortunâ suâ or-
natum; Numeros aliquot & Ordines, sub certis
signis compositos inducit, minimè tamen metuen-
dos, in defensionem sui. Nec enim sibi vel nobilius
vel cognatius hospitium proponere potuit, quò sic
iret, quàm Sueciam; nec digniorem interpretem eo-
rum quæ sic diceret, quàm te. Quantum ad prius,
quò gentium secedat meliùs, quàm in terram, cui, ab
origine deorum, præsidet; imò in quâ natus est. Apud
vos illum arctissimè cultum, Othini nomine, anna-
les vestri testantur; sed generosissimis bellorum ex-
peditionibus etiam devicti hostes fatentur: Vos ex
clarissimâ Germaniæ pen' Insulâ Scandinaviâ incompertæ,
Plinij tempore, magnitudinis, tanquàm alio terrarum
Orbe, & vastissimâ quadam officinâ gentium, totum
mundum, non secùs ac generali quodam diluvio

sæpiùs invasistis. Vos Scythiam primùm, usque ad mare Ponticum, vos Ægyptum, vos totum Orientem, duce Amalo, totum Occidentem, duce Valto, subegistis; Orbis diadema Romanis & Græcis abstulistis, ab Alexandro vitati, à Pyrrho formidati, à Cæsare de industriâ non lacesiti. Cum Gothis siquidem æternâ olim societate & militiâ juncti, dudum in unum populum coaluistis, & utrumque regnum, regibus alternatim succedentibus, foelicissimè administratum est. Vobis nempe amicum Gothorum sive Getarum nomen affectantibus, etiam Scytharum, Thracum, Ponticorum, Dacorum, Mysiorum, gentium, in confiniis vestris devictarum, agnominationes, tanquam tot triumphorum titulos testis temporum historia ultrò obtulit. Hæc cognatum vobis Martis esse numen, argumento sint. Nobilissima etiam Septentrionalia regna, prima post diluvium à Noa habitata è Sacris literis, & ante Babylonem conditam, imò diu ante Latium repertum, incolarum multitudine, regum moderamine floruisse non dubiis autoribus accepimus. Tenet inter hæc, regnum vestrum, rerum copiâ, terrarum magnitudine facile primas partes. Nam à Gothiâ usque ad nonaginta gradus, & plus quàm triginta dierum itinere in Lappiam, sed & ulteriùs in Bothniam utramque excurrit, ut amplissimo ita & saluberrimo temperatissimoque tractu, cujus rei incolarum sanitas, & ævum longissimum, indicia sunt. Finlandiam solam triquetra sive τετραγώνια, in unoquoque perpetui littoris,
ut &

ut & abducti à tergo marginis, latere, centū & quinquaginta miliaria Gothica complecti certum est. Ut præteream tot alia quondam regna, imperio vestro subiecta, quibus in Moscum & Polonum & fere usque ad Mæotidem paludem, terminos vestros extenditis. Copia rerum fungibilium tanta, quanta paucis terrarum regionibus evenit, ideoque regum apud vos raræ exactiones etiam in necessitate: Argentum, æs, ferrum, chalybs, sulphur, & nitrum vobis domi est, ne quæratís foris. Gentis abundantiam hæc tria satis indicat; plus quàm triginta nationum in omnes mundi partes eruptiones; Theoderici pro libertate Romanâ in Attilam numerosus exercitus; Haquini Ringonis in Haraldum Daniæ regem inaudita classis. In summâ, omnia dispicienti, nihil vobis præter laudatos rerum gestarum præcones defuisse unquàm videtur: cum virtus gentium tanta vulgò habeatur, quantam eam extollere præclara ingenia potuerunt. Ego sic æstimo, post supremam illam Longobardorum è sedibus vestris egressionem, majores & proavos vestros, religionis divinæ metu tandem & moderatione potius, quàm armorum vi ad officium pacatæ humanitatis redactos fuisse: Quâ tamen requie sequestrâ vos magnanimitatem & prudentiam antiquam nondum exuisse; testis fœlicissimus belli dux & imperator Pater tuus, nulli veterum utrâque istâ virtute inferior, clemētiâ certè, & verâ pietate, omnibus major. Tu illum imitare, Princeps, ingens paterni imperij decus & stabilimentū. Vocant te omniū

tuorum vota, & ipse Mars hic; hoc est belli, nec fortassis in te conciliabilis, necessitas. Vires regnorum armis constant, quæ non impunè, non temerè, se movent, oppressura nisi opprimantur. Atque hæc altera ratio quare apud te potissimum Deus noster προφασίζεσθαι. nam ut ait ille,

Ἄπαντα καὶ ὧ χάριν ἔχει τρυγώμενα.

De cætero, animi nostri, tibi devotissimi, hoc capere digneris signū, exiguum, ab affectu magno. Alexandri dictum, verè magni mihi videtur, licet id exagitet Seneca, *Non quæro quid te accipere deceat, sed quid me dare.* Volebat ille rex magnitudinē suam in munere considerari, non accipientis humilitatem; ego hîc conditionem meam, non accipientis majestatem. Sed militis & vatis hoc donum est inter ipsa arma tibi natum & dedicatum; eo solo respectu, (ignosce, si erravi) quia Martem Mivervæ jungere Principi juveni non inhonestum putabam, gratum etiam tibi sciebam. Vale, vive, vince, digna Parente soboles, & Martem hunc in numerum scedarum tuarum, me in cohortē infimorum clientū recipere ne graveris.

Ex Arce nostrâ Haemstedâ ipsis Kal. Februarij,
CLO IO CXI.

V. C.

observantissimus

IACOBVS EYNDIVS

AB HAEMSTEDE.

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDE

CENTVRIONIS BATAVI

MARTIS EXVLIS

ΠΡΟΦΑΣΙΣ,

AD SERENISS. POTENTISS. QVE

CAROLVM IX.

SVECIAE, GOTHIAE &c. REGEM.

INclyte Rex, belli, majestatisque verendae
 Iustitiaeque potens; ego, regni finibus exul
 Magna parte mei, quod adhuc de nomine nomen
 Servat Agenoreo; veteri regnata Magogo
 Oppida, Suenonis praeclaras nomine gentes,
 Et formidatos Asiae Lybiaeque Gothinos,
 Praesidij, antiquo & meritorum jure, reviso.
 Nonequidem extimui, quod servantissimus aequi,
 Pace tuos optes stabili defendere cives.
 Quodque senex olim, haud facile turbare quietem
 Scandiacam monuit sibi successura nepotum
 Stemmata Erichsonius; cogit te turbidus armis
 Tela manu populi pro libertate tuenda
 Sumere, & accepta pro religione, Polonus.
 Causa tua, hospitijque sacrum, me nulla pacisci
 Tentamenta tui solitas fecere per artes:
 Sed me sponte mea fati irrevocabilis ordo
 Pacem lege tenens & bellum, has misit in oras.
 Ad tua confugio, nullis temerata sinistri

Fœderis auspicijs, ex quæ omnibus integra penè
 Castra relicta mihi, Regis servantia sceptrum.
 Sum Deus ex genetrice Deâ: mihi tertius orbis
 Militat errantùm stellarum, hinc prælia terræ
 Incutio, magnoque mari, cæloque profundo.
 Hinc mihi sub pedibus parvæ vestigia sphaeræ
 Cinctæ mari tellus, nullo molimine fulta,
 Præbet, & æquali pendet librata rotundo.
 Cernimus Oceanum mundi circum abdita vestrum
 Serpere Cœlicolæ modici sub imagine rivi.
 Pars quota totius, sed enim pars infima sceptri
 Mole sui, solisque olim præstantior armis,
 Germanis Europa tribus, quò pellicis exstent
 Crimina Phœniissæ, matri fatalia nostræ,
 In generis socios odium transferre, recenti
 Culpâ, vindictæ decus, & spolia ampla putavit:
 Ex omni statuens Martis depellere numen
 Imperij ditione sui; & sic, pace petitâ,
 Naturæ & Superis funestum indicere bellum.
 Quin recti specie, & cœlestis imagine pacis,
 Nec profecturis votis, infamia monstri
 Tollitur, & summis marcent erepta monarchis
 Arma, suo ut sceleri semper prætexere causas
 Terrigenæ audaces; quos Phlegram è cæde gigantum
 Progenuisse puto, calidumque animasse cruorem
 In genus hoc hominum, cui cælum exscindere votum
 Durat adhuc proavorum, animis non viribus iisdem.
 Tu, cui perpetuam promittunt fata coronam,
 Sed mea pro niveis cristatâ casside pennis

Numi-

Numina honoratis imponunt vertice canis :
 Seu torques validâ librata hastilia dextrâ,
 Et premis, armatus, stratis insignia pictis
 Terga ferocis equi, spumantiaque ora fatigas ;
 Seu rerum, regni que tui moderaris habenas,
 Iure regens populos, solio sublimis avito ;
 Legibus, ambiguum, validisne illustrior armis
 Rex ; causam cognosce Dei, cui nescia virtus
 Parere est, solus que pudor non vincere bello :
 Sed poscit qui jura, tui sub nomine sceptri,
 Nunquam nata sibi, quia Dis irata, sibi que,
 Injusturba vocat, meritorum ingrata, patronum.
 Nec me prætoris, vel judicis ante tribunal
 Sistit, at est iudex, proprio in certamine, et actor.
 Exige inæquales æquali examine lites,
 Et Marti nunquam foelicia prælia linguæ.
 Quanquam etiam patrum, ferro sua pignora questum
 Occubuisse meo, magnorum iudice diuum
 Concilio, simili quondam discrimine vici.
 Tu iudex fieri meritus de lite secundus
 Numinis armigeri; sed erat tunc justior ejus
 Actio, qui dignas expressit numine voces.
 Nunc sit turpe mihi, nisi te sub vindice, verbis
 Cernere cum vulgo, cui sic modò cernere tutum :
 Cedere sed ne sit mihi turpius, accipe, Princeps,
 Accipe, quæ valeant meritum, decus, arma, salutem
 Commendare meam, quæ vi defendere possim.
 Prima petas si fortè mei monumenta laboris,
 Et mundo quæ jura dedi; repete omnia secla,

Annalesque evolve Deum, quo Juppiter ævo
 Discordem textum, superi spatia ævia cæli,
 Et massam terræinformem digessit, & æquor
 Conficiens undis undas, cæloque refluxu
 Tellurique minax, per me, discordia rerum
 Semina, concordie coierunt lite revincta.
 Nam primum, æternis suspensam hanc adspice claustris
 Congeriem, variatam oculis rutilantibus æthram:
 Sunt hinc diversis fulgentia signa manipulis,
 Sideraque adversum contranitentia mundum.
 Hinc furor Arcturi turbans, hinc sæva Leonis
 Fratrem it, plaustro crebra hinc intermicat Arctos
 Indignata tegi, clarus fulgentibus armis
 Hinc ruit Orion cetrâ metuendus & ense.
 Sed quicquid mortale Dei, Titaniaque astra
 Desuper adspiciunt, devinctâ in corpore formâ
 Materies aliam in faciem mutata reducit
 Occasu arcessens ortus; seu rebus Inane
 Diffusum est cunctis, omnes excedere metas
 Quod perhibent infinitum, quo corpora passim
 Parva natent, non in partes findenda minores;
 Seu terrâ limphâque creator, & aëre & igne
 Omnia composuit Deus, & composita ligavit,
 Dissocians tamen ipsa locis: nam si vaga motus
 Corpora precipitent atomum, concurrere sæpe
 Nexibus inter se validis lædi que necesse est,
 Cunctarum quò nascantur primordia rerum
 Concilijs: sed si puris consistere verum
 Principijs, quatuor naturæ opera atque labores;

Ecce

Ecce quatergeminis affectibus omnia pugnant
 Semina, & inter se genitalia praelia miscent.
 Per me bella movent venti, nubesque rotantes
 Concutiunt, rapidasque trabes, inimicaque jaectant
 Fulmina, & humanas motura tonitrua mentes,
 Non etiam sine me terræ clementia veris
 Evenit; aut sine me radijs sol aureus arva
 Pulverulenta coquens cælo infert suda serena,
 Non hiemem contingit equis; non horrida brumâ
 Rura gelu claudit, naturalique tepore
 Depresso, cursus summarum frenat aquarum.
 Oceanus mea bella trahit, dum fervidus irâ
 Nititur egressus varios, terramque fatigat
 Accubitu æterno, scopulis illisa reclamant
 Æquora, & alternis tremit undis concitus agger.
 Sæpe igitur decimus pelago interiore petitos
 Densavit fluctus cuneos, ut que impulit agmen,
 Oppugnata diu terræ confinia rupit.
 Haud aliter vastâ Nereï disclusa ruinâ
 Dissiluisse ferunt Ætnæi incendia montis:
 Dividit Ausonio diram de limite Zanclem,
 Dividit Euboeo rabies Neptunia Macrim,
 Iliaco Tenedon disiecit littore, quondam
 Leucada continuam, triplici que interluit æstu.
 Cetera ne memorem tellus, divum invida regnis,
 Bellis delectata meis, informia monstra
 Invisam genuit sobolem, Cæum, Enceladumque,
 Centimanum Briarëa, Typhoëa, cumque Ephialte
 Iapetum, Tityumque truce, seseque retexit

Tantâ prole tumens, superas quam misit in auras
In Iovis exitium, cœli rescindere sedes.
Ter sonuit tuba nimborum, ter concitus æther
Argumenta dedit nobis non vana timoris.
Extimuit natura Chaos: manesque revulsis
Montibus, & tractis terræ de viscere truncis,
Viderunt trepidi insuctam descendere lucem:
Tunc caput arboreæ nudatum frondis honore
Pelion exseruit, radiosque minoribus astris
Abstulit, & currus errantibus interclusit.
Terra mihi hoc debet. Superûm rex plurima nostri
Commoda servitij, tanto in discrimine, sensit.
Ausus ego anguipedum vires, immaniaque arma
Tentare, & vastum primus procurrere in agmen.
Odrysijs invectus equis; dedit ense Pelorum
Ense meo ante omnes animam, poenasque merentem.
Ille suâ, adnixus, Cynthum concussit ab imo
Terque quaterque manu, tenuitque in missile telum;
Atque etiam validâ contorta phalarica dextrâ
Læsisset Superûm muros, nisi debile corpus.
Et solitæ, nimio profuso sanguine, vires
Liquissent atrocem animum, manibusque relapsa.
Insula, in æquoreo natitasset marmore, ut olim
Oceani cunctis erratica Delos in undis.
Occubuit cum fratre Mimas, dum Lemnia saxa
Vulcani hospitium, medijs de gurgite ponti
In Martem torquere parat; succurrere Pallas
Tum primum mihi Cœlicolas, motumque periclo
Et nostrâ virtute, Iovem capere arma coëgit.

*Me duce, nunc etiam, disiecta ex æthere monstra,
Sicantia æternas pendunt subter juga pœnas,
Tartareoque sinu. Videor per tecta Tonantis
Cernere adhuc multâ suffultos rupe gigantes,
Expletos animis terræ omniparentis alumnos,
Adversosque Deos, medijsque volantia signa
Nubibus, & cæli concussas ariete portas.*

*Hæc nostro genere, & Mavortis digna triumphis
Prælia, nunc, olim, Naturæ sparsa per omnes
Secessus, quorum simulacra, & parva reservat
Indicia, hoc hominum genus invalidumque feroxque,
Quod nunc terra creat; divini hic spiritus ignis
Quem cælo avertit, glebas animare Prometheus,
Imbuere et venas ausus vitalibus auris.
Nam postquam varios glebâque & flumine partes
Iunxit in effigiem divûm, miratus & artem,
Et studium, nostris ea signa accendere flamis
Adjuvi, & duro scintillam excudere cordi;
Quæ pulcras animas, nostrumque in nomen ituras
Perpetuo tereret bello, atque ex æthere sumta,
Pugnaci æthereum sequeretur pectore semen.
Ast homo, massa diu, sensus, rationis egena,
Ipsi ignota sibi vixit, tardeque recenti
Luminis ætherei fomenta in corpore sensit.
Scilicet ante Iouem, fœlici, ut dicitur, ævo,
Mundus opes nullas, nec opum, pauperrimus, usum
Noverat, è solido quamvis consisteret auro.
Post, animi instinctus, indocta arbitria regum,
Sponte suâ, populus summâ pro lege colebat.*

Virtus imperio, imperium virtute tueri
 Sequē suosque potens, summo fulgebat honore.
 Non pulcrum, non magnanimum, non nomen habebat
 Utile, sordebat paucis opulentia mundi,
 Vel celabat opes rudis ignorantia rerum.
 Sed simul ac Beli ditione sagacior ætas
 Extulit orbe caput, pretiumque, & debita merces
 Rebus, & utilitas animis, & blanda voluptas
 Incidit, ex illo geminatos ignibus ignes
 Nobile pectus habet: quod quamvis tardiùs arma
 Indueret, duris dirimebat cuncta lacertis.
 Sic ut præcipites vigor entheus egit in hostem
 Terrigenas, sive his innati erat ansa duelli.
 Ambitio, sive ira fuit, sive impulit auri
 Sacra fames, seu vindictæ generosa cupido,
 In pugnas coiëre rudes; quippe ordine nullo
 Elegit sibi quisque parem, sibi quisque virum vir.
 His primùm prompta arma dedi, rupeſque revulsas,
 Ligna que, carnificesque manus quod cuique repertum
 Rimanti, telum fuit; & non densus acuti
 Vultus erat cunei, non juncto umbron, phalangis;
 Pro se quisque truces animos; & inermia corda
 Exstimulata meis acuebat pectore flammis.
 Post etiam docui scrutari in viscera terræ
 Vulnificum chalybem, & crepitare incudibus æra:
 Sceptraque munivi gladijs, galeisque coronas.
 Utque nihil deesset, vitæ communis, opisque
 Oppida cinctutus populis descripsit arator.
 Tempore quo Finnos & duris Esthonas armis,

Contundens Siggo, Sigtunæ conditor urbis,
 Molitus primam Suenonum dicitur arcem
 Limen adimperij, & piscosas Meleris undas.
 Littore Scandiaci jam sæclo Martia ab illo
 Horruit eductis seges ensibus, & stetit omni
 Stricta, parata neci; vasti in dispendia mundi,
 Cadibus & primis exultavere Gothini.
 Arte mea didicere Viri tum cingere fossâ
 Castra levi, pugnisque locos capere ante secundis.
 Bellorumque duces monui vitare coruscas
 Solis ab adverso radios, & tela diæi;
 Præcipue & vento & glomeratas pulvere nubes.
 Monstravi que acies hosti concurrere tuto,
 Sive simul campis vires densentur apertis,
 Seu stat divisus triplex exercitus alis,
 Seu totam referat, seu formet cornua lunæ;
 Seu melius varijs certa intervalla manipulis,
 Ordinibus positus, diviso limite, quadrent
 Denique, sive tuos, ô Rex, fidentior hostes
 Nudo Marte premas, seu bellum ex arte ministros,
 Inventum, munusque meum est; quo mœnia sæpe
 Castraque, & hostiles calcasti victor acervos.

Ecquis erit Superum, servatos tempore tanto
 In cælo, in terrâ, in pelago, natosque triumphos
 Tot retrò sæclis, mihi qui possitve, velitve
 Eripere, aut titulos ausit corrumpere nostros?
 Non ea vis animo, non hæc fiducia genti
 Æthereæ, quæ consilijs adjuta fuisse,
 Auxilijs defensa meis, cœlestia fata,

Et pacem æternam mihi se debere fatetur.
 In sese ferrum distinxit ferreus orbis,
 Admovitque deos armis, sonitumque metumque
 Fulminibus mixtum, flammisq; sequacibus iram
 Deicere in terras, tot jam per sæcla, coëgit;
 Quid, vos posteritas, cui jam natura metallo
 Amplius à nullo potuit dignum indere nomen,
 Clamatis mea bella procul fugienda? rebelles,
 Imbelles, fugitis bellum, in me bella paratis?
 Quos ego: supplicij sed vultu digna sereno
 Desficio, in Gyaris non se probat Æolus undis,
 Non depressus habet Boreæ certamina collis;
 Ionium ille premit, Rodopeia hinc saxa laceffit.
 Incubuit nunquam cœlestis flama salictis,
 Non arbuta Iovis dextram meruere rubentem.
 Eductas cælo quercus, rupeſque superbas,
 Intonsoſque ferit scopulos. sic omnia magno
 Ne dubitate metu turbare, & pſcere pacem.
 Nunquam animas iſtas dextrâ hac, hoc enſe decoras
 Efficiam, vobiscum habitent, ſint pectore in iſto.
 Nec dabit ulla mea robur facundia cauſſæ.
 Vis etenim perit imperij ſuadere paranti.
 Sed vos, illuſtres, fortunatiſque laborum,
 Egregijque animis, veſtro qui ſanguine famam
 Æternam paritis generi, patriæque ſalutem;
 Eſte viri ſortes, ac pulcra capeſſite bella.
 Suadet amor procerum, laudiſque immenſa cupido;
 Vos ſtimulis Mars idem agito, vos pectore verſo
 In medio, bellum inſpirans, neſcitis abactis

Men-

Mentibus infideat quantus deus, omnia sæcla,
Cui fecere suo atque hostili sanguine fuso.
Cujus, nobilitas, & fama, & gloria, nutu
Pendet, opis propriæ, nil externæ indiga laudis.
Cernite terrarum dominos; quanquàm inclita regna
Imperio teneant, latis dominantur in oris,
Bellandi studio, & fatali Martis amore,
Naturæ monitu, vicina in regna minaces
Igne ruunt ferroque, & cædibus omnia miscent.
Sæpe etiam hoc nostri studium nec regna, nec orbis.
Imperium extinxisse potest; sed navibus æquor
Sulcarunt aliqui, tempestatisque tulère
Ventorumque minas, pelagique informia monstra,
Dum terra nova sceptræ novæ, dum querere mundos.
Festinant alios. ut tantùm bella super sint,
Extra anni solisque vias, incognita nostris
Sideribus qua terra jacet, sinus ultimus orbis.
Hinc memori laudes à posteritate reportat
Alcmenæ genetrice satus, fuit ille Tonantis
Filius, at dignus credi post funera Numen,
Factâ de genitore fide, cum exercita virtus
Degeneremque rogam semivstaque membra relinquens,
Adscendit, belli per tot discrimina, cælum.
Hinc non Hemonius regali splendidus aulâ
Urvere sustinuit juvenis, sed puppe superbus
Æquora fatidicâ nunquàm tentata cucurrit,
Et Scythicum aurato spoliavit vellere Phasin:
Miscensque ignotas, temerato littore, gentes,
Fluctibus in medijs bellorum semina jecit.

Vellus

Vellus erat pretium tantorum vile laborum,
 Ni mens, bellatorque animus diffundere facto
 Sperasset seros memorabile nomen in annos.
 Mœnia fraternâ maduere recentia cæde
 Romulidum, fuluo nondum laqueata metallo
 Montibus aut latè Graijs effusa nitebant
 Atria, non gemmis erat ars committere vinum,
 Non aurum temerare cibis, natura secundi
 Impatiens, socijsque comes discordia regni
 Fratribus invidiam de paupere fecit asylo:
 Quin etiam pueri, nullâ ambitione, feruntur
 Affecta se lupæ nutrici regna sub alvo.
 Tantus honoris amor, tantæ Victoria curæ est!
 Vsq̃ue adeò, ut, requies si sit post omnia bella
 Facta viris, animo non desit Martius ardor
 Flagranti, subeant silvas, saltusque peragrent,
 Lætibella gerant sævarum cæde ferarum;
 Nec prædâ quam cæde magis: sunt qui caput ære
 In mortes vendunt, & nobile funus arene.
 Quin miscere epulis justis spectacula belli
 Mos fuit, insolitas videre triclinia cædes,
 Vulneraque, adsparsis non parco sanguine lectis.
 Ast alijs hebetes gladij, et simulacra duelli
 Ficta placent, ictus vitare, aut fallere scuto,
 Et plagæ præscire locum, nutuque loquaces
 Prævertisse oculos, eludere saltibus hastas
 Compositis; ut quisque sibi, dum bella quiescunt,
 Bella parat, teriturque meis pax semper in armis.
 Namque etiam, qui non audent emergere in altum,

Quos

Quos lethi metus ille vetat, timor ille timorum
 Maximus, æthereæ fastigia scandere mentis;
 Bellorum in lucem tenuissima pignora produnt,
 Edit a naturæ instinctu, quam expellere frustra
 Tentant, imbelles animi, nil fortiter ausi.
 Hi quibus Astræ placita est interprete lingua
 Concessum reserare, & nodos solvere litium,
 Quamvis caussarum jubeat componere fata
 Justitia, haud cessant secum committere leges,
 Prælia tuta parant; nam non hic sanguine inundat
 Campus, at impletur pugnantibus area verbis
 Comœdumque jocis: quò tandem pergitis ultra
 Cultores pacis, bellatoresque togati?
 Væstra Themis populis vos vult decernere lites,
 Litibus inter vos hæc non decernere jussit.
 Iustum unum & simplex; tu, pugnacissime iudex,
 Vt partes facias, diffindis candida jura.
 Vos quoque, quævis vires herbarum, usumque medendi,
 Pallentumque ansas morborum, & signa salutis
 Nossè placet, linguâ armati, sed pectore inermes,
 Qui facitis mercede fidem, quò trudere inultas
 Et sine suspitione, animas possitis ad Orcum,
 Mortibus experti: cur vos sine milite bella
 Sæva juvant, cur vos sine pulcro funera bello?
 Arma, viri, ferte arma, acies effundite campis,
 Tot juvenes spectate meos, meaque agmina tanta,
 Agmina, quævis fortes animat devotio mentes.
 Instaurati animis, longè melioribus ausis,
 Vulnere cruda manu medios spargatis in hostes:

Vel

Vel suprema virum saltem permittite solis
 Fata viris, vos, cæde humanâ & cedit ferro.
 Nempe mea es, solido cui constant robore vires
 Integer atque ævi sanguis, mea turba Juventus:
 Diripias Laribus suspensa, ingloria divis
 Quæ pax arma dedit, jam cuspidè pila retusâ
 Arvinâ stillent pingui, jam splendeat umbo,
 Et si quis scaber est morfu rubiginis ensis.
 Vota tibi pulcris veniant evincere rebus
 Quæ meminisse juvet, durumque cape scite callem,
 Ardua saxoso quâ ducit semita clivo
 Ad divum socios: hîc cassis vertice trita,
 Ad diadema venit, splendens hîc Cæsaris ostrum
 Pro thorace datur, sceptrum fert dextera nulla
 Indignè, hostili quondam madefacta cruore.
 Tu licet Ausoniis deducas gentibus ortum
 Dardaneisque tuum, vel, si ulteriora tumentem
 Nomina delectent, Pyrrham quæ sæcla animantum
 Iactis restituit sua post vestigia saxis,
 Atque inter proavos ipsum Titana reponas;
 Si pacis vitio, & torpedine desidis otâ
 Marcet vita tibi, meritò cadet omnis avitæ
 Gentis honos; si fama tua est in origine sola
 Nil profit longo censeri stemmate, pictum
 Majorum ostentare decus: quod feceris ipse
 Esto tuum, vile est aliorum incumbere factis.
 Non proavum insignis titulis, sed sanguine clarus
 Scæva suo fuerat, per quæ omnia munia mersus
 Militiæ, Latiam tulerat longo ordine vitem;

Nomina post etiam primi que insignia pili :
 Sed nomen tulit æternum, quod nulla filebunt
 Sæcla, nec ignotâ rapiet sub nube vetustas,
 Cùm vallum ad Minucî, pectus fatale sub ipsum,
 Telorum nemus omne tulit, cumque eminùs æta
 Explevere unam tardè tot vulnera mortem.
 Principium est generis, sed magnæ gentis origo
 Mutius, igne adolens, quam non Porfenna superbus
 Sustinuit spectare, manum, sibi fata minantem.
 Albus erat clypeus, nec imagine clarus avitâ
 Sed domini meritis, qui tantum præstitit urbi
 Præsidium, quantum Tybris pater attulit alveo,
 Coclitis, oppositus, magni agminis instar, in hostem.
 Integra posteritas, proavum non clara triumphis,
 Consule non crebro, propriæ sed laudis haberi
 Augmento voluit, duplicique nitescere luce.
 Adspicis Ausonij clarissima fulmina belli
 Marcellos, Deciosque duos, gnatumque, patremque ;
 Ut modicis essent majoribus incrementum,
 Offensos patriæ divos, & numina iniqua
 In proprium vertere caput, vitamque suorum
 Morte suâ peperere pii, Diti que verenda
 Pro Latijis quondam ceciderunt victima rebus.
 Tantos pectoribus motus vigor igneus adflat
 Ille meus, plenisque deo, in sua funera promptis
 Ignavæ timidum vitæ depellit amorem.
 Nam Di viventes cælant, ne decidat orbis,
 Quid fœlix, miserumve viris, num vivere mors sit
 Num sit vita mori: sed nostro munere, gentes

Percipite hæc animis, famam protollere vitæ
Contemtum; solumque mori, qui vivere semper
Optet; & ingenijs inspargi semina magnis,
Servitium fugisse manu: quid iniqua tyranni
Munitis ferro regna, extortosque triumphos?
Quid libertatem mendacibus uritis armis?
Ostendi mundo, ne quisquam serviat, enses.
Nec vita est, trahere ignotum sine nomine corpus,
Ast unum verumque mori est, in sede morari
Tranquillum patriâ, & si, quis sis, nesciat ulla
Gens hominum: pejus quoque morte est, cernere lethum
Et patris, & patriæ fœdatum funere vultum,
Et deflere suos mersos in sanguine natos:
Mortuus & miser est, cui laus, cui gloria cessit
Pulsa metu, mutas agitat qui umbratilis artes.
Nam damnanda magis sint morte, silentia vitæ.
Vt vacet a ferro, Mars expellatur & ultra
Sauromatas, Thulenque, & ponti extrema gelati,
Vt reptet mortale genus per lustra ferarum,
Igna vè sub pace jacens; mors una futuros
Obruet, & cunctos, urnam Minœe movente,
Seriùs aut citiùs sors exitura reducet
Communem tandem ad metam, quæ terminus ævi est.
Aut nihil est animis, post funera summa superstes,
Aut mors ipsa nihil; si non est sensus ademtis
E vitâ, Hectoridâ nil distat ab Astyanacte
Explevit serie qui tertia sæcula longâ.
At si quid superest à morte, ut credere dignum,
Non est mors animæ melior mutatio vitâ;

Nec

Nec peior, bello brevioris temporis, ætas.
 En, mundi vindex, mediâ florente juventâ,
 Mortali tulerat quodcunque ab imagine matris:
 Imposuit flammis, radiantibus intulit astris
 Omnipotens quicquid fuerat se patre creatum
 Diræ immune necis; senior de rupe Prometheus
 Triste pependit onus Scythicâ: tibi longius ævum:
 Tantale quid refugas captanti profuit undas?
 Inserviêre deis puerum certamina Bacchum.
 Illa etiam Heroum possunt juvenilibus annis.
 Tradere defunctis sedes, & amœna vireta
 Fortunatorum nemorum; nam vita merentes
 Exsolvit pœnas in terris turpiter acta,
 Sed virtus belli, pugnando vulnera passos
 Mittit in Elysium, quæ vivis gratia equorum
 Armorumque fuit, sequitur post fata, sepultos.

Nec bellum interitum rebus, nec pugna cruenti
 Fati, sponte suâ properantes admoveat horas,
 Cuncta ætas populatur edax, & quicquid in orbe est
 Tempora consumunt, potius vel nil perit orbi,
 Omnia cum varient faciem, natumque vocetur
 Eductum ex alijs, et maxima fata novatrix.
 Regnorum alternis reparet natura figuris.
 Vidi olim Albanos, Laurentinosque penates,
 Et Vejos Romam & Gabios migrare colonos.
 Namque ingens rerum, dum nostri munia belli,
 Dum me cognovit regni gentisque parentem,
 Mundus Roma fuit: concessit Pallas Athenas,
 Iuppiter excessit Cretâ, Delphosque reliquit

Cynthius, Ægyptum dedit Isis, & Eubyrus Indos.
 Ipsa suos tradi iussit Saturnia currus
 Et sua Dardaneis servire nepotibus arma.
 At postquàm redijt cœli favor actus in orbem,
 Fortunæque suæ spatium consumsit in armis
 Urbs invicta meis (ut votis plectere gentes
 Quasque suis faciles Superi, pejora sequentes)
 Ebria delicijs, blandoque subacta veterno,
 Vim passa illecebris Pacis, temerata virago est
 Italia, & luxus, & opum metuenda facultas,
 Transverso dubias rapuerunt flumine mentes.
 Ipse pater populi, centum constrictus ahenis
 Post tergum nodis, Iani sum clausus in æde.
 Ex illo fluere, & retrò spes prona referri
 Ausonia, fractæ vires, aversa deûm mens.
 Nam victi à victis & semiviro comitatu
 Appenninicola, vestes gestare decoras
 Vix nuribus, pictasque croco, illusasque veneno
 Assyrio, sumfere viri: peregrè intulit orbis
 Dona, manu hostili, quæis se cecidisse putabat.
 Pro dolor! exuvias quas vos ex hoste, Quirites,
 Bisque triumphatas ex omni littore terras
 Ducentes, Divis, votum immortale, sacra stis,
 Perminxit tandem laurus latrator Anubis:
 Atque adfluxit humi tinnitu effæta Cybelle
 Indecores, belloque Asiam defendit inermi.
 Sensi orbi post deesse caput, furtimque per omnes
 Currere mortis iter partes declive senectâ.
 Multa tamen tanto de corpore Vandalus ignis

Et

Et Gothicus furor, & ferrum transivit Alani:
 Ipsas reliquias tulit ævuum. mœnia cippis
 Semirutis pendent, lapsis ingentia muris
 Saxa jacent, & si tectis fors putris in altis
 Stet ruitura domus, non est urbs moribus atque
 Civibus antiquis, sed mundi congrege nota.
 Ut vix umbra sui, atque sui sit Roma sepulcrum.
 Non tantùm bello, cecidit quoque tempore, magnum
 Ilium, exustæ superabant mœnia Trojæ,
 Trojæ infœlicis; nil tantâ è mole relictum,
 Nullaque Apollinei sunt jam vestigia muri,
 Sed lolium, & silvæ steriles, hederæque sequaces
 A Saraci pressere lares, delubra deorum
 Diffundit caprificus iners, ac tota teguntur
 Pergama caretis, etiam periëre ruinae.
 Obsidio secura suo post Hectora raptum,
 Post duo lustra, tamen Troja insuperabilis armis
 Argolicis fuerat, quin tot per damna necesque
 Nobilior, venit fictæ sub imagine pacis
 Summa dies, somno, vino, fatisque sepultæ:
 Nam diras etiam facies, inimicaque captæ
 Numina monstravit divum Cythereia nato.
 Sic placitum Superis (ut ineluctabile tempus
 Incidit imperiis) fundo regna omnia ab imo
 Luxuriæ vitiiis, & inertî vertere curâ.
 Sic iidem Pharios fregerunt deside luxu
 Arsacidas, dum diffundunt Mareotica in auro
 Noxiaque in gemmis ardentia vina propinant,
 Nardiferumque metunt Gangem, paci que ministrant,

Sic

Sic quoque Cecropios vicit Spartanus, & idem
 Victus Echionis cecidit, sic regia Medus
 Assyrii, Medi que tulit moderamina Perses,
 Except Persen Macedo, cessurus & ipse
 Romanis; pace enerves quoque fortior illos
 Virtus post longi pressit stat a tempora fati.
 Id Fortuna potest tibi promississe videri
 Hannibal, in Capuae occursum, ni sortia bello,
 Delicijs, Afrum molissent pectora, Bajæ.
 Ergo & opes & regna fluunt, pariterque sequuntur
 Et fugiunt, velut unda parit, dum extinguitur, undam.
 Nulla fides sceptris, citro quassantur & ultrò
 Ut rerum species, summa tamen omnia constant,
 Atque eadem cognata sibi: quin ergo levate
 Totque supervacuis animos deplete querelis
 Mortales miseri: non nostris regna fatiscunt
 Auspicijs; non imperij transmittit habenas,
 Non facit excidium, non est lacrimabile bellum:
 Fata regunt orbem, dudum consistere rebus
 Magnis illa vetant, sæpe hinc sub pondere lapsus
 Regna suo sensere graves, nec se ipsa tulere
 In summo radiata loco: verum invida si quæ
 Fatorum patitur series adscendere, si quæ
 Numina læva sinunt, (alijs indebita mortis
 Præmia) restituo populis morientibus ævum,
 Et victis laudem, & victoribus addo triumphum.

Non ego contemtor divum, Deus ipse, nec aras
 Exscindo, nostrasque domos, latronibus illud
 Opprobrium, quibus iram & inexsatiabile pectus

Cælico-

Cœlicolũm metus, aut pietas non mitigat ulla.
 Sed, quoties vel non curare humana putavit
 Vel non esse Deos populus, sævosque nec ipsi
 Terrificant animos jaculati nubibus ignes;
 Ostendi simul ac mea signa, atque ære canoro
 Insonuere tubæ, & genuere sub ariete muri,
 Dantur thura focis, templo indicuntur honores,
 Noxiferos ritus, infectaque tempora longa
 Desidia, moresque feros, oblitaque veri
 Sæcula, & insanas pacis contagine gentes
 Concilio Superis: per me deperdit a pace
 Imperijs sua forma redit; me vindice, sævo
 Carcere productæ, jus audent dicere leges.
 Iustitiæ nostris majestas pendet ab armis.
 Illustres virtus proceres, atque evehit ordo
 Militiæ, quos pace pares involvit iniqua
 Nube quies; mea vos instanti dextera letho
 Eripit, atque in tuta locat, formidine vestra
 Iam captæ gentes, nostrâ virtute redemptæ.
 Marti terga datis? timidos ille eligit in quos
 Incidat, & certas fugientibus ingerit hastas.
 Otia, desidiam, & pacem laudate sedentes,
 Forsitan arma movent alij, melioribus ausis,
 Qui tacitas, dudum intenti, speculantur Amyclas.
 Tela feram mecum mea, quæ se pectora digna
 Invenient, meritasque manus; intacta juventus
 Usque mihi superat bellis, & vivida virtus.
 Flumina, in interitum pelagi, si cuncta minentur
 Vivaces longo amfractu divertere fontes,

Dêrit terra fugæ; sed si subducere possint,
 Non minùs, hoc damno, per littora surgeret æquor,
 Quàm nunc crescit aquis. sic nullius indigus armis
 Mundus; Achemenijs densantur Medica Susis
 Agmina, in Eöas Turcus fert signa pharetras,
 Hinc Tangrolipices extendit nomina Soffi
 Imperij, inde alius regalia sceptrâ Seriffi,
 Dat latis leges terris Cingæia proles
 Belli jure suas, Indos debellat Iberus,
 Fundit Hyperboreo fortes ex axe Suevos
 Albis, in excidium Tanais Scythicæque paludis.
 Et nostrâ de stirpe genus quod flumine natum
 Injicitur, certumque patrem dubiûmve fatetur
 Navigio clypei, qui si quem iudice Rheno
 Servat, in iudicium vitæ servatur ab illo.
 Venatu pueri discunt præludia belli,
 Et nando frangunt adversi fluminis iectum.
 Est quoque quod, matris nutritum pectore nunquàm,
 Lactatur per vulnus equi, cum lacte cruento
 Horrida bella bibens; est quod juvenilibus annis
 Transmittit cursu campos, & corpora saltu
 Subjicit in nudum terga exsultantia equorum,
 Vicinos populatur agros, quatit oppida bello;
 Sanguine dura madens simul & sudore senectus
 Exigit hibernas Boreæ sub frigore luces;
 Sunt aliæ gentes, quæ multâ morte piandum
 Dedecus, horrificumque nefas, effundere turpem
 In thalamis vitam; sunt, qui prohibere valenti
 Arma viro, (nam causa sita est vitæ omnis in armis)

Oppro-

Opprobrium, summamque putant pro crimine pœnam.
 Multis blandus amor supremaque gloria contrà,
 Ne, jam deterius, longo marcescat ab ævo
 Robur, & excedat membris vigor, utilis armis,
 Imbelles, dudum ante, annos prævertere saxo.
 Sed quid ego hæc memoro? nobis plenissima magni
 Pectora sunt animi, mediâ de stirpe Suëcâ.
 Imperij in magnos extendis limina Moscos
 Scandia, & infidos gemino sub rege Livones.
 Parte aliâ, Tanais quatuor sæpius armis
 Oppida, Rhipæis nunquam viduata pruinis.
 Utque tot ingentis sileam regna intima regni:
 Gens Dalacarla, gelu durata, atque aspera bello,
 Exercet patrias, pugnando fortiter, artes;
 Ardua quæ veteres ostentat Arosia turre
 Religionem tuo sacratas littore Meler.
 Gustavus genus hoc dispersum montibus altis
 Composuit, legesque dedit, ferrique metalla,
 Vicinis fodienda locis, monstravit & æris,
 Vsum in telorum, chalybisque liquefcere rivos:
 Ingenio superante specus scrutatus, eodem
 Argenti invenit stricturas limite natas;
 Divitias, Rex magne, tuas, belloque reposta
 Subsidia, & duris genitalia cautibus arma.
 Commoda bellorum nova, duri semina nitri
 Viva viri, & solidas rimantur sulphure venas:
 Vasta gemunt validis percussa lignonibus antra,
 Auditique sonum referunt convallibus ictus.
 Has mihi si dederis, regum clarissime, sedes,

Pacifici certè facilis jactura popelli est.
 Nam mihi nec duras longis ambagibus aures
 Tundere propositum est, nec flectere corda potestas
 Lymfatopercussa metu, diroque furore.
 Pro me, non populi vota in contraria vilis
 Extorsit dolor, & justa indignatio voces
 Verbaque non urgenda Deo: quis Numina curam
 Credat in indecores, imumque extendere vulgus?
 Aut morti indignæ, aut ingrata intenta saluti?
 Ira morâ voluit tali consumere vires,
 Et mea judicio regali caussa probari.
 Dî procures, Regesque suos, atque arma tuentur,
 Hæc populum. plebi sit regula, vita regentum.
 Ergo quibus vis est, & quorum nutibus ordo
 Subditus inferior, tacitas accepit habenas,
 Vos solos agnosco duces, quos nulla fatigant
 Prælia, nec victi positis absistitis armis.
 Quos juvet indignam vitâ traducere vitam
 Segnities alios, & turpi marcida luxu
 Otia delectent; te, regum opus, inclite sanguis,
 Te jubeo egregios belli tolerare labores,
 Dulcesque arumnas, te stemmata clara parentum
 Cognatis admota deis, virtute probare
 Armata, & studio, quo sunt quæsitæ, tenere.
 Ante alios; decus armorum, & tutela Suæci
 Nominis, & regni per te florentis imago,
 Carole, præsentem, quo certum est sospite, divos
 Curam, commissæ a fati tibi gentis, habere.
 Tot tua facta retrò majorum fulta triumphis

Ostendo

*Ostendo in specimen miranti nomina mundo ;
Exemplumque tibi te, vel superabile nulli ,
Vel soli virtute tibi ; geminare paternâ
Quod Nato sit mente tamen dextrâque decorum.
Ergo age tam pulcros nunc jam exordire labores
Spes patriæ, & magni soboles, Gustave, parentis,
Debite Scandiæ sceptris successor, & hæres.
O votis optate meis, sic, more priorum
Non mandes, sed bella geras ; te castra moventem
Sic tellus, sic unda tremat ; tua signa Polonum
Agger, et) adversæ metuent tua classica classes.
Hoc pro tot meritis unum, te nempe precatur,
Vt si se, Mars ipse, velis ; tu suscipe magni
Exulis invidiam, sed & hospitis arma probati.
Nec tantum exilio Latonæ nota fugatæ
Delos, nec tantum Latium sub rege latenti,
Excepto quantum noscère Suëcia Marte.*

FINIS.

BENEVOLO LECTORI.

QUæ sequuntur Poëmata, ex ijs quæ occupandi temporis causâ olim juvenis & pænè-puer conscripsi, selecta sunt : pauca ex unoquoque genere. Nolunt Tactici nostri abundare exercitum nimiam multitudinem, ob varias rationes. Nec volui ego hunc, ob vel solam illam, ne Poëtas quosdam tam numerosis & incompositis copijs, in suis, ut aiunt, castris cedere velle videatur. Quod nec sinit Pallas. Tu, Lector, videbis & judicabis hanc vagi stili varietatem, tum carminis deducti & pedestris libertatem ingenium fessum alternâ requie reparare solere : quod in sublimi materiâ, in perpetui operis contextu, dum sibi ubique par & inventionem, & iudicio, & compositione esse cupit, vel fatigari, vel exerceri vehementius non dubium est. Nam, etiam in his, grata vicissitudinis, sed & necessaria divortij lex est animo ad civilia, ad militaria erecto. Antiqui moris, nec hodie obsoleti, fuit, à mensâ relictis semper reliquijs surgere : ut admonerentur convivæ, à placitis bonis, etiam nondum consumptâ voluptate, recedendum esse. Idem hic fieri velim. Vel surditate, vel catenis munitum has Sirenes transnavigare necesse est : Aut, ut clementius dicam, Musas solas hoc sæculum admittit, quæ ad altiora præparent adolescens ingenium, potius quàm occupent. Ad tales ego in hospitium fortè diverti, quæ cum illis ex Helicone officio semper, nunquàm æmulatione certaverint, sævissimi Piëridum supplicij non ignaræ. Hoc volui te præscire, ne erres, Lector, & valere.

Nobili Doctoque Viro

CORNELIO VANDER MYLE

Equiti aurato, Domino Vander Myle, &c.

OLVIT tibi, Myli carissime, hæc Poëmatum meorum pars ultrò inscribi, ut cujus pleraque in sodalitia, imò contubernio tuo nata sunt, quo tempore, & studiorum, & peregrinationis tuæ aliquandiu comes, aliquâ gentis affinitate, mentis tamen æqualitate tibi propior semper fui. Ad primum intuitum non potest te latere, harum facultatum mearum olim conscium, vix tertiam partem earum hîc relata in censum. Quædam nolui: ne, quibus scribendis otium ipse frustra insumsissem, eis legendis, alios eâdem ratione denuò deciperem. Quædam nō potui: quia jam antè, hæc nauci, nec nolens, perdidit. Occurrit tibi in introitu, Silva: sum calorem & impetum juvenilem scribendi in illâ secutus, nec curavi cum curâ splendere, quæ fortasse debuissent. Sed sic est, in quibusdam sæpe ingenium offuscat industria, & amant ridere suo genio Gratia. Mediocris Idea fere hîc, metuo tamen ne ubique sibi æqualis. Quî potuit, in specie, modo, gradu disparatis? in laxo & luxato Poëmatum hoc corpore, ubi particulae nullam inter se cognationem habent, & in quâ prodigialiter sæpe variari debet scribendi character? Epigrammatum

matum legem observavi, nescio an finem adsecutus
 sim. Obscœnitas ne quidem per umbram in ijs, quæ
 eorum fertilis seges est, quorum ingenium ad turpia
 paratius. Hydropyrica inscripsi ab inventione in
 omnibus vel simili vel eâdem : cui arctiùs, ut vides,
 adstrictus fui. In Nugis, quis non excuset argumen-
 ti voluntariâ penuriâ, dictionis siccitatem, imò, ut
 verius dicam, animi trepidationem : dum neque
 dimitti vult spiritus, ne jaceat versus, neque ille se
 attollere audet, ne hic tumescat Difficillimum in ta-
 libus tenere modum, & κακοζήλιαν illam vitare, quæ
 dum plus vult, quàm potest, minùs præstat quàm
 debet; aut dum plus potest quàm vult, minùs debet,
 quâ præstat. A digressionibus, ad quas confugiunt à
 materiâ destituti, vel nimijs, vel crebris abhorruì. Et
 ut verba ad compendium ducam, Nugas meas egi:
 facient unâ mecû, qui ingenij vires acriter intendere
 volêt in his mortualibus. Parùm enim fecisse etiam
 vetus Poëta dixit eum, qui ad sepulcrum mortui di-
 cit jocum. Nomina diversa in meis hisce tabulis po-
 nere nolui, quibus singula opuscula tanquam ex-
 pensum ferrem. Tibi potiùs omnibus nominibus
 acceptum tuli, quia omnia tibi debere volui. Nam
 beneficium dedisse rectè aiunt Stoici, qui libenter ac-
 cepit. Accipies tu, confido, omnia; (nam & Elegiarû
 rationes ibidem unâ traho.) Et cum hoc voto contra-
 ctuum suspensiones hinc segrego, etiam omnium In-
 nominatorum. Vale. In Arce nostrâ Haemstedâ
 XII Kal. Mart. c l o l o c x i.

IACO-

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDDE
CENTVRIONIS BATAVI
SILVARVM LIBER.

EPICEDIVM

In acerbum funus

IANI DVZAE FILII

Ad Nobilem Virum

IANVM DVZAM NORDOVICEM PATREM.

DVza Pater, geminas cui circum tempora laurus
Muneribus geminis decernit diva Virago
Eximiumque sagi columnen, patriæque columna
Cognite, cum miseris viduavit civibus urbes
Maurus atrox, Albâ duce cum miseranda per agros
Ivit Cattigenum tempestas, magnaque bellis
Perpetuis quassata, minata est vertice toto
Belgica, disruptâ procerum compage, ruinam.
Vnde tibi dolor, & tacita mortalia curæ
Pectora pertentant, infaustoque humida fletu
Lumina rore tument; quur non divina canentum
Inde etiam pietas, poterit dejecta movere
Corda tibi, & funestam oculis abstergere limfam?
Hoc potius decuit: nec enim fugientia rerum
Semina flebilibusque notis cassâque querelâ
Terrigenis reparare datum; nec cura renascens
Ex usu curarum, & amoris perpetis æstu,
Funeris invidiam producere debet honesti.
Tuque malis olim fatisque exercite, divum

Imperio,

Imperio, Vir magne, Deæ inconstantis iniquis,
 Constantis levitate suâ, defuncte periclis
 Fortuna; cui fortunas famularier omnes
 Fata volunt nostras: quam tu, seu lata refulsit
 Seu transversa ruit, doctus superare ferendo es:
 Magne Heros, licet innumeras in pectore curas
 Immatura serant juvenis tibi funera, perfer
 Hos casus animo, quo deploranda tuorum
 Excidia, imperiumque tuum, quo nominis usum
 Induperatoris, pateris caligine mergi.
 Nam sic fata volunt: quæ nunc te numine dextro
 His posuere locis. absentem Francia luget,
 Et pater Adriacas Athesis animosus in undas
 Rex fluviorum Athesis quondam, cui subdere colla
 Debuit Eridanus, quo tempore sanguinis autor
 Scaligeri, Brennus depressa mapalia sulco
 Et muro herboso in ripâ conclusit utraq;que:
 Mens tua, Dis patrijs, patrio & contermina celo,
 Dissidium patrijque soli, divique Parentis
 Quæ tulit, omne feret, vincetque hæc, cetera vincens.
 Sed juvenes, æquæva cohors, quibus integer ævi
 Sanguis, & in solido validae sunt robore vires,
 Spem si quam in primæ posuistis flore juventa,
 Ponite; quisque sibi atque alijs quàm angusta videtis
 Spes sit, & ut facili procumbant magna ruinâ,
 Ante oculos interque manus exempla supersunt.
 Nulla fides vitæ; sed eodem tramite cuncti
 Seriùs aut citiùs juvenis te magne sequemur:
 Aut sequimur potiùs: namque omnes passibus æquis

Communem in patriam properamus, & impete magno
Cottidiè ad metam invisam, cunctisq̃ue videndam
Sudamus spontè in somno, summâq̃ue quiete.

Ergò procul Cææ lacrimæ: mihi Bistonis orbis
Jura placent, ubi compositos nec præfica leßos
Ulla facit gemitu, nec fœmineos ululatus
Umbris & tumultis studio decantat inani.
Nulla decent lamenta pios, tùm flere tuorum
Invidia est obitum, quibus, haud mora longa, viretis
Fortunatorum nemorum comes abditus ibis.

Humanæ mentis terrenâ face gravatæ
Indicium est plorare animas, quas altera fato
Vita manet melior; cùm verè morte beatâ
Vitam infœlicem, & mutemus tristia lætis.
Sit tamen humanum, miseris affectibus agras
Subjicere adgnatùm mentes, mortaleq̃ue pectus
Adversis consternari, & gaudere secundis.
Invidiâ careat, magno solamine amanti,
Luctibus indulgere suis, manesq̃ue supremùm
Voce sequi, tumultoq̃ue novissima dicere verba.

Ergò tibi quod, Duza, patris spes maxima Duza,
Maxima spes patriæ, faciamus funera fletu,
Non ideò est, quod lamentis tua gaudia crebris
Interrupta velimus, & invideamus opimâ
Te vesci ambrosiâ, mensisq̃ue accumbere divùm;
Postquàm læta dies tibi, lapsò temporis orbe,
Exemit labem concretam, & sedibus illum
Restituit patrijs aurâi simplicis ignem.
Non tua, quæ nulla esse queunt, incommoda, nostra

Sed deploramus, quæ tantum ostendere fata
 Te voluere, haud posse frui: vestigia vestra
 Ponere sequi, aut certe in votis erat omnibus ire;
 Nunc velut excusso navis deprensa magistro
 Fluctuat, & frustra rectum surgentibus undis
 Tendere iter molitur; at ipse effusus in aquor
 Rector, quem tenuit, clavum de puppe revulsum
 Precipitans traxit secum, subque aequore merfit:
 Sic nos excidimus cursu, sic protinus arma
 Colligimus, teque è transtris, dum sidera servas,
 Turbato, cunctæ caligant carbasæ classis.

Ergo ades huc in vota mihi, seu lora tenere
 Debita, flammiferos Phæbi conscendere currus,
 Telluremque nihil sibi, te Phaët honte, timentem
 Luce novâ irradiare paras; seu blanda Diones
 Regnatenes, Paphioque micæ decus additus astro.
 Tu quocunque poli sedem tibi legeris orbe
 Incola gratus eris, nos respice desuper inde,
 Et menti præsens, externatoque nefandâ
 Clade animo insolitas paulatim suffice vires.
 Da tantum proferre dolorem: assuesce vocari
 Votis jam numen, chelyn in tua funera tendas
 Tu mihi, dum cineri ingrato suprema ferentes,
 Solamen nobis, nec quicquam dicimus umbris.

Dum memor est igitur, dumque est in vulnere primo
 Pulla domus, gemitu vox interclusa, meatum
 Invenias, & vos obstantia pectoris arcti
 Densatæ in cuneum perumpite claustra querelæ:
 Nec lacrimæ desint; est quid pietatis in illis,

Egeri.

Egeriturque dolor: nunc, dum licet, ite per auras
 Singultus longi pulsantes ilia, & ipsas
 Æthereas divum sedes, ut sæva rubescant
 Cognoscantque suam crudelia sidera culpam.
 Huc miseri accentus, miseri que infamia luctus
 Ferte pedem, quis dirigit Niobe obruta mater
 Non abstergendis irrorans marmora guttis.
 Huc veniant gemitus, quos quondam in funere fudit
 Eurydices, silvis comitatus et amnibus Orpheus:
 Qui cantus, quæ fila Deis pallentis Averni
 Eumenidumque audita comis, lacrimabile carmen
 Atque ululanda suis imitentur murmura bustis.
 Has voces, hos accipiant gentesque remote
 Luctificos gemitus, Oriens quas afflat anhelis
 Primus equis, & quas nox prima humentibus umbris
 Decolor, innumeris ducens variata figuris
 Syrmata, lucifugis tacite complectitur alis.
 Quique truces alio positas sub sidere terras
 Tunditis, exspirate mea hæc suspiria, venti.

Siccine te decuit juvenis, cui nulla secundum
 Sæcla ferent, tulerunt-ve parem, post tanta pericla
 Tot terrâ pridem exhaustos pelagoque labores,
 In patriæ, sine labe animam, primamque juventam,
 Effudisse sinu? te, Adulâ de monte volutus,
 Cæruleoque caput canum de marmore tollens,
 Prospexit, secum volvens tot flumina, Rhenus:
 Exsultansque vado, & decurrens grandior alveo
 Obstupuit, solitasque exivit gurgite ripas.
 Te quoque pisciferi viderunt flumina Mæni,

Qui gemino de fonte cadens compescuit olim
 Francorum genus indomitum, quod mœnia victis
 Condidit & mores Gallis : tibi cognitus Ister;
 Romani quondam limes & terminus Ister
 Imperij, qui tot populos tot & alluit urbes
 Ab nobis per plana iugo, tot ab amnibus auctus,
 Cornua in Euxinâ frangit septena palude.
 Eminus audaci, lunatis agmina peltis,
 Castraque, prò dolor ! ante ipsam propè fixa Viennam
 Lumine lustrasti ; & quicquid plaga fertilis oræ
 Pannoniæ, quicquid tractus complectitur orbis
 Austriaci : tibi Carniola, vicinaque Boijs
 Alpibus, & loca quæ placidus perlabitur Oenus,
 Et Moravi, Herciniumque nemus peragrata : Boëmi
 PRAGA CAPUT REGNI tandem tibi Cæsaris ora
 Spectare Augusti dedit, Imperijque Senatus.
 Tu procul hausisti hæc oculis ; verum optima mater
 Interea te mane novo, te vespere sero
 Semper inoblito tenuit sub pectore fixum.
 Cumque è conspectu sese in secreta remorat,
 Mulcebat curasque suas & tædia luctus
 Venturi, his verbis nimium præsaga mali mens.

Cœlicolæ Superi, & divum tu maxime rector
 Iuppiter, ad nostras, aures advertite, voces ;
 Maternasque audite preces : si numina vestra
 Duxiadem incolumem nobis, si fata reservant,
 Si carum visura caput reditumque supersum,
 Dî superesse velim ; patiar durare dolorem
 Cujus nulla subest ratio, parvasque subinde

Spes feret agra moras, eventus certa futuri.
Sin aliquem infandum (fatalia stamina nentes
Quod prohibete Deæ) casum Fortuna minatur,
Nunc, ô, nunc liceat vobis mihi debita vitæ,
Dum curis agor ambiguis, persolvere pensa.
Sed meliora mihi, si vobis, omina Divæ
Nempe placent : liceat reducem, tuaque oratueri
Nate mihi exoptata diu, expectata parenti.
Occurram tibi, nate, procul, te prima reversum
Agnoscam, carumque caput complexibus arctis
Impediam, excutient hilares nova gaudia fletus.
Tales illa suo fingebat pectore casus,
Vota metu duplicans : quorum succedere partem
Nempe dedere Dei, partem sparsere per auras.
Cerneret ut nati, sed non sic expectati,
Languidulum vario quassatum turbine corpus
Concessere quidem; patriæ & superesse parenti
Non voluere. igitur reducem complexa tenebat
Mater, & immodicis se solvens pristina curis,
Cessabat trahere ex imo suspiria corde,
Nescia mendacis gaudi, sortisque futurae.
Tu tamen, ô, mundo qui præbes lumina, Titan,
Cujus ad exortus velantur noctis opacæ
Sidera, non fessos debebas tinguere currus,
Nec sudore iubeas fumantes mergere ponto
Hesperio; verum aversus vultuque viâque
Tendere ad auroram, & lucis te condere in ortu.
Ut quondam medio vidit te perdere cælo
Terra diem, quamvis nondum nocturna vocaret

Nuncius

Nuncius occiduae lucis Luna agmina vesper.
 Tempore quo, querulo infantum iactavit aëno
 Viscera, & in veribus semiviva gementibus exta
 Torruit, ipsa senignatorum membra suorum
 Tantalida apponens epulanda nefarius Atreus.
 Tu quoque ad infernam debebas mergere tellus
 Te Styga, & ingenti per temet limite ducto
 Ad Chaos antiquum & regni descendere Inanis
 Intima, demittens altâque voragine vallem
 Oppida cum populis Acheronte recondere diro.
 Debuerat quoque portentis & murmure cæco
 Admonuisse nefas tantum polus ignibus ardens;
 Et tu, fraternis Phœbe non obvia flammis,
 Testari insignem obscuratâ luce dolorem.
 Quid queror? æterno præscriptos fœdere fines
 Astra tenent, Iovis imperio tot secula constant
 Stellarum, & certi sinuosa volumina cœli:
 Sed nos non unis amfractibus una reducit
 In nihilum via: stat cunctis hic terminus ævi,
 Extremumque diem primus tulit: ipsa polorum
 In convexa volans constanti machina lapsu
 Incidet in senium: terræ firmissima moles
 Ibit in indomitas, ruptâ compage, favillas:
 Quid nos speremus miseri quibus est proprium nil?
 Sed veluti cœli facies, & lucidus æther
 Materiâque suâ, formæque & molis honore
 Exsuperat longè fæces terræque marisque:
 Sic mortale decus, quibus & fortuna petitis
 Consumat viresque suas & munera dando,

Conce-

Concedunt domus alta tibi, suprema Tonantis
Regia, suprà orbes stellarum evecta, supremum
Corpus habens, tantoque polis sublimior exstans,
Quantò mens causas excedit prima secundas.
Quicquid id est, neque finitum, neque dicere possis
Immensum, sed lucis opus, quod cuncta coërcens
Circuitu stabili, nil sese deserit extrà.
Divitias hîc nempe suas, seseque videndum
Exhibet ipse Deus, clarâque in luce triformis
Explicat æternos vultus, atque omnia secum.
Illo habuit quicquid deductum fomite tellus,
Rursus abit, spernitque humilis fastidia mundi,
Temporis exacto cursu: sic redditur ipsi
Principio mens nostra suo, verèque quiescit
Auctori conjuncta Deo, qui divite fusam
Fonte, sinu rursus recipit: velut omnia magno
Gurgite per cunctas diffundens flumina terras
Oceanus, magno redeuntea suscipit alveo.
Tantum hîc quisque tenet, quantum virtute paravit.
Exemplum tu solus eris, laus cujus ab ortu
Didita ad occasum magnis includitur astris
Duziades, Dis, doctarum te præmia frondium
Miscebant superis; nature arcana, potentes
Mensuras, numeros, & cœli noscere cursus
Concessit tibi, quæ multâ te reddidit arte
Insignem, Jovis è cerebro sata mascula virgo.
Non tamen illa manum Parcarum inhibere cruentam,
Damnataeue semel fines extendere vitæ,
Ut voluit, potuit: nec enim rescindere cuiquam

Illarum licet aëta deo: licuit tibi, Duzā,
 Virtutiq̃ue tuæ, quæ non popularibus auris
 Verùm censu animosa suo, terrestria temnens,
 Annixa est paucis calcato insistere calli.

Hoc faciunt (noli Divæ lugere negatum)
 Ingenij monumenta tui, quæ nulla vetustas
 Arguet aut indigna cedro aut indigna cupresso.

Exfors interitus igitur dum docta manebit
 Triga Poëtarum, in priscum tibi reddita cultum;
 Dum Cypris, & Cypriidis puer, acres spargere tædas
 Gaudens, flexibili cornu vibranda, veneno
 Plumbea spicula linet, dulci licet aurea melle;
 Ille tuæ vivet novus ignis ocellus Hyellæ.
 Idaliij stabulum pueri, unde latentia sæpe
 Vulnera in adversum torsit, contrâq̃ue tuentem.

Dum circum-gibbo & glomerato pondere tellus,
 Mole suâ in centrum mundi depressa, tenebris
 Involvet sese, & primi laquearia cœli,
 Dictynnaeque vias umbrâ pulsabit acutâ,
 VMBRA tua ulterius scandet, magniq̃ue Tonantis
 Atria pervolitans, in apertum lumen Olympi
 Purgata, insolitâ radiorum luce resurgens,
 Incutiet fulgore suo felicibus umbris,
 Lethæum fluvium procul averfata, stuporem.

Quid loquar ætherei quod te super ardua cœli
 Sustulit Vranie? quæ non temerarius orbis
 Lustravit populator, equis & luce paternâ,
 Luce brevi Phaëthon; rapidis insistere ovantem:
 Teque jubens bijugis, stellas caliq̃ue remotos

Metiri

Metiri, atque animo docuit describere cursus.

Majus opus mox aggressus juvenilibus ausis
 Eruere è tenebris, & multâ nocte sepultam
 Battavia formam veteris, magnique Batonis
 Cattorumque manum, patrijs quæ sedibus acta
 Arva diu tenuit bifido circumflua Rheno:
 Civilisque animos, formidatamque potenti
 Progeniem Hesperiae; sed mors ingentia cæpta
 Rupit, & ante diem jussit te dira silere.

Quin etiam in mediâ cecinisti carmina morte,
 Instantis fati solamen, & obvia blandis
 Affudit morti cessanti vota susurris
 Mortis amor; quem viventes, ut vivere durent,
 Cœlicolæ cœlant; ne prompto funere discant
 Felix esse mori: misera tu prælia vitæ
 Difficilesque obitus carpens, cum Morte propinquâ
 Alternas Vitam fecisti reddere voces.
 Idque etiam donec vocem vicina lethi
 Eriperet tibi, Duxa, color nivosque per artus
 Iret Tartareus, formæ populator honestæ.
 Tunc Patri tam dulce caput, violataque cervix
 Marmoreum in jugulum, collo labente, resedit.
 Qualia contritos declinant lilia culmos
 Pubentesque rosæ primos solvuntur ad austrum.
 Aut velut, Oceano si quando Hyperionis ignis
 Extulit os sacrum, venientemque obuia nubes
 Excipit, intempestivâ ferrugine tectus
 Decrescit sensim, & languentia lumina condit.

Et nunc vota quidem sollemnesque ordine pompas

Exequimur, cinerilibantes tristia dona :
 Reliquias atque ossa parenti debita terræ
 Condidit exiguo pietas tua, maxime Duxa,
 In tumulto, sed quam, miscens terrena Prometheus
 Æthereis, patri mentem furatus Olympo est,
 Æternùm intemerata manens, flammâque superstes
 Emicuit subitò, defuncta que membra reliquit
 Degeneremque rogum, superùm convexa secuta
 Per campos æthræ liquidos, quibus ignea virtus
 Immittit puras iterùm, vitis que carentes
 Corporeis animas, rapidosque coarctat in orbes
 Astrorum, patrio redeuntia semina cælo.
 Tum demùm juvenis completus lumine vero
 Sub pedibusque polos, & quæ conceperat ante
 Mente, videns oculis quantâ sub nocte lateret
 Nostra dies, risit proprij lamenta sepulcri.
 Et curas patris est cælo miseratus inanes.

Ad IOHANNEM NECKIVM, cùm de
 LOCATIONE ET CONDVCTIONE
 differeret.

NEcki, quem natura potens & si quod amicos
 Curæ numen habet, primis mihi junxit ab annis;
 Te Themis, equato trutinans examine rerum
 Causas atque reùm, quò vergant pondere lances,
 Inferere ordinibus mystarum leta suorum
 Approperat, cœtuque humeris secernere vulgi.
 Hujus ope atque opibus dotato, ferrea jura

Romani

Romani, patrijque fori, & tabularia sacra
 Nosce tibi facile est, orasque evolvere legum.
 Conducti te nunc habet, & salebrosa Locati
 Area; quâ, si cui virtus & virvida lingua est,
 Audeat, invitas, tecum se credere pugna.
 Conducet sed fortè olim, & meminisse juvabit,
 Hæc tirocinij Bronchorsto insignia primi
 Sub duce sumpta tibi; rude cum donatus & armis:
 Astræ ad postem fixis, civilibus undis
 Mergeris, patriæque animum revocabis ad usus.
 Tum te per majora vehet fastigia rerum
 Spiritus, æthereâque domo suprâ astra Locabit.
 Intereâ, jam jamque magis, te disce caducâ
 Tollere humo, nubesque cavas, & cernere ocellos.
 Sub pedibus cæli æternos, limenque coruscum.
 Nos, quibus est studij votum, non exitus idem,
 Prosequimur plaudenti animo te & voce sodales.

In doctoratum

CORNELII PYNACKER,
 MANVBIÆ

S Pes Delstæ, generisque decus, præsentia nomen
 Omina cui spondent, Superique ad summa vocantes;
 Agnosco jam pridem ignes ictusque trisulcos
 Fulminis, & levos per purum albescere tractus,
 Ardentemque polum flammis: hoc igne coruscat
 Omnipotens, solet hos radiorum mittere vultus,
 Cum majora parat magnis exordia rebus.

f 3

Nam

Nam quanquàm eventus rerum, sortes quæ futuras
 Pressit nocte Deus, cùm primùm informia regna
 Rerum magna parens indigestamque recepit
 Materiem, & casus quos crastina voveret ætas
 Particulam divam jussit nescire Promethei;
 Non potuit tamen illa, Dei sub imagine, forma
 Terrestris cohiberi antro; sed claustra caduci
 Corporis indignans, velut obstanti obijce rupto,
 Ausa fuit penetrare Deum secreta, memorque
 Ortus, cognatis sese quæsit in astris.
 Hinc illi soli naturæ arcana potentis
 Secessusque vagos, & causas scire remotas,
 Aut soli nescire datum: nam dira cupido
 Arbitrio furibunda suo, dum excedere tentat
 Præscriptam à Superis nimium temeraria metam;
 Mundi opifex, fastum sive indignatus ab alto
 Terrigenæ, seu conatum miseratus inanem;
 Iussit ut immodicæ stimulante cupidinis æstu
 Huc referamur, & huc: animumque secemus ab actum
 Diversi, in certas, incerto tramite, sectas
 Captandi veri studio: qui cogere quamvis
 Invitos queat, interdum spe simplice captos
 Quod voluit, nos velle facit tamen, imperijque
 Transversos agit arte sui, lenique reductos
 Errore, æternum Mæandro illudit inani.
 Sed tamen est aliquid, quod mens humana quietem
 Ipsa sibi hinc faciat, falsâ sub imagine veri,
 Mentitam, fingatque suis se accedere votis.
 Ni faciat, patrij & currentis conscia cæli

Discors

Discors ipsa sibi, pugnantibus undique rerum
Seminibus, jam stare locis erit inscia certis.

Sive igitur placuit summi tibi rector Olympi
Ambiguis istas mortalibus addere curas,
Ut noscant facilesque deos, & vota secunda
Augurijs letis, scævæque per aëra penne
Omne, venturas longo post tempore clades.
Sive hominum his tenebris voluisti involvere mentes
Ne vitent fatumque tuum, durumque Necessum;
Fixâ in perpetuum jam primâ ab origine mundi,
Te quoque lege, Pater, cohibens quâ cuncta coërces;
Nil mihi fas ultrâ rimari: maxima saltem
Spes venit hinc & certa fides, te magne Pynacker,
Monstraturum olim, non omina falsa fuisse
In te, non vanum augurium, quod non mihi tantum
Fulminis edicunt aë, tonitruque sinistrum,
Præsentesque dei, & blandi clementia cæli;
Quantum animi dotesque tui, felixque inventâ
Ingenium, & teneris raræ vis mentis in annis.
Accedit sine labe dies, nitidusque coruscis
Effulgens Titan radijs, manifesta que mundus
Signa tuæ referens ventura in sæcula famæ.
Nempe is ut Oceano surgebat blandior olim,
Cum risere tibi Superi, collectaque dona
Iapetionidæ gremio, nascentis in artus
Certatim fudere, tuum Oleniæque capellæ
Diva Charis nomen felicibus indidit astris.

Sed nunc ad majora feror; tu parva silenti
Da veniam; si parva licet tua dicere, adulti.

Fuge-

Ingenium superans juvenis puer; auctior ævo
 Mensuras, cœlique vias, numerosque potentes
 Doctus, bruta Iovis Tarpei fulmina contra
 Stare ausus, monstrum horrendum, Stygioque creatum
 Amne nefas, mendacem animis inferre timorem
 Monstrasti, & vanum sceleri prætexere numen.
 Non aliter jam signa poli, jam capta Tiphoëus
 Astra ferens, similes stellarum, atque orbibus, orbes
 Sanguineâ sub fronte rotans, fastusque nefandos
 Concipiens, Bacchum ante acies, & limine primo
 Cœlorum, nec fronte trucem, nec mole tremendum
 Signantem dubiâ vix dum lanugine malas,
 Spargere in adversum lethalia vulnera sensit,
 Hanc terris pestem divûm pater atque hominum rex
 Esse sinit, justî famulam ultricemque furoris
 Quippe sui dura in peccantis crimina mundi;
 Sed veniet semel illa dies, quâ triplice cinctum
 Gemmarum serie caput hoc turbabit in umbras
 Fulmine Tartareas, in quas Cocytus inerrat
 Ardenti que freto candentes igneus undas
 Semper agit Phlegethon, prætexens sulfure ripas.

Hinc te siderens vigor, & cœlestis origo
 Iucunda exilia, & diversas quærere terras
 Sole soloque procul patrio trans cœrula adegit
 Indocilem residere domi; regna extera, & urbes
 Et mores hominum, & veteris monumenta ruina
 Terrarum domine lustrasti: Antenoris urbe
 Egredus, dubiam à tergo evanescere molem
 Vidisti veteris Trojani, arcemque Timavi

Pallantis

Pallantis ducis auspiciis : per maxima vectos
 Donec terrarum & populorum nomina, blandæ
 Vos simul exciperent Selhmensi ex arce Camœnæ.

Te quoque amor veteris visendi nobilis Urbis
 Marmora, semirutis pendentia saxa columnis,
 Interrupta minis, veram testantia Romam,
 Sedibus extraxit patrijs fortissime Palla?
 Pulcræ opus hoc animæ, divini hæc signa decoris.
 Est etenim in nobis, superi quondam ignis Olympi
 Pars aliqua; hunc ausus glebas animare Prometheus
 Infixit furtim limo, cælumque fateri,
 Et gaudere vagâ motus dulcedine jussit.
 Hic nos per vitæ socialis munia ferri
 Intentis animis, patriæque impendere curam,
 Vivendoque jubet vivendi extendere metas.
 Sed quoties illum reptantia corpora tardant,
 Terrenique hebetant artus, ignavia mentes
 Fascinat, & lento potitur funesta veterno.
 Hinc, patriæque domo & natalis mœnibus urbis
 Clauditur his mundus; ducuntque in carcere apert.
 Degeneres animos, & grato compede victos.
 O quanta hinc rerum passim jactura bonarum!
 Desidia ô quantos, quantumque in nomen ituros
 Decipit, & pravè melioribus invidet annis!

Nunc ad te, Juvenis, tuæque alta exorsa revertor,
 Civilis nodos juris, Decretaque legum
 Discussurus eras, & sacris tradita cartis
 Sanctorum monumenta Patrum; secretaque rerum
 Naturæ complexa sinus, quæque abdita Pindus

Quæque habet Hesperio, quantum semotus Eöo
 Cardine Parnassus; poterat votisque potiri
 Si cuperes, variâ & titulos meruisse coronâ
 Ni Superi ad majora vocent, humilemque popellum
 Pertasum, solidi fructum carpisset laboris
 Invitent, meritâ cingentes tempora lauro.
 Nescio quod, dudum molitur nobile fati
 Exemplum fortuna tuis; totusque futura
 Laudis agor sensu, & digna omnia spondeo ceptis:
 I modò, quò virtus tua te vocat, ardua pennis
 Quò te fama levat, genij & rapit impetus; aude
 Successus urgere tuos, instare favori
 Numinis, & magnas in majus tollere laudes.
 Tunc ego non veri vanus, ferar abdita vates
 Fata potens revocare retrò, tuaque inclita facta,
 Prædixisse notis, numerisque moventibus astra.
 Cum nunc è caussis, fama simulacra futura,
 Præteritis, transacta satis mihi tempora reddant.

EPITHALAMIVM in nuptias IACOBI
 LEEWII & CATHARINÆ HAVTENÆ.

Festas connubij tædas, & dulcia matris
 Vincula Acidaliæ canimus, juvenisque beati
 Felicisque diu celatos virginis ignes.
 Vos Erato, amborum junxere ut fila sorores
 Lanificæ, & (quoniam non hæc sine numine Divum
 Proveniunt) parilis fautores dicite amoris.
 Nox erat, & magnâ tellus seseque, poli que.

Prima

Prima Dionæi laquearia texerat umbrâ:
 Turba hominum, & dulcem carpebat fessa soporem
 Turba Deum: sed non oculis aut pectore noctem
 Accipit almus Amor, matris capitique thorisque
 Desuper impendens aulæum ut forte premebat.
 Ponè jacent, fluitans arcus, neglectaque tela
 Ambrosium auratis succum spirantia pinnis.
 Sed quos per cælum ac terras, camposque liquentes
 Egerit in furias, recolit; numerumque recensens,
 Et secum memori percurrentes singula mente,
 Levvi transactum pectus, tum vulnera quondam
 Flammifero subière animos inflicta metallo:
 Vulnera! prò nimium densis iterata sagittis.
 Quem postquam nullum, vel, post tot lustra, tulisse
 Exiguum pretium, reminiscitur, ante-malorum;
 Optatum statuit votis imponere finem.
 Ergò rubens albescenti Matuta dièi
 Subdidit ut primùm bijugos, Deus incidit alis
 Maternum in thalamum (hîc quondam spectacula Divis
 Mulciber exhibuit toto notissima cælo)
 Et matri ante oculos his se cum vocibus offert:

Omnipotens genetrix, genetrix quæ in pectore flammâs
 Spinosas seris, & vivaces incutis ignes:
 Quorsum arcus telumque mihi quod missile libro?
 Si Martis rabiem, si tela Typhoëa temno,
 Si potui caput hoc alternis ignibus urens
 Terras, igne meo, & majoribus urere flammis:
 Cur ego non teneræ possim penetrare puellæ
 Cor jaculis, quæ tu sensisti sæpius ipsa?

Et nunc ille meis qui vulnera sensit ab armis
 Cur non sentit opem? Telepho hoc concessit Achilles;
 Concedamus idem, ne simus Achille minores.
 Vidi ipse hunc longis singultibus ora rigare
 Pallida, & ex imo suspiria ducere corde,
 Me quoque cum gemitu crudelem voce vocantem.
 Vidi atque indolui: & miserum miseratus amantem,
 Flexibilem magnis intendi viribus arcum,
 Viscera conatus terebrare intacta, puellam
 Sed leni tantum, præter spem, vulnere strinxi.
 Ex illo magis at juvenis fomenta calori
 Quod dederit radians domina ignipotentis ocellus
 Testis ego: non sic occultis viribus Indus
 Se lapis Australem magnes convertit ad Arcton:
 Non Clytie intento sequitur sic lumine Phæbum
 Cujus amore mori nondum, quoque mortua, cessat;
 Ut mens, atque animo juvenis concepta voluptas
 Attonitiq̃ue unâ sunt fixi in virgine vultus.
 Ni te, quæ nullos decet inclementia divos,
 Transversum genitrix egit, te sæva tuorum
 Supplicia, & si non succurris, funera tangant.
 Hoc ergo peto: da Leeuvi quod pectora ferrum
 Contudit, Hautenæ simili transverberet ictu.
 Ex æquo ut captis urantur mentibus ambo.

Hæc effatus Amor, niveis hinc indè lacertis
 Cunctantem amplexu fovit, colloq̃ue Parentis
 Dulce pependit onus. tum se Venus aurea stratis
 Nutricum tenus extulerat, reliquumq̃ue coruscis
 Luminibus, strophio tergens & pollice somnum,

Oscula

Oscula libavit gnato, & sic ore profata est:

Magna petis, nostris (si sit menti ista voluntas)

Vix facibus puer, aut vestris concessa pharetris.

Virgo, quam juveni poscis (qui maxima cura

Est tibi, nam dudum sensi, & iustissima cura est)

Scis quantum teneris divæ sit dedita ab annis

Cecropiæ studijs: ut semper stamina, fusi,

Et quali in manibus: nunc, aut subtemine pingit,

Aut auro inludit vestes, nunc, corpora rerum

Omnia acu & lanâ distinguere docta sequaci,

Arguto varias moderatur pectine telas.

O tela! telis obstacula certa Diones!

Sæpe illam vivo incautam prævertere amore

Tentavi, capere ante dolis & vincere flammâ,

Sed sensi placidis operosæ Pallados armis

Tutam, nec Veneris curantem præmia nosse

Aurea: nec facile intacti sacra jura pudoris,

Seu cogente Deo, seu conciliante, resolvet.

Tanta superstitio incessit plerumque decoris

Virginibus, tantumque audent confidere formæ!

Suprà alias forma Hautenæ est, non illa meretur

Mortalis dici, sed diva, aut æqua Deabus.

Numina in arbitrium formæ cum venimus olim

Pastoris Phrygiæ tria, si frons ista fuisset,

Heu! sine vi, nostrumque Phrygum sine cæde, probatæ

Mercedem Paridi potuissem solvere formæ.

Nascenti huic, memini, primos ostenderat ignes

Lucifer, ante alios mihi carus Lucifer ignes,

Cum mundi radiavit honor majore sereno.

Et divæ Charites, nodum dissolvere segnes,
Arrisere recens nata, placidosque dedere
Amplexus, & labra suis pressere labellis:
Hinc animæ flos æthereæ, qui nectar anhelat
Aëra permulcens longè, & mortalia corda.
Ipsa etiam tanquàm nutrix cunabula circum
Sedula desedi, capiti lumenque juventæ
Purpureum, & lætos oculorum & frontis honores
Afflavi, legemque dedi laudemque capillis.
Sed quantum formæ accrevit crescentibus annis!
Magna Iovis conjux divini signa decoris
Tanta oculis vidit, summisque invidit ab astris.
Quàm sepe egrediens thalamis, Pallantias, albis
Languidulo amplexu vetuli resoluta mariti,
Eoös Arabum ad populos Nabathæaque regna,
Ingemuit? quoties in Virgine suspiravit
Hautenâ, Oceanum lacrimas & miscuit undis
Nireis? ambæ alto fixos sub corde dolentes
Natos, Trojâ altâ, Trojâ infelice sepultos:
Hancque nurum emtura, si natum fata fuissent
Omnibus hæc pelagus quæ vastum dona recondit,
Omnibus illa Oriens quæ dives munera mittit.
Sed si firmum animo sedeat tibi, fervida Leevvâ
Vota meo auxilio & præsentis numine firma
Reddere, ad optatum deducens singula finem;
Illam jungere viro, atque æterno fœdere jungere.
Si quis enim tantæ thalamos intrare puellæ
Dignus & in roseis erit oscula figere malis,
Hic erit is juvenis: cui gaudia tanta reservant

Concor-

Concordes Parcae, nentes adamantina fata.
Risit Amor, volucresque excussit sæpius alas.
Responsus letus matris, sicque ora resolvit:

Magna equidem petij, sed quæ concedere tanto
Indignum juveni non esset numine nostro.
Illum sancta fides non conciliata secundo
Fortunæ vento, aut duris temerata procellis,
Commendat, jactatque: illum intermortua seculo
Integritas nostro, Dīs immortalibus æquat:
Illum perpetuis per cælum gloria pennis
Sustulit è terrâ, sublimem & monte locavit
Aërio, quem sancta super domicilia virtus
Incomitata tenet, magno contermina cælo.
Hic pauci emergunt, paucis superare suprema
Tesqua datum; salebrosa via est atque ardua, densis
Sentibus hinc atque hinc horrens: hanc ire verentur
Nec possunt animæ terrenâ fece gravatæ,
Sed celso vertex qui pulsat sidera dorso
Elysios habet amfractus, & amœna vireta
Fortunatorum nemorum, quæ cuncta beatâ
Mente puer quondam & felicibus hausit ocellis
Leevvius: hic illi crines Cirrhæa corollis
Vranie impediūt pictis, & tempora cinxit.
Hic illum cæleste solum quæ signa pererrent
Quæ sint fixa locis monuit; cur mole suâ stet
Magna parens, atque immoto se pondere mundi
Dirigat in centro; tum quantis orbibus Orbem
Et quibus impediât tractus cælique marisque.
Ipsa etiam tandem sua jura et Cryptica juris

Iustitia

Iustitia hunc docuit, causasque expendere rerum
 Consuluit, trutinando æquali singula lance.
 Si qua igitur tanti juvenis conscendere lectum
 Digna, & in amplexus tam rari conjugis ire;
 Hæc est, hæc ibit Dis & Iunone secundâ.
 Verùm eat, hunc soletur, ait; pharetrâque sagittam
 Depromens, auro & cœlesti nectare tinctam,
 Hautenæ jecur incautæ & nil tale timentis
 Perculit, indomitas linquens sub pectore flammâs.
 Ergò illa insuetâ, sed dulci, saucia curâ,
 Non ulli, non ipsa sibi, fuit ausa fateri
 Serpentes blandâ vi circum pectus amores.
 Sed non hæc Venerem, licet omnes, flammâ sefellit;
 Nam quis amans Venerem fallat? conjungit olores
 Floribus, & niveas fulvo temone columbas:
 Sic Dea cum puero, cœlo delapsa profundo
 Attulit aureolas in tecti limina plantas.
 Affudit violas, & purpureos hyacinthos
 Collectos Paphiæ prato, myrtoque revinctus
 Sparsit Amor pharetris argentea lilia plenis:
 Hic Sponsam capit, illa virum, dextrasque præhensas
 Conjungens, ultrò his sanxit connubia dictis:
 Vivite felices animæ, atque accedite letæ
 Quò promissa fides, & quò jam nubilis ætas
 Quò bona vota vocant; sic vos secunda juventa
 Respiciat, faciatque optatâ prole parentes.
 Quamque tibi, ô Juvenis, dominam dedit ipsa voluntas
 Parentem imperio sexus, complectere totâ
 Mente, ne: ulla dies tantos divellat amores.

At tu, quam dominam dixit, nunc omnia pone
 Imperia, & tolerare jugum cum conjuge disce;
 Conjuge eris juvenis felix & conjuge Virgo.
 Sic animos conjunget amor, sic vincula neſcet
 Arctius, obsequio totidem per vincula nexus.
 Tempus erit veniet que dies, si non ego veri
 Vana feror, cum firmabit communis amoris
 Vincla puer, referens & vultu & nomine patrem.

Dixerat: extemplo sese super ardua cœli
 Extulit, & nocti diva intermiscuit atræ.
 Inde favet thalamis, & sanctis fœdera firmat
 Ignibus, inde hominum curas, & dulcia furti
 Conſpicit, & gratas inducit amantibus umbras.

MERCURI QVERELA.

ILle ego, qui magni natalia tecta Tonantis
 Regalesque domos habeo omnipotentis Olympi.
 Cui pater Omnipotens cœlum qui numine torquet,
 Cui maternus avus cœlum qui vertice torquet,
 Fulcit & axem humero stellis ardentibus aptum.
 Inventum lyra curva meum, quam corpore primum
 Compegi testudineo, chordisque repertis
 In cunis puer, inviditque ut vidit Apollo.
 Me Superi versare dolos & furti videbant,
 Tempore quo primum lumen spirabile vidi.
 Namque ego cum amplexu Martis colloque pependi,
 Miranti vultum flagrantem, fictaque verba,
 Surripui clypeum furtim in cunasque recondi.

b

Dum-

Dumque mihi patruus dicit bona verba, tridentem
 Perdidit æquoreum, quo tollit & æquora mulcet:
 Interea ad cunas stat Phæbus, & oscula libat;
 Risit, & incautus pharetrâ viduatâ & arcu est.
 Jam pede signabam certo tabulata deorum,
 Ipse voco volucris volucrem in certamen Amorem,
 Ipse puer puerum, non æquo Marte, nec annis:
 Ut sensitamen imparibus me viribus usum,
 Tento omni ratione dolos, omnemque pererro
 Arte locum, pedibus tandem statione revulsis.
 In medio potui moribundum extendere circo.
 At Venus indigno nati perculsa dolore
 Excepit gremio victorem, & fronte renidens,
 Maeste puer, dixit: sed sensi pectore ficto
 Hoc fecisse deam, & simulatâ mente loquutam.
 Spumigenæ ergo ausus ceston mihi sumere, mentis
 Illa dedit pœnas simulatæ, & præmia belli.

Talis eram, primo felix & callidus ævo.
 Sed postquam matura annis adoleverat ætas,
 Quis Deus in patriâ fuit infelicior aulâ
 Mercurio? tam dissimilis puero juvenique
 Vita fuit! rebus cum primum firma gerendis
 Mens fuit, & solidus complevit spiritus annos;
 Prima patris subiit cœnacula verrere cura,
 Et purgare pavimentum, auratasque columnas
 In proprium dare splendorem, & vincere coronis:
 Mox & servitium crevit crescentibus annis,
 Tum mandata Iovis celeres deferre per auras.
 Incepi, pedibusque meis talaria vixi.

Ex illo mihi libertas, & blanda deorum
Fuit in exilium requies, durosque labores
Passus, tranavi cælum, mare, Tartara, terram.
Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
Pocula, nectario carchesia plena liquore
Apposui Superis, Bromij dum dona coronant.
Nec mihi fas epulis fuit accubuisse deorum,
Sed rigide injunctum succi curare maderent
Ambrosiæ, & divis hæc fercula splendida luxu
Divino, auratis epulanda apponere mensis.
Numquid & horrendi dictu pars summa laboris,
Quod solvar nunquam in somnos ex omnibus unus
Cœlicolis? placidamve oculis aut pectore noctem
Accipiam? ingeminant illo mihi tempore curæ,
Quo lenit curas & corda oblita laborum
Turba deum, & dulcem carpit defessa soporem.
Namque ego nocte animas sub tristia Tartara duco
Iam dulcis vitæ exsortes, aliasque Silentium
Eripiens regi, nigra lumina morte resigno.
Astandumque mihi est Quæstor dum movet urnam
Minos, umbrarum vitas, & crimina discens.
Nec mihi sufficiunt operæ curæque diurnæ,
Pœnitet & Superos nostri de luce laboris,
Exercere alacres oleo labente palæstras
Nudatum; eloquio teneram instruxisse juventam;
Et curvis tacitum manibus dare furibus omen;
Ni partem quoque nox operi, & Plutonia regna
Addant, & curæ mactent me nocte dieque.
Si mihi fata Helenæ consortia fratribus essent

Saltem, quorum alter divos conviva diurnus
 Dum repetit, Stygijs alter submergitur undis:
 Sed mihi nequicquam requies alterna rogatur.
 Corniger hîc genio indulget Semeleius usque
 Liber, pampineâ redimitus tempora vittâ.
 Tum qui te jactas Alcmenâ matre creatum
 Crateras statuis magnos, & plurima ludens,
 Membra deo victus pleno te proluis auro.
 Ast ego, cui genetrix sata Pleione, lucida partu
 Quem Maja est enixa Jovi, Cereremque canistris
 Expedio Divis, manibus doque ordine limphas
 Ut famulus, tonsisque fero mantilia villis.
 Et quoties illis lubitum super aëra & undas
 Me mittunt, stridentem alis, ventosque secantem.
 Ut modò; cum fessus Tyriâ Sidone venirem,
 Et responsa Iovi Creßâ de pellice ferrem,
 Corporis haud mihi curandi data copia fessi,
 Nec victu invalidas potuque resumere vires.
 Fas fuit; aut matrem solitâ impartire salute.
 Sed me, ne requiem præberent ulla dièi
 Tempora, jam Inachium rursus dimisit ad Argos;
 Ut visum quid agat Danæe, circumdata aëno
 Muro, quam gravidam sæcundo reddidit auro.
 Inde & Hyantæos ubi perlustraveris agros,
 Inquit, ad Antiopen Nyctēida dirige gressum,
 Ut valet, ut meminit nostri, fidicenne supersit.
 Filius Amphion, rogita, vescatur an aurâ
 Zethus; abi, Zephyros cape nate & labere pennis.
 At mihi, dum loquitur, solvuntur frigore membra,

Inge-

Ingemo, & è digitis cadit aurea virga remissis.
 Et nunc pergo tamen cursu, quò mittor, anhelos:
 Ne quoque, sitardus fuerim, sub vulnere malæ
 Mox crepitent, erretque aures & tempora circum
 Crebra manus Patris, aut furcam per compita portem,
 Bubulæve incurrant in nostrum tergora tergus.
 Namque amor insolitis accendens pectora flammis
 In Superis etiam rapidâ geminatus ab irâ
 Fit furor, invertitque animos cœlestia tantum
 Numina professos, vt credere vatibus æquum est.

Ad Virum Nobilem,
 CORNELIVM VANDER MYLE,
 IN MONACHISMVM SERMO.

D Ic sodes, Myli, quo non metuentius ullum
 Numinis ingenium novi, nec amantius æqui;
 Ecquid inoffenso temerare Oracula censes
 Auditore pio; quos mens oppressa veterno,
 Aut marcore, facit suggesto frivola in ipso
 Distentis blatrare genis? si fors malè sarta
 Gratia dissiluit, cum privato vel amico
 Lis intercessit, cupiunt indè omnibus illud
 Textorum gregibus notum & sartoribus esse.
 Talis erat, qui cuncta solo cœloque ligare
 Sequē suosque loquebatur; tandem ipse ligatus,
 Urbe, domo profugus, solas portatus in oras,
 Mutavit cœlum vagus, & sola vertit, acerbum
 Nunquam animum: egregius crepidarum carbatinarum,

Baxeæ, & ad sellam braccæ laganumque solutæ
 Ille Ligator, atrox hominum licitorque deorum.
 Hic Frisiâ deservit, & ampullatur, in urbe
 Ut nuper Batavâ, lapides & saxa loquutus
 E plaustro, ut cerebrum excutiat, quibus invidiâ, vel
 Torta mero, jussit maledicere splendida bilis.
 Dixerit hîc aliquis: quid tu? dicas bone, & ipse
 Nullâne habet vitia? imò plurima. non egomet mî
 Ignosco, ut quidam, quem nomine dicere nolo,
 Rubra supercilia actutum ne tollat, & altum
 Irrugiens, pîplo me differat, haud tamen antè
 Ædes, ut Plauti coquus ille, sed in mediâ Æde.
 Ulceribus scabieque suâ qui offendit amicum,
 Illius indignum est verrucæ ignoscere nolle.
 E genere est quidam sacrato demogagorum,
 Sectari solitus dubias, cœnasque potentium:
 Hunc rex, ob duri capitonis damna, vocavit
 Rariûs, & solitas cessavit mittere partes.
 Ergò, die festo, cathedrâli sede superbus
 Pastor ubi emicuit; facere & servare beatos
 Res propè sola potest, inquit, contemnere nummos,
 Et vixisse benè, & letari: cedat avaris
 Difficile, ut Stygias possint evadere flammæ.
 Grande nefas genium fraudare est farre aceroso,
 Et siliquis, oleo & decumano, & pane secundo,
 Et poscâ & gallâ ventri conducere rugas.
 Nec minùs hoc crimen, quàm si veneranda parentis
 Fregeris insanus sceleratâ guttura dextrâ.
 Nam quoque Chrysippus peccata equalia quævis,

(Id quamvis Heraclides neget) inde probabit,
 Verius haud vero quicquam, ut nil falsius ullo
 Falso, peccatis sic nec peccata minora,
 Nec fraus fraude sua est ; nam qui distare Canopo
 Dicitur à stadijs centum, & qui dissidet uno,
 Æquè Pellaëo dicentur abesse Canopo:
 Sic qui fortè minùs peccat, quiq̃ue ampliùs, æquè
 A semper similis disciscunt tramite recti.
 Hæc summâ cum voce tonans, se digna putavit,
 In pede stans uno, Jovis auribus esse loquutum.
 Sed tacuit: sum durus homo, & sermonis amari,
 Confidens, tumidusq̃ue, & sævus vinitor idem,
 Cogitur invictus cui cedere lite viator
 Præteriens, licet ad ravim me sæpe cuculum
 Compellet, nam Sisennas possim aspera torquens
 Opprobria, & Barros albis præcurrere bigis.
 Ambitus imperij, resonantia cymbala mundi,
 Religionē licet prohibente, adscendere suadet,
 Terrigenas imitata viros, solia alta deorum.
 Sic sæpe hi, sua decipiunt quos crimina, sive
 Ipsa etiam malè delectant, aliena queruntur.
 Audire est operæ pretium, qui discupitis par
 Reddi hostimentum suspendenti omnia naso,
 Carpentēs ita amicorum peccata, ut eodem
 Crimine, sæpe etiam vitio graviore laborent.
 Quidam notus homo, decies purgatus aceto
 Scillito pectus, Samij & Lucumonis acumen
 Anticipans, efferre scholas ad sidera suetus,
 Atque probare alijs, quas non post ipse probavit.

Nam

Nam simul ac illò cœpit descendere gnatus
Caudex, stipes, hebes, cui circum pectora sanguis
Frigidus obstabat properanti ad sacra dearum:
Tristia clamosi incusans præcepta magistri
Detulit ad patrem lacrimans matremque querelam.
Exemplò audiuit Phœnix; quid cana culex est
Hunc natum tibi nostrum tactio? quid vel amaris
Insimulas dictis hunc, cum sit idoneus arti
Cui libet, & quidvis argilla imitetur ut uda.
Illinc jure itur dicto, puer ad mala præceps
Fertur, & ulterius pennas extendit; it alter
Tristis, linteolo velut uncto ex preta lucerna:
Limitibus fixis, quos ultrà extendere flagrum
In bellum hunc nec verba potest. isthoccine pacto
Imperium in pueros potis est inhibere magister?
Vapulat ipse prius. miseris Cato tertius ille
Terminat imperium qui præceptoribus, æquos
Non cupit ipse modos sibi figi, scommata passim
Cum jacit, & fervens animæ quod follis anhelat.
Nec mora, nec requies, ni fermentum, & simul illi
Innata è mediâ f. lle exierit caprificus.
Cornua habent fœnum, caveas occurrere capro.
Cum tibi cum talpis oculos natura negarit
Ad tua spectandum delicta, deus quis acutum
Jussit Arestoriden in amicorum acta tuëri?
Men' mutire nefas? secuit prius Aliger urbem,
Et sale defricuit cives, & Baccha beatos
Ausa ferire fuit bacchans, nec verbera linguæ
Dura laceffit potuit compescere thyrsis

Sed

Sed vervex Liſtor, balbâ de nare profatus
 Rancidulum exodium, ſupplantans gutture verba,
 Interea in quoſvis tamen eſt graſſatus. at opto
 Ne tibi contingat vivo, quod contigit illi:
 Fortè etenim Procereſ dùm tandem incautiùs urit
 Ille edentulus, & ſummam Rem rodere tentat
 Dente Theonino, gingivas fregit in illam.
 Non magnæ eſt artis Superis maledicere, magni at,
 Auribus inſtillem hoc monitum, reſ plena pericli;
 Vnde mali promptum plus eſt, quàm carpere fructus.
 Vir bonus & ſapiens hinc temperet, hîc quis oletum
 In ſacro veto ne faxit, latet anguiſ in herbâ.
 Harpyias pius Æneas diramquæ Celæno
 Ore dapes vetuit ſacraſ fœdare nefando.
 Quisnam oratori vitio non vortat, ad imum
 Clepſydra ſi forſan non fluxerit, & ſibi deſit
 Sermo, quod ſuper eſt in rixam impendere tempus,
 Et plutei plauſum? hoc arroſos non ſapit unguis.
 Dic aliquid textu quadrans, ſenſuſque medullam
 Erue, non ructans ſpumofa aliqua aut ſpecioſa.
 Hoc ſperare vetas noſ immortalia ſæclo?
 Nec ſperanda tibi: nam puncto mobilis horæ
 Mutabunt dominos, quæ propria ducis habere.
 Perpetuus nulli rerum datur uſus, & heres
 Hæredem, velut unda parit, dum extinguitur, undam.
 Felix qui, quâ accepit, eâdem mente reſignat.
 At cur non factis tua honeſtans dicta, Caprici,
 Fortunam benè ſerſ, ut noſ hanc, teque ſeramus?
 Tu quondam inſignis lenâque ſtolâque nitenti,

Pallia, compositumque petebas, ut decet almi
 Praecones Regis, vestitum; & cum lare, fundum.
 Accidit ex voto. quid nunc? natat improba mens, &
 Vivit inaequalis sibi, dum se mutat in horas,
 Qui properent arcere phrenesi, offensa; venusta
 Nunc est illa domus, quae stat commune sepulcrum
 Pauperibus, quaeque informem videt ossibus agrum
 Halantemque cadaueribus tumulisque mephitim.
 Sub tecti unius quia displicet imbrice habere
 Et durare diu: cras isthuc mane supellex
 Et praegnans eat uxor; onus via sentit & agmen
 Pro subigentis heri: cui, si ad res prona novandas
 Fecerit auspiciu mens; haec quadrata rotundis
 Mutari malim; liceat si, vivere Leidae,
 Discipulorum inter cupiam & plorare cathedras.
 O miser, & quot sunt, Vertumnis nate sinistris!
 Convenit haud animo tecum: repetis modò spreta
 Et spernis repetita tibi. si Iuppiter aurem
 Praebet his nugis, incurvatus prece multa,
 Efficiam, dicat, quod vis: durare probatis
 Horam unam poteris? rursus dimissa petitis
 Tum praestare videbuntur, repetesque relictas
 Cum gemitu, & duplices tendes ad sidera palmas:
 Summe deum, quod te per dextram, ignemque trisulcum
 Oratum cupio, vitae me redde priori.
 At tu, cui loquor haec, coeli aurem impellere scito
 Te potuisse semel questu ad tam putida, semper
 Non ideo stolidam prebebit vellere barbam
 Iuppiter: ob varium, nec mirum, si stomachetur

*Ingenium hoc, buccasque inflans, sese vocet ipse.
 Sed mundus, tutusque late post fœda sepulcra,
 Innocuum, immeritumque locum caussabere frustra;
 In culpâ est animus, qui, sis ubicunque, erit idem,
 Quem frenare para: & ne serò pœniteat te,
 Desine quamprimùm patruus velle omnibus esse.
 Et centum constringe domi illum Prothea vinclis
 Quadrupedem, ne te ad cursuram fortè lacessat.
 Hæc sunt quæ monachos, & quæ monachalia quemque
 Serpente, & rabido faciant cane pejus amare.*

AD CLARISS. PETRVM SCRIVERIVM,
 DE MISERIA POETARVM
 SERMO.

FLos delibate ô Juvenum, Musæque medulla,
 Parsque mea, Scriveri, animæ; dum restituis rem
 Scribendo Batavam, Comitumque ex ordine stemma
 Trajectique sacros Proceres; disconvenit inter
 Meque & te, si mens eadem contraria possit
 Esse sibi tamen, & pariter diversa secare.
 Commovit bilem in spiramina naris aduncæ
 Nostra tibi mora scribendi, quam tu mihi solus,
 Tu mihi vel nemo, semper pulmone revellis.
 Scilicet antiquum obtineo, ut mores veteres, hoc
 Nomine jam multùm monitus, multùmque monendus.
 Improba vitanda est Circe socordia, quam tu
 Quicquàm aliud dices, cognata vocabula rebus

Imponens : sed non replenda est curia verbis,
 Incipe, fac aliquid : nihil est. hic orbibus Orbem
 Quantis et quibus impediatur polus ignibus ardens
 Ructatur ; patrem patriæ verum alter & arma
 Alite Mæonio pingit ; dat Julia vires
 Ingeniumque suo vati, cui Cynthia cedat ;
 Est quoque Cælia cui jecur ulceret ; est quoque qui te
 Arripuit, nihilum metuens, decumator Eoë.
 Quid tu ? altum dormis, pudor (heu) te rusticus urget,
 Qui versus facere inter tot vereare Poëtas.
 Hoc est, insanos inter vis sanus haberi.
 Inter stultorum junctas umbone phalangas
 Sortiri metuis furiosi præmia Vatis.
 Dî tibi dent quæcunque optes, ob consilium illud
 Cumanae folijs exceptum, credo, Sibyllæ
 Cumanae Vatis, Juvenis dignissime vitæ.
 Atque adeo vix huic quicquam diffindere possum
 Quin aliquid magnum dicant, vimque affore dictis
 Credant perpetuam summi minimique poëtae,
 Editui magnæ Virtutis ; sed temerè omni
 Imponas humero quodvis onus. ille per auras
 Detonet aërias jaculantem Monychon ornos,
 Phryxæum hic vellus, diras Busiridis aras
 Hippodamæque rotas cum mugitu Labyrinthi
 Piërio resonet lituo ; quibus inferior vis
 Mensque petens terram Musâ contenta pedestri,
 Eluviem raptent atque excrementa, poëtae,
 Ut sint, quod cupiunt, & lambat lappa sequaci
 Mixta hederae statuas, vel tempora laurus inumbret.

Hitales faciant cùm carmina, triste bidental
 Vtrum commorunt, urnâ an minxere paternâ?
 Nam certum hos furere; aut sapere ad genus vel Agaves
 Vel Juvenis, jugulo matris qui condidit ensem.
 Quid sperant miseri? non nunc jejunia solvat
 Ilias ipsa; magis telâ vitam tolerabunt
 Et lanâ vetula, quàm magnus carmine Homerus.
 Quantò rectius hi, vano qui iura forumque
 Permiscent strepitu, lucrosa que jurgia jactant
 Audaces rabule, pretio qui solvere peplum,
 Astræ ante oculos quod multis sedit ab annis,
 Aggressi, fecere Dea nova lumina, quæ non
 Ante habuit, Sophie genita, & imbarbe Tonante.
 Non hæc mutandis formis indigna Peligno
 Fabula, fac actes genetricem huc vertere ab astris,
 Si nondum pigeat mortalia cernere divos,
 Enceladi credat fœdam Cæique sororem,
 Cui vigiles oculi subter, circumque, supraque;
 Dejeret esse suam. Peperi te regna tenente
 Saturno, Corytumque meo cæca antra marito,
 Et cæcam, & prorsus nudam, manibusque carentem.
 Vnde tot in totum diffusa hæc lumina corpus?
 Vnde Tarentino violas imitata veneno
 Atque inlusa auro multitia, galbina rasa,
 Cærulea hæc scutulata nitent, quibus indueris nunc?
 At quondam tantum patrimonii vix superabat,
 Frigus quo & stomachi latus pellere posses.
 Uncus hic unde tibi, milvi que simillimus, unguis,
 Viscatæque manus? quibus omnia tacta flagellis

Mordicùs adstringis. Quantum mutata es ab illà
 Quæ sortes dare prisca solet, Themis! illa puellas
 Quæ docuit Pyrrham per tergum mittere nudas,
 Tunc, cùm animâ durâ caluerunt mollia saxa.
 Accipe, quæ contrâ, matri mala tanta querenti
 Respondere queat longum sedantia luctum
 Vox populi, noster venali Curio linguâ.
 Si natam cupias tam fortem tamque venustam
 Tiresiæ vatis fata, et Colophonis alumni
 Ferre tuam, Dea; quî cyathos, paterasque coruscas
 Mirari, et quantum, potuit novisse, valerent.
 Regnat adhuc conjux tuus, ast ad prima recurrunt
 Principia astrorum facies, annumque Platonis.
 Aurea Saturni sunt sæcla reversa, sed orbi
 Utilior, Jovis est et habere scientia et uti.
 Laudetur Latij vetus ætas, rustica, simplex;
 Nos magis arte novâ et presentibus utimur annis.
 Vos quoque Cœlicolas de cannâ et stramine templa
 Despicere, et parvæ stipis æra remittere vulgo
 Juppiter exhibuit; quis deneget? aurea placant
 Munera majori cum majestate Tonantem.
 Degener à tanto tua non est nata parente.
 Nam ad faciem quamdiu cæca et vecors fuit istam
 Campanâ vappam trullâ potare solens, et
 Vejentanum, nil curavit Rhætica vina.
 Sed postquàm vidit Setinum ardescere in auro,
 Et gemmas pocla, et stantem extrâ pocula caprum,
 Ut canis à corio, haud potuit depellier, uncto.
 Omnia tum vidit, atque omnia cisa petivit

Ipsa

Ipsa sui sectrix; cunctisque potita petitis
 Plura etiam voluit: sic omnia cepta favore,
 Et non jure geri; lite & causâ cecidit, qui
 Non primùm objiceret medicatis frugibus offam, &
 Melle soporata vigilanti ante antra Trifauci.
 Hinc ampli reditus; nunc pervolat axe citato
 Vicos caufidici (cernis) lectica Mathonis,
 Venerat ad Batavos cretato qui pede nuper.
 Quid reliquum est autem, præter plorare, poëtis?
 Mæcenâs periit; pereat quoque turba Maronum.
 Vivat, in immensum crescens opibusque virisque,
 Turba togatorum; consultus juris, & actor
 Causarum mediocris, & hic in candida nigrum
 Vertere, serpentes avibus componere doctus,
 Sit patre prognatus Thersite, operamve locante
 Designatori ad portandum in busta cadaver,
 Est tamen in pretio: sed sit; genus, infima virtus;
 Fama malum geminat; differt à laude disert
 Messalla, et, justo Labeonis pectore quidam
 Dives de subito, tanquam de pegmate surgens,
 A nobis quantum distat rota Solis, et Orcus.
 Est satis, archetypos pluteum servare Donellos,
 Et Castrensis opus, vel pulpita Bartoli habere:
 Si spectes hominis cameram, plena omnia Baldi
 Invenies cartâ; sed crassum concute pectus,
 Invenies animam gelidam præcordia circum
 Quæ nescire bonas artes quam discere mavult.
 Quare per dextram precor hanc divosque Penates,
 Cessa me caris incendere teque querelis.

Et

*Et posthac à me mantare poëmata noli,
Quàm quæ sunt pipere & Venusinâ sparsa sinapi.*

Ad C. V. DOMINICVM BAVDIVM,
scribendis serijs vitam propagari.

Historiæ vindex, Latij fons limpide mellis,
Inclite Iamborum scriptor, mihi maxime Baudi,
Quod vacuûm à curâ comedonum gaudia turbet,
Hoc unum reor esse, Mori: cujus modò spectrum,
Et phantasma subit quoties lacrimabile mentem,
Vri Sithoniâ jures hominum nive pectus
Numine quam glaciât Iovis inclementia puro.
Et madidi & sicci cantant per compita, id unum,
Ne videam bone Dis, de sponsæ raptor amicæ,
Porthmea setosum, aut cœnosi gurgitis alnum:
Paupere pro naulo, pro vectigale triente,
Tercentum faciam bubus fuligine tinctis.
Quid sibi persuadent? inverti Numina planctu,
Muneribusque datis animas, venalia & auro
Fata Jovi Stygio? non hæc his, primus ab illo
Iuppiter Ausonius vendet, licet omnia vendat:
Aut tradet saltem: nam plurima vendere moris
Indigere Latio; cœlum ipsum, & frivola cœli,
Quorum illi gentium communi jure, nec illo
Urbs sibi quod posuit, data Jurisdictio non est.
Nos aliter: cupimus si vitam vivere in ævum,
Vt nos cantet anus terrâi filia, postquàm
Ferreus inciderit depôstis somnus; ego optem

Gradi-

Gradivi pullus fieri fulmenque duelli :
 Tu, sale conditum cui cor, & manibus, hæc, quæ
 Somni porta vias faciles dat cornea veris,
 Primo non tetigit cognatam cardine fibræ;
 Adscendis collem bifidum, qui limite tantum
 Distat ab Hesperio, quantum removetur Eöo.
 Non tamen, exemplis magnis Enni vel Homeri,
 Te capere hinc somni varijs examina formis,
 Phantason, Icelon, aut fallacem Morphea curem :
 Sub Canis exortum transmittant flumina Rheni,
 Et sub nocte bibant, quibus est dormire necesse:
 Aut cesarum ovium malesani, ad Apolline natum,
 Pellibus incumbant stratis, qui somnia captant.
 Te vigilare velim, & scribendo impendere curam,
 Quod patriæque tibi que ævum producere possit.
 Non sese ad plausum non sese ad sibila vendat
 Desultrix tua Musa, humeris sublimia rerum
 Ferre potens aptis, si se modò sobria noscat.
 Sordes exportare agri jumenta locantur
 Vilia, pernicis virtus generosa caballi
 Non est assiduo aut inhonoro pondere pressa.
 Ambitio ergò alios, & magni nominis umbra,
 Et quæ terrigenas furiare est ausa gigantes
 Invidia, invitæ doceant resonare Camœnis
 Antra Medusæ, atque Aganippidos, Ilapinastæn;
 Aut rapere è trivijs aliquem, cui turgida laudes
 Ad ravim occentet vox, non quòd laudibus illum
 Esse putent dignum, sed laudem ex laudibus illis
 Venari indignis indignam vitrea speret

Gloriola, aut soror, aut nata, aut glos ambitionis.
 Ipse age, si quid agis; nec servo extollere cures
 Iudicio, ut solet illorum palpato mendax
 Quæ pretium sibi sunt, vel condemnatio muta.
 Vicerit invidiam, quisquis secretus ab omni
 Ambitione, nisi ut queat ambitione vacare,
 Virtutem, propter virtutem diligat unam.
 Vicerit omne ævi senium, nec fata timebit
 Ultima, qui medias, temnens verba, iuerit in res.
 Tu, si aliunde putes rerum expectanda tuarum
 Præsidia, atque adeò te sive ancilla poësis
 Scribendi aut rabidum cacoëthes detinet ultro:
 Aut aliunde ego commonstrem tibi, futilis autor,
 Posse decus vitamque venire; huc ocys ambo
 Poscamus lignorum aliquid, quæque edimus, aut post
 Edemus, Paphiæ sint scripta sacrata marito.
 Quanquàm etiam studijs Mars hisce in mollibus, aurem
 Vellat, & admoneat, nullas promittere laurus
 Vel Phœbum mihi, vel Parnasso ex monte Sorores.
 Et certè si tentem in me descendere, culpâ
 Vix me ipse absolvo, qui per lusumque jocumque
 Compositis, patrij digressus turbine belli,
 Ævum aliquod sperem his perituris addere cartis.
 Sit satis hoc: si non aliqua olim struma popelli
 Corda Megarâ ipsâ accensa, aut quo, prole strigosâ
 Eumeridum, Momo; sannâ hæc proscindat acutâ;
 Exspuat, &, quasi mordentem sale lingeret offam,
 Inducat nubem cilijs, edatque tument
 Poppyismum buccâ; hæc jurans non esse terunci.

Unius aut assis vendenti thus & odorem.
 Quæ quidem ego patiar, nec contrà verba parare
 Ausim; sed redeat quasi priscum ad pulpita nostra
 Exodium, aut ruffi horribilis persona Batavi,
 Si quis tam vastum monstri spectabit hiatum,
 Intortosque oculos, & duros lumine glauco,
 In matris gremio se condatur, rusticus infans.

PRO ARCIS HAEMSTEDÆ,
 ipso Salvatoris nostri natalitio

Profesto, felici inauguratione.

HYMNVS.

4. E. **I** Am noua progenies cælo dimittitur alto,
 3. E. Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas:
 5. Æ. Jamque dies, ni fallor, adest, quem semper acerbum
 Semper honoratum* pro tempore fecimus: at tu * 7. E.
 5. E. Sis bonus, ô, felixque tuis* hominumque deumque * 1. Æ.
 2. E. O formose puer* semper miserate labores. * 6. Æ.
 7. Æ. Proxima ∴ CIRCAE raduntur littora terræ; ∴ Zirczee.
 3. Æ Et tandem antiquis, quæ se subducere colles * 9. E.
 Incipiunt, mollique jugum demittere clivo,
 3. Æ. Provehimur portu, terræque* allabimur oris; * 3. Æ.
 2. G. Et quos Oceano propior* MAVORTIUS² HAEMON * 9. Æ.
 8. Æ. Composuit, legesque dedit; * ubi ponere sedes * 3. Æ.
 4. Æ. Adsis, ô, placidusque iuues, * da mœnia fessis * 3. Æ.
 Et genus; & votis hîc nunc adsuesce vocari, * 1. G.
 8. Æ. Vnde domo,* patrijs acer* ex ossibus ultor * 4. Æ.

- 3.Æ. ^b VITTYS, & sacrâ redimitus tempora lauro,
 7.Æ. Agmen agens equitum, & ^c FLORENTIS ære catervas,
 6.Æ. Ingreditur victor: * cui belli ^d insigne superbum * 8.Æ.
 7.Æ. Jam pridem resides populos, * desuetaque bello * 8.Æ.
 Agmina in arma vocat, subito * turbante tumultu. * 6.Æ.
 3.G. Et duo rapta manu diuerso ex hoste tropæa
 5.Æ. Ferre sui dederat monumentum * fama per urbes. * 4.Æ.
 1.Æ. Si quâ fata sinant, * ^c COMITVM quantû instar in illo * 6.Æ.
 3.Æ. Hæc loca vi quondam * pietate insignis & armis (est! * 6.Æ.
 7.Æ. Contentus, latè jam tum ditione premebat
 8.Æ. Debita, casurasque inimicis ^f ignibus Arces.
 8.Æ. Ergò eadem * mea regna videns, * volventibus annis * 1.Æ.
 * 1.Æ. Et recidiva manu, * propius res adspice nostras, * 1.Æ.
 2.Æ. Da deinde auxilium, pater; atque hæc omina firma,
 2.Æ. Venit summa dies * statuit quæ maxima semper; * 8.Æ.
 Dicetur nobis, & erit quæ maxima semper.
 4.E. Clara deûm soboles, magnum Iovis incrementum
 8.E. Nascere, præque diem veniens age Lucifer alnum.
 4.E. Incipe parve puer risu cognoscere matrem,
 8.E. Et nos, & tua dexter adi, * in deserta sine ullis * 2.G.
 2.G. Hospitijs, * raris habitata mapalia tectis:
 2.E. Pauperis & tugurî * congestum cespite culmen;
 10.E. Nec te pæniteat pecoris, * domus alta superbis * 2.G.
 Si non ingentem totis vomit ædibus undam;
 4.E. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.
 4.Æ. Devolat, & suprâ caput, * æthere lapsa, per umbras * 2.Æ.
 Stella facem ducens, multâ cum luce cucurrit.
 2.G. Adspice & extremis domitum cultoribus orbem
 Eöasque domos Arabum * & sub sidere Cancri * 10.E.

Arden-

4. G. *Ardentes, auro* * *Voluit rex magnus Olympi* * 5. Æ.
Talibus auspicijs exsortem ducere honorem.
2. Æ. *Flammam summa super labentem culmina tecti*
2. Æ. *Signantemque vias* * (caelo ceu saepe refixa * 5. Æ.
Transcurrunt, crinemque volandia sidera ducunt)
5. Æ. *Excipiunt plausu pavidum, gaudentque tuentes.*
1. Æ. *Corripuere viam interea, qua semita monstrat.*
1. Æ. *Postquam introgressi, & coram data copia fandi,*
5. Æ. *Genua labant* * *immota locis, neque ab ordine cedunt:* * 3. Æ.
3. Æ. *Dona dehinc auro gravia, sectoque elephanto*
4. Æ. *Consternunt terram;* * *monumentum & pignus amoris* * 5. Æ.
3. G. *Advolvère focis* * *molles sua thura Sabæi.* * 1. G.
5. Æ. *Nec non & socij, quæ cuique est copia, lati*
- Dona ferunt:* * *pueri satis est potuisse videre* * 6. E.
1. Æ. *Progeniem. sed enim* * *magnas it fama per urbes;* * 4. Æ.
1. Æ. *Insignem pietate virum* * *succedere caelo* * 4. G.
4. G. *Fata vocant:* * *latè regem, belloque superbum* * 1. Æ.
Venturum * *antiquâ sub religione tueri* * 2. Æ.
3. Æ. *Cognatas urbes,* * *& debellare superbos.* * 6. Æ.
4. Æ. *Multaque prætereà vatum prædicta priorum*
- Terribili monitu horrificant;* * *volvuntibus annis* * 1. Æ.
Hinc fore Ductorem * *Tyrias qui verteret arces,* * 1. Æ.
4. E. *Pacatumque regat patrijs virtutibus orbem,*
1. Æ. *Qui mare, qui terras, omni ditione teneret.*
4. Æ. *Hæc dea fœda virum passim diffudit in ora;*
- Protinus ad Regem cursus:* * *obmutuit amens* * 4. Æ.
4. Æ. *Attonitus tanto monitu,* * *& vox facibus hæsit* * 1. Æ.
3. Æ. *Delectos populi ad Procures* * *gentemque Togatam* * 1. Æ.
3. Æ. *Monstra deum referens,* * *humeris abscindere vestem* * 5. Æ.

4. G. *Instituit, dum jam * quæ sit sententia poscit:* *3. Æ.
*Omnibus idem animus; * quam primùm abrumpere lucē,* *4. Æ.
1. Æ. *Si quæ fata sinant, * puero, quo ferrea primùm* *4. E.
Desinet, ac toto surget gens aurea mundo.
5. Æ. *Omnibus, in morem, * potior sententia visa est,* *4. Æ.
4. Æ. *Arma parent, & quæ sit rebus causa novandis*
*Dissimulent, sese interea quando * quoque Mater* *7. E.
7. E. *Improbis ille puer * rumpi non speret amores* *4. Æ.
*Tentaturum aditus. * juvenum manus emicat ardens,* *6. Æ.
2. Æ. *Estque animis pronis furor additus: * inde, lupi ceu* *2. Æ.
*Raptores, atra in nebulâ, * rapiuntque feruntque;* *4. Æ.
2. Æ. *Plurima perque vias sternuntur inertia passim*
Corpora; lamentis, & fœmineo ululatu,
*Tecta fremunt * crebris, lavit ater corpora sanguis.* *3. G.
6. Æ. *Continuò auditæ voces, vagitus & ingens:*
2. Æ. *Corpora gnatorum * ante oculos atque ora parentum* *2. Æ.
3. Æ. *Et terram tabo maculant, * & ab ubere raptos* *6. Æ.
Abstulit atra dies & funere mer sit acerbo.
1. Æ. *Sed pater omnipotens * procedere longius iras* *5. Æ.
Et fœuire animis, en, ellum haud passus acerbis,
10. Æ. *Infit; eo dicente deum domus alta silescit:*
1. Æ. *Gnate, meæ vires, mea magna potentia solus*
4. G. *Te, veniente die, te, * ni mea mea cura resistat,* *2. Æ.
Jam flamæ tulerint, inimicus & hauserit ensis.
4. Æ. *Quin fugis hinc præceps, dum præcipitare potestas,*
2. Æ. *Nusquam abero, & tutum * gens fortunata Canopi* *4. G.
1. Æ. *Excipiet gaudente polo; * post fata Tyranni* *1. Æ.
4. Æ. *Difficilesque obitus * patrio te limine sistam* *2. Æ.
4. G. *Gnate, licet tristes animo deponere curas.*

Dixe-

1. Æ. *Dixerat: & spissis noctis se condidit umbris.*
3. Æ. *Haud secus ac jussi faciunt: * aurora rubebat,* *4. Æ
4. Æ. *It portis, jubare exorto, * per tela per hostes,* *1. Æ.
5. Æ. *Nulli visa cito decurrit tramite Virgo,*
4. Æ. *Diva parens generis, * tardiſque agitator aſelli,* *1. G.
5. Æ. *Niſus amore pio pueri, * imperioſque deorum.* *2. Æ.
3. Æ. *Ex illo celebratus bonos, latiſque minores*
- Servavere diem* ſollennesque ordine pompas.* *5. Æ.
3. Æ. *Salve vera Iovis proles, decus addite diviſ,*
2. G. *Da facilem curſum, atque audacibus annue cœptis;*
4. E. *Te duce, ſi qua manent* opera interrupta, mineſque* *4. Æ.
- Murorum ingentes, * tecto & concludere ſulco,* *1. Æ.
1. Æ. *Moliriſque Arcem, & vaſtâ convulſa ruinâ* *3. Æ
3. Æ. *Fun gere caſtra paro; veterum monumenta virorum,* *8. Æ.
3. Æ. *Hoſpitiſum antiquum* revocato à ſanguine Teucris:* *1. Æ.
3. Æ. *Da pater augurium; * atque animis, & te quoque dignum* *8. Æ.
- Finge Deo, rebusque veni non aſpere genis.*

a HAEMON ſive HAIMAN (quod nomen hodieque in uſu apud Zelandos) Arcis Haemiſtedæ conditor primus, ut creditur.

b VITTYS ſive WITTE de Haemiſtede inveſtitus anno 1299.

c Nam Comit. Holladiæ Florentij Quinti nothus fuit, poſt obitum patris, geminâ præſertim victoriâ nobilis, circa annum 1304. Vide Chronicon vetus Holland. Diviſ. XXI, cap. XII & ſequentibus.

d Præferens leonem rubrum, vetus Hollandiæ Comitum inſigne. Diviſ. ead. cap. XVI.

e Ex nobiliſſimâ Comitum Hollandiæ familiâ, matre quoque nobili ex generoſâ Heuſdanorum ſtirpe.

f Conflagrav. Arx, anno 1525.

Ad Nobilem Virum,
 IOHANNEM DVVEVORTIVM,
 Dominum in VVarmont, &c.

Cùm ipsi Senatum meum Convivalem super bello, &
 oblata ab Hispano pace, mitterem.

O D E.

VT lymphamusco è lapide effluens,
 In montis alto perpetis aëre,
 Quæ valle pronâ devoluta,
 Lambit agros trepidante rivo
 Umbram hospitalem quâ Herculeum nemus
 Iovisqûe frondes consociare amant,
 Lasso viatori est levamen
 Cùm gravis æstus agros hiulcat.
 Ut quæ in minaci fluctibus Adriâ
 Nautis præhensis, cùm artis opem metus
 Vicit, repentè Castor albo
 Sidere, Castoris aut gemellus
 Refulget: ortis his hiemem mare
 Deponit, & cæcam rabiem Notus,
 Hi naufragum à mortis reducunt
 Limine, restituunt quæ terræ.
 Sic, Duvevorti, Nassoviâ domo
 TRANQVILLITATEM sensimus auspice
 SÆVIS IN VNDIS: non Senatus
 Concilio tamen absque sancto,

Et

Et consulentis numine Curia,
 Cui tu columnas, praesidium, & decus :
 Qua venit optatè, vocata,
 Subsidio patriae ruenti.
 Quam nempe tempestate, nefarijs
 Concussa bellis Belgica, vertice
 Nutavit alto, & proditorum
 Insidiis toties petita est.
 Petita multis Penelope ut procis,
 Absente castum fertur Vlyseo
 Servasse lectum, & lustra bina
 Bis viduas jacuisse noctes.
 At Belgica quantum Hesperia utraque
 Misit prociū ? quæis ferre pedem choro
 Laudi fuit, cessatum & atros
 Ad strepitum citharæ furores
 Duxisse ; lustrones, Veneri sacros
 Martique nocturno, Alcinoï genus,
 Morbum virorum, congregemque,
 Monstra hominum vitiosiorum.
 Quid, Alba, dicam te, & furias tuas?
 Cadaverosa, & lurida frons satis
 Depingit iras, & repōstos
 Pectore carnifici dolores.
 Quam sæpe vestris falsidicis dolis
 Deruncinata (heu!) Patria, luctibus
 Indulset, externata sevis
 Cladibus, assiduâque fraude !

l

Devota

Devota sed perjuria ad intimas
Plutonis aulas, & vacua atria

Portasti; & hinc te sempiternis
Tisiphone insequitur flagellis.

Te circum & umbra fata volant sua.

Dirum querentes, sub nigra Tartara
Clamant acerbis te immerentium.

Funeribus scelera sse dextram.

Si nota sœvis gaudia manibus,

Tortis rotari Ixionis anguibus

(Albane dictis at maneres)

Te Stygius quoque nauta ridet.

Delicta quævis pœna manet sua,

Nec pejerantem descrit ultio,

Quæ sera quamvis, ingruet mox

Præpetibus tamen illa pennis.

Mercede pactâ Læomedon deos

Frudare sperans, seriùs Ilio

Hostile vidit capto aratrum

Imprimere Herculeas phalangas.

Promissa Theseus irrita perfidus

Linquens procellis, et medio mari,

Te virgo sœvis Cressa monstros,

Littore destituit paterno.

Impunè dudum non tulit hoc scelus,

Sensit paternâ morte domum, redux,

Fune tam, & aternum sedebit,

Ad Stygiam ut semel ivit undam.

Contrà

Contrà sed, æquam rebus in omnibus
Fidamque mentem fama canet senex,
Et ponet extrà ietum, supràque
Temporis invidiaque vires.

Certamen in te cernitur evidens,
Præsul, coruscas ætheris ad domos
Quem vexit æquè mens secundis
Temporibus, dubijsque recta.

Dirus per urbes ibat acinaces
Ignisque fberus; ferrea erat seges
Hollando in agro: at sive terrâ
Sive mari sua signa ferret

Hostis, periclis objiciens caput,
Contrà stetiisti, non metuens mori
Pro patriâ, & sortem subire
Quam tibi Fors daret atque Virtus.

Sed fida custos Mercurialium
Clio virorum, continuit gradum
Et vulsit alas imminenti,
Marte etiam metuente, fato.

Nam præsciebat provida mens deæ
Iam tunc, coronam quòd tibi plecteret
E Delphicâ Adrastæa lauro,
Teque patrum ordinibus dicaret.

Quos inter, uno tanta negotia
Te sustinente, in publica commoda
Peccem, morando longiore
Carminè, in introitu Libelli,

Impensa rebus tempora tristibus.

Sed te, retardans seria, se vocem

Nostrum in Senatum, qui Gradivum

Vel fuget è Batavis, vel abdat,

Tempus poposcit, dexter in omnibus

Modus, fides & debita patriæ:

Promittis aures, cum Vacuæ

Festa dies animo soluto

Curas edaces eximet? an leget

Hæc Prandia inter prandia quis tibi?

Consulta fortè hîc mixta risu

Seria repperies, jociisque.

**IN HENRICI BOXHORNII Theologi
Harmoniam Eucharisticam.**

O *Di veterno curriculum breve
Vivendi euntes perditum, & otio:*

Quæ una vitæ sors, perire,

Vna animæ est, vegetare corpus.

His hujus ævi munus amabile

Longæque noctis fata novissima

Iuxtà putantur, quæ silentes

Perpetuis agitant tenebris.

Ast hic videtur demùm animâ frui,

Solusque vivit, tum cinerem illius

Pars magna vitat, nec sepulcro,

Nec Stygiâ cohibetur undâ:

Qui

Qui se profundo, despiciens humum,
 Infert Olympo, atque in gremium Jovis
 Laurum Camænarum favore
 Collocat, aut meritis Gradivi.

Ergò quibus te laudibus efferam,
 Boxborni, ovilis præsidium tui?

Laus est sibi, cum se fatetur

Pars superi generosa cæli.

Ævum negasti, ut bruta, silentio

Transire, scriptis sed petis æthera,

Victorque cum stridore acuto

Docta per ora volas virorum.

Cænæque profers Harmoniam sacræ

Clarè sonantem, ac omnibus organis

Concinniorem, quæque plectri

Dulce melos superet, chelysque.

Inter loquacis dissidium impotens

Vulgi, & tumultus, est animus tibi

Immotus, & tradis Britannas

Ferre metum Zephyros in undas

Musis amicus, nec minùs omnibus

Quæis non corusci lumina Cynthij

Invisa saltem sint, magisque

Cimmeriæ placeant tenebræ.

Vulgi procellæ, & nubila tempora

Non te retardant, quin operi manum

Addat supremam mens serena,

Multa dies quod et hora pressit.

Hoc ingenî donum ære perennius
Excelsiusque est Pyramidum jugis:
Non tanta Mausolo sepulcrum
Quanta tibi hæc monumenta chartæ
His prorogato vivere sæculo
Te cernet Orbis, quâ ad Scythiam arduus
Consurgit, & Rhipæa saxa,
Quâ Libya premiturque in Austros.
Jam jam volabis per liquidum aëra,
Et quicquid alto est altius aëre
Non usitatum, teque pennâ
Fama vehet superante nubes.
Dum summa cœli sidera fulgidi
Terrasque cernet cana Fides suas,
Dum vivet, & divina mundo
Religio fuerit superstes.

IACO-

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDDE
CENTVRIONIS BATAVI
ELEGIARVM LIBER.

Ad Virum Illustrem
IOSEPHVM SCALIGERVM,
Cùm ipsi Libellum meum de Saltatio-
nibus veterum mitterem.

Illa Calendarum postrema prioris, & anni
Illa recens nati prima putata dies,
Iunoni sacra: quâ dandis sacrasse vetustas
Strenis annorum, creditur auspiciis.
Cùm primùm æternæ cunabula poneret Urbis
Provida Martigenæ cura paterna ducis.
Inventum Oebalij senis hoc, æquata duobus
Qui tecum populis Romule iura dedit.
Felicis trunci, cui fecit, munere strena,
Strenua sacratas dextera ferre comas.
Religio vetus hinc felix hoc vertit in omen:
Et quod posteritas inde sequatur habet.
Hoc igitur mea Musa parat dum tempore, magne
Scaliger, antiquo munera more tibi;
Cujus ope in Batavis illa inclita Roma resurgit,
Nunc tantùm rudus, & contumulata cinis:
Accipe non animo forsân contraria vestro,
Saltem non studio dißona dona meo.
Hæc inter camenta Urbis, multasque furoris
Reliquias Gothici, summe Redemptor, habe;

Obscurus

Obscuras ævo, Latias, Grajasque Choras:
Ordine digessit quas mea cura suo.
Quæque Epulis essent aptæ, varijsque Theatris,
Quæque Armis placuit quærere, quæque Sacris.
Temporis ut possem in tenebris accendere Veri,
Hæc in parte etiam, vel renovare, facem.
Munera parva quidem, sed quæ tibi maxuma possint
Indicia, & memoris pectoris esse notæ.
Non vult eximio mentiri munere, non vult
Metiri exiguo munere, verus amor.
Nónne etiam, aversas Cyro de flumine limfas
Regalis Mnamon muneris instar habet?
Quas tenuit dextrâ, & linguâ titubante, Sinetas
Non indonatus rex mihi, dixit, eris.
Sed nec te titulo moveat liber iste jocosus,
Nec frons sit tristi fronte legenda tibi.
Moribus invisum nostris, & inutile, Munus
Muneris excepto nomine, nomen habet.
At sunt, qui studium fortasse in Milite damnent
Instinctu faciens mollia corda suo.
Dextera, quæ per agit torvæ fera bella Minervæ,
Hæc etiam calathis convenit, atque Lyra.
Et Mavors aliquando pater, deus utilis armis,
Tempora, depositâ casside, pacis agit.
Otia ne damnoſa putes hunc ducere inernem;
Tunc quoque, belligeris artibus ille vacat.
Artibus ast illis licet annumerare Choras,
Quis proprium ad raucos arma movere sonos?
Talis enim magnis, quos sæcula prisca tulerunt,

Mos fuit in pugnam cominùs ire viris.
 Mos vetus, & nostrum longè deductus in ævum;
 Quem revocare mihi, sic quoque, cura fuit.
 Ut cuneos tiro, & vires procedere discat
 Compositè, atque acies passibus ire Ducum.
 Sic juncto valida incedunt umbone phalanges,
 Impete sic vasto juncta sarissa ferit.
 Sic motu librata bono bombarda, modoque,
 Et serie, & constans ordine, pondus habet.
 Omnia sed simul hac frustrà observentur in armis,
 Languida si forsàn membra regentis erunt.
 Ille pari velox committat prælia cœtu;
 Cedat & equali tardiùs ille gradu.
 Æolicus modus hîc, placidis & Doricus aptus
 Cantibus, ast illic quem cecinere Phryges.
 Nam decet armatum clangores nosse tubarum,
 Quemque fera ingeminant tympana scire sonum.
 Bellandi motus Ledæis fratribus ipsam
 Pallada, sub numeris, inciruisse ferunt.
 Hinc primùm calamis moderatos bella Lacones,
 Mox etiam rauscas intonuisse tubas.
 Tympana, post pugnas, produxit ad Orgia Bacchus,
 Ante tamen Gangem terruit iste fragor.
 Queris, cur modulo, & signis vocalibus uti
 In bellis gentes tot docuere Dei?
 Corporis (est mihi sic Saltatio dicta) decentes
 Semper amant motus arma, sibi que pares.
 Fervidus his etiam, pro cantu, incenditur ardor
 Mentis, ad adsensum corporis, atque soni.

Ex his (qui dubitas) nostrum decurrere campum,
 Non esse indignum Milite, cernis, opus.
 Ad tumulum armatus sic saltas Pyrrhe paternum,
 Id pater ad Patrocli, fecerat ante, rogam.
 Inde quòd est velox ut flama, vel addita flama,
 Vel magis a Pyrrho, Pyrrhica nomen habet.
 Sic saltans Arcas, primò procedit inermis,
 Et sic per partes induit arma sibi.
 Lunatis Persæ quatientes agmina peltis,
 In numerum saltant, in numerumque sedent.
 In sublime abeunt Thraces, saltuque superbi,
 Fervida, sub puris ensibus, arma cient.
 Gradivi sobolem, mittit Galecia pubem,
 Bellicus huic ista est omnis in arte labor.
 Adde etiam Salios, delapsa ancilia cælo
 Martis in Ausonij concrepitare sacris.
 Singula quid memorem? prisca Saltatio mundi
 Inventum, Marti jure sacrata suo est.
 Quippe poli nunquam stantis vertiginis index,
 Æthereque recens ordinis illa nota est.
 Res sacra, res belli, sensim est detorta per usus
 Lascivos, sæcli crimine facta nocens.
 Degeneresque choros videre triclinia porro,
 Et passim obscænis plena theatra jocis.
 Hos, licet indignos, uno de fonte fluentes
 Tangere, cumque ipso fonte, necesse fuit.
 Gloria si non sit Marti, sit gratia Musis
 Conatus saltem conciliata meo.
 Tuque, decus nostrum, lato hac modò respice vultu,

Quo cadit ingenium fidere, statque meum.
 Tu durum exerce imperium, tu lege fatiges,
 Semina quæ mentis luxuriantis habent.
 Informem donasse tibi non abnego fœtum,
 Ut catulum partu quem dedit ursa novo.
 Is, malè viva caro, lambendo fingitur artus
 Membraque, & in formam, quam cupit ipsa, venit.
 Vel sicut Bromius complevit matris ab alvo
 Erutus, in patrio tempora iusta sinu.
 Cum ex voto genetrix, donisque jugalibus arsit,
 Non passa in verâ luce videre Jovem.
 At tibi, parve liber, partu meliore renasci,
 Nec sit adoptivum turpe habuisse patrem.

Ad Virum Nobilem

CORNELIVM VANDER MYLE.

S Pes patriæ, generisque tui spes maxima, Myli,
 Transcendens patriæ spes, generisque tui.
 Crediderim terris te fata dedisse, prioris
 Exemplum, at nostri temporis opprobrium.
 Nam, neque vestibulis comes indivisa potentum
 Ambitio, & duras pervigil ante fores,
 Nec fastus, rebus vitium solenne secundis,
 Nec novus, atque ortu prodigiosus honor;
 Omnia nec simul hæc, mentis potuere tenorem
 Certum auferre tibi, tève, tui ve modum.
 Sic animum decuit magnumque, piumque, tuumque,
 Qui dignum Socero se probet atque Patre.

Me quoque si Superi titulis accedere tantis,
Virtutiq̃ue tuæ materiem esse velint,
Ne veterem ex meritis (nec enim fas) temne sodalem.
Inter tanta, tuæ pars quota laudis erit,
Si mihi pro patriâ Vitem obvenisse, favore
Et data posteritas noverit arma tuo.
Crede mihi, divina olim voluisse juvare
Regia res etiam sed potuisse fuit.
Mens quoque grata mihi nunquàm, licet omnia, dêrit:
Et si dona juvant, carmina munus erunt.
Hisq̃ue tibi nostræ consortia prima juventa
Acta q̃ue Lugduni tempora lata canam.
Prima q̃ue nolenti renovabo vulnere divæ
Conscius in cuius testis amore fui.
Tunc, tibi cùm, cultor Musarum, indoctus amorum,
In nova quæ, dixi, te rapit orsa Dea.
Sed mihi sed melius dea nota est tempore ab illo,
Cumq̃ue deâ nimium cognitus ille puer.
Mox simul ut nobis lustrata Lutetia, cùm Rex
Jungeret in fœdus Gallus, Jberq̃ue manum.
Et sacra, frugalis dudum communia mensæ
Musarumq̃ue, uno sub lare, carmen erunt.
Hactenus & nomen vestro de nomine sumam,
Inde mihi laudum crescat abunda seges.
Namq̃ue Caledoniam, Latium, Germana q̃ue regna
Per septem menses visa, habitata tibi;
Felix in patriam reditus, Astræa q̃ue, quæ te
Ordinibus superis inseruisse parat;
Materiem soli debent tibi, sic tamen illa

Ultima nec per me tota futura tua est.
 In partem Astræ venio: tam magna cupido
 E laude adscribi quid mihi posse tuâ.
 In partem venio: sed non examina Libræ
 Dum mihi spes superest posse tenere sacræ;
 Ista tibi; nobis strictum dea præbeat Ensem:
 Patria consilijs indiget atque manu.

IN V. C. PAVLLI MERVLAE libros
 De Venationis Legibus apud Batavos.

Quid leges, & quos dederit Latonia ritus
 Silvicolis, prisco tempore, Cattigenis,
 Si quis scire cupis, mentem percussus amore
 Venandi, & studio nobilis aucupij;
 Ecce tibi veteres evolvit Merula cartas,
 Merula Guelldriacâ primus in historiâ.
 Ille suis ne quid posset debere Batavis,
 Dum passim exsorti multa labore juvat;
 Hoc opus è tenebris jam multâ nocte sepultum
 Eruit, & patriæ reddidit, atque sibi.
 Ergo clamosi qui pulcra pericula Martis,
 Clamosique fugis dira pericla fori;
 Huc secede, animoque domos & lustra ferarum
 Concipe, & imbelli bella ferina manu.
 Quando nec positis attollere retia varis,
 Nec tibi fas raras, in tua furta, plagas.
 Non hîc attonitas claudit formidine silvas
 Flamma, nec immundo vulture turbat odor.

Non hîc artato decrescunt limite saltus,
 Non hîc a Libyco sandice pinna rubet.
 Linea non tritis fulgent anconibus arma:
 Vnica virtuti sed via, nulla dolo est.
 Nimirum has decuit leges in bruta tenere,
 Quis fuit, in cunctis intemerata fides:
 Imperij socias Latij, quos sueta vocare
 Virtutis columnen Martia Roma suæ.
 Qui scelerum ignari, fraudes quoque vindice poenâ
 Plectere, et ut summum crimen habere solent:
 Per quos fama refert, cum sacras sanguine terras
 Pollutasque dolis deseruere, Deos
 Extremos fecisse gradus, orbiq[ue] nefando
 Dixisse in Batavo littore triste Vale.
 Isti cumq[ue] simul, quæ cuique est copia, terræ
 Iudicia antiquæ sortis habere darent:
 Stabat Amazoniâ Phœbe succincta pharetrâ;
 Postq[ue] alios humilis virginitate pudor
 Dona sua explicuit. quid possim Hollandia tantis
 Addere muneribus? dixit; & addo tamen.
 Hi colles (teloque, manu quod fortè gerebat,
 Monstrabat colles littoris æquorei)
 Sic steriles, nudæq[ue] maris surgentis arenæ,
 Præbunt parvis plurima lustra feris.
 Venatu ex illo proventus accola tantos
 Percipiet, quantos vix habet unda Tagi.
 Ut si olim Novus Orbis opes tellure recludat,
 Vicerit ille tuas non Novus Orbis opes.
 Hîc Sacrum mihi siste Nemus, virgultaq[ue] nostro

Partita in latebras tutaque asyla gregi.
Nemo hunc insidijs properet violare nec arcu,
Quàm qui lege viros imperioque reget.
Parenti merces; non proculcabit in herbâ
Surgentes culmos vel violentus aper,
Vel sus ira mei; non per sua rura colonus.
Audiet hîc turpes exululare lupos.
Omnia erant silvæ; nutritaque glandibus illa
Gens, et ab invicto robore nata fuit:
Pascua fiebant silvæ, glandesque, Dianâ
Ridente, in segetes verterat alma Ceres.
Cedotibi silvas, dixit, soror optima, quando
Majoris pretium fertilitatis habes.
Adsensere Dei dictis; quis credere possit?
Adsensus unanimi letitiâque Deum,
Venere extemplo pacatum sæcla animantum,
Cessit noxiferum dente vel ungue pecus.
Durat adhuc eadem facies: nullumque quod obsit
Altile, cum prosint singula, terra creat.
Silvarum imperium nempe hinc et jura, Regentum
Fluxerunt summo semper ab imperio.
Consilio Martis Diva hoc fecisse putatur.
Otia quò, pacis tempore, Principibus
Excuteret, belloque habiles formaret et armis,
Quos olim proprios cerneret Haga duces.
Nec spes est Martem, nec spes frustrata Dianam:
Nam præsens fuit, et carus, uterque Deus.
Una etiam sexum ausa suum, tenerosque Jacoba
Exivisse animos, facta secuta virum;

Ingenij ingentis, decoris, generisque, virago
 Venatrix, serie Boja suprema sua est.
 Salve sancta parens, si quid post fata relictum
 Est animis, acies huc age flecte tuas.
 Delicias quondam vestras, dum vita manebat,
 Omnes, vester in hoc Merula clausit opus.
 Auspicijs Duxenvordi Telinga resurgit
 Arx tua, tum quicquid arx tua juris habet.
 Illius Duxenvordi, quem Spanicus olim
 Horruit in medijs Ennosigæus aquis.
 Quem Leidæ obsidio virtus spectata, Batavis
 Præfexit meritò classibus, atque mari.
 Neptuni Martisque decus, restabat ut esset
 Sive Diana tuus, siue Jacoba tuus.
 Legibus his meruit, silvisque præesse sacratis
 Præstanti Antistes integritate, fide.
 Regibus his meruit quoque successisse Batavis
 Notâ Præfectus nobilitate, manu.
 Sed sæclis meruit Scriptor narrare futuris
 Cuncta hæc, insigni sedulitate, stilo.

FAVNVS HAEMSTEDÆVS.

Viderat Haemstedæ Galateam è collibus udam
 Faunus, in Oceani littore, ferre gradum.
 Viderat, at visam immaturo ardebat amore,
 Ausus & agrestis talia verba pudor:
 Linque undas Galatea, meis succede sub antris;
 Tutius his, cernes, ut sit habenda fides.

Infidum

*Infidum est pelagus, pelagi tu rejice mores,
Est vagus, & refugis fluctibus, errat amor.
Montibus at nostris, constans & firmus, ut ipsi,
Crescit & ut silvæ, conjugialis Hymen.
Perpetuis horrent fluctus Aquilonibus, intrat
Mollibus à Zephyris almus in antra tepor.
Turbida lympha mari, liquidissima fontibus unda est,
Hic flores, illic fœda dat alga thorum.
Diffundunt platanus nobis & tegmina fagus,
At sterilis, nudo littore, arena jacet.
Vos salsas potatis aquas, nos, dulcia Bacchi
Munera libantes, cura dolorque fugit.
Ducimus & festas per gramina læta choræas,
Addimus &, quos non noverit unda, jocos.
Spectatum venias, certè spectata placebunt,
Me quoque, si videas, posse placere puto.
Siste gradum tantum, nec vultu versa recede,
Gaudia nec nôsti, nec tua nosse cupis.
Ipsa Venus, licet orta mari, mare spernit, habetque
Idalios montes, & nemora alta Cypri.
Quod Venerem decuit, cur te decuisse negabis?
Silvestri tulit hæc oscula sæpe viro.
Sed tua cur genetrix, pelago gavisæ relicto,
Fuit in amplexus Æacideque thoros?
Mortali potiùs, quàm Divo nupsit aquarum,
Sis mihi tu conjux, Tethyde major eris.
Nec Glaucus mihi, nec Tritonum numina narres,
Monstrosos turpis continet unda Deos.
Os madidum est spumis; viridem ferrugine barbam*

Verrunt, & spurcas per freta longa comas.
 Impexum fetis, limoque, algâque recenti
 Fœdatum pectus fragrat odore gravi.
 Hæc tenerum innectant tibi cœrula brachia collum?
 Cruraque, pinnigero lurida pisce, teras?
 Hei mihi, tam roseisque genis, roseisque labellis
 Oscula miscebit spurca saliva feræ?
 Hei mihi, lacteolo hoc collo, durisque papillis
 Nequitie immundas imprimet ore notas?
 Si sapias, Phorcosque, senesque Palamonas omnes,
 Quæque alia horror est & mihi turba, fuge.
 Non hæc crediderim sectari monstra puellas,
 Quod tepidum sancto pectus amore gerant:
 Sed mage, ut in captâ, si qua est pulcherrima, nymphâ
 Expleat insanam carius ira famem.
 Hancque malè (hei) miseram mulcant complexibus antè,
 Pallidulamque jubent plurima sæva pati.
 Hostibus eveniat nostris amor iste, tuisque,
 Crede mihi, flame tu magis apta meæ.
 Littora num fugiat, quæcunque est pulcra, puella?
 Sunt etiam hæc pulcris insidiosa viris.
 Tu licet impunè horrendum maris æquor arasti
 Hactenus, exemplis disce timere tamen.
 Cum pelagi primum nova monstra laceggeret Argo,
 Hercule cum magno candidus ibat Hylas.
 Est puer è cunctis electus vindice pœnâ,
 Ætate & formâ conciliante necem.
 Clamabat, fer opem, Alcides carissime, merso,
 Clamanti perhibent increpita sæ freta.

Rarus in Hippolyto decor oris, & inclita formæ
 Gloria, quâque etiam victa noverca, fuit.
 Ille, pudiciâ felix & flore juventa,
 Si tantum pelagi non adamasset aquas.
 Littoris extremi nam fluctus fortè legentem
 Excussit proprijs Phoca marina rotis.
 Sævior in vestrum est harum inclementia sexum:
 Experta est miros, inguina, Scylla canes.
 Cum mare sub tauri specie sulcaret adulter,
 Amissum flebat regia virgo pecus.
 Flebat, at irrisu flentem excepere cavernis
 Cete, Dictæis quæ stabulantur aquis.
 (Acceptam movisse fidem tu parce, vetustas
 Pro magno semper teste probata fuit.)
 Mox aliud flebis, clamarunt; littore in isto
 Perditus Europæ est virginitatis honor.
 Viscera sperabant & pascere corda relictæ
 Virginis, & tenero membra fovere sinu.
 Iuppiter increpuit, sese confessus; & illi
 Profuit in gremio tunc tenuisse Jovem.
 Quid loquar Andromedam? pendente rupe parabat
 Ex ipso pistrix dilaniare freto.
 Non illi auxilium mœsti præbere parentes,
 Vix poterant lacrimis associare suis.
 Respiciens tunc antra procul, Cepheaque rura,
 Optavit patrium posse subire nemus.
 Equora damnavit, timuit quoque littora serò;
 Quodque ferum aut atrox illa vel illa creant.
 Quam tulit ut Perseus, caussam, pretiumque laboris,
 Exosum,

Exosum, quoque nunc, littus & aquor habet.
 Quippe polo fulgens, monitus non spernit amantis.
 Est mea, quæ Perseï cura, relinque frētum.
 Tu toties, etiam nunc, aversata monentem,
 Das mea verba tuis in mare ferre Notis.
 Nec quòd fusca fuit, cedat tibi filia Cepheï,
 Ne tumeas, lactis candida nomen habens.
 Hic Veneris decor est, Veneris si numina temnis,
 Nec Veneris, nec tu digna decore tuo es.
 Dum spernit Paphiam, dum spes adfectat easdem
 Cum Triviâ, quondam candida Persephone;
 Rapta Jovi Stygio, postquàm jejunia solvit,
 Nunc habitat fuscas, fuscior ipsa, domos.
 Omnia sint à te procul hæc, notissima ponto
 Numina in his mecum tu venerare casis.
 Hic umbram dat fronde nemus, dant arbuta silvæ,
 Credere quîs possis Numen inesse locis.
 Dissidiÿ ignaros, extremo in limite mundi,
 Et curæ vacuos hæc habet ora deos.
 His agimus solis obscurum montibus ævum,
 Otiaque Elysîs invidiosa locis.
 Sic aliÿ: mihi ne desint ex omnibus uni
 Omnia in hac vitæ prosperitate, Veni.

PHAON SAPPHO.

QVam tibi non possum præsens, ignosce, salutem
 Ferre, feret Sappho littera nostra tibi.
 Hinc precor illa ferat: nam præsens vultus amore

Teque

Te quæ meo solitus perdere, me quæ tuo.
Sic benè disiunctis, maris intervalla, caloris,
Optima sunt quæ tui septa, me quæ mali.
Nullus amor tantus, quem non abolere locorum
Dissidia, aut saltem diminuisse queant.
Nullus amor tantus, quem non iterata novare
Colloquia, aut saltem continuasse queant.
Cernes concussam, è scintillâ exurgere in ignes
Sæpe facem, at nullo concutiente mori.
Hinc ego tam dudum vestris responsa querelis
Differo, responsis ne renovetur amor.
Sed vestris ideò reddo responsa querelis,
Ut præstem melius nunc tibi lentus opem.
Rectius aggrediar nunc; cum tua vulnera tangi
Permittit, solitus tristia ferre, dolor.
Cum quæ & amore tuos animos expleris & irâ,
Forsan eris verbis emoderanda meis.
Obliquas secat, adversum qui trajicit amnem,
Non solet oppositas ire natator aquas.
Exemplo didici ipse meo, (quis credere possit
In Veneris disci pulvere Martis opus?)
Quod primos benè qui ludit cedendo furores
Hostis, cedendo victor ab hoste redit.
Ecce fugax Parthus, Veneris vir præsidet illi,
Ausonio solâ tutus ab ense fugâ est.
Sic ego, dum fortes properabam rumpere nodos,
Quis mihi cor vester vinxerat ante lepos:
Et quia confestim, & quia vi, me solvere misus;
Dum nitor, strinxi vincula cor quæ magis.

*Sed cùm sponte suâ, & paulatim laxa reliqui
Hæc fluere, ex illo lenius usque malum est.
Si quid adhuc superest, minuet disiunctio amantùm.
Hei miser indicio prodor ab ipse meo.
Parce precor fasso, solidè te semper amavi,
Et quoque nunc, sed non impatienter, amo.
Qui tibi causa fui, nunc sim medicina doloris;
Quique dedi vulnus, nunc dare conor opem.
Ergò ego quod didici, quoque te patiare doceri,
Exemplo ut fias cautior inde meo.
Sit tantùm tibi propositum non tangere flamas,
Iam nunc in cineres ignis it iste suos.
Nullus amat nisi sponte suâ, prætexere noli
Aut fatum, aut studijs mollia corda tuis.
Carcer apertus, amor; nemo tamen effugit inde:
Nos vincti, sine vi dedit a turba sumus.
Morbus amor; morbo esse cupit qui liber ab illo,
Hoc verè cupiat, dum cupit, esse potest.
Si cuncti incipiant servire affectibus ægri,
Fudiciumque animi debilis omne sequi;
Ars tua nil Chiron, nil herbae aut pocula juvabunt
Quos juvat in mortes currere sponte suas.
Hinc me, polliceor, post Sappho, nulla tenebit
Sicelis, aut, testis sis Erycina, tenet.
Post te, nulla meos poterit pervertere sensus,
Ipsa licet dea sit cui sacer iste locus:
Atque iterùm mihi cum nato sese offerat illa,
Vt mihi cum nato se obtulit illa semel.
Parvus eram, memini, parvam trans flumen agebam;*

Vel

Vel stipis exiguae portitor ære, ratem.
Stabat in adversâ, cum nato, femina ripâ
Stabat, & exhibuit stantis imago deam.
Sublatâque manu, precor huc appelle, vocavit,
Et nos trans flumen littore siste tuo.
Dixit, at ipse putrem conto pueriliter alnum
Impuli, in oppositâ margine prona stetit.
Et tacitè admirans habitum vultusque loquentum,
Poscere pronaulo non tulit æra pudor.
Pulcra videbatur dea; sed mihi pulcrior ille,
Nempe mihi puero gratior, esse puer.
Vnda deos nôrat, fragilis sub pondere cymba
Mugijt, & laxâ crate recepit aquam.
Extimui, potuique deos tunc nosse, timoris
Sed fuit ansa mei, non benè nosse deos.
Risit Amor, risitque Parens, & pyxida tradens,
Hoc tibi pronaulo pugio, dixit, erit.
Accipe: si semel ex illâ tua corpora iungas,
Nulla erit à formâ forma secunda tuâ.
Me miserum! tam multarum tormenta recepi
Et mea in hac unâ pyxide damna simul.
Virginibus namque innumeris adamatus, amavi
Innumeras, illis & mihi caussa mali.
Dum, quod multarum fuerat, tibi contigit uni,
Teque videns, dixi Tu mihi sola places.
Dixi equidem fateor, pepigi sed fœdera nulla,
Perfidus hinc cartâ non legor esse tuâ.
Sed fuga nostra tibi dabit ultima fata, minaris;
Ne det, nunc etiam, teque deosque precor.

Vive,

*Vive, memor Superos homini dare munera vitæ,
Ne fingas, Superos te monuisse, mori.
Non deus esse potest, multò minùs esse Cupido,
Qui suasit saxo desiluisse tibi.
Non puer hic hominum propellit funera, quamvis
Vitricus humanâ cæde cruentus eat.
Cumque sit ipse puer, nihil huic, nisi ludere, curæ est:
Cumque deus, nulli sponte nocere solet.
Ergò fuge Ambraciam; ne vel tibi causa furoris
Dicar, vel falsò funeris esse Deus.
Arguis, & versus & carmina vestra probasse,
Ingenium quoque me semper amasse tuum.
Dignus amor meus est veniâ, non corpus amavi,
Communis, liceat dicere, forma tua est.
Hoc, quod me cepit, facie est præstantius omni
Ingenium, id formæ dat decus omne tuæ.
Auguror hinc; tibi vel nunc pectus amore solutum est,
Vel, tibi solvetur pectus amore, brevi.
Namque mihi facies, quem te inflammasse fateris,
Iam perit, aut certè jam peritura mihi est.
Auguror at contrà, quòd castum è pectore amorem,
Quo te dilexi, non feret ulla dies.
Namque tibi ingenium, quod adhuc amo, non feret ætas,
Hoc, quoque post obitus, quippe perennis eris.*

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDDE

CENTVRIONIS BATAVI

EPIGRAMMATA

QVAEDAM.

IN MENDOZIIACAE DOMVS INSIGNIA
quæ habent inscripta

AVE MARIA, GRATIA PLENA.

Scripsi ex petitione Admiralijs Arragoniæ.

Maurus in opprobrium Hesperiae, quæ nomine Christi
Nobilis, & Mauri nominis hostis erat;
Dum vocat, insultans, si quis benè fideret armis
Inciperet bello conseruisse manus:
Angelica ad Divam genetricem verba salutis
Armifono in tabulâ scripta trahebat equo.
Ah facinus! caudâ subnectens dirus equinâ
Dîa puerperij nuntia virginei.
Non tulit hoc Mendozaes: simul ære recurvo
Pugnandi iussit signa ciere tubas.
Atque ait, En adsum, tanti tibi criminis ultor,
Adspice me, & quæ jam te meatela vocant.
Nec mora: conantem necquicquam plurima contra
Cedit, & à cæso verba sacrata tulit.
Quæ rex Hesperiae, dedit illi insignia gentis,
Estque hoc Mendozae stemmate clara domus.
Quid facis infelix? Mendozae opprobria, Maure,
Quin cladem cunctis vis dare Christicolis:

*At tu Christicolis, & magnies causa triumphis,
Mendoza, & magni stemmatis auspiciis.*

IACOBO HELMENDVNIO CENTVRIONI,
inter nomina duorum Centurionum fato mili-
tiaë functorum, albo eius inscripta, L. M. Q.
discedens Heusdâ posui

IACOBVS EYNDIVS HAEMSTEDAEVS,
CENTVRIO.

*Piëridum cultor Martisque, has ponit amoris
Cultori Martis Piëridumque, notas.
Incepti tardè fateor, sed habentis amoris
Fundamenta brevis magna sodalitij.
Scilicet, Heusdana tunc cùm simul urbis agentes
Præsidium, hîc ternas egimus hebdomadas.
Ast egisse simul tecum, meminisse iuvabit,
Donec in hoc ullus pectore sensus erit.
Sic tibi per similem Vitem, communia Martis
Symbola, sic iuro, per sacra Piëridum.
Hîc geminos inter testes, qui (novimus) ambo
Cultores Martis Piëridumque simul,
Pro patriâ pugnare armis, calamoque decorum,
Exemploque suo, nos docuere mori.
Fallere religio mihi sit, vel testibus illis,
Vel coràm tantis dicere Vana Deis.*

Acroa-

Acroäma Tulliaë Alterochæ, quod extat Bononia, cum solvere non possem, reposui hoc illi epigramma.

*Tullia, quam credo regis cum matre locutam,
Qui Teucro in Rutilos præstitit auxilium.
Jsis es, aut nulla es: sed non tamen Jsis, Jānthem
Quamvis Phæstiadem junxerit, Iphi, tibi
Connubio sterili: & cum nuberet utraque, verum
Fecerit, è verâ virgine, te puerum.
Iudice me certum est igitur, quod nec generata
Naturâ, nec sis nata, nec orta Deo.
Si tamen hac animi retegis sub imagine Motus,
Cur tegis externo corporeoque habitu?
Nam dicis, juvenem, & formosum, ambasque sorores,
Quin etiam è geminâ virgine conjugium.
Pasiphaës pueri domus hæc: ad cætera quondam
Cuncta loquax, hîc sum versus in Harpocratem.
Quare age; vel Juvenem quæras, qui conjuge ductâ
Matre, ex hac quatuor sustulit Arfacidas:
Solvere qui arguta potuit monstrosa puellæ
Cryptica, & ex illo membra simul scopulo.
Vel Juvenem hunc, unus cui cum sordesceret orbis,
Optavit fieri terrigenûm socius.
Quique Asiæ fatale jugum, vel acinace solvit,
Vel rupit vanæ religionis opus.
Elige utrum cupias: nam mî lapidem, lapis ipsa,
Hunc loqueris, cerebrum elidere qui potis est.*

In Gergosium Nasutum.

Pyramidas fileat Babylon, & barbara Memphis,
 Amphion Thebes limina centiforis:
 Gergosio est nasus, præ cuius vertice, cippus
 Dicatur Phariæ maxuma Pyramidum.
 Ogylæ Baccho laudantur præside Thebæ,
 Naso illi at laudes dicere quis poterit?
 Condidit hunc ipse Bacchus, minioque rubenti, &
 Pure altas statuit versicolore minas.
 Tutum illi effugium, Enceladus si diruat Ætnam,
 Et rursus trepidis inferat arma Deis.
 Ergo qui numerant mundi miracula septem,
 Octavum, nasum Gergosij annumerent.

Ad Ebriosum.

Cùm potas, haurire potes, quantum capit urna,
 Quin unâ illa tibi tollitur urna manu.
 Stulte, latus nescis quod sic tibi prægravet unum
 Bacchus, ut in dextros missa saburra foros?
 Hinc sæpe expletus dapibus, vinoque sepultus,
 Per somnum eructes fercula mixta mero?
 Hinc mediâque viâ, inflexâ cervice, recumbas
 Ludibrium pueris, fabula virginibus?
 Nam, malè disposito sub pondere, debile corpus
 Corruit, & flexo poplite, genûa labant.
 Ergo, tibi geminâ tollatur cantharus ansâ,
 Si posthâc firmis stare velis pedibus.

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDE
CENTVRIONIS BATAVI
HYDROPYRICON
LIBER.

Ad Lectorem.

HÆc pauca ille vi cartis epigrammata, dum me
Delius à lituis se vocat atque tubis:
Et tenui adsuescit paulatim abducere cantu,
Bellicrepi raucos Martis ab aure sonos:
Luctantemque docet conari flectere mentem
Ad sacra Piëridum munia, pacis opus.
Sed nec Castalio, nec equino fonte putandum est,
Mars pater, igniculos posse latere tuos.
Delius hoc scivit, comitem se junxit Amori,
Cujus senserunt omnia nata faces.
Sic conjurati, mihi quos post praelia, & æstus
Armorum, fontes Delius exhibuit
Esse puer gratos fecit Cythereus, ut ignis
Perculit insolito vulnere corda sui.
Carmina materiam sumunt, rem, lumen ab illis,
Dum motus animi quodque epigramma docet.
Mars raucos numeros, sed Amor sibi vendicat ignes,
Phœbus aquas, nostri hîc nil reliquum invidiæ est.

Ad Fontes Musarum.

Non ego Pegaseo tinxime alabra liquore,
Non hausi fontes Castalis unda tuos:

*Sit amen hoc merui, vestris in fontibus, illa
Quæ mihi nunc urit pectora, flama fuit.*

Ad eosdem.

*Vos ego crediderim vicino ex æquore natos,
Per quod, dona Paris dum sequitur Veneris,
Attulit in Phrygiam Græcorum incendia secum,
Atque in se flamas Tyndari Nympha tuas.
Sic miser Oebalios dum per freta queritat ignes,
Est duplex illi flama reperta mari.*

Ad eosdem.

*Vel vos, vel vestris ortas de fontibus undas
Leriopes natum detinuisse reor.
Quæis æstum miser ut voluit sedare sitimque,
Illi æstus fuit atque altera nata sitis.*

De iisdem.

*Bellorum fessus curis, securus amorum,
Umbras captabam Pinde sonore tuas.
Cumque sitim restinguere aquâ manante pararem
Fontibus Aonijs Castalioque lacu,
Et labra Pegaseo sicca irrorasse liquore,
Ipse Amor Aonias ignibus ussit aquas.*

De Luciâ.

*Sumeret à cælo cum primùm Lucia formam,
Hinc nive, & hinc flamâ membra notavit Amor.*

Hinc

Hinc nive candidulasque manus, et lactea colla,
 Et cor, candidius frigidiusque nive.
 Hinc flamâ roseasque genas, atque ignea labra,
 Et, qui de cilijs fulgura dant, oculos.
 Est his cognati concors discordia cœli,
 Et genus, ut vires temperiesque poli.

De eadem.

Lucia dans rutilos ventis diffundere crines,
 Crispantes, flammæ sunt simulacra, comæ.
 Sed quoties niveam detexit Lucia frontem,
 Intactam jures eminens esse nivem.
 Nec tamen hic audent, communi pace ligatæ,
 Ledere nix flamam, aut ledere flama nivem.

Ad eandem.

Te videre oculi, exarsit cor; corde calente,
 Editæ sunt geminis flumina luminibus.
 Luminum aquis iterum sed cordis flama renata est;
 In me aqua sic ignem gignit, et ignis aquam.
 Igne et aquâ perijisse juvat; sic tota peribit
 Hac mundi series igne, perivit aquâ.

Navigaturus ad Boream.

Quid tu de cunctis immansuetissime ventis
 Adverso nostrum turbine sistis iter?
 In me deservis Borea, non asper in undas;
 Hei! mihi, non scopulis æquoribusque nocet.
 Non mihi, sed facibus saltem concede Diones,

Cujus

*Cujus in hoc imo pectore sacra fero.
Frigide adhuc dubitas? raptæ memor Orithyïæ,
His quoque te flammis incaluisse scies.*

Ad Luciam.

*Nunc color est ignis Luna, nunc pallida surgit
Dum perit adspiciens Endymiona suum.
Dat gelidos etiam tanquàm suspiria, flatus:
Signaque sic, quamvis frigida, amantis habet.
Ignea sic modò tu, modò pallida, Lucia, surgis;
Manè salutatum cùm venio ante fores.
Quamvis ergò meas temnas tu frigida flamas,
Illa tui signum frigora amoris erunt.*

Ad eandem, de jactu nivis.

*Cùm nive me peteres, summi de culmine teçti,
Lucia, nec fugeres quin mihi visa fores;
Candida nix imbre & pluvijs constricta pruinis
In me candentis fulminis instar ijt.
Velatas nive dum faculas sic, Lucia, mittis,
Accensas mittis dumque nives faculis;
Das uno hoc jactu gratas in frigore flamas,
Et das in flammis frigora grata mihi.*

Ad eandem, de eodem jactu nivis.

*Tela faces Veneris, sunt fulmina tela Minervæ,
Quæ mittas in me sunt tibi tela, nives.
Tela, tuos animi nimium referentia mores,
Tela, tui quæ sint corporis effigies.*

Candida

*Candida cùm sit nix, cùm candida, Lucia, sis tu,
 Tempore decrescit candor utrique tamen.
 Cùmque tibi candor, candorque periverit illi,
 Erepta ambabus causa rigoris erit.
 Frigida cùm sit nix, cùm frigida, Lucia, sis tu,
 Vritis ex tanto frigore utraque tamen.
 Sed tibi cùm frigus, frigusque periverit illi,
 Fortè erepta mihi causa caloris erit.*

Ad Venerem.

*Cùm sis nata Venus spumosis aquoris undis,
 Filia maternum multa refers pelagus.
 Oranti surdum est pelagus, tu surda precanti,
 Quin etiam equoreis durior es scopulis.
 In mare nunc veniunt venti, nunc suda serena
 Pacem in amore tuo bellaque sæva geris.
 Cùm sis nata Venus spumosis aquoris undis,
 Filia maternum nulla refers pelagus.
 Unda necat flamam, tu vivos ingeris ignes
 Quos nec terra potest ferre, nec unda potest.
 Sitamen hæc flama, quæ nos constringis, & uris;
 Has potiùs salsas esse putamus aquas.*

Ad Luciam.

*Heu! quoties lustrans oculis tua pectora, nostris
 Insidiosa nimis pectora luminibus;
 Miratus dixi mecum, Sunt pectora certè
 Hæc mage Sithoniâ candidiora nive.
 Sternuit omen Amor; nam post hæc pectora sensi,*

p

Lucia,

*Lucia, Sithoniâ frigidiora nive.
 Tu quoque, nam memini, candentia pectora dixti
 Sint tibi, si verâ poscis amare fide.
 Caterane dubites; candentia pectora sunt mi,
 Quin etiam accensis fervidiora rogis.*

De amore suo.

*Flama fovet flamam, geminato crescit ab igne
 Ignis, in immensos et solet ire focos.
 Hæc mea ab equali sed flama eliditur igne;
 Fitque mihi hic ignis dulce refrigerium.*

Ad Phœbum.

*Phœbe, Cupidineis ausus tua tela pharetris
 Et flamas flamis equiparare tuis;
 Discrimen sensisse potes, quin pœnitet acti
 Nunc quoque, si tibi non excidit Eurymone.
 Et Phaëthon tuus ille tuo dum torret ab igne
 Terras, dumque tuo territat igne Deos;
 Juppiter ad miseri sistenda incendia mundi,
 Ignem, Phœbe, tuum contudit igne suo.
 Ignem, Phœbe, tuum qui tunc devicerat ignis
 Victus ab igne fuit sæpe Cupidineo.*

Ad amicam.

*Sæpe rogare soles, cur, prisco more parentum,
 Tangantur Nuptis ignis et unda novis.
 Ex his cuncta solent genitalem arcescere vitam,
 Efficiens unda est, flama dat esse rei.*

*Ne lacrimas igitur ne nostras despice flamas,
Indicia istorum quantulacumque vides.*

De Mundi interitu.

*Polluerat terras tantum mundi impius error,
Et crimen puris eluit æquor aquis.
Nunc terras, ipsumque fretum quia polluit Orbis,
Purgandum terræ est, igne, fretique scelus.*

Ad Cupidinem.

*Si cupias alijs facibus cœlestia flagrent
Et communis erunt astra sibi ipsa rogos.
Non Thetis auxilio terræ, non ipsa sibi esse
Non cunctis poterunt flumina diluvij.
Credibile est te sponte tamen non ledere velle
Vel Patris flamas, vel Genetricis aquas.*

In ineptum pictorem.

*Undâ Deucalion, Phaëthon tuus igne perire
Munere vel meruit pictor inepte tuo.*

De Helenâ.

*Hanc Paris ut rapuit, potuit se, & Pergama ab igne
Servare Argolico, si periisset aquis.*

De Æneâ.

*Hæc divum est pietas; quos tu Danaum eripis igne,
Ænea, hi Siculo te eripiunt pelago.*

De Narcisso.

*Hunc arsit quondam Dryadum pulcherrima, Nymphæ
Frigidus ad flamas, fontis aquâ incaluit.*

Ad amicam.

*O cur non lacrimis istis, hoc igne meum cor
Mærorum longo solvitur obsidio?
Plus hæc quàm Muti flama est, quàm Coclitis unda.
Hac tamen atque illâ Roma soluta fuit.*

Ad eandem.

*Judicium duxi magni nostrique calor is,
Cum fuit attactu nix liquefacta tuo.
Sed miser haut nôram, quod quo nix frigore adurit
Illud te innumeris urere frigoribus.*

Ad eandem.

*Frigida vel non sum, vel si sim frigida, cur me
Lux mea dicebas, urere conquereris.
Vrentem frigere facis; quos injicerem in te,
In me debebant igniculi esse prius.
Lux mea dicebas. Sed sit tibi te urere signum
Quòd vel tacta tuis nix fluat à digitis.
Sic tamen urentem signum est frigere; quòd ore,
Quòd tremulos foveas in gremio digitos.*

Ad eandem.

*Quid juvat ignivomos contrà dare pharmaca tauros,
Majori pectus carpitur igne tuum.*

Inter

*Inter flagrantem fecisti algere iuvenco
 Flagrantem, in magico frigore, amore tui.
 Sic æstus gelidos textit, frigusque calentes,
 Causa, venena, boves, sunt amor, atque metus.*

Ajaci Oïleo.

*Non tibi vel Simois, vel Troicus ignis, Oïleu,
 Non nocuit tantum Teucrias ulla tibi:
 Quantum amor, & lacrimæ, Phæbasque: ô perditæ nescis
 Istius vires virginis, ignis, aquæ.
 Singula dum temnis victor, per singula, Divâ
 Virgine, & Oceano, & Fulmine, victus obis.*

Ad Luciam.

*Uror, ut in flammis displosa Typhoidos Ætnæ
 Saxa crepant, quæ mons fulminat in Superos:
 Vel quantum in summâ flagrat Tirynthius Oetâ,
 Inscia dum præbet Deïanira necem.
 Nec volo, nec possim certè moderatiùs uri,
 Hoc rogo te tantùm mutuus ardor agat.
 Non vis, non possis. friges, ut saxa Promethei.
 Semper in æterno stant nivium pelago:
 Vel quantum riget æterno Niobe obruta fletu
 Dum luget sævæ tela Gemelliparæ.*

Idem pressius.

*Ardeo, ut Alcides Oetæus; at, improba, cordi
 Sunt tanquàm Niobes marmora oborta tuo.
 Duritiæ ansa tuæ, Niobesque, superbia formæ est;*

*At mihi, ut Alcida, causa puella rogi es.
Me sed, ut Alciden, Dis addes flama, tibi tunc,
Ut Niobæ, eternas marmora dent lacrimas.*

Idem fusiùs.

*Ætnæum gesto candentem fulmine montem
Pectore, candentem tu nive Caucasum.
Pectora diversi, vultum nec habemus eundem;
Mi pallor, tibi stat semper in ore rubor.
Hoc tantum similes, quod dissimilis color ori
Est meus aque meo corde, tuoque tuus.
Nam mihi cum caleat cor, ora rigere putares;
Cum rigeat tibi cor, ora calere putem.
Fallimur ignari fatorum, fallimur ambo,
His alia ostendit signa subesse Deus.
Si simili simile est gratum, & similis tua cordi
Forma meo, cordi forma tuo mea sit;
Ut tua forma meo est in pectore, Lucia, grata,
Sic mea grata etiam pectore forma tuo est.
Fallor? an iste Amor est majus qui præcinit omen,
Et dare qui nobis mutua fata vetat?
Est Amor: à tanto ne te mea vita magistro
Cælestem pigeat discere temperiem.
Frigidula accedant calidis ora oribus, inquit,
Frigidulis calida et pectora pectoribus.*

De picturâ Luciae.

*Inter mille necesse, totque ignea tela, minasque
Tot pelagi, est Domina mi comes effigies.*

Quam

Quam quoties collo pendentem spectro, nec æquor,
 Nec me tormentum fulgura terrificant.
 Hæc mecum in flamas, hæc mecum intravit in undas;
 In summâ; Euadne, & Sestias, illa mihi est.

Fuga temporis.

Raptoris per aquas præceps violentia Nessi,
 Perque ignes, patrios qui malè rexit equos.
 Fulmineos bombarda globos leve jactat, & Ætna,
 Et Rhodanus celer, & vector Arionius.
 Navisfragæ velox Scyllæ furor, & Iovis ignis,
 Et cita flama furens, & citæ grando cadens.
 Hæc, præceps, leve, & hæc celere, hæc veloxque, citumque,
 Tempore quod vincat singula, Tempus erit.

De Luciâ.

Lucia dum flamas nostras, sua frigora, cernit,
 Quæ mihi sunt lethi frigora causa, cani.
 Non flamis opus est, inquit mihi, frigora prosint:
 Sustineat flamas non domus una duas.

De Leandro.

Dum freta cæca natat serus sub nocte Leander
 Huic face de speculâ monstrat amica viam.
 Fato Helles infame fretum videt ire, doletque
 Ipse Amor, allucet sed tamen igne suo.
 Illa oculis lucem, cordi hæc fax præbuit ignem,
 In noctis tenebras, inque hiemem pelagi.
 Illam oculis rapuit nox, hanc in corde sed æquor

Cetera

Cætera cùm merfit, mergere non potuit.

Ad Luciam.

*Ut cùm Sole novo campos irrorat Eöus,
 Rore suo gratus, gratus & igne suo est:
 Sic amor illûxsti mihi primus, Lucia; miscens
 Igniferis oculis oscula frigidula.
 Sed veluti medio cùm Sol altissimus axe est,
 Et gravis, arentes æstus bulcat agros:
 Sic mihi sævus amor nunc, figis in ossibus ignes
 Ex oculis, & das oscula nulla mihi.
 O utinam! rapidas velut excipit humida flamas
 Solis, & umbroso nox tegit in gremio;
 Eximere has olim possit mihi, Lucia, flamas
 Quæ mors æterno frigore me feriet.*

Ad eandem.

*Omnigenas mea corda solent admittere formas,
 Argilla ut flecti molliter uda potest.
 Tempore at ex illo, quo pennatus Puer illic
 Impressit vultus effigiemque tuam;
 Durius argillâ mihi cor quæ Sole recocta est,
 Nec locus hîc alijs restat imaginibus.*

Ad eandem.

*Fulmineâ toties caput hoc quod mole petatum est,
 Quod vis non læsit grandinis ignivomæ:
 Languidulum vario quassatum turbine corpus,
 Quod, quoque nunc, motu nauseat æquoreo.*

Hæc

Hæc ad te refero, ut properes submergere fletus
 Illa meo, atque tuo cominus igne cremes.
 Sed tibi subveniat nostri miserescere, nî sis
 Hostili flamâ se vior & pelago.

Ad eandem.

Contrahit opposito à Phœbo Junonia densam
 Fris aquam, quamvis ignea, in aëreâ
 Suspendit regione poli, ludibria ventis,
 Si calor abscedat, solvitur in pluviam.
 Accedas; Phœbum tua lumina, Lucia, ocelli
 Irim, & mî referunt aëra corda mea.
 Hic etenim varia suspendit imaginis umbras
 Cura tui, luctû gaudia mixta ferens.
 Discutiunt molli mox hæc suspiria flatu:
 Sed si abeas; totus differor in lacrimas.

Ad eandem.

Tu modò vel gelidas fingis te vincere limfas
 Frigore, mox flamas sed superare meas.
 Est utrimque tamen dolus: hic est dicere verè,
 Una manus flamas, altera portat aquas.

Navigatio.

Nauplios, Alcides, Ajax, & Tiphys, & Orpheus,
 Fatidicæ puppis nobile remigium;
 In via dum laxant temerati jura profundi,
 Miscentes alio littore terrigenas:
 Tiphys aquas, flamis Alcides occidit, Orpheû

*Hebrus Tartareis intulit ora vadis.
 Argis fallaci nociturus Nauplios igne
 Ex alto in pelagus præcipitatus obit.
 Post quoque dum patriam repetit per cæcula Oileüs
 Et ponto, & jactu fulminis occubuit.
 Sic mare se flammis, & sævis vindicat undis;
 Et quis adhuc illas non timet ire vias?*

De Luciâ.

*Ipsa aqua Phœbeis radijs attracta, rotundo
 Clausa vitro, flamas elicit ex stipulâ.
 Ab miseros oculos! quos cùm fax urat Amoris,
 Non possunt gelida pellere frigus Heræ.*

De eâdem.

*Amplexus domine dulcis mihi fomes amoris,
 Mæroris comes est & simul ille mihi.
 Intereo quandoque minis simul atque revivo,
 Et recreant dum me blanditiæ interimunt.
 Urit me risus, quandoque refrigerat idem,
 Et mihi me reddunt oscula dum rapiunt.
 Oscula, blanditiæ, amplexus, risusque, minæque
 Sic vitam mihi dant, et simul interitum.
 Quin potius neutrum: nam me, gratâ vice, frigus
 Dum necat in flamâ, in frigore flama fovet.*

Ad Cupidinem.

*Hic ubi sacra colo Musarum, in littoris ætâ
 Quod perhibent casti signa dedisse thori.*

Hic

Hic pereo eternâ trajectus pectora flamâ
 Qualis funo tibi vel tibi Vesta fuit.
 Quid sperem? si me inter aquas, interque dearum
 Aras Theſpiadum maſtet Amor facibus?
 Eſſe meus ſoleo, Muſarum ſacra ab Amoris
 Tuta foco, et flamas obruere unda ſolet.
 Heu! quæ flama tua eſt, ut poſſit, parve Cupido,
 Me mihi, ſacra Deis, frigus aquæ eripere?

Ad Luciam.

Frigidius nihil eſt ſilice, et nil durius, illa
 Semina flamarum ſic tamen intus habet.
 Frigidula & dura es, tamen hinc mihi, Lucia, ſpes eſt,
 Scintillas aliquot corde latere tuo.

Ad eandem.

Deſine velle meas lætando exſtinguere flamas,
 Dicere & has curam nullius eſſe Dei;
 Sis mihi crudelis, ne ſis tamen impia, ut iras
 Atque animos animis eſſe neſes Superis.
 Danaïdum te fata docent has omnibus eſſe
 Dīs Superis curæ, Dīs Stygiſque faces.
 Ob flamas thalami violatas, quippe feruntur
 Nil proſecturas fundere ſemper aquas.

Ad Iovem, de Amore.

Ignibus, ad tempus, manifeſto errore, paternis
 Combuffit terræ progeniem Phaëthon.
 Non impunè tamen: nam tactum fulminis alis

*Misit ludibrium Juppiter Eridano.
 Ignibus, assiduò, maternis, fraude latente,
 Urit Amor, terræ, atque ætheris indigenas.
 Flumina non desunt: tua cessat flama trifulca,
 Summe Deum, Veneris præcipitare genus?*

Ad Luciam, de ipsius oculis.

*Vivere non possim absque tuis, mea Lucia, ocellis,
 Sed nec tu longum vixeris absque meis.
 Quippe tui, luctus & amanti nubila mentis
 Discussere mihi lumine sidereo.
 Ast ipso intuitu sensi mihi sponte liquore,
 Nec lacrimæ illud erant, immaduissæ genas.
 Sive quòd æthereos acies mortalis ad ignes
 Deficiat; visus fulgure sive tui
 Illacrimet; pascasque oculos humoribus illis;
 Sidera cum soleant pascere semper aquæ.*

Ad eandem.

*Heu! nihil est, quòd te nostri miserescere dicas
 Quin quoque te nostris illacrimasse malis.
 Hæ lacrimæ, fomenta meæ sunt maxima flama;
 Ut si Palladius stillet in igne liquor.
 Flamâ opus immensâ est, hos quâ restinxeris ignes;
 Majori obruitur ignis ab igne minor.*

Ad eandem faciem.

*Non secus, ac gelidum cum perculit aëra bruma,
 In se collecto robore, flama furit.*

Ast

*Ast æstas naturalem moderata calorem,
 Dispargit vires ignis, et attenuat.
 Sic me, si pariter flagres, moderatiùs uris:
 At me, si friges, seuior ardor agit.*

Ad Luciam.

*Quid toties arrham nostri tibi poscis amoris?
 Ipse mei præsto est sponsor amoris Amor.
 At non per Superos, sed per suspiria juro,
 Per flamamque meam, per lacrimasque meas.
 Fallere relligio mihi sit: Babylonius olim
 Furatus Deus est Ignis, et Unda Magis.
 Hic sacer est ignis, sacra est hæc unda, tibi quam
 Juro, Deus hic est sponsor, et arrha Deus.*

Ad hortum Luciae.

*Salve, vise mihi primùm nunc, hortule felix,
 Deliciæ Dominae, deliciæque meæ.
 In te non Hyades, non nascens impetus Hædi,
 Arcturive cadens jus habeat rabies.
 Non latus ensiferi videas nimis Orionis,
 Urna tibi blandas Troïca fundat aquas.
 Non Boreæ, tunc cùm silvis populatur honorem,
 Te quoque mordaci frigore lædat hiems.
 Non Phœbæa etiam Nemeæum flama Leonem
 Cùm transit, vestros æstus adurat agros.
 Nam tibi vitales Zephyros suspiria mittent
 Expressa arbusto hoc pectoris atque animi.
 Fæcundosque bibes lacrimarum, imbris vice, rores:*

*Quemque fero, omniparenste igne fovebit Amor.
Sic tibi nec Solis, nec aquæ, nec copia Ventī
Deërit, & ista dabunt singula temperiem.*

Ad Cupidinem.

*Curarum oppressus fluitantum vortice sævo
Mœrorum toto mersus in Oceano:
Tristis aquæ rivos fovi: qui, intercute cursu,
Ora mihi, atque ipsam perdiderant animam.
Quo vestris igitur rapuisti fomite flammis
Nutrimenta, Puer, quæis mea corda petis?*

Responsio Cupidinis.

*Cynthius ut cœli fert ad convexa vapores
Aëraque in nubem cogit, aquamque bibit;
Quâ fingat rutilasque trabes, dirosque Cometas,
Quæque animos tonitru fulmina terrificant.
Sic lacrimas ego, sic suspiria cordis in arcem
Densa traho, facibus pabula grata meis.*

Ad Lectorem.

*Et flamas, & aquas frustra narrabis Amicæ,
Dicis amans, nec enim talia curat Amor.
Dicis amans Lector, sed adhuc ignarus amoris,
Nam flammis & aquis conciliatur amor.
Juppiter ipse suæ venit per fulmen & imbrem
In gremium Semeles, in gremium Danaës.*

IACOBI EYNDII AB HAEMSTEDDE,
CENTVRIONIS BATAVI,
NVGARVM LIBER.

I O C V S

Dictus ad sepulcrum

EQVI ORIBATIS

A NICOMACHO, EQVITE.

N Il de Cœlicolis, veldurâ legereliētum
Fatorum mihi posse queri : quodcunque dolendum
Lugendumque venit miseris, est funere in uno
Exhaustum: vicitque dolor, vicinaque morti
Tristities, sensum luctus, sensumque doloris
Quantus in humanas potuit descendere mentes.

At vos, quorum animos ardenti accendit amore
Armorum dea bellatrix, quibus horrida patris
Gradivi placuit seges, & laudabile bellum;
Sic benè de vobis mereant præsentia Martis
Numina, sic nova præteritisque tropæa triumphis
Accumulent; vos si fatum hoc miserabile tangit
Ut decet, assiduus gemitus, luctusque renascens
Assiduò, largo lacrimarum flumine inundent.

Nec lacrimas quisquam vestrum, & suspiria signum
Imbellis putet ingenij; Peantius heros
Lemniacas gelido rupes projectus in antro
Voce fatigavit querulâ; sed Phthius Achilles
Divorum fabricata manu qui mœnia terrens

Horribilis,

Horribilis, toties palantes Trôas agebat,
 Abductâ servâ Lyrnesside tristis, amaris
 Luctibus indulgit, latè & loca questibus implens
 Noluit afflictis dudum succurrere Grajis.
 Ille idem Priami vultu commotus, & hostis
 Indoluit lacrimis, nec sicco lumine vidit,
 Tunc à cæde recens etiam, lamenta jacentis.
 Exigit à vobis luctus hoc funus amicos
 Communi mærore datos, communia belli
 Testantes studia, & communia damna dolentes
 Bellatoris equi: nec nobis vernula fletur
 Ductori opprobrium, meretrix vel dedecus armis;
 Ast equus, ad cunctos rerum qui commodus usus.
 Ille oneri, sella que bonus, natus que sub armis
 Insultare solo, & modò presso sistere cursus
 Effusos, modò laxato protendere freno.
 Ille jugo docilis leni succedere suetus
 Imperio, & curvo proscindere vomere terram.
 Nonne vides quantis animis generosa triumphos
 Concipiat mens ante tubas, quanto que coronam
 In septem circi spatij conamine poscat?
 Nonne vides quanto victor sublimia fastu
 Colla gerat, vulgi que madens se venditet aure?
 Quod si bella vocent, motus clangore tubarum,
 Spumantes vexat frenos, micat auribus, ardent
 Lumina, saxa sonant alterno dissona pulsu.
 Hinc ego crediderim sortem officiosus in omnem
 Nempe quod est homini, veteres dictasse Camænas
 Humanis membris corpus coalescere equinum,

Inque

Inque Pelethronijs Centauros saltibus edi.

*Nec pecoris durum est funus lugere, quod olim,
Si qua fides dictis est allatura vetustas,
Difficiles obitus, & Iuli funus acerbum
Ad Rubiconis aquas lacrimis deflevit obortis.
Affectus animi (nec mirum) pectore in isto
Humani, æthereoque satæ de semine mentes;
Est etiam pietas: pietas non dissona equorum
Sensibus. usque adeo per secula cuncta animantium
Virtutis natura parens sua semina fudit!
Ergo etiam Rhebum, tanquam de sorte futurâ
Sollicitum, gnarumque necis domini que sueque
Alloquitur fati extremâ Mezentius horâ.*

*O mihi corde meo, & vitâ mihi carior ipsâ,
Quid dixi? non nunc vitâ mihi carior ipsâ,
Cum tædet vita, sed læto tempore, fortis
Oribates, quò te, me non comitante, tulisti?
Sic tibi nostra fides, sic est tibi cognitus ille
Noster amor? casûne olim pendemus ab uno?
Hinc quoties mentemque meam morientis imago
Nota subit, vultusque tui reminiscor adempti,
Vivere posse tibi metuo doleoque superstes.
Tu domini, Oribates, doctus servire lupatis,
Et molles sinuare fugas, & carpere gyros;
Mox tantum admonitus, nullis calcaribus actus,
Suetus eras trepidos cursu prævertere cervos.
Impete divisas auras, præterque fluentes,
Vix aures potuere pati, vix sensit arenam
Vngula, vix sub se volitantia tergora sessor.*

r

Cæpisti

Cœpisti at quoties passus glomerare remissos
 Altiùs ingrediens, pedibusque sonare superbùm
 Compositis, visi motare cacumina colles,
 Et montes tremuisse sono, dùm è Vallibus Echo
 Alternos sequitur fractis clamoribus ictus:
 Attonitaque metu pecudes, pecudumque magistri
 Perculsi, propiùs gressus conferre recusant.
 Intremuisse etiam terram sensere polumque
 Antipodes, veriti nimborum in nocte tonantes
 Alipedes egisse Iovem, currumque Volucram:
 Antiquum ut reparet Chaos, immeritosque recurset
 Nox manes mixtura Deis, terraque ruinâ
 Oppressura polos, tecturaque sidera ponto.

Sic mihi tu justis comes ibas semper in armis
 Nobilis, & socias afflabas naribus iras.
 Gaudebam adspiciens oculos, duo sidera dici
 Qui poterant, clarâ nec stellis luce minores.
 Mirabar curtas aures, & tergus obesum,
 Argutumque caput, collum tum molle, jubamque
 Densam, cumque altis humeris, longa ilia, ventrem
 Compressum, caudam longam, clunesque rotundos,
 Excelsosque pedes, femur & sub pondere firmum.
 Talis erat cervice jubam demissus equinâ
 Infusus Philyrae gremio Saturnus, & illo
 Conceptus furto, per Thessala rura superbus
 Auras hinnitu Chiron implevit acuto.
 Talis erat cùm telusit dea fertilis anni
 Rex maris, invidiamque deis factura capillis
 Exitiumque tibi cirratâ fronte Medusa,

Horri-

Horribiles nondum vultu vibrante colubros.

Si magno dictis Conso Circensibus, illi
Commisisset ferum Cæjus decerneret orbis
Nobilis imperio, castrensi scommate notus,
Indignus sed cui genitor Germanicus esset,
Purpureis tectum stragulis, gemmisque monile
Baccatum, phalerasque ferens, insignia rubri
Æquoris, Eoï flagrantis littoris ignes:
Aut si de palmâ celeri contendere cursu
Humanis monstrum pedibus voluisset Julii
Cæsaris; aut pretio quo non verundatus ante
Majori, nullum vectari tergore passus
Præter Alexandrum; ternos doluisse monarchas
Mundus, & abjurasse suas, dum prima teneret
Oribates procul antè alios, spectasset habenas.
Oppida post illi, atque adscitas nubibus arces
Molitos, nomenque feri sanxisse colonis.
Huic quoque marmoreum struxisset equile vetustas,
Cujus ebur nitidum, præsepia clara micanti
Distincta argento multus tersisset equiso.
Essent Oribate insigniti Consule fasti.

Nam nec Massagetae, nec talem habuere Mycenæ,
Non Numidæ, prænobile equis non Argos alendis,
Non Elis, volucrumve parens insignis equorum
Theßalia, undanti melior consuescere freno
Cornipedes, circumque in aperto flectere campo.
Nec talem invenias unde undis impiger errat
Aurifluus Tagus Hesperij, usque ad loca primus
Unde venit Titan, vel quæ Nysæus Hydaspes

*Alluit ; aut rubros quo tollit gurgite fluctus
Oceanus, calidumque polus devexus in Austrum est,
Usque ad Caucasios montes, & Caspia ponti
Littora, quæ refugæ miscentur Tethyos undis.
In summâ ; quadrupes hoc nostro flumina nullus
Libavit melior, nec graminis attigit herbam.*

*Ergò quid Martis Dimumque Phobumque jugales,
Et Balium & Xanthum, geminos Harpyia Podarge
Quos peperit currûs decus armipotentis Achilleis,
Viribus, ingenio, & præstanti corpore victos
Mirêre, aut Volucris Juvenes Aquilone creatos
Si Calaim Zethemque fugâ prævertere posset?
Non Pylius talem, magno laudatus Homero,
Princeps, clarus equûm domitor, servisse lupatis
Dixerit ipse suis; videant, qui lubrica primi
Frena Pelethronij gyrosque dedere quadrigis,
Mirentur molem, gyrosque, gradusque sonantes,
Alternisque modis sinuata volumina crurum.
Curribus, & lentis dicat Messapus habenis
Aptus, equosque iugo qui primus quattuor ausus
Iungere Erichtonius, spes hunc superasse priorum
Votaque prævenisse ducum, quæis cura nitentes
Pascere equos pulcri fuit in discrimina Martis.
Ergò nec Jdæus, nec equorum agitator Achillis
Audeat Automedon, nec Turni auriga Methiscus
Oribati proprios nostro conferre jugales.
Vt, quamvis patrium genus huic sit Cyllarus, autor
Maternumque illi det stemma Aganippidos undæ;
Et licet, æquoreâ percussis cuspidè saxi*

Scyphius

Scyphius exiliens, divum in certamine, nutu
Theſalicos, Petrae tuo, vexare lupatos
Doctus apud Lapithas, bellis feralibus omen,
Oribati decus eximium sit origine primâ:
Quâ serie inter avos Neptunum atavosque recenset,
Tyndaridis tamen hic à fratribus esset avitis
Prælatuſ meritis, illum si prisca tulissent
Sæcula; contemtiſ cessisset Pegasus alis,
Bellerephontæis tanquàm non dignus habenis.
Progenies divum, non te potuere parentes
Exemiſſe neci, non triſte extendere funus?
At poterant tumulo ſaltem nos claudere eodem.
Non ego quòd metuam, ne ſit poſt buſta ſuperſtes
Noſter amor, flamasque rogi, aut ne pectore vultus
Illic diluerit tranquilla marcida Lethos
Vnda meos, tibi durat adhuc in priſtina ſenſus.
Id doleo, quòd, cùm faciam tot vota perire
Teque ſequi, ſemper producant ſtamina Parca
Diſpenſentque mihi hoc ævum, quò triſtior ipſâ
Sit mihi vita morâ lethi. memorabile nomen
Egregiamque reſers de me Fors invida laudem
Si mihi continuo produciſ funere mortem.
An veritus Diſ ipſe pater, volventibus annis
Ne Styga, Tartaræ ſtagna intemerata paludis,
Cocytum, & craſſo ſquallentem Acheronta veneno,
Trajicerem? nauloque ſenem, qui Portitor amnis
Iura tenet, cymbâque animas in Tartara transfert,
Ipſe tuo, Oribates, poſſem fraudare natatu?
An tibi, quod mage credibile eſt invidit equorum

Palmam, Nereïdum stabulis nutritus Arion?
 An tibi Tithoni præcursor conjugis Æthon
 Struxerit insidias? tacitum se, & tardius a quo
 Pollicitus stellis, mercede hac funeris ire?
 Nam solet ante diem, nondum statione solutâ
 Sidera, & hinnitu vigil afflatuque fugare.
 Ille etiam roseis turgens spumare lupatis
 Luciferi, quo non alius dilectior ignis
 Cælicolis; tua fata citis abrumpere vellent
 Forcipibus, Parcas intercessore precatus
 Est domino: Oribates hac tu subverteris arte?
 Hoc miser, heu misero! ante diem miser, occidis astu!
 Parte tamen meliore tui post funera vives
 Insertus divûm ordinibus proavûmque tuorum
 Vitæ laude tue, & quæ non in origine solâ
 Lumine sed proprio gestorum fama refulget.
 Quæ sibi materiam multi, quâ se quoque possent
 Tollere humo, petiêre, & vitam extendere scriptis
 Ausi etiam sæclis hæc consecrare futuris.
 Sed tamen, aut illis hoc non concessit Apollo,
 Aut siquidem fuerat res his non lecta potenter,
 Obruit audentes rerum gravitasque, nitorque.
 Ipse quoque, Oribates, doleo quòd dicere laudes
 Te nequeam dignas, sed cùm sit viribus impar
 Illud onus, lacrimas has accipe, dona suprema,
 Næniolasque rudes, perfecti pignus amoris.
 Nam mihi cùm justæ desint in carmine vires,
 Deterere ingenij culpâ quod jure mereris
 Abtin eo, & tenuare modis insignia parvis.

Inficior

*Inficior, nec te dignum meliore sepulcro
 Quàm vel equum Augusti, vel quos texere superbis
 Nobilium tumulis monumenta perennia equorum
 Pyramides, celfo ferientes culmine cœlum.
 Vel quos regali sumtu pendentia in ipso
 Aëre dicuntur concludere Mausolæa.*

LEONTEI CANIS
 AB OLYMPIONE, VILICO.

*Q*uamvis curarum depresso fluctibus atris,
 Ante expectatum, mihi turbida funere mens sit
 Et cari canis exequiis; tamen intima planctu
 Pectora concutere, atque in luctum ducere voces,
 Et lacrimare juvat: qualis philomela sub umbrâ
 Multa gemens sedet arboreâ, mæstoque requirens
 Amisos cantu foetus, miserabile murmur
 Integrat, atque implet noctem, quàm longa, querelis.
 Vel qualis residens in summi culmine tecti
 Dira soror deflet scelerati furta mariti
 Bistonis, innocuo quoque nunc, resparsa cruore.
 Sed quero, nec digna meo lamenta dolore
 Invenio; non, blanda velit si præfica, cygnus,
 Eridani ad ripas, extremum dicere lessum
 Funeris ipse sui; non, si Ceyca quieto
 Alcyone pelago, planctumque juvantibus undis,
 Lugeat, infidis nunc audens credere ventis,
 His possint præbere modum: tamen edere quiddam
 Est animus, quod constipatum pectore luctum

Exigat,

Exigat, insanumque dolorum degerat agmen.

*Heu! valeas, nunquam, mihi care, vidende, Leonteia
Nec posthac visure diem; te perpetuò nox
Una premet, postquam semel occidit una tibi lux.
Nos vitam trahimus, nos vescimur ætheris aurâ,
Dum Di quippe sinunt; veniet sed tempus, & instat,
Quo tecum visenda palus, ubi Portitor errat
Tartareus, cymbâque animas jam lumine cassas,
Iam dulcis vitæ exsortes, in amœna vireta
Fortunatorum nemorum, Elysiumque remittat.
Tu comes hîc animis felicibus additus ibis
Major; at, in thalamo cessit custodia pernox
Si tibi Persiphones, iterum violenta timentis
Herculis imperia, & custodis vincla trifaucis;
Excubias, placidus regalis janitor aulae,
In statione tuâ peragas; ille horridus alter,
Tergemina hirsutis attollens colla colubris,
Latratu miseras æterno terreat umbras.*

*Interea, si quid sensûs post ultima restat
Fata tibi, curæ quò respondere priori,
Et veterem ex æquare queas defunctus amorem,
Audi me; quasque inferias, solatia fundo
Manibus æqua tuis, vel nostro dico dolori,
Accipe; dum genus omne, tuâ cum laude, caninum,
Cum canibusque tuas, ad bustum hoc, effero laudes.*

*Hoc animal, teneri jam primâ ab origine mundi,
Rerum opifex varios hominum formavit ad usus,
Et prudens, fidumque, vigilque incommoda nostra
Instituit. num nocte lupo vastaret ovile*

Incusto

Incustoditum, quem cœca ad pabula ventris
 Exegit rabies, errat pecuaria circum,
 Latratuque canum insomnis ni cura resistat
 Spemque gregemque simul jejuno dente trucidet?
 Nonne capræ vites, ursæ plantaria nudent
 Corticibus, rumpantque fugaces omnia cervi;
 Diripiantque domos, & primo prodita somno
 Perrumpant fures penetralia, nocte silenti,
 Atque impacati turbent pecuaria Iberi;
 Pellantur ni rure canum latratibus æti?
 Æripedes tauros & debellare leones
 Vastâ mole potens & acuto dente Molossus:
 Ille volutabris vi pulsos egerit ursos;
 Et pecoris pullus generosi, audebit inire
 Cum quocumque velis, non æquo Marte, duellum.
 Petroniis volucris sed cedit gloria cursus,
 Impetus excedit Zephyros, & fulminis alas.
 Ast Metagon latebras et lustrat nare sagaci,
 (Primæ lucis opus) stabula alta domosque ferarum:
 Deprendat si forte, novo vestigia Sole
 Intemerata legens, aut si contingat odore
 Indagare ferum, quem nunquam cominûs hostem
 Audet adire tamen, contentus prodere voce.
 Ast perdicem alij longinquo fallere gyro
 Cura venit, rostroque auras captare recurso
 Innumero, inventamque super consistere prædam,
 Et tacitè truncâ testari gaudia caudâ.

Sed non una canum laus est, audacia præceps,
 Venandi que sagax prudentia, visque sequendi;

§

Objectent

Objectent pro vitâ hominum quòd corpora telis,
 Pro dominisq̃ue petant pulcrâ per vulnèra mortem,
 In fidei exemplum Lycij sit Iäsonis ille
 Funere nobilitatus, & alter funere Regis
 Lysimachi, canis aut Volcatij causa salutis.
 Est quoque qui domini ad bustum, flamasq̃ue rogales
 Heret, & ad cineres sensim tabescit heriles.
 Castra alijs Martisq̃ue vices obièrè tubarum
 Exciti sonitu, vigilesq̃ue aciesq̃ue locârunt:
 Hos Colophon socios belli, hos gens Caspia sumit,
 Et præda, tumuliq̃ue æquos largitur honores.
 Plurima, digna tamen credi, & jam fama vagatur
 Exilio revocasse canes, duxisse penates
 Ad patrios regem Garamantum, atque agmine denso,
 Victores, hinc inde acie stipasse frequenti.
 Non semper mendax, Jovis incunabula, Crete
 Si possit fecisse fidem, custodibus illis
 Auratam servat divûm, à prædonibus, Ædem.
 Hiq̃ue Tyanei stupefacti ad verba, loquentem
 Agnovèrè, datum nam res diviniûs ollis
 Noscere præsentès, & præagire futuras.
 Nempe canes dominos novèrè, & plurima nostri
 (Si quis ritè notet) servant vestigia sensus:
 Sed quoque sponte suâ, vel non sine numine divûm,
 Oblatos temerè, per se, ratione latente,
 Distinguunt, interq̃ue viros discrimina ponunt.
 Soli nempe canes omni commercia vitant
 Cum pecore, humanæq̃ue colunt consortia vitæ.
 His & præteritum manet altâ mente repòsitum.

Annos Troja decem tenuit Laërte creatum
 Exilium totidem, cum tandem exire caminis
 Fumum de patrijs, post mille pericula, vidit;
 Munere Palladio tenues arctatus in artus
 Os humerosque seni similis, mendicus, & ipsi
 Penelopæ, non Laërtæ, non cognitus ante
 Telemacho, soli non ignorabilis Argo;
 Argo, cui tremulus jam nunc tardante senectâ
 Gressus erat, lippusque effæto corpore visus.
 Cujus in effigie venturum mittere in ævum
 Ipse suum voluit comitem, potuitque, poëta:
 Nam duxisse canem, cum noxia spicula ocellis
 Condit apis fera, credibile est Colophonis alumnum.

Illi etiam interitu crebrò mortalibus ægris
 Subvenère suo, & posuère in pristina vires.
 Namque canis rabida caput à cervice revulsum
 Proderit in cinerem subiectis urere flammis:
 Dentibus hoc nullus pituitæ tabe cavatis
 Pastillus melior: sed si spumantia lactis
 Illius pressis manabunt flumina mammis,
 Lac prodesse potest; hoc non præsentius ullum
 Auxilium auriculæ collectâ sorde dolenti.
 Nec minor est dentis virtus: tum corpora tanti
 Momenti, ut magnis regali splendida luxu
 Apposita ex illis olim sint fercula Divis.
 Hæque dapes, structa & plenis convivium mensis
 Placârint fixas animis cœlestibus iras.
 Tantus amor Superis, quæis divi pocula sordent
 Nectaris, æthereæ & succi spernuntur opimi

Ambrosia, cùm sit se epulis explèssè caninis.
Hos, homines, genus inferius tanto ordine Divis,
Abjectos, animas quæ putent nil laudis egentes?
Temporibus fuit at melior sententia priscis
Ad Nili caput ignotum, quibus imbuit agnus,
Iside cum magnâ communia sacra Serapi,
Fronde piâ Canibus velata altaria Divis.
Nec quæ causa aris imponere suasit honores
Parva fuit, nam prima dedit documenta vomendi,
Quâque viâ, si quando epulæ nocuere repôstæ
Corporibus, vel Mæoniæ carchesia Bacchi,
Effundi possit sentina, & inutile pondus.
At quæ Pello gens est vicina Canopo
Omnis, in hac solâ certam jacet arte salutem.
Non meliora etiam possint medicamina membris
Aut Chiron adhibere Amythaoniûsve Melampus,
Pocula si quando sævæ per carmen & herbas
Infecere, scyphisque dedere aconita novercæ;
Quàm cane mactato, mactati & sanguine poto:
Sanguis enim ille canis membris aget atra venena.
Pelle etiam manibus velamina sumta canino
Nodosam lenire valent medicina chiragram.
Non nunc purpureis esset lana æmula flammis,
Ni canis in ponti fregisset littore concham.
Quique color regum divûmque exornat amictus,
Est canis inventum: major reverentia sceptris
Majestasque venit soliis, hoc munere, summis.
Nec merces merito perijt, nec gratia facta.
Est rosa, quæ Paphiæ vix distat flore, colorem

Nam

Nam similem solijs, & formam servat eandem,
 Rariophac si non nomen Silvestris haberet,
 Illa Dea à spinis esset signata cruore:
 Hanc Superi votère Cani, voti que dedère
 Nomen in auspicio, latisque Cynorrhodos hortis
 Addita, sparsa levi, inventoque nitentior ostro est.
 At regalis honos, mortalibus altior exstans,
 Non illi grates quoque solvere turpe putavit;
 Nec voluit seris ignota nepotibus esse
 Fidorum benefacta canum: monumenta fatentur
 Marmoreis insculpta notis, affixa sepulcris.
 Atque etiam Parijs excisæ rupibus alto
 Culmine, quas tumulis grati posuère, columnæ.

Nunc age, naturam quam Juppiter ipse Leonteo
 Addiderat, satis est perstringere, non ego ficta
 Lectorem per metra, aut longa exorsa tenebo.
 Nam pars summa mei sæpe hæc meminisse doloris.

Perpetua, ille, sui generis laus omnibus una est,
 Extremumque decus; Trojani nominis hæres,
 Inclita progenies Hecubæ, post Pergama victa
 Fatorum leges alias, nova fœdera rerum
 Expertæ, vultusque feros: nam regia conjux
 Ad Priami cineres latrans, circumque ruinas
 Exululans proprias, Troiæque, sibi que superstes,
 Tunc etiam fœcunda fuit, submissaque gentis
 In spem Dardaniæ, generando pignora certa
 Suffecit varia è varijs, sobolemque Leontei
 Continuum nostri prorsum deduxit in ortus.
 Virtus sæpe fuit generis nota: gloriaque illum

*Adserere Hectoridis potuit generosa duelli.
 Graßante oppressus quoties latrone viator
 Et quæcunque tuli mecum direpta fuissent,
 Illæsus tanto ni defensore rediissem?
 Meque dolis medium positis per tela per hostes
 Expediens, statuisset avito limine tutum.
 Ante quater quàm Vesper Olympum clausit, equorum
 Et toties Phæbus solvit spumantia colla,
 Fudit humi nuper bis septem ingentia aprorum
 Corpora, cum catulis, victor, qui rura domosque
 Grisonum multâ vastabant cæde cruenti :
 Quique expectatâ vacua horrea fallere messe,
 Quique solent Cererem in teneris prævertere culmis.
 Non pecudes servare suas pastore, canisve,
 Non ipsi sese poterant defendere tauri.
 Postquàm ergò tanto arrisit fortuna labori,
 Pulvere, & hostili sædatus sanguine, terram
 Mandere, respiciens postrata cadavera retrò,
 Absultare mihi, non destitit, ipsaque plantis
 Effodiens uncis vestigia, corpus in orbem
 Corripere, erectasque adpressis naribus aures
 Tollere in attonitum, defunctaque monstra timentem.
 Vocibus at plebs cuncta bonis, plausuque frequenti
 Latitiam testata suam, mirataque membris
 Corpora trunca suis, monumentum nobile pugnae
 Et rerum seriem gestarum incidit in ære.*

*Viribus usque adeò rerum prudentia major,
 Et vastum ingenij superat sollertia robur.
 Sic, quàm mole, parens natura potentior arte,*

Huic

Huic dederat patulis spirantes morsibus ignes;
 Fuderat & calidum circum praeordia sanguen:
 Quo validis latum surgebat pectus ab armis,
 Quod motus capere eximios, siccisque lacertis
 Sufficeret solidos praestare in praelia calces:
 Cauda brevis, longumque latus, neglectaque collo
 Caesaries, oculique truces, sed lumine quali
 Sustinet igniferos Solis, Iovis armiger, axes.
 Illi pellis erat rubicundo fulgida villo,
 Vivaces quali cervos natura colore
 Pinxit: & addiderat villosas frontibus aures,
 Candidaque adstricto succinxerat ilia ventre.
 Talis Alexandro, diversi à finibus orbis,
 Muneris eximij certamen, pignus amoris,
 Missus erat catulus, non illi dama lepusve
 Præda fuit, rapidis concurrere morsibus hosti
 Imbelli, tauro quoque dedignatus & urso,
 Servabat tantum generosa in vulnera dentes:
 Obfuit ipsa sibi virtus; nec regia verè
 In cane prospiciens naturæ munera princeps;
 Fußerat, ignavi prætextu, occumbere fortem.
 At cum successit simili de stirpe priori
 Alter, in orbat as ausus prodire leænas
 Cominus, & strato vires elephante probare
 Indocilis leviora sequi, miratus amavit
 Rex animum, culpamque suam cognovit in illo.
 Si genus haud sit idem, saltem cognata Leontes
 Mens fuit, alta petens, animosæ laudis amore.
 Non illum dare terga retrò gravis ira luporum

Compulit,

Compulit, aut fervens furiatæ tigridis ardor,
 Ast hædis custos vigilabat mitis, et agnis.
 Torvus in iratos, sævusque in sæva merentes:
 At placidus, tremulâque solens occurrere caudâ
 Ingenuis, licet ignotis, & blandus amicis.

Talibus innocuè Latonia Virgo Molossis
 Traderet in varias laniandum Actæona partes.
 Nec talis quæ dira Lini depasta cruento
 Membra Crotopiadis laceravit turba palato.
 Fata cothurnate & vates consortia nunquam
 Esses sortitus, si talia corda ferarum,
 Quæ te letifero morsu petière, fuissent.

Tempora si nunc illa forent, servasse cadaver
 Icarium quæis fertur, & inter lucida latus,
 Numine Cœlicolûm, canis Erigoneius astra
 Hic ubi, nunc etiam, torret, necis ultor herilis,
 Agros, & fontes inimicâ luce colonos:
 Hoc staret nova stella loco, miratus Olympi
 Sub pedibus cœlestæ solum, formasque Leonteus
 Astrorum, variasque vias: sed lumine terram
 Lustraret meliore nitens, sed mitior undam
 Attraheret, biberetque salubres fontibus ignes.

Addere jussit amor, prohibet dolor addere plura,
 Nam cum voce animus cessit, luctuque refugit.

ASINI PONOCRATIS
 A CIPOLO, MONACHO.

Carmine mireris, quo Dî, genitiq̃ue Deorum
 Progenie Heroës, & tristia bella canuntur,

Hoc

Hoc ego, stridenti stipulâ si, indoctus, Aselli
 Disperdam misero lacrimabile fatum ululatu.
 Res nova: sed sæclo res inter mortua nostro
 Simplicitas, dotesque feri me talia cogunt
 Moliri, & mibi quæ non rarò alimenta dedere,
 Servitium, virtusque, catenatique labores.

Quisquis es ergo, hospes, veterem obliviscere morem,
 Deme supercilio nubem, virgamque severi
 Censoris depone, simul sociusque doloris,
 Si quod adhuc morum & vitæ sine labe peractæ
 Est pretium, nos flere juves, manesque vocare
 Ad tumultum, tumuloque novissima dicere verba.

Ante alia Arcadiæ sed nos pecuaria, & Antron
 Ingenti clamore vocant, Asini que propago:
 Mox tamen ingeniumque sagax, quodque indole majus
 Humanâ, mox utilitas, & rara voluptas
 Ex hoc, dum vixit, quas sæpe Ponocrate cepi,
 Expediunda mihi: trutinâ quæ ponderet æquâ
 Si quis, & hinc animi dotes, hinc corporis addat,
 Cogetur lacrimis saltem subscribere nostris.

Principiò, pecoris nostri quis commoda fando
 Explicet, aut possit verbis æquare medelas
 Quæis vitis hominum & morbis succurritur agris?
 Quem tantum insano juvet indulgere labori?
 Non mihi si linguae centum sint, ora quot Argo
 Lumina, quæ totum per corpus sparsa loquantur,
 Pharmaca quot præbent Asini percurrere possim.
 Dura lepras arvina potest, & missus ab aure
 Sanguis, cottidiè nascentem sistere febrim.

Vesica vitium renes; jecur eximit aßum
 Herculeum; maculas urinâ & bile fugabis.
 Non obscura etenim est de conjugē fama Neronis;
 Quæ benè inuncta Asinæ potuit formosa videri
 Lactē, senectute & rugas deponere aratas.
 Lactē dysentericis minùs intestina dolebunt.
 Ossa dabunt Lybico pretijs non dente minora
 Organa, Terpsichore quibus æmula vocibus edit
 Humanis, resonis quæ Euterpe & flatibus urget.
 Hinc Asino lyra nota suo; hinc ad sua promptus
 Ossa, docet dulcem namque illos Musica cantum,
 Dat quæ alacres animos medijs infixæ medullis.
 Dens erit arrosus, certis distinctus ocellis,
 Alea, quæ vacuet fallaci scrinia casu.
 Illius expansâ crepitantia pelle teguntur
 Tympana, quæ accendunt geminato prælia pulsu.
 Corpore ut in tanto nullum sit inutile membrum.
 Mitius ingenium non possidet ulla ferarum.
 Conjugij quæ ferunt in pignora nata parentes,
 Humana in sobolem nec cura est major, amorem.
 Suppetias illis medium qui ferre per ignem
 Suaserit, & memores catulorum, Gargara cogat
 Et superare salum, & vitæ discrimen adire.
 Conveniens animo genus est: peperisse per omnem
 Namque hæc sola potest generis spem femina vitam.
 Cura minor nulli dapibus se explere paratis.
 Prandia non illi curæ Cerealia, cellis
 Nec laticum depromptus honos testis quæ Falernis:
 Exemisse famem potis est cibus unus, acutis

Carduus

Carduus exsurgens spinis: quæ flumina præbet
 Pura Thetys, quando Venis sitis ignea cunctis
 Acta, laboranti fauces exurit anhelos,
 Vix linguâ libat summâ: nec juncea Virgo
 Reddita, cui gracila ut fiat, potusque cibusque
 Subtrahitur, vincto qui possit pectore amari,
 Sic biberit, labrisque modestius applicet undam.
 Nam non lascivos imitatur bestia mores
 Nostra canis, patulo qui lymfas injicit ori
 Exsertâ dentum per aperta repagula linguâ:
 Aut ut equi, totum plenis non proluit undis
 Sinciput; aut, ut aves, ad cælum guttura jactat:
 Sed laticum summo tenus attrahit ore liquorem.
 Tristis ad illius nares odor advolet, altum
 Ingrediens, patulis captabit naribus auras,
 Aëre ut expellat, gravius spirantia, suavi.
 Ille metus omnes, & avari ridet Averni
 Murmura, & affectus mortales exuit omnes.
 Nam cum suste canis tactus ploratibus ades
 Impleat; & per aperta volans equus æquora, dictam
 Ad metam sudet, levibus calcaribus actus;
 Cumque pedo tandem gressus conferre juvenci
 Et campum glebis discant invertere fractis;
 Servilis produnt pecudes hæc signa timoris.
 Ille sed impavidus stimulos, & missile passus
 Calcar, & obiciens duro sua corpora fusti,
 Nil timet: hirsutâ sed verbera pelle repulsa
 In ventos abeunt, necquicquam ligna sine ictu
 Instant, & solito pernicious urget agaso.

Hæc ratio est, quare Hebræis doctores, ejus
 Fertur adumbrari sub imagine, candida mentis
 Integritas, quàm nec fasces, nec purpura regum
 Fleat, & ipsa suas cohibens Patientia vires.
 Issacharque hinc ipse pater quod fortis Asellus
 Oraclo dictus sancto, quem postera sæcli
 Religio zelata, pîj præbere figuram
 Commentata viri, voluit nos credere, in illo
 Mirari Claustra, & varios debere cucullos.
 Idque sibi plaudunt, & res hæc digna triumpho
 Loiolis Socijs, quod dici de grege possint
 Quadrupedis nostri, nam fulta hoc congrege secta est.
 Ingenium quia sit credo, & rationis imago
 Humana, major brutis divinitus illi:
 Quâ sciat alternâ requie reparabile robur
 Corporibus, nil continuo satis esse labori.
 Nulli idèò generi in terris minùs obfuit imber,
 Vel pecudum pestis, vel livida fuste cicatrix.
 Nec minùs ex illo certis cognoscere signis
 Instantes poteris pluvias, hiememque futuram,
 Quam postquam fugisse grues hanc vallibus imis
 Aut si quando vagum cernes, ardente lucernâ,
 Scintillare ignem, & putres coalescere fungos.
 Auribus in terram cum primùm longa per arva
 Pascitur itque pecus dimissis, omnia plenis
 Continuò fossis natitantia rura videbis:
 Et nasci Boream, pluvio qui frigore nubes
 Parturiat, gravibusque insanos nubibus imbres.
 His moti quidam signis, dixere dedisse,

Nascitur

*Nascitur ut medijs illius Musica costis,
 Et totos dispersa velut Medicina per artus,
 Vraniam etheræi stellarum dogmata motus
 Auribus, hisque animi motu prædiscere certo
 Posse Notum arboribus, segeti, pecoriq̃ue sinistrum,
 Occultumq̃ue malum agricolæ, cœliq̃ue ruinam.
 Sive quod has quondam gessit Berecynthius heros
 Munere, Phæbe, tuo, proprijs incautijs usus:
 (Traxit enim in spacium, villisq̃ue albentibus implens,
 Instabiles dedit esse aures, & posse moveri
 (ynthius, audentes citharæ proferre cicutam)
 Sive quod alitibus, pelagiq̃ue animantibus alti,
 Et quæ terra fovet, præfago dædala sensu
 Consuluit natura parens; venturaq̃ue nôrunt
 Evitare mala, & sua commoda bruta sequuntur
 Sponte suâ: tibi quæ, primævæ ô Mentis imago,
 Nata deûm penetrare domos, hîc dissita nectens
 Mole brevi, formante Deo, confinia mundi,
 Omnia perpetuis involvit noxa tenebris.
 Nuncq̃ue tibi ingenij sollertia præstitit unum
 Scire, nefas & inane merum, quod scire vocamus.
 Niteris in vetitum tamen, & gravioribus urges
 Ad decus ardentem stimulis vesana cupido.
 Quælibet, hac ut fraude dedit natura vel arte,
 Imperfecta suis accedere semina votis.
 Quippe levis, puroq̃ue Dei de lumine fulgor
 Corporeis clausus vinclis, massâq̃ue gravatus
 Terrenâ, petit ima frequens, longèq̃ue remotus
 Exul agens, studio semper se quarit inani.*

Quærendi non una via est: velut apta serendis
 Frugibus hoc cultura loco est, felicius uivæ
 Hic veniunt, omnis non profert omnia tellus:
 Sic animis diversa virum provenit habendi
 Noscendi que, vetante Deo, sitis; improba postquam
 Delusit pulcri specie Titana voluntas.
 Incubuitque mari & terræ, velut agmine facto,
 Morborum simul omne genus, quæque ordine fixo
 Non nisi supremæ spectabat fata senectæ
 Exseruit Mors jura procul, speciesque nocendi
 Invenit varias, nec se cognovit in illis.
 Quæ fuit illa dies, examina tanta malorum
 Prima videns penitus membris incumbere nostris?
 Quæ, Superi, cautâ necquicquam voce Promethei
 Admonitum, donis Epimethea lusit Erinnyes?
 Sicque parum sibi visa nocens, objecit inanis
 Notitiæ tenebras animis, & dulcè-furentis
 Tormentum desiderij lacrimabile flamæ
 Iapetionidæ? summis cum pyxidis intus
 Intercepta labris, spes ægra pependit, & extrâ.
 Hinc fera terrifico promittunt bella tumultu
 Directæque acies, infestisque obvia signis
 Signa, decus laudemque viris; terræque teneri
 Metis indignatur ovans mens, concipit orbis
 Intima flamiferi penetralia; Juppiter aulæ
 Excidat æthereæ solio, nî saxa sub Ætnâ
 Eruet, flamasque fero vomat ore Tiphæus:
 Parte aliâ, ingenio, penetrare, atque abdita rerum
 Indagare parat, quarum Deus ipse recessu

Texit,

Texit, & aeternâ caussas caligine mer sit,
Vt fingat sibi quisque deos; divinaque famæ
Materiem cupit esse suæ, dum quippe probatâ
Dogmatis inventi incedat novitate superbus.
His tamen errorum in nebulis, interque furoris
Intervalla datum est radios si noscere veri;
Quid mirum didicisse pecus, quod tergore semper
Doctores vexisse solet, stratisque decoris
Excepisse Sophos fulgenti molliter ostro,
Tantum inter se pugnantia dicta Magistrum?
Dumque viam properat passu constanter eodem
Ire suam, secum meditatum, ostenta sedentum?
Nullum etenim bibulis animal subtilius audit
Auribus, aut sentit rimosis doctius antris.
Hinc, quodcunque Scholæ Stagiræ fertur acumen,
Quæque Academiacum virtus, & docta Lycæi
Regula, quique Stœa factorum diditus ordo,
Quorum terrigenas jussis, manesque necesse
Esse ferunt, ipsumque simul parere Tonantem,
Postquam diâ polum & terram semel aurea vinxit
In sese semper redeunte ambage, catena;
Omnia nota fero. memori tenet insuper arte
Docta Samornei sobolis commenta Blosonis.
Ille etiam toties cathedris iterata, capaci
Auriculâ Ammónis tacitus præcepta recepit;
Cum condiscipulis, & Origine, & inclita nomen
Purpura cui Tyrio violas imitata veneno
Imposuit, studium exercens commune, duobus.
Sed neque Philosophis stetit hic labor; est tibi, Luci

Fra Deum, à serâ quò posteritate perenne
 Nomen emas, possisq̃ue virum volitare per ora
 Arrepta è trivio miseranda sortis Aselli
 Fabula, te deinceps pede dexteriore sequutus
 Grajus Apulejus, servans vestigia prima,
 Materiam, quâ se quoque tollere posset, eandem
 Invenit, fecitq̃ue jocos, & verba Latina.
 Quem sic credibile est, cum vox sonat, Ite profani,
 Ad Pharia sacra sistra deæ, quæ flumina Nili
 Vacca bibit, nunquam potuisse venire, priusquàm
 Corpore Philosophi posito, sumsisset aselli.
 Ut tua, magna Ceres, secreta, atque horrida longâ
 Religione sitûs, & fidi sacra silenti,
 Submovêre mares etiam; qui accedere tentant
 Attonitos facit ipse locus, nec vasa sacerdos
 Committens gestare viris, committit asello.
 Quippe animal nullum Superis Erymantide silvâ
 Gratus, ut vultus, atque induit ora Lycæon
 Fœda lupi, natamq̃ue suâ cum prole, levatam
 Juppiter è terrâ felicibus intulit astris.
 Inde lupos feritas, vetus at miseratio nymphae,
 Ursarum genus omne deos odisse sub istis
 Saltibus admonuit, damnumq̃ue rependere terræ,
 Per fœta eximie pecuaria laudis, onagros.
 Ipsa Ceres igitur, fratri testata favorem
 Arcadiæ, nam terra Jovi non carior ulla est,
 Eligit hinc testem sacrorum, onerumq̃ue levamen
 Cum niveâ matres velatæ corpora veste
 Agri primitias dant illi, & spiceaserta,

Post

Post puras, viduasque novem sine conjuge noctes.

Hæc super ingenijs pecudum; nunc tempus ad ipsas
Virtutes, laudesque Ponocratis ire Camæna.

Qui mihi, perpetui, ut superis concessit ab oris,
Luctus causa fuit, nec adhuc est certa dolorum
Vel mora vel requies; & nî me numina divum
Respiciant, misera quæ restant tædia vitæ
Damnata, usque traham in tenebris gemituque perenni,
Dum me reddat ei, & jubeat mors dira silere.

Arcade progenitus Barthaldo, in origine quartâ
Maternum genus ad geminos referebat asellos,
Qui merita ob præclara solum cœleste pererrant.
Ut quoque si virtus dubitabilis esset in illo
Esset nobilitate potens, sed stemmate fama
Nominis haud indigna fuit, quam pectore fas sit
Concepisse magis, mihi quàm datur ore profari.
Hinc quoque nec grates puduit pigritve referre
Viventi, et post fata rogo, memori que sepulcro
Quâ licuit; meritis quas si non dixeris æquas,
Indignas tamen esse neges; fastigia rerum
Noscenti satis esse potest mea vota notasse.
Compositum meliùs, nec Daunîa terra, nec ipsi
Stemmate nobilius pecus eduxere Calabri.

Ergò, sive stipem per agros & rura petendi
Officium sortitus eram, seu jusserat Abbas,
Forma, & dexteritas, & rara Ponocratis hujus
Gratia, reliquias sanctas, cariosa Sacelli
Commendare putris poterant emblemata cistæ.
Nam pompæ decus ille suæ, comitumque suorum,

Ibat conspicuo gestans redimicula collo,
 In sese ora trahens, ut rustica amore videndi
 Gens fremeret, ruerent vetula, innuptaeque puellae,
 Et laetae, quae cuique foret data copia, ferrent
 Munera, gauderentque manu contingere funem.
 Illius ut clamore cavis mugire cavernis
 Antra solent; genus è silvis & montibus altis
 Ad nos excitum accurrit, sine more, Pholorum.
 Omne adeò nemus, aut gressum quoscunque tulissem
 Per montes, plausu, & studiis resonare sequentium,
 Volvere & inclusam spumantia littora vocem.
 Singula quae memorans, praesentio corde dolores
 Innumeros, numero fugit ager spiritus auras
 Et vix restat amor caeli convexa tuendi.

O carum, ô miserum pecus, eheu! quam mihi vita
 Funeris ergò tui misera est? te mersit acerba
 Mors quidem, & ante diem, primoque in limine vitae
 Factus es exhaeres caeli & spirabilis aura:
 At mihi durat amor, mortique simillima vita,
 Et gravior letho, saevi expectatio lethi.
 Heu! quid agam? quae nunc terrae, quae me aequora possint
 Accipere? aut quid nunc misero mihi denique restat?
 Quis tecto accipiat nunc me, aut miseratus egentem,
 Hospitijs epulisque suis indulserit ultro?
 Postquam tu mihi causa boni, mihi muneris autor
 Omnis, praesidium vitae, vacua atria Ditis
 Inferni subiisti, & subterranea regna,
 Munera Tartareas tecum petiere tenebras.
 Tu mihi vita, Sodalitio tu solus & unus

Subsi.

*Subsidium nostro, socijs & commoda & ingens
 Utilitas, mihi sed curarum ignara Voluptas;
 Et Sol qui tenebras animi, mœstumque timorem
 Letificis poterat radijs depellere formæ.
 A primo ingenium, nec tam mihi cognita mens est
 Excubijs quàm nocturnis, quæis corpore natus
 Virgineo Deus est, atque illâ temporis horâ
 Nempe, ferunt pecudes quâ, prisco more, loquentes
 Insuetos Varijs sermonibus edere cantus.
 Corporis ut dotes, animi sic maxima dona,
 Et soli concessa homini commercia lingue
 Quis non in raptu doleat, miratus in ægro?
 Noctis erat (memini) medium, altæ munere noctis,
 Dulcem carpebant animalia cuncta soporem;
 At non hic: nec enim membris Vicina quietem
 Fata dabant; sed jam Vinculis solvendus, & antris,
 Corporeis exire parans, cœlestia sensit
 Spiritus, & divina sequens, sic lingua locuta est.
 Maxima te nostri, mi Cipole, cura remordit
 Semper, & unus amor nobis est, tempore ab illo,
 Quo veni esuriens Væstra ad præsepia, & omni
 Te non pœnituit me nutritivisse labore.
 Non etiam incassum officio certasse priorem
 Te paterer, si fata meis me ducere vitam
 Auspicijs sinerent, nunc parva reprehendere magnis
 Sit satis, & te consilio instruxisse salubri,
 Dum dant humanam mihi divum numina Vocem.
 „ Ante alia illecebræ meretrix fugienda malorum,
 „ Et mater scelerum Veneris damnosa Voluptas.*

„ Qualicumque decet, quod non vitare licebit,
 „ Pectore ferre malum: poterit fortuna ferendo
 „ Vinci, & cum vultu fulgebit læta sereno,
 „ Et cum insperatâ, miseris gravis, ingruet umbrâ.
 „ Noscere te studeas, nec ames odiosus amici
 „ Nosse, quibus tibi nec seritur, metiturve, noxales.
 „ Tum perferre probrum potius quàm inferre memento,
 „ Et proprio commune bonum præferre: quietam
 „ Tranquillamque colas vitam, hanc minùs esse molestam
 „ Quàm populi tabularia, vel tristissima jura,
 „ Insanumve forum, ratio monstrabit & usus.
 „ Tollere quæ flamæ poterunt, inimicus & ensis,
 „ Non ut propria possideas, sed mutua: major
 „ Non hostis tibi sit, quàm qui palpatur apertè.
 „ Ne, quam mox tacuisse velis, vox excidat ore,
 „ Comprime carceribus geminis, & lege fatiga,
 „ Ingentes animos tollat licet ante domandum,
 „ Arte regens atque imperio, immoderabile membrum.
 Sic ait: his veterum sapientia dicta sophorum
 Addidit, & vulgi proverbialia trita per ora,
 Multaque, quæ taceo spacijs exclusus iniquis,
 Ut, quantum possim, verba ad compendia ducam.

Propterea quamquam Barres animantia bruta
 Exsuperare putant ratione, hominiquæ propinquos,
 Africa tota tamen, positivè sub ignibus Indii,
 Thessalia vel terra ferax asinisque celebris,
 Sileni pecus, & Sileni numina testor,
 Nil quicquam simile aut nil aspexere secundum.
 Uni succubuit culpæ, quod debuit omen

Præsa

Præfagisse malum mens, si non læva fuisset.
Non mala asella fuit, jam plenis nubilis annis,
Sola domum servans patriam, commotus in illâ
Noster erat, petière unâ de gente asinorum
Innumeri, tulit ante alios pulcherrimus omnes
Anconensis, avis, insigni & robore pollens.
Non habuit frenos dolor, aut tulit ira repulsam,
Frruit in thalamos, & se super ardua colla
Imposuit, rapidâque fremens immane sub irâ,
Deprenso rabiem sævus consumsit in hoste.
Hæc mihi displicuit feritas inopina, furorque
Insolitus; tenui vinclis, & carcere sævum
Ad tempus victorem, & linguam ad jurgia solvi.
Sed tua tela puer, nimiumque cruenta perosam
Corda Deam, memoremque timens Rhamnusi dis iram,
Exemi manicis languentem, & vincla levavi.
Et fuit hæc cumulo virtutum noxa sepulta.
Nam formam non cura mihi est, patiensque laborum
Corpus, & æquales tanto pro corpore vires;
Fortune variantis opes vulgataque dona
Naturæ, mirari aut summæ vertere laudi.
Sed mentis bona clara sacræ, virtutis amorem
Ingenijque decus, quibus & natura creandis
Consumsit numeros omnes, viresque probavit
Officiosa suas, & nil culpæ reliquit.
Hoc tam multiplici titulo gestare coronam
Totius Arcadiæ meruit, legesque rogare,
Atque jugum imposuisse feris, & dicere jura,
Et nutu rexisse asinos, nisi Scoppius, olim

Ambitione malâ, suffragia nôst er emisset
 Ut neque nunc, liceat præsens modò ponere corpus,
 In vultus asini transire potentibus herbis,
 Hirsutum & villis tergus sumsisse recuset.
 Tu verò manibus velatis numina posce
 Suppliciter tristis Fauni, viridesque Napæas,
 In nova, migrare ut species tua, corpora possit.
 Quid migrare vetat? populatrix quæ dat Hymetti
 Nobile nectâr apîs, silvis adsueta Melissa
 Dictæis, Dryadum quondam fuit una sororum.
 Digna Jovis thalamis olim, & quâ non fuit ulla
 Nympha magis Triviæ dilecta Erymanthide silvâ,
 Parrasis; huic nigris dare consita tergora villis
 Sæva Jovis potuit conjux, ursæque figuram.
 Quæque dolos struere ante feris solet, acta refugit
 Ab quoties canibus per tesqua, dolisque petita est!
 Tantalus, & natum bis septem ad busta suorum
 Diriguit lacrimans, saxo per corpus oborto:
 Et canis effigiem potuit post Pergama victa
 Induere auspicijs divum Priameia conjux;
 Cur tibi non liceat, præsens numine Fauni,
 Sic asini, meritam toties, adsumere formam?
 Aut si fortè nimis poscis, moderatius ora,
 Ut pars una tui saltem mutetur, & in te
 Ut veniant Asini manes Acheronte remissi.
 Non ego te novi, sed si tamen hæc quoque, Scoppi,
 Captus amore leges, cognato funere mæstus,
 Digna Ponocraticis & sint tibi pectora fatis,
 Ad dominum descende Stygis, numerumque recense

Umbra

*Umbrarum, Ditis recolens per tristia regna:
Ne dubites, inter Chaos altum, vastaque regni
Atria Tartaræi, simulacraque sancta sepulcro,
Ingens, atque humeris exstans, non fallet imago
Quærentem, passu incedens à funere tardo.
Illam suspiciunt animæ, vulgusque silentum.
Non jecur exedit volucris, non pocula captat
Tantalus à labris fugientia, non rotat orbem
Ixion; sedet in saxo, dum spectat euntem,
Sisyphus ipse suo, & vacuis jam Belides urnis.
Inventam laqueis, vincloque innecte tenaci,
Et preme, quicquid erit, cedentes arctius auras:
Indue teque illis, superasque emersus ad oras,
(Sit mihi fas Asini properata revolvere dicta,
Atque Erebi proferre, Deæ, secreta profundì)
Horribilis remees, armataque calcibus umbra;
Baudius objiciet fatalia tela Lycambæ.
Non secus o gentis, Lapithææ gloria, Peleû,
Demoleonta petis, mentis quoque viribus, hastâ.
Ille dolore furens, adversum erectus in hostem
Calcitrât, & pedibus curvum proculcat equinis;
Tu galeâ excipiens ictus clypeoque sonantes,
Vix quoque subsistens, prætendis missile telum,
Semivirique uno duo pectora vulnere frangis.
Est locus, Elysium dicunt, felicior æthra
Manibus Heroum campos hîc lumine vestit;
Hunc fuge: Scaligerum decus, & justissima, Justus,
Cura Deûm, eternâ spatiatur luce coruscus,
Et proavum turbâ comitatus, saltibus illis.*

His

*His tu nec radijs, nec contrà obtendere clavis
 Amphitheatrales poteris fulgoribus umbras.
 Ipse mihi moriens, hæc dixit, Cipole, perfer
 Scoppiadæ mandata meo: mors cætera labris
 Eripuit pecoris, supremaque verba secuta est.*

*Solvimus ex voto promissa, Ponocratis umbra,
 Et tibi iusta simul; tu dum liëtoribus atris
 Designatorem decoret, similiqûe sepulcro
 Loïolum expectes in pallida regna sodalem.*

S I M I I

A PLAUTINO MARONIO, SERVO.

SI quisquam fecit damnum, & vixisse cupido
 Si cuiquam major fuerit, quàm vivere; porrò,
 Si cui mactato certâ cruce, corculum adussit,
 Vel nostro, vel præterito, carbunculus, ævo;
 Ille ego sum: superatqûe meus damnumqûe dolorqûe
 Et luctus, & jacturas, & damna priorum.
 Hoc tantum damnum est, hæc tanti causa doloris
 Simius, indignâ (heu, misero mihi!) morte peremptus.
 Simius, omnigenûm, quantum circumdata ponto
 Arva terit pecorum, scitißima bestia: nam nec
 Dotibus absque suis, nec erat sine pectore corpus.
 O damnum, cui non lucrum respondeat ullum!
 Nil igitur mirum, si me somniqûe cibiqûe
 Viderunt inopem quatuor redeuntia Solis
 Lumina, si jacui tenebris ex sanguis obortis.

Ferre tamen ne quis gravius me dixerit æquo

Mortem

Mortem quadrupedis nihili, cum Crassus inani
 Fuderit ad tumulum murenae voce querelas.
 An major fuerat lascivo causa Catullo
 Passeris interitum deflere? hinc Lesbia luget,
 Hinc illae lacrimae, & multis epigrammata cartis.
 Passerem at haec longè & murenam bestia praestat.
 Quod probat exemplum ingenij admirabile rari;
 Cum vitare dolos potuit Lurconis, et astu
 (Audire est operae precium) benè tangere fallax
 Fallacem, proprijsque planum deludere technis.

Tempore quo tectis convivium natus herilis
 Struxerat in patrijs, carosque vocarat amicos
 Ad solenne epulum, fuit huic commissa culinae
 Cura; peni promus-condus, cellarius una
 Simius, haud gelidè dum fervida iussa facessit,
 Clàm Florentinus quidam penetraverat aedes,
 Ipsa fames cui mater erat, namque esuriales
 Illi seriae erant semper, tum venter Apici
 Exstabat barathro similis, milvina sed ora
 Milvinaeque manus, & curvos polypus unguis,
 Ut vinclis, quicquid poterat tetigisse, tenebat.
 Custodi hic primum conari obtrudere palpum
 Nôrat enim colere arte dolos, & mollia fandi
 Tempora blanditijs sollers captare jocosis:
 Ut de praesidio moto hoc, nemo arbiter esset
 Furanti; sed se cernens operamque oleumque
 Perdere, subque manus malè rem succedere, corde
 Arserunt iræ juveni & dolor ossibus in gens.
 Quos versare dolos, aut quas intendere fraudes

Possit in hunc vigilem curarum fluctuat æstu.
 Mox ubi commovit sua sacra, in corde volutat
 Esse imitatores hominum hæc animalia, quævis
 Facta sequi: in mediâ duo vincula projicit aulâ;
 Eligit ex illis unum sibi, tempora & aures
 Occultat, volucresque oculos; sibi Simius uno
 Obducit tenebras, oculorumque eripit usum.
 Haut impunè quidem: nec enim res nata sefellit
 Artificem, oblitusque sui est veterator, & artis
 Antiquæ; noctemque oculis & vincula solvens,
 Obvia quæ sors cunque dabat bellaria, sive
 Pulpamenta, rapit, vacuumque recondit in alvum.
 Tandem victor ovans, amustide vina ligurrit,
 Et rapto fruitur, cum prædâ in castra reversus.
 Simius interea cæcusque excorsque sedebat.
 Ast ea dum in cellæ diversâ parte geruntur,
 Agnovit longè strepitum, sonitumque per umbram
 Omnia tuta timens mens & præsaga malorum.
 Nec vanus timor ille fuit; cum reddita primum
 Mens animo visusque, oculis in pristina versis,
 Confractas anlas, pateras, cellamque reclusam,
 Et viduata videt carnaria carne, latebras
 Armari excussas, reseratas stare lagenas.
 Ora quidem planxit, calidusque è corpore fugit
 Inducto pallore cruor, sed cognitus error
 Et serò natura nocens imitamine sueto,
 Post damnum documenta dedit; nam, subdola scurræ
 Dum nondum audaci cedit fiducia, rursus
 Oblinere omnimodis technis os, subque levare

Obser-

Observatori, noster, data tempora captans,
 Alludente manu incautum, pronumque præhendit
 Auribus, & nares inhonesto vulnere scidit.

Ille gravis terræ, dum concidit Æacidinis
 Hic ruit in crines animis expletus & iris.

Quos pectens pugnis sementem fecit in ore;
 Mordicus abruptitque comas, ut posset amator
 Pileolum calvus raso sumsisse capillo.

Hæc redolent humanum aliquid, vel origine ductum
 E meliore luto fictâ genitore Prometheo,
 Ingeniumque supra pecudum ratione carentium.

At nobis date Naiades, quis turbidus illum
 Ignotas tentare vias, trans cærula vectum
 Impulerit Deus, & tam duros volvere casus.
 Ingenijs fortuna ferox majoribus, usque
 Summa ferit, summosque viros, & lumina mundi
 Perpetuis odijs exercet, mitigat illam
 Nec pietas nec longa dies: at mobile vulgus
 Tutum serpit humi, invalidum, metuensque pericli.

Est tellus procul, Auroræ contermina lecto,
 Extremi pars orbis, ibi Nabathæaque quondam
 Regna, & Cabasij, nunc stant sine nomine silvæ.
 Cercopum hic soboles, sterili in visâque relictis
 Sede Pithecusis, traduxit mœnia quondam;
 Dicere quam possis homines, possisque negare:
 Sunt illi rugis perarata senilibus ora,
 Corpore flavescentes villi; sed raucus in agris
 Stridor, & omnigenum fit docta imitatio rerum.
 Intonsi montes, scopuli que, Pithecia regna.

Hic illi Solis cernenti lampada primum
Et natale nemus fuit, & cunabula rupis.
Prima dedit documenta puer prænuntia magnæ
Indolis, & genio, nondum patientibus annis,
Indubitata suo decoris simulacra futuri.
Ac veluti fulcris Vallorum, artique colentis
Sæpe datur, si forte petat pulcro aëra trunco
Surculus, ille tamen radicibus exit in auras
Sponte sua validis, adolescens stipite recto,
Nil dextra ducentis egens; sic cura laborque
Et celatus amor dudum adfectusque parentum,
Creditus est fragilis compescere frena juventa:
Et potuit virtutis amor, timor esse videri.
Sed postquam patrio dimotus funere carcer
Blanditis campum vitij patefecit apertum,
Clarior effulgens rare constantia mentis,
Excelsum pectus quæcunque in fata retexit.
Post quoque iudicio maturesciente per annos
Principis in cunctis perfecti illuxit imago.
Qualem Roma tibi vitæ Germanicus olim
Exhibuit privatus adhuc, sed præstitit alter
Flavius, ante diem solio viduatus adepto,
Fletus uterque tuo mundi que dolore, peremptus.
Ausonios his adde animos belli que domique,
Victoresque manus Macedum, illustresque Pelasgos,
Quæque olim dispersa locis pulcherrima summum
Ornamenta ducum, varijs & dissita terris,
Temporibus distincta suis, conspexerat orbis,
Cernere tunc congesta simul gavisus in uno est.

His illum meritis suffragia crebra petebant
 Admovisse manum sceptris, patriæque dedisse
 Indolis eximios tantæ decerpere fructus.
 Regni ergò & rerum tenuit prudenter habenas,
 Dum fortuna fuit: summo discrimine rerum
 Gnarus summa regi, minimûmque licere potenti
 Plebis in obtutu: non sunt venalia jura,
 Non preciosa tabula certo fixæ atque refixæ,
 Non duræ leges, illo sub rege, repertæ.
 Nil montes auri damnatum jure, juvabant,
 Nil sua vincenti paupertas obfuit fro.
 Non secûs ac toto diffundit lumina cœlo
 Phœbus, & illustrat regali splendida luxu
 Tecta ducum pariter, pariter radiosque coruscat
 Pauperis in tugurî, nullo discrimine, culmen.
 Non sine consilio maturo & sæpe recocto
 Iura dabat populis, nunquam sententia regi
 Dicta semel, revocata, aut inconsulta reperta est.
 Ut piger ad pœnas animus, sic dextra, merenti
 Utilis, indulgit trepido generosa pudori
 Quas non fecit opes sibi, sed servavit amicis.
 Et quia erat specie eximiâ sociata perenni
 Vinclo illi conjux, Dîs & Junone secundâ,
 Nam primis illam tædis, primisque jugarat
 Ominibus pater intactam, furtiva perosus
 Conjugia, illiciti non nôrat gaudia lecti.

Sed quid ego angustis immensum finibus agmen
 Virtutum densare paro? quò pergere tento?
 Cernite, quæis regni est rerumque extrema potestas,

Quædam etiam à brutis homines non turpe doceri:
 Hæc, vires rerum, & varios mortalibus usus
 Exemplo ostendêre suo, quos cura recepit
 Nostra sibi in miseræ solatia commoda vitæ.
 Sed si fortè pudet pecorum præcepta probare
 Et documenta sequi quæ multa salubria præbent
 Væstra laboratis gemmata palatia tignis
 Tollantur, namque ante homines sua tecta, domosque
 Dædala struxit avis, rosei prænuntia veris:
 Non ducant lanas, turbent operosa puellæ
 Stamina, & intexti rumpant aulæa Britanni,
 Et chlamydes, regumque omnis scindatur amictus,
 Texere opus pecudum est: suspendit aranea casses
 Prima suos, tenui percurrentes pectine telas.
 Sint acies posthac nullæ, non longa cohortes
 Explicet in bellis legio, nullo ordine agatur
 Martis opus, nam verrentes vada cærulea pisces
 Vos belli docuere agmen disponere campis.
 Cura magistratus pereat, vestræque corona,
 Nec pretij ullius, nec sit Respublica cura,
 Vivamus sine judicijs, sine lege, soluti;
 Nam volucres, normam & mores posuere regendi
 Parendique, quibus generandi est gloria mellis.
 Sed, memor unde abij, redeo. Rex arva tenebat
 Simius, & longâ placidos in pace colonos.
 Invida præ magnis semper Rhamnusia rebus
 Gavisa est versare vices: tulit impetus horæ
 Quæ dederat tam longa dies; defuncta periclo
 Sic ratis, & placidis Aquilonibus usa per altum

*In portu Zephyri saepe est illisa procella.
 Otia nam rupit regni, & nova praelia movit
 Indus, at hic resides animos, desuetaque Martem
 Pectora ad arma vocans, docto non par fuit hosti.
 Res ergo ut belli fractas discrimine vidit,
 Et cunctas dare terga fugae palantia turmas,
 Nec super auxilium; miserandi scemate sumto
 Militis, evadens vigiles, inimica sefellit
 Agmina: quot casus illum, & mala quanta sequuta!
 Sic etenim placitum Superis: quæ alta putavit
 Hoc se mens debere tamen, quod multa decoris
 Cum sors abstulerit veteris, sint plura relictæ
 Arbitrio majora tuo: non subdita casu est
 Instabili generosa fides, vultusque verendi
 Majestas, servili ignara audire timori;
 Ingentesque animi, spectorque laboris & ævi
 Spiritus, & nudo virtus splendore refulgens:
 Tunc etenim tentanda fuit, cum fecibus esset
 Et personato fortunæ exuta sereno
 In vultu mens vera suo; quæ pressa ruinâ
 Adfectus simulare nequit, cum sceptrâ tenentum
 Sub regno graviore, videt consistere regnum.
 Tandem ergo ducens extrema per omnia vitam
 Ad villam pervenit heri, fuit illa malorum
 Certa quies, & certa domus dum vita manebat.
 Sed nunc dira caput sub Tartara trusit Erinnyis,
 Cui datus hærebam custos: quo corde putatis
 Aut quibus hunc potuisse oculis me ferre dolorem?
 Non sic Ajacem Telamon, non flevit Adonim*

Sic

Sic Venus, indigni laniatum dentibus apri;
 Non ita, supremum ter clamans, nomine magnus
 Alcides quæsit Hylam, ut litusque nemusque
 Nomen Hylæ, & scopulis exceptum redderet Echo.
 Ah, quoties manibus liventia pectora planxi!
 Ah, quoties conata queri, sed inutilis hæsit
 Lingua mihi! tam dulce caput dum concidit Orco
 Ante oculos, interque manus lacrimabile nostras,
 Sponte fluens, & se paulatim corpore toto
 Exsolvens, placidâ sic tandem morte quiescit.
 Quod matutinos dum princeps Lucifer ignes
 Nuntiat auroræ, lucemque aurora diurnam,
 Mane novo pecudes plangent & vespere sero;
 Plangam ego, nec tantos mors finiet ipsa dolores.
 Ipse quidem referensque vices in amore secundas
 Affectuque pari, & luctu, quem funere nostro
 Monstraturum illum, vixisset, credo fuisse.
 Horum sanctus enim pertentat corda Cupido:
 Et tanto certum est hos proles amore teneri,
 Preßerit ut persæpe parens ad pectora natos
 Incautè nimis, & teneris pulmonibus auras
 Clauserit, eripiens animæ spiramina parvæ.
 Ast etiam in nostri veniant consortia luctûs
 Simiolûm obstrictæ meritis, pecudesque feraeque.
 Nam tu magna Pales, & tu memorande remoto
 Pastor ab Amphryso, pecoris quæis cultus & agri
 Est sacer, ut cæli morbo misera coërta est
 Bobus tempestas, illos succurrere pesti
 Nescitis atque unam morituris esse salutem.

Vidia

Vidit sæpe Deum genitrix, turrita Cybelle
 Et risit, Venis quando sitis ignea cunctis
 Acta, egrotantum fregisset membra leonum,
 Febre minutatim cordis populante vigorem,
 Hos medicas adhibere manus, & tollere morbum.
 Nil igitur linguâ, aut fucatis fecibus usus
 Est oratorum veterum, (quibus actio laudi est
 Et gestus pecoris nostri, quod membra loquantur
 Composito, & veluti nativo singula motu;
 Adsimulare audax quidvis Titianus, & ipse
 Hinc etiam Æschines, reor, est Demosthene dictus
 Simius, indutus syrma, tragicoque cothurno.)
 Nil opus est, inquam, verbis, queis tristia dona
 Solennesque dapes jubeam libare sepulcro.
 Cuilibet hæc animo pecori sententia surget
 Annua vota ultrò, funebres ordine pompas
 Exequi, & alta suis cumulare altaria donis.
 Si verò Ægyptus, cæli studiosa, deorum
 Prodigiosa parens, hunc usurpasset ocellis
 Isset in exilium Felis, sistrataque turba,
 Porrum & cape, deum monstra, & latrator Anubis.
 Gens etiam si tam felix Chaldaea fuisset
 Illorum ut noster tetigisset simius oras,
 Struxisset delubra illi, & simulacra per urbes
 Et templis meritum Magus indixisset honorem,
 Numinibus patrijs, Flamâque, Focoque relictis.
 Sic tua Simiole, ô, mors cum concinnet amarum
 Cordolium, quibus es notus de nomine tantum,
 Heu! quianam me morte tuâ infortunia tangent!

Gaudia cui tecum periēre, & commoda cunctas;
 Et cui dividia, & senium, est & sola superstes.
 Anxietas, quæ me coquit, & sub pectore mæstat,
 Et saturat vitæ, & tandem est factura superbum.
 Sed ne fortè ferant tam longitædia planctus
 Desistam, manesque supremum voce ciebo;
 Et quicquid fieri voluit suprema voluntas
 Esse ratum curabo, & vota ex ordine solvam.

N O C T V A E

A F L O R A , V I D V A .

Nunc demum nihil in vitâ proprium esse recordor:
 Nos morbi siquidem, dubijque per omnia casus,
 Carnificesque vorant curæ, tristisque senectus,
 Horrificant luctusque, labosque, & turpis egestas:
 Sed contrâ, misera pauca (heu!) solatia vitæ.
 Nam plerumque rapit dura inclementia mortis:
 Illustres animas primò, obscurasque relinquit.
 Ac velut intereunt segetes, frumenta que culmis
 In teneris vix nata cadunt, at segnis in arvis
 Carduus, & lolium, & steriles dominantur avenæ,
 Sic gens plena dolis, verique effæta, nec ulli
 Vtilis ipsa bono, tantummodò ledere nata,
 Secula Tithoni, & Cumæos vivit in annos.
 Sed quorum vitâ est & famâ dignior ætas,
 Eximiaque spei pueros, à pectore matrum
 Abreptos fert atra dies, & funus acerbum.
 Nempe id nunc de me experior, cui parva voluptas

A Superis

A Superis data, dum vidui in solamina lecti
 Vitalis mihi noctua erat, cui tristia vitæ
 Fila, per invidiam, terna fregere sorores.
 Non mihi defuncti tam tristia fata fuere
 Conjugis, officio quamvis & rebus agendis
 Sit functus bene, nec mecum crudeliter egit.
 Noctua; quàm meritò cuncti dixere triumphum
 Naturæ, Dî te Stygias nunc ire sub umbras
 Imperijs egere suis, aliasque tenebras
 Querere, & eternam pennis transcurrere noctem.
 Lucifugæ at striges, & vespertilio stridunt
 In tenebris, ululant ululæ, raucumque palustri
 Buteo bubit aqua, te, Noctua, voce vocantes,
 Lugubri, exequiasque tibi de nocte ferentes.
 Nam tu sorte tuâ fueras, dum vita manebat,
 Alitibus major cunctis, tibi rhathra Lycurgi
 Cognita erat, fandi que lepos popularis Archivum
 Cecropius, varijs te dotibus innuba Pallas
 Conspicuum, multâque insignem fecerat arte.
 Præter enim voces, & sibila præter acuta,
 (Sera sub obscurum noctis dum culmine tecti
 Prodit, & humentes alis transverberat umbras)
 Huic aliquid volucris proprium decet esse putemus.
 Sic sentire jubent, quibus est & origo vetusta,
 Et quibus est virtus, & avis sapientia nota.

Hæc siquidem est Trivia jam primâ ab origine mundi
 Sacra Dea, illustres Græcorum gloria Athenæ
 Propterea has volucres aluisse feruntur, Athenæ
 Artium origo, parens doctorum & alumna virorum.

Certè olim, certi signum indiciumque triumphi
 Noctua, eratque probæ lectæque epigramma moneta.
 Non etiam, Græcæ si fas est credere scenæ,
 Augurij levis illa nota est, nec vaticibus omen
 Obscurum, doctis nec diu incognita lingua.
 Quòd si Democriti cuiquam illa scientia detur,
 Quâ proprias volucrum potuit cognoscere voces,
 Maxima præsagam venturi arcana canentem
 Temporis audiret, quemque et sua fata docentem.
 Eloquio Pericles, et præpetis omine penna
 Nostræ avis, induxit, dudum diversa sequutos,
 Ductores, petere Ægæi, quas iusserat, oras.
 Iustitiæ Martisque potens, cum gente volucrum
 Semper bella gerit solâ, et concurrat ad arma,
 Sanguine quæ pullos humano nutrit, et ipsas
 Ore ferens carnes, in viscera viscera condit.
 Fallacis nec gnara meri, quod vertere sensus
 Et turbare solet, nobis sua porrigit ova,
 Quævis vini venis discedat diditus ardor
 Luctatur cum lingua et mens oppressa Lyæo.
 Prodidit et croceis balanti floribus horto
 Tutelam Columella, aliquo si fragmine muri
 Noctua dependens volucres exterreat alis.

Hic etiam genus, et quæ nobilitatis origo
 Vaticibus expediam longum vulgata per ævum.
 Quamvis ipsa Venustantum non credere flammis
 Ausa suis, pudeatque nefas autore fateri
 Numine; relligio quoque postera, sancte Cupido,
 Tela facesque tuas a crimine vindicat isto.

Terra

Terra procul nigrum colitur, sub sidere Cancrì,
 Æthiopum, rex hìc populos Nyctæus & urbes
 Imperio, blandoque regens moderamine quondam
 Continuit, rex formâ ingens, ingentior armis.
 Unahæres tantum servabat filia regnum,
 Quæ casti vetito correpta parentis amore
 Non hunc ut patrem, nec quâ debebat, amavit
 Filia: sed patrio circumdans brachia collo
 Officio furiata suo, sæpe oscula libans
 Tempesta parum, dudum, nil tale timentem,
 Decepit falsâ pietatis imagine regem.
 Hoc magis intereâ Nyctæia pervigil igne
 Carpitur, ipsa silens; sed sensit fida senectus
 Nutricis, deforme scelus languentis alumne.
 Et promisit opem, postquam verba irrita fudit
 Excutere infandum frustra conantia morbum.
 Omniaque explorans, tandem malè sedula custos
 Nacta gravem vino est Nyctæum, exponit amores,
 Tum faciem, & primos mature virginis annos
 Laudat, & illustrem, suppresso nomine, stirpem.
 Quam, nec enim faciem Princeps, nec nomina nôrat,
 Postquàm intempestâ jussa est adducere nocte,
 Incesto pater excepit sua viscera lecto.
 Post aliquot noctes, avidus cognoscere amicam
 Nyctæus, vidit gnatam, obscænosque hymenaios;
 Vidit, & ex sanguis visu, vox faucibus hæsit:
 Sed fidum, capit is fulcro, qui sorte latebat
 Eripuit gladium, trepidanti fervidus instans.
 Illa volat, vix prima solum vestigia signant,

Quò cursum fortuna regit; sed munere noctis
 Et Trivia auxilio, sortem miserantis iniquam
 Virginis, intercepta neci est: posuit que puellæ
 Effigiem, & sensim tentantibus ardua pennis,
 Aëre sublata est, proprijs exterrita plumis.
 Nunc quoque, se patrium memorans temerasse cubile,
 Conspectum, sociosque fugit, lucemque perosa est.

Sed quam te video mea Noctua? tunc senectæ
 Vna meæ requies, mea sera & sola voluptas?
 Quò sequar? aut cur me potuisti linquere solam?
 Nunquàm ego non soleo mensas onerare volucrum
 Magnorum spolijs, defuncta que corpora vitæ
 Igni curabam exiguo properata maderent,
 Venatu tecum prædam sortita recentem.
 Propterea non immeritis ululatibus omnem
 Impleo confesum caveæ, & mea pectora plango
 Tristis, & (heu! frustra) somnus te deserat opto
 Ferreus, æternamque relinquant lumina noctem.
 Tu cadis ante diem, parvo letabilis ævo;
 At corvus, vulturque, & multis gracculus annis
 Ore vocans pluviam, ducens que per aëra prædas
 Milvius, atque ipsi cornix invisæ Minervæ
 Plurima & ingluvie, & fœdâ explent sæcularixâ.
 Non doleam, mihi cristatus si exercitus omnis
 Intereat, qui languiduli reserare cubile
 Nuntiat Auroram Tithoni, & somnia solvit:
 Vel, mihi bis deni qui circum pascua leta,
 Dulcibus in stagnis, rimantur pabula cygni,
 Tu modo si Stygijs possis revocata tenebris

Lumen

Lumen ad æthereum, & superas remeare sub auras.
 Vincebas placidâ tu simplicitate columbas,
 Cedebat tibi distinctis Funonia pennis.
 Ales, quanquàm illi stellantibus ardua gemmis
 Cauda sit, atque oculis Argi circumdata centum.
 Accipiter, Volucris rapto qui vivit, & omnes
 Terret aves, tibi magnanimo certamine cessit.
 Præpes adunca Jovis, tam justo invidit honori
 Turbida, & attonitis jaculata est fulmina terris.
 Carminibus voluit tecum contendere, & oris
 Victa sono, tacet æternùm Pandione nata.
 Scilicet & cantus veniẽre ad præmia tecum
 Cygni, Mæonias celebrantes funere ripas,
 Sed victi in vestro manes petiẽre triumpho.

Quare agedum, vos clara polo, vos sidera testor,
 Huic locus astriferâ ut pateat regione Volucris,
 Hic ubi Phœbeus signorum se explicat ordo.
 Icarius placido si præbet lumina cælo
 Seirius, in terris quondam canis; & loca Cancer
 Ætheris alta tenet, fulgore notabilis ipso,
 Et testudineo incessu, non dignior astris:
 Si cui Lernaïs cauda est armata venenis
 Scorpius, in cæli justâ plus parte relucet
 Clarus, circuitu curvans sua brachia magnò;
 Cur non mitis avis, quæque arte est noxia nullâ,
 Noctua, vobiscum cæli solia aurea lustret?
 Si vobis Vrsæ, Capræ, sæviq̃ue Leones
 Accepti; cur mansuetæ non ulla Volucris
 Pars pateat cæli? si magnæ denique molis

*Arietibus, Capricorno, & Tauro cornibus annum
 Qui vere auratis aperit, sua semita detur
 Quâ currant; quid avi parvæ via parva negetur?
 Si Jovis officio Cynosura; & si ubere Capra;
 Cygnus adulterio; spolio Leo; cuspide Chiron
 Intravêre polum; superi spatia avia mundi
 Ingenio & pietate mea est meritura volucris.*

G A L L I

A THESSALA MULIERE.

V*erum est, quod silvis comitatus & amnibus Orpheus
 Ad ripas sacer Hebre tuas modulatus, Averno
 Post reditus, atque Eurydices post fata secunda;
 Æternum fieri nihil, eductumque sub auras
 Quicquid erit, quodcunque oras in luminis exit,
 Deberi morti; mortem quoque fata suprema
 In se constituisse sibi, extremumque timorum.
 Credere Treicio vati jubet aspera Galli
 Et mors cruda mei, toto quem pectore semper
 Toto animo, totâ pendebam perdit a mente.
 Nunc illum Eumenides crinitæ fontibus hydris
 Ludibrium Stygio statuerunt triste parenti.
 Nec queror occidere assuetas, avidasque cruento
 Pollice fusa Deas nascenti rumpere vitæ;
 Corporis at dotes, animique insignia dona
 Exemplo caritura, semel deperdita in ævum
 Lugens, communem vicinis defleo casum.
 Ex quo jacta meæ primùm fundamina villæ,*

Non

Non in gallinas tenuit formosior alter
Imperium: gallis longè præstantior Indis;
Quippe nigris oculis, erat, incessuque decoro.
Quod laudi vertit sapiens animantibus illis
Varro, ruricolæ decus immortale Camæna.
Totius idcirco placidis convictibus ævi
Gallinis, quas cum curâ studioque fovebat,
Carus erat, multisque mihi dilectus ab annis:
Quod pullos unâ varios ab origine amarem
Atque aliam ex aliâ generando ducere prolem,
Cottidie gremium dum ditat turgidus ovis
Oblongis census, quæ sunt magis alma rotundis.
Quis posthac etiam medio mihi noctis adultæ
Curriculo expellet somnos, ut surgere mane
Mollibus è stratis opera ad muliebria possim?
Nam gallus meus horarum momenta canebat
Voce gravi, cum primum alto de gurgite Eöus
Surgens, Phœbeam prædicit lampada terris.
Quæ regio in terris non sit studiosa volucris
Tantæ? quæ saltem cultoribus orbis aratur
Atque ubi non steriles exurit Seïrus agros,
Vel quæ Rhipæo tellus non tunditur Euro.
Nam quamvis aquila ætherei Jovis armiger audit
Et volucrum rex cunctarum, quia fulmina curvis
Ferre solet pedibus; cur non adspiret ad illud
Nomen, & imperium gallus, poscatque tiaram?
Namque ut cura aquilis est prædatoribus una
Per fas atque nefas furtis & vivere rapto:
Sic gallo contrà cinxit diademate fulvo

Conspicuum natura caput, sic regius oestro
 Velat honos leveis humeros, sic spectat euntem
 Magnanimo elatum incesu, gestuque superbo,
 Attonitis inhians animis gens tota Volucrum.
 Tum pennâ caudam diversicolore decoram
 Si quis conspiciat, præclarum stirpis habebit
 Antiquæ indicium: fortè ignoratis, Amicæ,
 Omina præbuerint quod felicissima galli,
 Ominibusque bonis, diversis nomina rebus.
 A gallis etenim sibi sumsit Gallia nomen;
 Quam velox Rhodanus, quam casto gurgite Rhenus,
 Et quam lentus Arar rigat, & quam flava Garumna.
 Fibrarum, pennaque sagax, & fulminis, uni
 Gradivo devota deo, moresque, sacrumque
 Ingenium, ut galli sequitur Gallecia nomen.
 Quique sub Jdeo Corybantes tympana colle
 Rauca sonant, Phrygiisque modis atque ære, deorum
 Turrigeram exululant matrem, cognomine gaudent
 Gallorum, cantum galli clamore sequuti.
 Prætereà insanis Phrygiæ perlabitur arva
 Gallus aquis, viridi prætexens margine ripas.
 Accolit errantem tardis quoque flexibus amnem
 Nominis illius, gens docta Lycæones arcu.
 Inter & Ausonias gentes, & clara domorum
 Stemmata Romulidum, gallorum nomina multi
 Religione sibi quâdam sumserè celebres.
 Gallus in his primus, cui condita carmina versu
 Chalcidico, cui cura fuit nondigna Lycoris.
 Sed jam virtutes, & quædam propria gallis

Expe-

Expeditam, at breviter, ne crescat carmine luctus.
 Principiò, galli stomachus stomacho utilis agro,
 Digerere & juvat infirmum sua pabula ventrem
 Tradit enim eximium Galenus habere calorem.

Nec non progenies infirmis, illius, annis,
 Adjuvat in Venerem segnes, nocturna que bella,
 Et facit Idalie cognoscere premia divæ.
 Ast hic, quem gallo Vulcanus decoquit humorem,
 Haut, gallo exempto, tenues fundatur in auras
 Ut nihili, nihil auxilio presentiùs illo,
 Venter ut immodicum queat alvi sistere fluxum.

Vnde mihi posthac sed delectamina sumam?
 Fatiferi unde petam medicinam vulneris? eheu!
 Quid querar? aut ubi sum? mea cladibus obruta tantis
 Mens, (nam fortunâ hanc rimam faciente, debiscent
 Cetera) semper erit secura ad gaudia segnis.
 Ite piæ volucres, inque hoc devertite funus,
 Proque comis plumas lamate, & scindite rostro
 Scindite & ungue genas, proprijs & dicite lessos
 Vocibus, hic mæsto sturdus se pinsitet ore;
 Triste palara sonet, gemat illa fronde palumbes;
 Et plangas philomela nefas, et funus hirundo
 Luctu sollicitata novo; Vetus illa tyranni
 Ismarij sacrisque suis expleta querela est;
 Alter venit Ithys vobis, atque altera Progne.
 Vos quoque galline, mecum lugete, sepulcro
 Fundite funestas, tundentes colla, querelas.
 Hic vestros, primus sibi vos qui junxit, amores
 Abstulit; ille habeat, vulgares temnite tædas:

Vos coluit solas, nec uti pars magna procorum
 Dilexit modò visa sibi; cur solus & ille
 Dignus amare fuit, nec dignior ullus amari,
 Sic cœlo faciente fidem, majusque voluri
 Promittente decus, si non hoc fata negassent.
 Natali nam signa die radiasse sereno
 Æthere multa ferunt, qui in re præsente fuerunt.
 Hi que triumphales arcus, altosque colossos,
 Exuviasque, tropæa, atque inter sidera celsas
 Pyramidas, multasque trabes, multasque coronas
 Ætheris in campo perhibent fulsisse liquenti.
 Surgere prætereà, nimbis oriente fugatis,
 Auroramque sequi stellam videre comatam,
 Et longum à tergo flammæ ardere sulcum.
 Nec minùs & volucres varias circumque suprâque,
 Aëra mulcentes cantu meliore, volasse.
 De que tot Europæ populis atque urbibus una
 Deligeris terræ non ultima Nissa Sabaudæ
 Hoc partu dignata novo, & tam nobilis olim
 Conscia depositi, tam claro turgida sætu.
 Non tantùm Lyricus sublimi carmine cates
 Illustrat patrias, Cadmæia mœnia, Thebas:
 Æquè Virgilio nec gaudet aquatica Manto:
 Nec tam doctiloquo felix Verona Catullo;
 Quàm tanto, tellus galli natalis, alumno es.
 Tu clarum, sortita decus, celebrabere nutritrix
 Ruricolis, quibus est gallinas pascere votum
 Cristatosque duces in spem submittere gentis.
 Gloria Deliacis tua mercatoribus orbe

*Diverſo, nec erit ſeculis obſcura futuris.
 Qui pullos caſtrare mares tenerisq̃ ſuēti,
 Menſæ delicias, Venerem prævertere in annis.
 Niſa nec Ogygi tantâ ut jactetur alumni
 Laude, nec Ida Jovis cunis, nec Apolline Delus.*

*Sed quid ago? per tot laudes mihi ſentio amorem
 Creſcere defuncti, & converti in priſtina luctus.
 Ergo galle vale dilecte, mei que memento,
 Securæ nondum biberis ſi pocula Lethes,
 Per varios caſus que te & discrimina primæ
 Etatis, gremio fovi, duxi que ſub auras.
 Sed vobis grates, matrone, grata referre
 Vix potero dignas, quæ galli indigna videre
 Funera, ſupremum ac dignatæ ſolvere honorem,
 Audiftis lacrimis miſerabile carmen obortis.*

MERGI

A GRIPO PISCATORE.

N*Vnc primùm gelidæ mihi ineluctabile mortis
 Fuſu viſum nimis eſſe potens, & ferrea fati
 Amplius extendit ſe vis, quam ſæpe putavi:
 Poſtquàm Tartareos lucos, regna invia vivis.
 Adſpicit, & Mergus Phlegethontis mergitur amne;
 Quem credebam equidem rutili ſuper ardua mundi
 Aſtra volaturum, atque olim volventibus annis,
 Inter Cœlicolas, bibiturum nectaris undas.*

*Magna loquor, ſed digna tamen me dicere Mergo
 Teſtes vos Nymphe, Nymphis vos flumina teſtes,*

Provida quævis Volucris non est ignota sub undis
 Dexteritas, intollendis è gurgite tuto
 Piscibus, aut summis rimando pabula limphis.
 Ah quoties, ripâ residens, aut pronus in æquor
 Spe prædæ, lentamque tenens è vimine virgam,
 Occultos escis jaciens lethalibus hamos,
 Margine de viridi mœrens, aut littore cessi
 Defessus, madidusque, & voto lusus inani:
 Cum tamen hic pelago redijt vel flumine, largis
 Compensans spolijs tenuis dispendia cœnæ.
 Nunc illum rostro salientem ducere congrum,
 Nunc rhombum, nunc aërium mirère cyprinum,
 Nunc medicas, tripedis mensæ solatia, tincas,
 Alburnos, populi que obsonia vilis, alaufas.
 Ipsa mihi splendent magalia divite gazâ
 Squammigeri pecoris, scombroque, levi que plateâ,
 Et trigone, atque scaro, solus qui ruminat escam
 Ceruleos inter cuneos, acipensere, & orbe,
 Auratâ, & Paphiæ dilectâ murice conchâ.
 Quæ sale condita, aut fumo indurata, Notosve
 Suspensa ad gelidos, in tempus condita servo.
 Hæc toto populator agens raptorque profundo
 Certius eduxit, quam verrere nautica pubes
 Nodosis laqueata plagis examina possit.
 Non mugil caudâ pendentem desuper escam
 Excutiens, vertensque in propria commoda fraudes,
 Retia cum fallat, setasque, hunc fallere nôrat.
 Lucius, obscænas ulvâ, cœnoque palustri,
 Semper amet licet, apricans in sole, lacunas;

Non

Non ulvâ fuit aut penetrâli gurgite tutus.
 Ipse lupus, nostri nuper curvamina ferri
 Rictibus invadens, feralem senserat uncum,
 Discursuque vago, quin fluctibus obvius ipsis,
 Concutiens caput intrepidus, laxansque dolosa
 Cuspide introitus, frustratum liquerat hamum:
 Sed non evasit mergum, qui proximus hamo
 Advolitans, oculos adyta immittebat in ima
 Æquoris, inque omne arcani penetrâle fluenti:
 Ille ut nutanti vidit crispoque tremore
 Indiciû fecisse fidem, magnique, ferique
 Captivi, ruit in latices, profugumque retraxit,
 Attonitum sine fraude capi, tollique per auras:
 Projecitque udam super arida saxa rapinam,
 Vulnere anhelantem, morientemque aëris haustu.
 Aëre rex igitur mergorum, at terror in undis
 Æquorei generis, cœloque, saloque regebat
 Hic pisces, illic volucres; qui sæpius illum
 Clangentes duxere domum stridentibus alis,
 Et cœtu reducem denso cinxere volantes.

Manibus at quoniam statui persolvere functis
 Jussa, ferant Stygias ut pignus amoris ad undas,
 Paucis includam numeris regalia Mergi
 Stemmata, perque homines actum genus omne ciebo.
 Si qua fides dubijs, mercator Colchicus olim,
 Forsan & Aëtes ducens ab origine stirpem,
 Mercibus instruxit pretiosis undique classem,
 Per vada salsa petens, alio sub sidere terram.
 Jamque nigras velis pinus aptare jubebat,

Multa

Multa movens animo, sed tollunt cuncta procellæ
 Aëria, pelagoque & nubibus irrita donant:
 Postquam altum tenuere, rates furor Orionis
 Per vada cæca ferens, vastum mare volvit ad astra,
 Ludibrioque virum navemque procacibus austris
 Exposuit: navem rapido vorat equore vortex
 Illisam: Neptunus aquas & pocula Colcho
 Salsa propinat, at hic fluctus sine more rotantes
 Sorbet hians, medijs et brachia jactat in undis.
 Tum rector pelagi pro palmis tenderet alas
 Iussit, & æthereas pennis proscinderet auras.
 Sed cladis memor ille suæ, sub gurgite sparsas
 Colligere optat opes, jam radens æquora summa,
 Iam se sub vada precipitans Neptunia pennis.
 Scrutaturque lacus omnes, maria omnia, merces
 Quærens submersas, nec adhuc ad futile votum
 Spes frenare potest avidas, memoresque recursant
 Tristitiæ casus primi, antiquique dolores.

Verius aut alijs referunt: vixisse sub Idæ
 Æsacon umbrosâ, dignum cui Dardanus esset
 Assaracusque parens, Priamusque novissima Trojæ
 Fata trahens secum: qui non, nisi rarus, adibat
 Ilion, ast illi placuere ante omnia silvæ,
 Speluncæ, vivi que lacus, sub que arbore somni,
 Et securæ quies, & nescia fallere vita.
 Hunc primum Hesperien perhibent Cebrenida formâ
 Inviclum vixisse suâ, quam Troius heros,
 Dum celer insequitur pedibus, celer urget amore,
 Nympha fugâ flavi prævertens flumina Xanthi

Concidit

Concidit in talum serpentis dente petatum;
 Æsacus, indignis animo commotus amicæ
 Supplicij, quorum ipse sequens erat inscius autor,
 Præcipitem æquoreâ misit se rupe, cadentem
 Molliter excepere Deæ, plumisq̃ue dedere
 Aëra per vacuum ferretur, et intima ponti.
 Fecit amor maciem, tenuataq̃ue crura dolore
 Et saltu porrecta manent; dum detinet unda
 Corpus, avensq̃ue freto miseros submergere sensus
 Productum caput est: nunc Oceanitides illum
 Nereïdes dicunt spatiosum in guttura Mergum.

Sed satis hoc de regali sit origine, & alto
 Stemmata mergorum; quis enim strictè omnia pandat?
 Tum quoque, quod tenebris nigrescant omnia circum,
 Et luctus mea corda premat, brevis esse laboro.
 Sed quanta est mihi morte tuâ data causa doloris
 Merge, & quanta tuo me funere damna sequentur!
 Nunc licet annosi bis Vincam Nestoris annos,
 Et mea fata ultrâ Cumææ secula vatis
 Producant superi, non indole, & alite pennâ,
 Non genio inveniam similem: præbebat inemtum
 Ille mihi exsortemq̃ue cibum; nec arundo, nec hamus,
 Quâ scopulis calamos deposcunt aspera lentos
 Inclinare vada, aut consepito gurgite stagnum
 Subnatis fundo pisces concludit in herbis,
 Proventus unquam potuit mihi sistere tantos.
 Murænas, memini, sæt ab ar retibus olim,
 Necdum etiam teretes dorsum, vel lubrica nôram
 Tergora, sed varijs inter se implexibus orbes

Dum captae impediunt, & laxa foramina retis.
 Explorant, rimam cunctae evasere per unam.
 Quid facerem? nec ego asellum nec passerem habebam,
 Nec soleas, nec halec; pelagiam clauserat undas
 Tempestas, freta nec poterant durare carinae.
 Mœsta domi conjux, cum parvorum agmine natum,
 Ante focum, exiguo lucentem fomite, frustra
 Mantabat miseri venatus lucra mariti.
 Ecce venit liquidum proscindens aëra Mergus
 Remigio alarum, barbumque ætate gravatum,
 Et lentum nandi, summis referebat ab undis:
 Hic etenim, quod viventium vix contigit ulli,
 Jam melior pejore ævo, & marcentibus annis.
 Nec mora, te roseo celebratum viscere salmo;
 Sed nondum salmo, nec jam salar amplius, addit
 Ambiguum, sario, deprensum verberare caudæ,
 Dum bullæ summo produnt in marmore nantem.
 Hoc victu vires læti revocavimus omnes,
 Parte suâ meritò nostræ cedente volucris.
 Sed nec fallaci cumulo, nec vimine naşa
 Texta levi, placido nec retia jacta profundo,
 Vortice corticeis summo fluitantia signis,
 Æqualem mergi, traxere ad littora prædam:
 Hinc jacula, aut fundas, per purum littus agentes,
 Ipsaque ducentes ducentia retia pisces
 Vicini, sociique, mihi invidere subinde
 Prudenti pecudes, quas non in retia casus
 Nec sua credulitas in falsas egerat escas.
 Hic, ubi candentes excelsa ostendit arenas

Latè supposito resplendens Tania ponto
 Renessam, Haemstedamque videns; mihi fessa senebatur
 Hic se olim vidisse parens narrare solebat,
 Cum jam sol equos cælo diffunderet ignes
 Inter Oreïades lussisse Palæmona divas.
 Et monti suus horror inest, & littora Phocæ
 Servantes statione (hæc sunt nam littora Phocis
 Infestata crebris) hodie quoque, furta magistri
 Intempestivo custodes munere produnt.

Hic quoque Nereïdes Mergum, Dryadesque sorores
 Deflevère diu extinctum, tristesque Napææ
 Adripas Verdæ tuas, curvataque parvi
 Muscoso subter Lorrai fornice tecta:
 Qui virides inter salices Haemstedica fluctu
 Arva levilambunt, & pisces dulcibus undis
 Conservant domino fluviales, Tethyde cincti.
 Ipsi eiam Fauni, atque habitantia numina colles
 Æquoreos, sudère oculis & pectore rivos;
 Illis immaduit, madefactaque terra caducas
 Concepit venas, & limite perbibit imo:
 Quas ubi clivosis torrens demisit arenis,
 Cominùs Eyndiaci cingentes mœnia Castri,
 Ditant tergeminos limpharum munere pagos.
 Nonne vides arbuta, prius tendentia in auras,
 Annosasque ornos ferientes vertice nubes,
 Demisisse comas, & jam marcere dolore
 Sidere ut afflatas lævo, vel fulminis alis?
 Destituit frutices viridis jam sanguis, & herbas,
 Nativusque color pallentes luctibus egros.

*Quæque solent vario mulcere hic aëra cantu,
Littora ubi reflui durant humentia fluctus,
Et nullas calcata tenent vestigia formas,
Iam volucres ferale silent, & funera plangunt.*

*Sed quod flamiferi statuit regnator Olympi,
Tergeminaeque deæ nentes adamantina fata,
Quisnam id terrigena, inferior tanto ordine Divis,
Audeat, aut, quamvis ausit, rescindere possit?
Ergò deterfis lacrimis, pressoque dolore,
Sollennes de more dapes, & tristia dona
Libemus, cineri ingrato suprema ferentes,
Nos hæc ad tumulum tenui modulamur avenâ,
Vix opus ingenio par, sed melioribus ausis
Olim aliquis spero Musis dilectior, illa
In meliùs referens, impensius excolet arte:
Addet & his laudes, & carminis alite famam
Mæonio extendet, nec Mergi nomen edacis
Temporis invidiosa fames memori eximet ævo.
Ille sed intereà nemorali sede receptus
Colle sub Elysio, sanctas in vota volucres
Jam sua convertit; comes huic it plurima Phoenix
Quæ mundo superat semper tantum unica nostro.
Aut, si cælum adiit, jam custos Piscibus hæret
Qua-versum æthereus signorum vertitur ordo.*

G R I L L I,

A C E R T A L D A, M V L I E R E.

N Vnquàm equidem fore credideram, ut tristissima jura
Proferret quoque falcata inclementia mortis

Jn

*In Grilli mihi dulce caput, vel mitteret Orco,
 Tam parvam sine fraude animam, posuoque pudore
 Imbelli auferret Proserpina vertice crinem.*

*O mihi dulce caput, nunc exanimale cadaver,
 Non magnæ molis, sed magnæ laudis, et omni
 Viventium genere inferior, si corpora spectes;
 Sed si virtutes, ut nil est, sic nihil unquam
 Aut erit, aut sæclo cantabit fama fuisse
 Præterito, huic formâ, modulis et voce secundum.
 Voce et tristitijs animum lenibat, et irâ,
 Pectora demulcens turgentia suave canendo,
 Et me voce levi per amica silentia Lunæ
 Curarum oblitam somnos suadebat inire.
 Non hinc nobilitas antiquâ ab origine grilli
 Prætereunda, licet tenebris condatur, et ævi
 Invidiâ genus hoc altâ caligine mersum.*

*Grillus erat, facilem cui victum opera atque labores
 Fornacumque dabant structuræ, nobilis olim
 Vir, patiensque operum, parvoque adsuetus et æquo.
 Hunc Venus Idalio non dedignata cubili est,
 Huic dedit amplexus crebrò, placidumque petivit,
 Infusa illius gremio, per membra soporem.
 Primus adulterium, et furtivi fœdera lecti
 Audiit Ignipotens, animisque expletus et iris
 Furti thori, furtique locum speculatur, et igne
 Corripit è medio candentem forcipe massam,
 Vestigans oculis densâ in caligine mæchum.
 Et jam surgenti Grillo, cursumque paranti
 Occupat os; illi scintillis flava reluxit*

Casaries, & nidorem frons reddidit usta.
 Sed Venus in medijs ignem fulgere tenebris
 Et sparso sensit thalamum maduisse cerebro
 Mæsta patere dolos; mortalis conscia culpa,
 Et metuens meritas deserti conjugis iras,
 Sepsit se nebulâ, noctique immiscuit atræ.
 Tum longè gemitum, & morientis verba per umbram
 Agnovit Grilli, quem cernens æthere ab alto
 Exanimum, & sese necquicquam in vota vocantem,
 Indoluit: nec enim æthereas revocare sub auras
 Exsortem vitæ poterat, sed corpore parvo
 Arctavit Cytherea animam, ut cognominis esset
 Bestia amatori, nomenque maneret in illâ,
 Ne Veneri saltem Grilli monumenta perirent.
 Addidit & dotes; nam nox humentibus umbris
 Cum terras operit, somnos hortatur inire
 Corpora, præteritæ lucis defessa labore.
 Et conclamatam dat faucibus ille salutem
 Tonsillis, circumque tumoribus, inflamatis.
 Tum, quia sæpe solet fornacis ducere muros,
 Moliri que focos, hinc flamæ ignisque corusci
 Nondum cessit amor, nec cum formâ omnia primâ
 Mutavit, sed adhuc muros, atque invia sævis
 Felibus antra colit, calidi que exesa camini
 Saxa, ubi continuus fornacibus ignis anhelat.

Nunc venio ad grillum, cui mundi Phæbus ocellus
 Non similem videt, aut, videat licet omnia, vidit.
 Illum, signa novem magni lustraverat orbis,
 Cum primum juvit radijs arcessere vitam

Et jam Tartareas iterum descendere ad umbras
 Adspicit, emeritis nec fecit cursibus annum.
 Grillus enim, ut fauces præclusaque guttura frustra
 Erexit toties, toties sua funera planxit
 Ipse sibi lessò abrupto, finemque peregit
 Carminis & vitæ, lumen vitale reliquit.
 Carmine summe ergò, & modulis viduata canoris?
 Nam semper stridere solet, terræque per umbram
 Vix declinabat dulci sua lumina somno.
 Ut cunctos, placidis queis plectra laceßere chordis,
 Et quibus est studium resonas inflare cicutas,
 Si modulis conferre velis & carmine grillo;
 Raucisonas corvos compresso gutture voces
 Ingeminare, canesque putes ululare per umbras.
 Sed cur nunc primum miseram sævissimus implet
 Nuntius, & non ante ferens hunc fama dolorem,
 Me monuit? que fata tulit quantosque labores
 A teneris animo puer Amphitruöniius æquo,
 Æolidesve vagans terrâ quæ passus & alto,
 Cum totidem in pelago quot in armis lustra peregit;
 Ipsa lubens equidem constanti mente tulissem
 Grille, ut vitalis posses ad sidera cæli
 Rursus, & officium sub nocte redire canendi.
 Quod vos per Superos, cæli & spirabile lumen
 Matrone obtestor, fletus mea suppleat orsa;
 Sitque satis, mœstus quod cœpit flectere sermo,
 Jam peragat vobis taciturnus cætera luctus.
 Flete simul, quantumque dolor, miserescite, poscit.
 Nam levius lacrimæ, & mentem mortalia tangunt,

Quæ

*Quæ simili luctu & lacrimis vicina frequentat
 Turba suis ; dolor, ipse dolor magnusque recensque
 In plures mitti sua fata, & spargere gaudet
 Fortunam in comites; sortem, quam cernit amicos
 Communem fecisse sibi, quis ferre recuset?
 Vos igitur, Sociæ, persolvite iusta sepulcro,
 Aggerite & tumulo terram, stent manibus aræ
 Pullis velatæ vittis atrâque cupresso,
 Vt tanti incumbat vobis pars ultima luctus.*

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 11. v. 4. fordidus. p. 17. v. 24. quâ. p. 18. v. 4. superant. p. 22.
 v. 24. fatis. p. 23. v. 2. sapius. p. 24. v. 24. Ereptum. v. 29. alnus.
 p. 25. v. 4. Mauriti. p. 27. v. 5. metas. p. 31. v. 22. vertice. p. 53. v.
 21. Quippe moras. p. 56. v. 4. post flumina dele semicolon. v. 10.
 ortu. v. 12. post speciem, dele punctum. p. 67. v. 25. genas. p. 68.
 v. 28. facis. p. 72. v. 4. proclivis. Parte 2. p. 4. l. 6. προφασίζεαι
 l. 17. Minervæ, p. 9. v. 23. Tenedon: p. 20. v. 13. suo. v. 20. Igna-
 vâ. p. 32. l. 16. Nugas meras. p. 44. v. 28. humilis. p. 85. v. 2. gre-
 mio. p. 97. v. 27. Glaucos. p. 100. v. 14. Omina. p. 111. v. 4. cilijs.
 p. 118. v. 2. addet. p. 119. v. 11. cita. p. 121. v. 2. quam, vis. p. 133.
 v. 15. Lethes. p. 142. v. 18. prostrata. p. 155. v. 25. rependere.
 p. 167. v. 12. abstuleris.

Reliqua minoris momenti accuratus Lector animadvertet.

J. A. Eng. "puberula" p. 135.

Albion vulnus 33

Letter in Hand / Hand 50-

Letter to Virginia 75-

Henry Bondum Rev. 84-

Old English - Boston 107

Eynde, Jacobus <<van den>>,

Poëmata

Lugdunum 1611

P.o.lat. 1659 t

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10609554-4